

КОДЭКС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АБ АДУКАЦЫІ
13 студзеня 2011 г. № 243-3

*Прыняты Палатай прадстаўнікоў 2 снежня 2010 года
Адобраны Саветам Рэспублікі 22 снежня 2010 года*

Змяненні і дапаўненні:

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 снежня 2011 г. № 325-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2011 г., № 140, 2/1877) <Н11100325>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 26 мая 2012 г. № 376-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2012 г., № 62, 2/1928) <Н11200376>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 2014 г. № 126-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 17.01.2014, 2/2124) <Н11400126>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 18 ліпеня 2016 г. № 404-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 21.07.2016, 2/2402) <Н11600404>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 18 ліпеня 2019 г. № 219-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 27.07.2019, 2/2658) <Н11900219> - уступае ў сілу 28 студзеня 2020 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 23 ліпеня 2019 г. № 231-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 30.07.2019, 2/2669) <Н11900231>

ЗМЕСТ

АГУЛЬНАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ I. АСНОВЫ ПРАВАВОГА РЭГУЛЯВАННЯ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

ГЛАВА 1. АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Асноўныя тэрміны, якія прымяняюцца ў гэтым Кодэксе, і іх азначэнні

Артыкул 2. Асновы дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі

Артыкул 3. Дзяржаўныя гарантыі правоў у сферы адукацыі

Артыкул 4. Адносіны, якія рэгулююцца гэтым Кодэксам

Артыкул 5. Суб'екты і аб'екты адукацыйных адносін

ГЛАВА 2. ЗАКАНАДАЎСТВА АБ АДУКАЦЫІ І ЯГО ДЗЕЯННЕ

Артыкул 6. Заканадаўства аб адукацыі

Артыкул 7. Мэты заканадаўства аб адукацыі

Артыкул 8. Прынцыпы заканадаўства аб адукацыі

Артыкул 9. Дзеянне заканадаўства аб адукацыі ў часе, у прасторы і па коле асоб

Артыкул 10. Прымяненне заканадаўства аб адукацыі па аналогіі

Артыкул 3. СІСТЭМА АДУКАЦЫІ

Артыкул 11. Сістэма адукацыі

Артыкул 12. Асноўная адукацыя

Артыкул 13. Дадатковая адукацыя

Артыкул 14. Спецыяльная адукацыя

Артыкул 15. Атрыманне асноўнай і дадатковай адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця

Артыкул 16. Адукацыйныя праграмы

Артыкул 17. Формы атрымання адукацыі

Артыкул 18. Выхаванне ў сістэме адукацыі

РАЗДЗЕЛ II. СУБ'ЕКТЫ АДУКАЦЫЙНЫХ АДНОСІН

ГЛАВА 4. УСТАНОВЫ АДУКАЦЫИ, АРГАНІЗАЦЫИ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫИ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫИ, ІНДЫВІДУАЛЬНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ АДУКАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ

Артыкул 19. Установы адукацыі

Артыкул 20. Права і абавязкі ўстаноў адукацыі

Артыкул 21. Стварэнне, рэарганізацыя і ліквідацыя ўстаноў адукацыі

Артыкул 22. Статут установы адукацыі

Артыкул 23. Структура ўстановы адукацыі

Артыкул 24. Змяненне віду ўстановы адукацыі

Артыкул 25. Кіраванне ўстановай адукацыі

Артыкул 26. Паўнамоцтвы кіраўніка ўстановы адукацыі

Артыкул 27. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

Артыкул 28. Права і абавязкі арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

Артыкул 29. Дзяржаўная акрэдытацыя ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пацвярджэнне дзяржаўнай акрэдытацыі

ГЛАВА 5. НАВУЧЭНЦЫ, ЗАКОННЫЯ ПРАДСТАЎНІКІ НЕПАЎНАЛЕТНІХ НАВУЧЭНЦАЎ. САЦЫЯЛЬНАЯ АХОВА НАВУЧЭНЦАЎ

Артыкул 30. Навучэнцы

Артыкул 31. Асноўныя правы навучэнцаў

Артыкул 32. Асноўныя абавязкі навучэнцаў

Артыкул 33. Законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў

Артыкул 34. Асноўныя правы законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў

Артыкул 35. Асноўныя абавязкі законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў

Артыкул 36. Сацыяльная абарона навучэнцаў

Артыкул 37. Прынцыпы сацыяльнай абароны навучэнцаў

Артыкул 38. Меры сацыяльнай абароны навучэнцаў

Артыкул 39. Карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі

Артыкул 40. Забеспячэнне харчаваннем

Артыкул 41. Ахова здароўя

Артыкул 42. Стыпендыі і іншыя грашовыя выплаты

Артыкул 43. Забеспячэнне адзеннем, абуткам і іншымі неабходнымі сродкамі і прадметамі першай неабходнасці

Артыкул 44. Забеспячэнне месцамі для пражывання ў інтэрнатах

Артыкул 45. Забеспячэнне месцамі для пражывання ў дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, гімназіях-інтэрнатах, санаторных школах-інтэрнатах, спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах, дапаможных школах-інтэрнатах, забеспячэнне харчаваннем у дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, санаторных школах-інтэрнатах, сярэдніх школах – вучылішчах

алімпійскага рэзерву, спецыяльных агульнаадукацыйных школах (спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах), дапаможных школах (дапаможных школах-інтэрнатах), цэнтрах карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі

Артыкул 46. Даванне крэдыту на льготных умовах для аплаты першай вышэйшай адукацыі

Артыкул 47. Транспартнае забеспячэнне

Артыкул 48. Падтрымка выпускнікоў

Артыкул 49. Водпускі

ГЛАВА 6. ПЕДАГАГІЧНЫЯ РАБОТНІКІ. ІНШЫЯ РАБОТНІКІ ЎСТАНОЎ АДУКАЦЫІ

Артыкул 50. Педагагічныя работнікі

Артыкул 51. Патрабаванні, якія прад'являюцца да педагагічных работнікаў

Артыкул 52. Права педагагічных работнікаў

Артыкул 53. Абавязкі педагагічных работнікаў

Артыкул 54. Іншыя работнікі ўстаноў адукацыі

РАЗДЗЕЛ III. АДУКАЦЫЙНЫЯ АДНОСІНЫ

ГЛАВА 7. УЗНІКНЕННЕ, ЗМЯНЕННЕ І СПЫНЕННЕ АДУКАЦЫЙНЫХ АДНОСІН

Артыкул 55. Узнікненне адукацыйных адносін ва ўстанове адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

Артыкул 56. Узнікненне адукацыйных адносін у іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

Артыкул 57. Агульныя патрабаванні да парадку прыёму асоб для атрымання адукацыі ва ўстанову адукацыі, арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

Артыкул 58. Патрабаванні да парадку прыёму асоб для атрымання адукацыі ў іншую арганізацыю, да індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

Артыкул 59. Дагаворы ў сферы адукацыі

Артыкул 60. Дагавор аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту

Артыкул 61. Дагавор аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі на платнай аснове

Артыкул 62. Дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

Артыкул 63. Дагавор аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага)

Артыкул 64. Дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) на платнай аснове

Артыкул 65. Дагавор аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

Артыкул 66. Дагавор аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове

Артыкул 67. Дагавор аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

Артыкул 68. Дагавор аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове

Артыкул 69. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

Артыкул 70. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове

Артыкул 71. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

- Артыкул 72. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) на платнай аснове
- Артыкул 73. Дагавор аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту
- Артыкул 74. Дагавор аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове
- Артыкул 75. Дагавор аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту
- Артыкул 76. Дагавор аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове
- Артыкул 77. Дагавор аб платных паслугах у сферы адукацыі
- Артыкул 78. Змяненне адукацыйных адносін
- Артыкул 79. Спыненне адукацыйных адносін
- Артыкул 80. Аднаўленне для атрымання адукацыі
- ГЛАВА 8. ГРАМАДСКІЯ АДНОСІНЫ, ЗВЯЗАНЫЯ З АДУКАЦЫЙНЫМІ АДНОСІНАМІ**
- Артыкул 81. Грамадскія адносіны, звязаныя з адукацыйнымі адносінамі
- Артыкул 82. Дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі
- Артыкул 83. Размеркаванне выпускнікоў
- Артыкул 84. Накіраванне на працу выпускнікоў
- Артыкул 85. Пераразмеркаванне выпускнікоў
- Артыкул 86. Далейшае накіраванне на працу выпускнікоў
- Артыкул 87. Даванне выпускнікам права на самастойнае працаўладкаванне
- Артыкул 88. Пакрыццё ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, выдаткаваных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага
- ГЛАВА 9. АГУЛЬНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ**
- Артыкул 89. Адукацыйны працэс
- Артыкул 90. Мова навучання і выхавання. Вывучэнне моў ва ўстановах адукацыі
- Артыкул 91. Асноўныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу
- Артыкул 92. Адукацыйныя стандарты
- Артыкул 93. Атэстацыя навучэнцаў
- Артыкул 94. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі
- Артыкул 95. Праграма-планавая дакументацыя выхавання
- Артыкул 96. Сацыяльна-педагагічная падтрымка навучэнцаў і аказанне ім псіхалагічнай дапамогі
- Артыкул 97. Эксперыментальная і інавацыйная дзейнасць у сферы адукацыі
- ГЛАВА 10. ДАКУМЕНТЫ АБ АДУКАЦЫІ. ДАКУМЕНТЫ АБ НАВУЧАННІ**
- Артыкул 98. Дакументы аб адукацыі
- Артыкул 99. Дакументы аб навучанні
- Артыкул 100. Юрыдычнае значэнне дакументаў аб адукацыі, дакументаў аб навучанні
- Артыкул 101. Падставы для выдачы дакумента аб адукацыі, дакумента аб навучанні
- Артыкул 102. Прызнанне дакументаў аб адукацыі, выданых у замежных дзяржавах, і вызначэнне іх эквівалентнасці (адпаведнасці) дакументам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь
- Артыкул 103. Дублікат дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні)
- Артыкул 104. Парадак і падставы адмены рашэння аб выдачы асобе дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні)
- РАЗДЗЕЛ IV. КІРАВАННЕ І МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ.**
- КАНТРОЛЬ І САМАКАНТРОЛЬ ЗА ЗАБЕСПЯЧЭННЕМ ЯКАСЦІ АДУКАЦЫІ**
- ГЛАВА 11. КІРАВАННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ**

- Артыкул 105. Мэты і прынцыпы кіравання ў сферы адукацыі
- Артыкул 106. Дзяржаўнае кіраванне ў сферы адукацыі
- Артыкул 107. Кампетэнцыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі
- Артыкул 108. Кампетэнцыя Урада Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі
- Артыкул 109. Кампетэнцыя Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі
- Артыкул 110. Кампетэнцыя дзяржаўных органаў, падпарадкаваных і (ці) падсправаздачных Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, іншых дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь, у сферы адукацыі
- Артыкул 111. Кампетэнцыя мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у сферы адукацыі
- Артыкул 112. Ліцэнзаванне адукацыйнай дзейнасці
- Артыкул 113. Прагназаванне развіцця сістэмы адукацыі
- Артыкул 114. Улік у сферы адукацыі
- Артыкул 115. Інфармацыйнае забеспячэнне ў сферы адукацыі
- Артыкул 116. Каардынацыйныя і іншыя саветы ў сферы адукацыі
- Артыкул 117. Грамадскія аб'яднанні ў сферы адукацыі
- ГЛАВА 12. МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 118. Міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі
- Артыкул 119. Знешнегандлёвая дзейнасць у сферы адукацыі
- Артыкул 120. Атрыманне адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь замежнымі грамадзянамі і асобамі без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць у Рэспубліцы Беларусь
- Артыкул 121. Акадэмічная мабільнасць
- Артыкул 122. Прызнанне і вызначэнне адпаведнасці перыядаў навучання, курсаў вышэйшай адукацыі ў арганізацыях замежных дзяржаў
- Артыкул 123. Адукацыйная дзейнасць устаноў адукацыі Рэспублікі Беларусь (іх філіялаў) на тэрыторыі замежных дзяржаў, арганізацый замежных дзяржаў, міжнародных арганізацый і міждзяржаўных утварэнняў (іх філіялаў) на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь
- ГЛАВА 13. КАНТРОЛЬ І САМАКАНТРОЛЬ ЗА ЗАБЕСПЯЧЭННЕМ ЯКАСЦІ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 124. Кантроль за забеспячэннем якасці адукацыі
- Артыкул 125. Самакантроль за забеспячэннем якасці адукацыі
- РАЗДЗЕЛ V. ДЫСЦЫПЛІНАРНАЯ АДКАЗНАСЦЬ НАВУЧЭНЦАЎ**
- ГЛАВА 14. ПАДСТАВЫ ДЛЯ ПРЫЦЯГНЕННЯ НАВУЧЭНЦАЎ ДА ДЫСЦЫПЛІНАРНАЙ АДКАЗНАСЦІ. МЕРЫ ДЫСЦЫПЛІНАРНАГА СПАГНАННЯ**
- Артыкул 126. Падставы для прыцягнення навучэнцаў да дысцыплінарнай адказнасці
- Артыкул 127. Узрост, пасля дасягнення якога настае дысцыплінарная адказнасць
- Артыкул 128. Меры дысцыплінарнага спагнання
- Артыкул 129. Дысцыплінарная адказнасць навучэнцаў з ліку ваеннаслужачых, асоб начальнікага і радавога складу органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь
- ГЛАВА 15. ПРЫМЯНЕННЕ МЕР ДЫСЦЫПЛІНАРНАГА СПАГНАННЯ**
- Артыкул 130. Прэзумцыя невінаватасці навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці

Артыкул 131. Правы навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці

Артыкул 132. Парадак прымянення мер дысцыплінарнага спагнання

Артыкул 133. Тэрміны прымянення мер дысцыплінарнага спагнання

Артыкул 134. Абвяшчэнне рашэння аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца

Артыкул 135. Абскарджанне рашэння аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца

Артыкул 136. Парадак зняцця і пагашэння мер дысцыплінарнага спагнання

РАЗДЗЕЛ VI. ФІНАНСАВАННЕ, МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

ГЛАВА 16. ФІНАНСАВАННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

Артыкул 137. Фінансаванне ўстаноў адукацыі, дзяржаўных арганізацый адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі, праграмы развіцця сістэмы адукацыі, праграм развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых

Артыкул 138. Дзейнасць устаноў адукацыі, якая прыносіць даходы

ГЛАВА 17. МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

Артыкул 139. Матэрыяльна-тэхнічная база ўстаноў адукацыі

Артыкул 140. Развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў адукацыі

АСАБЛІВАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ VII. ДАШКОЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 18. СІСТЭМА ДАШКОЛЬнай АДУКАЦЫІ

Артыкул 141. Сістэма дашкольнай адукацыі

Артыкул 142. Адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі

Артыкул 143. Адукацыйныя стандарты дашкольнай адукацыі

Артыкул 144. Тэрмін атрымання дашкольнай адукацыі

ГЛАВА 19. УСТАНОВЫ ДАШКОЛЬнай АДУКАЦЫІ

Артыкул 145. Установы дашкольнай адукацыі

Артыкул 146. Кіраванне ўстановай дашкольнай адукацыі

ГЛАВА 20. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЕАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНАЙ ПРАГРАМЫ ДАШКОЛЬнай АДУКАЦЫІ

Артыкул 147. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі

Артыкул 148. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання дашкольнай адукацыі

Артыкул 149. Навучанне і выхаванне выхаванцаў у санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях

ГЛАВА 21. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДАШКОЛЬнай АДУКАЦЫІ

Артыкул 150. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння дашкольнай адукацыі

Артыкул 151. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі

РАЗДЗЕЛ VIII. АГУЛЬНАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 22. СІСТЭМА АГУЛЬнай СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 152. Сістэма агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 153. Адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 154. Адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 155. Тэрмін атрымання агульнай сярэдняй адукацыі

ГЛАВА 23. УСТАНОВЫ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 156. Установы агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 157. Кіраванне ўстановай агульнай сярэдняй адукацыі

ГЛАВА 24. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 158. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 159. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 160. Атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі дома

Артыкул 161. Навучанне і выхаванне навучэнцаў у арганізацыях аховы здароўя

Артыкул 162. Навучанне і выхаванне навучэнцаў у санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях

Артыкул 162.1. Навучанне і выхаванне навучэнцаў, якія прымаюць удзел у спартыўных мерапрыемствах

ГЛАВА 25. АТЭСТАЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 163. Атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 164. Бягучая і прамежкавая атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 165. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

ГЛАВА 26. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 166. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння агульнай сярэдняй адукацыі

Артыкул 167. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

РАЗДЗЕЛ ІХ. ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 27. СІСТЭМА ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 168. Сістэма прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 169. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 170. Адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 171. Адукацыйныя стандарты прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 172. Тэрмін атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі

ГЛАВА 28. УСТАНОВЫ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ. УЗАЕМАДЗЕЯННЕ ЎСТАНОЎ АДУКАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ, З АРГАНІЗАЦЫЯМІ – ЗАКАЗЧЫКАМІ КАДРАЎ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 173. Установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 174. Кіраванне ўстановай прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 175. Вядучыя ўстановы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 176. Узаемадзеянне ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў

Артыкул 177. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

ГЛАВА 29. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 178. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 179. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 180. Льготы пры прыёме асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 181. Атрыманне прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома

ГЛАВА 30. АТЭСТАЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 182. Бягучая атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 183. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

ГЛАВА 31. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 184. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння прафесійна-тэхнічнай адукацыі

Артыкул 185. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

РАЗДЗЕЛ X. СЯРЭДНЯЯ СПЕЦЫЯЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 32. СІСТЭМА СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 186. Сістэма сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 187. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 188. Адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 189. Адукацыйныя стандарты сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 190. Тэрмін атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі

ГЛАВА 33. УСТАНОВЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ. УЗАЕМАДЗЕЯННЕ ЎСТАНОЎ АДУКАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ, З АРГАНІЗАЦЫЯМІ – ЗАКАЗЧЫКАМІ КАДРАЎ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 191. Установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 192. Кіраванне ўстановай сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 193. Вядучыя ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 194. Узаемадзеянне ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў

Артыкул 195. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

ГЛАВА 34. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 196. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Артыкул 197. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі

ГЛАВА 35. АТЭСТАЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ, КУРСАНТАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 198. Бягучая атэстацыя навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

- Артыкул 199. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі
- ГЛАВА 36. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 200. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння сярэдняй спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 201. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі
- РАЗДЗЕЛ XI. ВЫШЭЙШАЯ АДУКАЦЫЯ**
- ГЛАВА 37. СІСТЭМА ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 202. Сістэма вышэйшай адукацыі
- Артыкул 203. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі
- Артыкул 204. Адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі
- Артыкул 205. Адукацыйныя стандарты вышэйшай адукацыі
- Артыкул 206. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі
- ГЛАВА 38. УСТАНОВЫ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ. УЗАЕМАДЗЕЯННЕ ЎСТАНОЎ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ З АРГАНІЗАЦЫЯМІ – ЗАКАЗЧЫКАМІ КАДРАЎ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 207. Установы вышэйшай адукацыі
- Артыкул 208. Кіраванне ўстановай вышэйшай адукацыі
- Артыкул 209. Вядучыя ўстановы вышэйшай адукацыі
- Артыкул 210. Узаемадзеянне ўстаноў вышэйшай адукацыі з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў
- Артыкул 211. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы вышэйшай адукацыі
- ГЛАВА 39. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 212. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі
- Артыкул 213. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі
- ГЛАВА 40. АТЭСТАЦЫЯ СТУДЭНТАЎ, КУРСАНТАЎ, СЛУХАЧОЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 214. Бягучая атэстацыя студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі
- Артыкул 215. Падагульняльная атэстацыя студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі
- ГЛАВА 41. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 216. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння вышэйшай адукацыі
- Артыкул 217. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі
- РАЗДЗЕЛ XII. ПАСЛЯДЫПЛОМНАЯ АДУКАЦЫЯ**
- ГЛАВА 42. СІСТЭМА ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 218. Сістэма паслядыпломнай адукацыі
- Артыкул 219. Адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі
- Артыкул 220. Тэрмін атрымання паслядыпломнай адукацыі
- Артыкул 221. Установы адукацыі, арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

ГЛАВА 43. АРГАЊІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ, ЯГО ЎДЗЕЛЬНІКІ

Артыкул 222. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

Артыкул 223. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

ГЛАВА 44. АТЭСТАЦЫЯ АСПІРАНТАЎ, АД'ЮНКТАЎ, ДАКТАРАНТАЎ, СУІСКАЛЬНІКАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 224. Бягучая атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

Артыкул 225. Падагульняльная атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

ГЛАВА 45. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 226. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння паслядыпломнай адукацыі

Артыкул 227. Індывідуальны план працы аспіранта (ад'юнкта, суіскальніка), індывідуальны план працы дактаранта (суіскальніка), праграмы-мінімумы кандыдацкіх экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах

РАЗДЗЕЛ XIII. ДАДАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

ГЛАВА 46. СІСТЭМА ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 228. Сістэма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Артыкул 229. Адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Артыкул 230. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

ГЛАВА 47. УСТАНОВЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 231. Установы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Артыкул 232. Кіраванне ўстановай дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

ГЛАВА 48. АРГАЊІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНАЙ ПРАГРАМЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 233. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Артыкул 234. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Артыкул 235. Атрыманне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі дома

Артыкул 236. Атрыманне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях

Артыкул 237. Атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

ГЛАВА 49. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 238. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Артыкул 239. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

РАЗДЗЕЛ XIV. ДАДАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ ДАРОСЛЫХ

ГЛАВА 50. СІСТЭМА ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ

- Артыкул 240. Сістэма дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 241. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 242. Адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 243. Адукацыйныя стандарты перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў
- Артыкул 244. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых
- ГЛАВА 51. УСТАНОВЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ІНДЫВІДУАЛЬНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ АДУКАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ё СФЕРЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ**
- Артыкул 245. Установы дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 246. Іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 247. Кіраванне ўстановай дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 248. Вядучыя ўстановы дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 249. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых
- ГЛАВА 52. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ**
- Артыкул 250. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 251. Атрыманне дадатковай адукацыі дарослых дома
- ГЛАВА 53. АТЭСТАЦЫЯ СЛУХАЧОЎ, СТАЖОРАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ**
- Артыкул 252. Бягучая атэстацыя слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 253. Падагульняльная атэстацыя слухачоў, стажораў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых
- ГЛАВА 54. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ**
- Артыкул 254. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння дадатковай адукацыі дарослых
- Артыкул 255. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых
- РАЗДЗЕЛ XV. СПЕЦЫЯЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ**
- ГЛАВА 55. СІСТЭМА СПЕЦЫЯЛЬнай АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 256. Сістэма спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 257. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 258. Адукацыйныя стандарты спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 259. Тэрмін атрымання адукацыі асобамі, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі
- ГЛАВА 56. УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ІНДЫВІДУАЛЬНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ АДУКАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ СПЕЦЫЯЛЬнай АДУКАЦЫІ**

- Артыкул 260. Установы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 261. Установы спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 262. Спецыяльная дашкольная ўстанова
- Артыкул 263. Спецыяльная агульнаадукацыйная школа (спецыяльная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат)
- Артыкул 264. Дапаможная школа (дапаможная школа-інтэрнат)
- Артыкул 265. Цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі
- Артыкул 266. Кіраванне ўстановай спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 267. Іншыя ўстановы адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі
- ГЛАВА 57. АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 268. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 269. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўзросце да трох гадоў
- Артыкул 270. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўстановы адукацыі для асваення зместу адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 271. Атрыманне спецыяльнай адукацыі дома
- Артыкул 272. Навучанне і выхаванне асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў арганізацыях аховы здароўя
- Артыкул 273. Навучанне і выхаванне асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях
- Артыкул 274. Атрыманне спецыяльнай адукацыі ва ўстановах сацыяльнага абслугоўвання
- ГЛАВА 58. АТЭСТАЦЫЯ АСОБ З АСАБЛІВАСЦЯМІ ПСІХАФІЗІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 275. Атэстацыя асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця пры асваенні зместу адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 276. Асаблівасці падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў з парушэннем слыху, цяжкімі парушэннямі маўлення пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі
- Артыкул 277. Асаблівасці атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю
- ГЛАВА 59. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ**
- Артыкул 278. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння спецыяльнай адукацыі
- Артыкул 279. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі
- РАЗДЗЕЛ XVI. ПАДТРЫМКА ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ДАСЯГНУЛІ ВЫСОКІХ ПАКАЗЧЫКАЎ У НАВУЧАЛЬНАЙ І ГРАМАДСКАЙ ПРАЦЫ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АЗДАРАЎЛЕННІ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦЦА Ў САЦЫЯЛЬНА НЕБЯСПЕЧНЫМ СТАНОВІШЧЫ, І ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АСАБЛІВЫХ УМОВАХ ВЫХАВАННЯ**

ГЛАВА 60. СІСТЭМА ПРАЦЫ ПА ПАДТРЫМЦЫ ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ДАСЯГНУЛІ ВЫСОКІХ ПАКАЗЧЫКАЎ У НАВУЧАЛЬнай І ГРАМАДСКАй ПРАЦЫ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АЗДАРАЎЛЕННІ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦЦА Ў САЦЫЯЛЬНА НЕБЯСПЕЧНЫМ СТАНОВІШЧЫ, І ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АСАБЛІВЫХ УМОВАХ ВЫХАВАННЯ

Артыкул 280. Сістэма працы па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання

Артыкул 281. Дзяржаўная палітыка па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання

Артыкул 282. Выяўленне і ўлік дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання

Артыкул 283. Праграмы выхавання

ГЛАВА 61. УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ ПРАГРАМЫ ВЫХАВАННЯ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА РЭАЛІЗОЎВАЦЬ ПРАГРАМУ ВЫХАВАННЯ ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АЗДАРАЎЛЕННІ

Артыкул 284. Установы адукацыі, якія рэалізуюць праграмы выхавання, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні

Артыкул 285. Правы і абавязкі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, пры рэалізацыі праграм выхавання

Артыкул 286. Кіраванне выхаваўча-аздараўленчай установай адукацыі, сацыяльна-педагагічнай установай, спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установай, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установай

ГЛАВА 62. АДУКАЦЫЙНЫ ПРАЦЭС, НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ АДУКАЦЫІ Ў ВЫХАВАЎЧА-АЗДАРАЎЛЕНЧЫХ УСТАНОВАХ АДУКАЦЫІ, САЦЫЯЛЬНА-ПЕДАГАГІЧНЫХ УСТАНОВАХ, СПЕЦЫЯЛЬНЫХ НАВУЧАЛЬНА-ВЫХАВАЎЧЫХ УСТАНОВАХ, СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ЛЯЧЭБНА-ВЫХАВАЎЧЫХ УСТАНОВАХ. АСОБЫ, ЯКІЯ АСВОЙВАЮЦЬ ПРАГРАМЫ ВЫХАВАННЯ, ІХ ПРАВЫ І АБАВЯЗКІ. ВЫХАВАЎЧЫ ПРАЦЭС. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ПРАГРАМ ВЫХАВАННЯ

Артыкул 287. Адукацыйны працэс у выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах

Артыкул 288. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі ў выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах

Артыкул 289. Асобы, якія асвойваюць праграмы выхавання, іх правы і абавязкі

Артыкул 290. Выхаваўчы працэс

Артыкул 291. Навукова-метадычнае забеспячэнне праграм выхавання

Артыкул 292. Планавальная дакументацыя праграм выхавання

РАЗДЗЕЛ XVII. ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

ГЛАВА 63. ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 293. прызнанне, што некаторыя заканадаўчыя актаў і іх асобныя палажэнні страцілі сілу

Артыкул 294. Прывядзенне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Кодэксам

Артыкул 295. Уступленне ў сілу гэтага Кодэкса

АГУЛЬНАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ I

АСНОВЫ ПРАВАВОГА РЭГУЛЯВАННЯ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

ГЛАВА 1

АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Асноўныя тэрміны, якія прымяняюцца ў гэтым Кодэксе, і іх азначэнні

1. У гэтым Кодэксе прымяняюцца наступныя асноўныя тэрміны і іх азначэнні:

1.1. выхаванне – мэтанакіраваны працэс фарміравання духоўна-маральнай і эмацыянальна-каштоўнаснай сферы асобы навучэнца;

1.2. выпускнік – асоба, якая атрымала адукацыю ва ўстанове адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

1.3. канікулы – планавыя перапынкі для адпачынку пры атрыманні адукацыі ў вочнай форме атрымання адукацыі;

1.4. якасць адукацыі – адпаведнасць адукацыі патрабаванням адукацыйнага стандарту, навучальна-праграмнай дакументацыі адпаведнай адукацыйнай праграмы;

1.5. асоба з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця – асоба, якая мае фізічныя і (ці) псіхічныя парушэнні, якія абмяжоўваюць яго сацыяльную дзейнасць і перашкаджаюць атрыманню адукацыі без стварэння для гэтага спецыяльных умоў;

1.6. адукацыя – навучанне і выхаванне ў інтарэсах асобы, грамадства і дзяржавы, накіраваныя на асваенне ведаў, уменняў, навыкаў, фарміраванне гарманічнай, рознабакова развітай асобы навучэнца;

1.7. адукацыйная дзейнасць – навучанне і выхаванне, якія ажыццяўляе ўстанова адукацыі (арганізацыя, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі; іншая арганізацыя, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць; індывідуальны прадпрымальнік, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць);

1.8. адукацыйная праграма – сукупнасць дакументацыі, якая рэгламентуе адукацыйны працэс, і ўмоў, неабходных для атрымання ў адпаведнасці з чаканымі вынікамі пэўнага ўзроўню асноўнай адукацыі ці пэўнага віду дадатковай адукацыі;

1.9. адукацыйны працэс – навучанне і выхаванне, арганізаваныя ўстановай адукацыі (арганізацыяй, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі; іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць; індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) у мэтах асваення навучэнцамі зместу адукацыйных праграм;

1.10. адукацыйны стандарт – тэхнічны нарматыўны прававы акт, які вызначае змест адукацыйнай праграмы праз устанаўленне патрабаванняў да адукацыйнага працэсу і вынікаў асваення яе зместу;

1.11. навучэнец – асоба, прынятая для асваення зместу адукацыйнай праграмы;

1.12. навучанне – мэтанакіраваны працэс арганізацыі і стымулявання навучальнай дзейнасці навучэнцаў па авалоданні імі ведамі, уменнямі і навыкамі, развіцці іх творчых здольнасцей;

1.13. Агульнадзяржаўны класіфікатар Рэспублікі Беларусь «Спецыяльнасці і кваліфікацыі» – тэхнічны нарматыўны прававы акт, які вызначае коды і найменні профіляў адукацыі, напрамкаў адукацыі, груп спецыяльнасцей, спецыяльнасцей, напрамкаў спецыяльнасцей, спецыялізацый, кваліфікацыі і адпаведныя ім першасныя пасады служачых (прафесіі рабочых) па Агульнадзяржаўным класіфікатары Рэспублікі Беларусь «Прафесіі рабочых і пасады служачых» і з'яўляецца абавязковым для прымянення пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

1.14. арганізацыя – заказчык кадраў – арганізацыя, якая заявіла аб сваёй патрэбе ў кадрах шляхам заключэння адпаведнага дагавора аб узаемадзеянні ці аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі (спецыяліста, рабочага, служачага) або шляхам падачы заяўкі на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых, служачых;

1.15. атрыманне адукацыі – асваенне зместу адукацыйнай праграмы і ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам, пацверджанае дакументам аб адукацыі ці дакументам аб навучанні;

1.16. атрыманне адукацыі дома – арганізацыя адукацыйнага працэсу, пры якой асваенне зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі, адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) навучэнцам, які часова ці пастаянна не можа наведваць установу адукацыі, ажыццяўляецца дома;

1.17. ступень адукацыі – завершаны этап навучання і выхавання на адным з узроўняў асноўнай адукацыі;

1.18. узровень асноўнай адукацыі – завершаны цыкл асваення зместу адукацыйнай праграмы асноўнай адукацыі;

1.19. удзельнікі адукацыйнага працэсу – навучэнцы, законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў, педагагічныя работнікі;

1.20. навучальна-метадычнае аб'яднанне ў сферы адукацыі – дарадчы орган, які ствараецца на грамадскіх пачатках у мэтах выпрацоўкі прапаноў па пытаннях удасканалвання навукова-метадычнага забеспячэння адукацыі, падрыхтоўкі спецыялістаў, рабочых, служачых;

1.21. установа адукацыі – юрыдычная асоба ў арганізацыйна-прававой форме ўстановы, асноўнай функцыяй якой з'яўляецца ажыццяўленне адукацыйнай дзейнасці;

1.22. мэтавая падрыхтоўка спецыялістаў, рабочых, служачых – падрыхтоўка спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў для арганізацый, якія знаходзяцца ў населеных пунктах з колькасцю насельніцтва менш за 20 тысяч чалавек, у населеных пунктах, размешчаных на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, або ў сельскіх населеных пунктах, а таксама падрыхтоўка рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў і для арганізацый, размешчаных у іншых населеных пунктах.

2. Іншыя тэрміны азначаюцца ў асобных артыкулах гэтага Кодэкса.

Артыкул 2. Асновы дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі

1. Дзяржаўная палітыка ў сферы адукацыі грунтуецца на прынцыпах:

- 1.1. прыярытэту адукацыі;
- 1.2. прыярытэту агульначалавечых каштоўнасцей, правоў чалавека, гуманістычнага характару адукацыі;
- 1.3. гарантыі канстытуцыйнага права кожнага на адукацыю;
- 1.4. забеспячэнні роўнага доступу да атрымання адукацыі;
- 1.5. абавязковасці агульнай базавай адукацыі;
- 1.6. інтэграцыі ў сусветную адукацыйную прастору пры захаванні і развіцці традыцый сістэмы адукацыі;
- 1.7. экалагічнай накіраванасці адукацыі;
- 1.8. падтрымкі і развіцця адукацыі з улікам задач сацыяльна-эканамічнага развіцця дзяржавы;
- 1.9. дзяржаўна-грамадскага характару кіравання адукацыяй;
- 1.10. свецкага характару адукацыі.

2. Асноўнымі напрамкамі дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі з'яўляюцца:

- 2.1. забеспячэнне правоў, свабод і законных інтарэсаў грамадзян у сферы адукацыі, у тым ліку права на атрыманне адукацыі як за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, так і на платнай аснове;
- 2.2. забеспячэнне даступнасці адукацыі, у тым ліку асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў адпаведнасці з іх станам здароўя і пазнавальнымі магчымасцямі, на ўсіх узроўнях асноўнай адукацыі і пры атрыманні дадатковай адукацыі;
- 2.3. стварэнне спецыяльных умоў для атрымання адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і аказанне гэтым асобам карэкцыйна-педагагічнай дапамогі;
- 2.4. стварэнне неабходных умоў для задавальнення запытаў асобы ў адукацыі, патрэб грамадства і дзяржавы ў фарміраванні асобы, падрыхтоўцы кваліфікаваных кадраў;
- 2.5. забеспячэнне ўдзелу дзяржаўных органаў і іншых арганізацый, у тым ліку грамадскіх аб'яднанняў, у развіцці сістэмы адукацыі;
- 2.6. ажыццяўленне пераходу да абавязковай агульнай сярэдняй адукацыі;
- 2.7. ажыццяўленне мэтавай падрыхтоўкі спецыялістаў, рабочых, служачых;
- 2.8. забеспячэнне пераёмнасці і бесперапыннасці ўзроўняў асноўнай адукацыі, ступеняў адукацыі ў межах аднаго ўзроўню асноўнай адукацыі;
- 2.9. забеспячэнне роўнасці беларускай і рускай моў;
- 2.10. забеспячэнне дзейнасці ўстаноў адукацыі па ажыццяўленні выхавання, у тым ліку па фарміраванні ў грамадзян духоўна-маральных каштоўнасцей, здаровага ладу жыцця, грамадзянскасці, патрыятызму, адказнасці, працавітасці.

3. Ва ўстановах адукацыі не дапускаюцца стварэнне і дзейнасць палітычных партый, іншых грамадскіх аб'яднанняў, якія маюць палітычныя мэты, а таксама стварэнне і ананімная ці іншая дзейнасць рэлігійных арганізацый, якая супярэчыць заканадаўству.

4. Устаноў адукацыі ў пытаннях выхавання на падставе пісьмовых заяў навучэнцаў (законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў) у пазанавучальны час могуць узаемадзейнічаць з зарэгістраванымі рэлігійнымі арганізацыямі з улікам іх уплыву на фарміраванне духоўных, культурных і дзяржаўных традыцый беларускага народу. Парадак, умовы, змест і формы такога ўзаемадзеяння вызначае Урад Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

5. Арганізацыйнай асновай ажыццяўлення дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі з'яўляюцца праграма развіцця сістэмы адукацыі, праграмы развіцця дашкольнай, агульнай

сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых, якія зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь на пяцігадовы перыяд.

Артыкул 3. Дзяржаўныя гарантыі правоў у сферы адукацыі

1. Кожны грамадзянін Рэспублікі Беларусь мае права на адукацыю.

2. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права на атрыманне ў дзяржаўных установах адукацыі, дзяржаўных арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, бясплатнай дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі (за выключэннем дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, якая атрымліваецца ў дзяржаўных дзіцячых школах мастацтваў), дадатковай адукацыі дарослых, якая атрымліваецца пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для заняцця асобных пасадак, а на конкурснай аснове – бясплатнай сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, калі адпаведную адукацыю за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў яны атрымліваюць упершыню, і паслядыпломнай адукацыі.

Катэгорыі асоб, якія атрымалі сярэдняю спецыяльную, вышэйшую адукацыю за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў і маюць права на атрыманне другой і наступных адпаведна сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

3. Другая і наступная прафесійна-тэхнічная, сярэдня спецыяльная, вышэйшая, паслядыпломная адукацыя, дадатковая адукацыя дарослых, якая атрымліваецца пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), могуць быць атрыманы пры ўмове навучання па іншай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі, прафесіі).

4. Асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця пры атрыманні адукацыі аказваецца карэкцыйна-педагагічная дапамога і ствараюцца спецыяльныя ўмовы для атрымання адукацыі з улікам асаблівасцей іх псіхафізічнага развіцця.

5. Замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь, замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства беларускай нацыянальнасці, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі замежных дзяржаў, а таксама замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якім дадзены статус бежанца ці сховішча ў Рэспубліцы Беларусь, маюць роўнае з грамадзянамі Рэспублікі Беларусь права на адукацыю, калі іншае не ўстаноўлена заканадаўчымі актамі, міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь. Непаўналетнія замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія часова пражываюць у Рэспубліцы Беларусь, а таксама непаўналетнія замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якім дадзены статус бежанца, дадатковая абарона ці сховішча ў Рэспубліцы Беларусь або якія хадайнічаюць аб даванні статусу бежанца, дадатковай абароны ці сховішча ў Рэспубліцы Беларусь, маюць права на дашкольную, агульную сярэдняю і спецыяльную адукацыю нароўні з непаўналетнімі грамадзянамі Рэспублікі Беларусь.

6. Для атрымання адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь прымаюцца толькі грамадзяне Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстаноўлена міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

7. Права грамадзян Рэспублікі Беларусь на адукацыю забяспечваецца:

7.1. развіццём сеткі ўстаноў адукацыі;

7.2. стварэннем сацыяльна-эканамічных умоў для атрымання адукацыі ў дзяржаўных установах адукацыі, дзяржаўных арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, у тым ліку бясплатнай;

7.3. фінансаваннем са сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў функцыянавання дзяржаўных устаноў адукацыі, дзяржаўных арганізацый адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі;

7.4. захаваннем у дзяржаўных установах адукацыі месцаў, прызначаных для атрымання адукацыі грамадзянамі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў;

7.5. устанавленнем штогод заснавальнікамі дзяржаўных устаноў адукацыі, дзяржаўных арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кантрольных лічбаў прыёму для атрымання адукацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў;

7.6. стварэннем умоў для атрымання адукацыі з улікам нацыянальных традыцый, а таксама індывідуальных патрэб, здольнасцей і запытаў навучэнцаў;

7.7. даваннем магчымасці выбару ўстановы адукацыі, спецыяльнасці, формы атрымання адукацыі, узроўню вывучэння навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, адукацыйных галін, тэм;

7.8. стварэннем неабходнай колькасці месцаў у арганізацыях для праходжання практыкі, вытворчага навучання навучэнцаў;

7.9. стварэннем спецыяльных умоў для атрымання адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, іх інтэграцыі ў грамадства, сацыялізацыі;

7.10. развіццём сістэмы крэдытавання грамадзян, якія атрымліваюць адукацыю на платнай аснове.

Артыкул 4. Адносіны, якія рэгулююцца гэтым Кодэксам

1. Гэтым Кодэксам рэгулююцца грамадскія адносіны ў сферы адукацыі, якія ўключаюць:

1.1. грамадскія адносіны па рэалізацыі права грамадзян на адукацыю, мэтай якіх з'яўляецца асваенне навучэнцамі зместу адукацыйных праграм (адукацыйныя адносіны);

1.2. грамадскія адносіны, звязаныя з адукацыйнымі адносінамі, мэтай якіх з'яўляецца стварэнне ўмоў для рэалізацыі права грамадзян на адукацыю.

2. Да грамадскіх адносін у сферы адукацыі ў частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, прымяняецца грамадзянскае і іншае заканадаўства.

Артыкул 5. Суб'екты і аб'екты адукацыйных адносін

1. Суб'ектамі адукацыйных адносін з'яўляюцца навучэнцы, законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў, педагогічныя работнікі, установы адукацыі, арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, а таксама іншыя арганізацыі,

індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

2. Аб'ектамі адукацыйных адносін з'яўляюцца веды, уменні, навыкі, уласцівасці і якасці асобы навучэнцаў.

ГЛАВА 2 ЗАКАНАДАЎСТВА АБ АДУКАЦЫІ І ЯГО ДЗЕЯННЕ

Артыкул 6. Заканадаўства аб адукацыі

1. Заканадаўства аб адукацыі – сістэма нарматыўных прававых актаў, якія рэгулююць грамадскія адносіны ў сферы адукацыі, якая ўключае ў сябе Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, гэты Кодэкс, іншыя акты заканадаўства.

2. Калі міжнародным дагаворам Рэспублікі Беларусь устаноўлены іншыя правілы, чым тыя, якія змешчаны ў гэтым Кодэксе, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Артыкул 7. Мэты заканадаўства аб адукацыі

Мэтамі заканадаўства аб адукацыі з'яўляюцца забеспячэнне рэалізацыі канстытуцыйнага права грамадзян на адукацыю і рэгуляванне грамадскіх адносін у сферы адукацыі.

Артыкул 8. Прынцыпы заканадаўства аб адукацыі

Заканадаўства аб адукацыі грунтуецца на наступных прынцыпах:
адпаведнасць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;
адпаведнасць агульнапрызнаным прынцыпам міжнароднага права;
забеспячэнне рэалізацыі права грамадзян на адукацыю;
забеспячэнне даступнасці адукацыі;
забеспячэнне якасці адукацыі;
устаанаўленне адказнасці за невыкананне заканадаўства аб адукацыі.

Артыкул 9. Дзеянне заканадаўства аб адукацыі ў часе, у прасторы і па коле асоб

1. Акты заканадаўства аб адукацыі, калі іншае не ўстаноўлена Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і прынятымі ў адпаведнасці з ёй іншымі заканадаўчымі актамі, не маюць адваротнай сілы і прымяняюцца да адносін, якія ўзніклі:

1.1. пасля ўвядзення іх у дзеянне;

1.2. да ўвядзення іх у дзеянне ў частцы правоў і абавязкаў, якія ўзніклі пасля ўвядзення іх у дзеянне.

2. Гэты Кодэкс, іншае заканадаўства, якое рэгулюе грамадскія адносіны ў сферы адукацыі, абавязковыя для прымянення на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Нарматыўныя прававыя акты органаў мясцовага кіравання і самакіравання абавязковыя для прымянення на адпаведнай тэрыторыі.

3. Акты заканадаўства аб адукацыі, за выключэннем выпадкаў, устаноўленых заканадаўчымі актамі і міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, распаўсюджваюцца на грамадзян і арганізацыі Рэспублікі Беларусь, а таксама на замежных грамадзян, якія знаходзяцца або ажыццяўляюць дзейнасць у Рэспубліцы Беларусь, асоб без грамадзянства і на арганізацыі замежных дзяржаў, міжнародныя арганізацыі і міждзяржаўныя ўтварэнні, якія знаходзяцца або ажыццяўляюць дзейнасць у Рэспубліцы Беларусь.

Артыкул 10. Прымяненне заканадаўства аб адукацыі па аналогіі

1. У выпадках, калі грамадскія адносіны ў сферы адукацыі прама не ўрэгуляваны актамі заканадаўства аб адукацыі, прымяняецца норма заканадаўства, якая рэгулюе падобныя грамадскія адносіны (аналогія закона).

2. Пры немагчымасці выкарыстання аналогіі закона правы і абавязкі бакоў у сферы адукацыі вызначаюцца зыходзячы з агульных пачаткаў, сэнсу заканадаўства, агульных прынцыпаў права і прынцыпаў заканадаўства аб адукацыі (аналогія права).

3. Не дапускаецца прымяненне па аналогіі нормаў, якія абмяжоўваюць правы, устанаўліваюць абавязкі і адказнасць у сферы адукацыі.

ГЛАВА 3 СІСТЭМА АДУКАЦЫІ

Артыкул 11. Сістэма адукацыі

1. Сістэма адукацыі – сукупнасць кампанентаў, якія ўзаемадзейнічаюць паміж сабой і накіраваны на дасягненне мэт адукацыі.

2. Мэтамі адукацыі з'яўляюцца фарміраванне ведаў, уменняў, навыкаў і інтэлектуальнае, маральнае, творчае і фізічнае развіццё асобы навучэнца.

3. Кампанентамі сістэмы адукацыі з'яўляюцца:

3.1. удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм;

3.2. адукацыйныя праграмы;

3.3. установы адукацыі;

3.4. арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

3.5. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

3.6. індывідуальныя прадпрыемствы, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

3.7. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі;

3.8. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы адукацыі;

3.9. арганізацыі, якія забяспечваюць правядзенне практычных заняткаў, праходжанне практыкі ці вытворчага навучання навучэнцамі;

3.10. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

3.11. арганізацыі, якія накіроўваюць работнікаў для асваення зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

3.12. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (ці) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы адукацыі.

4. Адукацыя падраздзяляецца на асноўную, дадатковую і спецыяльную.

5. Сістэма адукацыі ўключае ў сябе сістэму дашкольнай адукацыі, сістэму агульнай сярэдняй адукацыі, сістэму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, сістэму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, сістэму вышэйшай адукацыі, сістэму паслядыпломнай адукацыі, сістэму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, сістэму дадатковай адукацыі дарослых, сістэму спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 12. Асноўная адукацыя

1. Асноўная адукацыя – навучанне і выхаванне навучэнцаў праз рэалізацыю адукацыйных праграм асноўнай адукацыі.

2. Асноўная адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь уключае ў сябе наступныя ўзроўні:

2.1. дашкольная адукацыя;

2.2. агульная сярэдняя адукацыя;

2.3. прафесійна-тэхнічная адукацыя;

2.4. сярэдняя спецыяльная адукацыя;

2.5. вышэйшая адукацыя;

2.6. паслядыпломная адукацыя.

3. Адзінства і бесперапыннасць асноўнай адукацыі забяспечваюцца пераймальнасцю яе ўзроўняў і ўзгодненасцю зместу адукацыйных праграм асноўнай адукацыі.

Артыкул 13. Дадатковая адукацыя

1. Дадатковая адукацыя – навучанне і выхаванне навучэнцаў пры дапамозе рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі.

2. Дадатковая адукацыя падраздзяляецца на наступныя віды:

2.1. дадатковая адукацыя дзяцей і моладзі;

2.2. дадатковая адукацыя дарослых.

Артыкул 14. Спецыяльная адукацыя

1. Спецыяльная адукацыя – навучанне і выхаванне навучэнцаў, якія з'яўляюцца асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, пры дапамозе рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі на ўзроўнях дашкольнай, агульнай сярэдняй адукацыі.

2. Спецыяльная адукацыя ўключае ў сябе стварэнне спецыяльных умоў для атрымання спецыяльнай адукацыі на ўзроўнях дашкольнай, агульнай сярэдняй адукацыі асобамі з улікам асаблівасцей іх псіхафізічнага развіцця і карэкцыю іх фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў.

Спецыяльныя ўмовы для атрымання спецыяльнай адукацыі на ўзроўнях дашкольнай, агульнай сярэдняй адукацыі – навучанне і выхаванне з арганізацыяй педагагічнага, медыцынскага, сацыяльнага і іншых відаў дапамогі, без якіх немагчымае ці ўскладнена асваенне зместу адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі, у тым ліку з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў сацыяльнай рэабілітацыі, навучальных планаў спецыяльнай адукацыі і праграм спецыяльнай адукацыі, падручнікаў і навучальных дапаможнікаў спецыяльнай адукацыі, спецыяльных метадык навучання, стварэннем адаптыўнага адукацыйнага асяроддзя.

Карэкцыя фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў – сістэма псіхалага-педагагічных, медыцынскіх і сацыяльных мер, накіраваных на выпраўленне і (ці) паслабленне фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў.

3. Асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі і паспяхова прайшлі падагульняльную атэстацыю за перыяд атрымання агульнай базавай адукацыі ці агульнай сярэдняй адукацыі, выдаюцца адпаведна пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі ці атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі. Такія асобы адпаведна лічацца асобамі, якія атрымалі агульную базавую адукацыю ці агульную сярэднюю адукацыю.

4. Асобе з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, што асвоіла змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, якой выдадзена пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі ці атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі, установа адукацыі таксама выдае даведку аб асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі па форме, якую зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Асоба з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця можа рэалізаваць сваё права на атрыманне спецыяльнай адукацыі пры наяўнасці заключэння дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі.

Артыкул 15. Атрыманне асноўнай і дадатковай адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця

1. Атрыманне дашкольнай ці агульнай сярэдняй адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ўключае ў сябе аказанне ім карэкцыйна-педагагічнай дапамогі.

Карэкцыйна-педагагічная дапамога – сістэма педагагічных мерапрыемстваў, якія арганізуюцца для асоб, што асвойваюць змест адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі і маюць стойкія ці часовыя цяжкасці ў іх асваенні. Карэкцыйна-педагагічная дапамога аказваецца ў пунктах карэкцыйна-педагагічнай дапамогі, а таксама ў цэнтрах карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі. Палажэнне аб пункце карэкцыйна-педагагічнай дапамогі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Атрыманне прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай ці дадатковай адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ўключае ў сябе стварэнне спецыяльных умоў для атрымання імі адукацыі з улікам асаблівасцей іх псіхафізічнага развіцця.

Спецыяльныя ўмовы для атрымання прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай ці дадатковай адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця – умовы, якія забяспечваюць стварэнне безбар'ернага асяроддзя, доступ да інфармацыйна-камунікацыйных рэсурсаў шляхам давання навучэнцам, якія з'яўляюцца асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, неабходных тэхнічных сродкаў сацыяльнай рэабілітацыі, педагагічнай, медыцынскай, сацыяльнай і іншых відаў дапамогі. Педагагічная, медыцынская, сацыяльная і іншыя віды дапамогі асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця пры атрыманні імі прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай ці дадатковай адукацыі аказваюцца ўстановамі адукацыі.

3. Асоба з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця можа рэалізаваць сваё права на атрыманне карэкцыйна-педагагічнай дапамогі, стварэнне спецыяльных умоў для атрымання прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай ці дадатковай адукацыі пры наяўнасці заключэння дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі ці даведкі аб асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі.

Артыкул 16. Адукацыйныя праграмы

1. Адукацыйныя праграмы падраздзяляюцца на адукацыйныя праграмы асноўнай адукацыі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі і адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі.

2. Адукацыйныя праграмы асноўнай адукацыі – адукацыйныя праграмы, рэалізацыя якіх дазваляе атрымаць дашкольную, агульную сярэдняю, прафесійна-тэхнічную, сярэдняю спецыяльную, вышэйшую, паслядыпломную адукацыю.

3. Адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі – адукацыйныя праграмы, рэалізацыя якіх дазваляе атрымаць дадатковую адукацыю дзяцей і моладзі, дадатковую адукацыю дарослых.

4. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі – адукацыйныя праграмы, рэалізацыя якіх дазваляе атрымаць спецыяльную адукацыю.

5. Адукацыйныя праграмы асноўнай адукацыі, за выключэннем адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, за выключэннем адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэднюю спецыяльную адукацыю, уключаюць у сябе змест (адукацыйны стандарт і навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі) і рэсурснае (кадравае і матэрыяльна-тэхнічнае) забеспячэнне.

6. Адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, за выключэннем адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэднюю спецыяльную адукацыю, уключаюць у сябе змест (навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі) і рэсурснае (кадравае і матэрыяльна-тэхнічнае) забеспячэнне.

7. Адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэднюю спецыяльную адукацыю, рэалізуюцца па спецыяльнасцях, напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях пры ўмове адкрыцця падрыхтоўкі па іх. Адукацыйная праграма павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў рэалізуюцца па профілях адукацыі, напрамках адукацыі пры ўмове адкрыцця падрыхтоўкі па іх. Парадак адкрыцця падрыхтоўкі па профілях адукацыі, напрамках адукацыі, спецыяльнасцях, напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях устанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь. Профілі адукацыі, напрамкі адукацыі, спецыяльнасці, напрамкі спецыяльнасцей, спецыялізацыі вызначаюцца ў адпаведнасці з Агульнадзяржаўным класіфікатарам Рэспублікі Беларусь «Спецыяльнасці і кваліфікацыі».

8. Адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі рэалізуюцца па спецыяльнасцях, якія адпавядаюць наменклатуры спецыяльнасцей навуковых работнікаў Рэспублікі Беларусь, якую зацвярджае Вышэйшая атэстацыйная камісія Рэспублікі Беларусь. Парадак адкрыцця падрыхтоўкі па спецыяльнасцях для атрымання паслядыпломнай адукацыі ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

9. Адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі рэалізуюцца па профілях, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам і палажэннем аб заснаванні дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ці яе відзе.

10. Адукацыйныя праграмы асноўнай адукацыі, за выключэннем адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі падраздзяляюцца на віды, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам.

Артыкул 17. Формы атрымання адукацыі

1. Адукацыя можа быць атрымана ў вочнай, завочнай формах атрымання адукацыі і ў форме суіскальніцтва.

2. Вочная форма атрымання адукацыі – навучанне і выхаванне, якія прадугледжваюць пастаянны асабісты ўдзел навучэнца ў рэгулярных навучальных занятках (занятках) і атэстацыі, якія арганізуюцца ўстановай адукацыі, арганізацыяй, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Дзённая форма атрымання адукацыі – від вочнай формы атрымання адукацыі, калі атрыманне адукацыі з'яўляецца асноўным відам занятасці навучэнца.

Вячэрняя форма атрымання адукацыі – від вочнай формы атрымання адукацыі, калі атрыманне адукацыі спалучаецца, як правіла, з іншым відам занятасці навучэнца.

3. Завочная форма атрымання адукацыі – навучанне і выхаванне, што прадугледжваюць пераважна самастойнае асваенне зместу адукацыйнай праграмы навучэнцам, які ўдзельнічае асабіста толькі ў абмежаванай колькасці навучальных заняткаў (заняткаў) і атэстацыі, якія арганізуюцца ўстановай адукацыі, арганізацыяй, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Дыстанцыйная форма атрымання адукацыі – від завочнай формы атрымання адукацыі, калі атрыманне адукацыі ажыццяўляецца пераважна з выкарыстаннем сучасных камунікацыйных і інфармацыйных тэхналогій.

4. Суіскальніцтва – навучанне і выхаванне, якія прадугледжваюць пераважна самастойнае асваенне навучэнцам зместу адукацыйнай праграмы, яго асабісты ўдзел толькі ў атэстацыі, якая арганізуецца ўстановай адукацыі, арганізацыяй, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі.

5. Пералік спецыяльнасцей, па якіх не дапускаецца атрыманне адукацыі ў вячэрняй, завочнай формах атрымання адукацыі, устанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 18. Выхаванне ў сістэме адукацыі

1. Мэтай выхавання з'яўляецца фарміраванне рознабакова развітай, маральна сталай, творчай асобы навучэнца.

2. Задачами выхавання з'яўляюцца:

2.1. фарміраванне грамадзянскасці, патрыятызму і нацыянальнай самасвядомасці на аснове дзяржаўнай ідэалогіі;

2.2. падрыхтоўка да самастойнага жыцця і працы;

2.3. фарміраванне маральнай, эстэтычнай і экалагічнай культуры;

2.4. авалоданне каштоўнасцямі і навыкамі здаровага ладу жыцця;

2.5. фарміраванне культуры сямейных адносін;

2.6. стварэнне ўмоў для сацыялізацыі і самаразвіцця асобы навучэнца.

3. Выхаванне грунтуецца на агульначалавечых, гуманістычных каштоўнасцях, культурных і духоўных традыцыях беларускага народу, дзяржаўнай ідэалогіі, адлюстроўвае інтарэсы асобы, грамадства і дзяржавы.

4. Асноўнымі патрабаваннямі да выхавання з'яўляюцца:

4.1. адпаведнасць зместу, формаў і метадаў выхавання мэце і задачам выхавання;

4.2. сістэмнасць і адзінства педагагічных патрабаванняў;

4.3. пераемнасць, бесперапыннасць і паслядоўнасць рэалізацыі зместу выхавання з улікам узроставых і індывідуальных асаблівасцей навучэнцаў;

4.4. стварэнне ўмоў для развіцця творчых здольнасцей навучэнцаў, уключэнне іх у розныя віды сацыяльна значнай дзейнасці.

5. Асноўнымі складальнікамі выхавання з'яўляюцца:

5.1. грамадзянскае і патрыятычнае выхаванне, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца актыўнай грамадзянскай пазіцыі, патрыятызму, прававой, палітычнай і інфармацыйнай культуры;

5.2. ідэалагічнае выхаванне, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца ведання асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы, прывіццё падростаючаму пакаленню асноватворных каштоўнасцей, ідэй, перакананняў, якія адлюстроўваюць сутнасць беларускай дзяржаўнасці;

5.3. маральнае выхаванне, накіраванае на далучэнне навучэнца да агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей;

5.4. эстэтычнае выхаванне, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца эстэтычнага густу, развіццё пачуцця прыгожага;

5.5. выхаванне культуры самапазнання і самарэгуляцыі асобы, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца патрэбы ў самаразвіцці і сацыяльным узаемадзеянні, псіхалагічнай культуры;

5.6. выхаванне культуры здаровага ладу жыцця, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца навыкаў здаровага ладу жыцця, усведамленне значнасці здароўя як каштоўнасці, фізічнае ўдасканалванне;

5.7. гендэрнае выхаванне, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца ўяўленняў аб ролі і жыццёвым прызначэнні мужчын і жанчын у сучасным грамадстве;

5.8. сямейнае выхаванне, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца каштоўнасных адносін да сям'і і выхавання дзяцей;

5.9. працоўнае і прафесійнае выхаванне, накіраванае на разуменне навучэнцам працы як асобнай і сацыяльнай каштоўнасці, усведамленне прафесійнага выбару, сацыяльнай значнасці прафесійнай дзейнасці;

5.10. экалагічнае выхаванне, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца каштоўнасных адносін да прыроды;

5.11. выхаванне культуры бяспечнай жыццядзейнасці, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца бяспечных паводзін у сацыяльнай і прафесійнай дзейнасці, паўсядзённым жыцці;

5.12. выхаванне культуры быту і вольнага часу, накіраванае на фарміраванне ў навучэнца каштоўнасных адносін да матэрыяльнага наваколля, умення мэтазгодна і эфектыўна выкарыстоўваць вольны час.

РАЗДЕЛ II СУБ'ЕКТЫ АДУКАЦЫЙНЫХ АДНОСІН

ГЛАВА 4

УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ, АРГАНІЗАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ІНДЫВІДУАЛЬНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ АДУКАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ

Артыкул 19. Установы адукацыі

1. Установы адукацыі падраздзяляюцца на наступныя тыпы:

- 1.1. установы дашкольнай адукацыі;
- 1.2. установы агульнай сярэдняй адукацыі;
- 1.3. установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;
- 1.4. установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
- 1.5. установы вышэйшай адукацыі;
- 1.6. установы спецыяльнай адукацыі;
- 1.7. установы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;
- 1.8. установы дадатковай адукацыі дарослых;
- 1.9. выхаваўча-аздараўленчыя ўстановы адукацыі;
- 1.10. сацыяльна-педагагічныя ўстановы;
- 1.11. спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы;
- 1.12. спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы.

2. Установы агульнай сярэдняй адукацыі, установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, установы вышэйшай адукацыі, установы спецыяльнай адукацыі, установы дадатковай адукацыі дарослых, спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы, спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы адносяцца да навучальных устаноў.

3. Установы адукацыі адпаведнага тыпу з улікам асаблівасцей арганізацыі адукацыйнага працэсу падраздзяляюцца на віды, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам.

4. Палажэнне аб адпаведным тыпе і (ці) відзе ўстановы адукацыі зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаны ім дзяржаўны орган. Палажэнні аб сувораўскім вучылішчы і аб кадэцкім вучылішчы зацвярджае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

5. Установы адукацыі могуць рэалізоўваць адукацыйныя праграмы асноўнай адукацыі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, праграмы выхавання. Адукацыйныя праграмы, праграмы выхавання, якія могуць рэалізоўваць установы адукацыі адпаведнага віду, устанаўліваюцца гэтым Кодэксам.

6. Установы адукацыі могуць быць дзяржаўнымі і прыватнымі.

7. Установы адукацыі, якія ажыццяўляюць падрыхтоўку кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, грамадзянскай авіяцыі, спецыялізаваныя ліцэі, сувораўскія вучылішчы, кадэцкія вучылішчы, сярэднія школы і прафесійна-тэхнічныя вучылішчы, якія знаходзяцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартаменту выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы і спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы могуць быць толькі дзяржаўнымі.

8. Тып і від установы адукацыі вызначаюцца пры яе стварэнні ў адпаведнасці з адукацыйнымі праграмамі і (ці) праграмамі выхавання, якія рэалізуюцца.

9. Філіялы, прадстаўніцтвы і іншыя адасобленыя падраздзяленні ўстановы адукацыі ствараюцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам. Стварэнне філіяла ўстановы адукацыі рэспубліканскай формы ўласнасці падлягае ўзгадненню з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь, камунальнай формы ўласнасці – з мясцовым выканаўчым і распарадчым органам. Тыпавое палажэнне аб філіяле, прадстаўніцтве і іншым адасобленым падраздзяленні ўстановы адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

10. Установе прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, дадатковай адукацыі дарослых можа быць нададзены статус вядучай установы адукацыі ў адпаведнай сістэме адукацыі і (ці) галіне. Палажэнне аб парадку прызнання ўстановы адукацыі адпаведнага тыпу вядучай установай адукацыі ў адпаведнай сістэме адукацыі і (ці) галіне зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь. Па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь установе вышэйшай адукацыі можа быць нададзены статус вядучай установы адукацыі ў сістэме дадатковай адукацыі дарослых.

11. Установа адукацыі ажыццяўляе сваю дзейнасць у адпаведнасці з гэтым Кодэксам, палажэннем аб адпаведным тыпе і (ці) відзе ўстановы адукацыі, іншымі актамі заканадаўства, статутам установы адукацыі.

Артыкул 20. Правы і абавязкі ўстаноў адукацыі

1. Установы адукацыі самастойныя ў ажыццяўленні адукацыйнай, навуковай, навукова-тэхнічнай дзейнасці, дзейнасці па навукова-метадычным забеспячэнні адукацыі, падборы і расстаноўцы кадраў і іншай дзейнасці ў межах, устаноўленых заканадаўствам.

2. Установа адукацыі ў адпаведнасці з заканадаўствам мае права:

2.1. ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

2.2. фарміраваць структуру і штатны расклад установы адукацыі;

2.3. ажыццяўляць дзейнасць, якая прыносіць даходы;

2.4. удзельнічаць у навуковай, навукова-тэхнічнай, эксперыментальнай і інавацыйнай дзейнасці, дзейнасці па навукова-метадычным забеспячэнні адукацыі;

2.5. ажыццяўляць праверку сапраўднасці дакументаў аб адукацыі пры прыёме асоб для атрымання адукацыі і пры наяўнасці сумненняў у іх сапраўднасці шляхам накіравання запытаў у Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь аб пацвярджэнні факта іх выдачы;

2.6. уваходзіць у склад асацыяцый (саюзаў) і іншых аб'яднанняў некамерцыйных арганізацый;

2.7. ажыццяўляць міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі, у тым ліку знешнегандлёвую дзейнасць.

2¹. Установы агульнай сярэдняй адукацыі ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам, могуць ствараць умовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ці арганізоўваць навучальна-трэніровачны працэс у мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа. Навучальна-трэніровачны працэс у мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа ажыццяўляецца на аснове навучальных праграм па асобных відах спорту, якія зацвярджае Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з заканадаўствам.

3. Іншыя правы ўстановы адукацыі ўстанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, статутам установы адукацыі.

4. Установа адукацыі абавязана забяспечваць:

4.1. якасць адукацыі;

4.2. распрацоўку і зацвярджэнне ва ўстаноўленым парадку структурных элементаў навукова-метадычнага забеспячэння адпаведнай адукацыі, яе ўдасканалванне;

4.3. падбор, прыём на працу і расстаноўку кадраў, павышэнне іх кваліфікацыі;

4.4. матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу ў адпаведнасці з устаноўленымі санітарнымі нормамаі, правіламі і гігіенічнымі нарматывамаі;

4.5. стварэнне бяспечных умоў пры арганізацыі адукацыйнага працэсу;

4.6. распрацоўку і прыняцце правілаў унутранага распарадку для навучэнцаў, правілаў унутранага працоўнага распарадку ўстановы адукацыі;

4.7. маральнае і матэрыяльнае стымуляванне навучэнцаў, педагогічных і іншых работнікаў установы адукацыі;

4.8. меры сацыяльнай абароны навучэнцаў;

4.9. стварэнне неабходных умоў для арганізацыі харчавання і медыцынскай дапамогі, пражывання (пры неабходнасці) навучэнцаў;

4.10. удзел у фарміраванні кантрольных лічбаў прыёму;

4.11. арганізацыю размеркавання, перамеркавання, накіравання на працу, далейшага накіравання на працу выпускнікоў і кантроль за іх працаўладкаваннем;

4.12. азнаямленне асоб (законных прадстаўнікоў непаўналетніх) пры залічэнні ва ўстанову адукацыі з пасведчаннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі, статутам, спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, сертыфікатамі аб дзяржаўнай акрэдытацыі, а па іх патрабаванні – і з навучальна-праграмнай дакументацыяй;

4.13. патранат асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця на працягу двух гадоў пасля атрымання адукацыі ў гэтай установе адукацыі ў адпаведнасці з Палажэннем аб патранаце асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якое зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь;

4.14. дапамогу ўпаўнаважаным дзяржаўным органам у правядзенні кантролю за забеспячэннем якасці адукацыі.

5. Іншыя абавязкі ўстановы адукацыі ўстанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, статутам установы адукацыі.

Артыкул 21. Стварэнне, рэарганізацыя і ліквідацыя ўстаноў адукацыі

1. Стварэнне, рэарганізацыя і ліквідацыя ўстаноў адукацыі ажыццяўляюцца ў парадку, устаноўленым гэтым артыкулам і іншымі актамі заканадаўства.

2. Заснавальнікамі ўстаноў адукацыі могуць быць:

2.1. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, Урад Рэспублікі Беларусь;

2.2. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (ці) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання і іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь;

2.3. мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы;

2.4. юрыдычныя асобы і грамадзяне Рэспублікі Беларусь;

2.5. замежныя дзяржавы, арганізацыі замежных дзяржаў, міжнародныя арганізацыі, міждзяржаўныя арганізацыі, замежныя грамадзяне, асобы без грамадзянства, калі іншае не ўстаноўлена заканадаўчымі актамі, міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

3. Дзяржаўныя класічныя ўніверсітэты, профільныя ўніверсітэты (акадэміі, кансерваторыі), установы адукацыі, якія ажыццяўляюць падрыхтоўку кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, ствараюцца і рэарганізуюцца па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Урада Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаных імі дзяржаўных органаў, а ліквідуюцца па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Урада Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаных імі дзяржаўных органаў, суда.

4. Спецыялізаваныя ліцэі ствараюцца і рэарганізуюцца па рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаных ім дзяржаўных органаў, а ліквідуюцца па рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаных ім дзяржаўных органаў, суда.

5. Сувораўскія вучылішчы ствараюцца і рэарганізуюцца па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважанага ім дзяржаўнага органа, а ліквідуюцца па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважанага ім дзяржаўнага органа, суда.

6. Кадэцкія вучылішчы ствараюцца і рэарганізуюцца па рашэнні абласнога (Мінскага гарадскога) выканаўчага камітэта, а ліквідуюцца па рашэнні абласнога (Мінскага гарадскога) выканаўчага камітэта, суда.

7. Спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя установы ствараюцца і рэарганізуюцца па рашэнні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, а ліквідуюцца па рашэнні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, суда.

Спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя установы ствараюцца і рэарганізуюцца па рашэнні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, абласнога (Мінскага гарадскога) выканаўчага камітэта, а ліквідуюцца па рашэнні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, абласнога (Мінскага гарадскога) выканаўчага камітэта, суда.

8. Рашэнне аб ліквідацыі дзяржаўнай установы агульнай сярэдняй адукацыі прымае заснавальнік на падставе ацэнкі наступстваў такой ліквідацыі з улікам колькасці асоб, якія падлягаюць навучанню на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі, і колькасці дзяржаўных устаноў, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі на гэтай тэрыторыі.

9. Рашэнні аб рэарганізацыі і ліквідацыі дзяржаўных устаноў спецыяльнай адукацыі прымаюць іх заснавальнікі пасля ўзгаднення з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

10. У выпадку спынення дзейнасці ўстановы адукацыі, анулявання, спынення дзеяння спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на адукацыйную дзейнасць установы адукацыі (па яе адасобленых падраздзяленнях, у адносінах да адной ці некалькіх работ і (ці) паслуг, што складаюць адукацыйную дзейнасць) заснавальнік прымае меры для пераводу навучэнцаў з іх згоды, згоды законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў у іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адпаведныя адукацыйныя праграмы, у парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 22. Статут установы адукацыі

1. Установа адукацыі дзейнічае на падставе статута.

2. У статуте ўстановы адукацыі ўказваюцца:

2.1. найменне ўстановы адукацыі ў адпаведнасці з патрабаваннямі заканадаўства;

2.2. месца знаходжання;

2.3. тып, від установы адукацыі;

2.4. прадмет, мэты і задачы дзейнасці;

2.5. звесткі аб заснавальніку;

2.6. мова (мовы) навучання і выхавання, пералік адукацыйных праграм, праграм выхавання, якія рэалізуюцца, формы атрымання адукацыі, профілі адукацыі, напрамкі адукацыі, спецыяльнасці, напрамкі спецыяльнасцей, спецыялізацыі, па якіх ажыццяўляецца навучанне, а таксама кваліфікацыі, якія прысвойваюцца;

2.7. крыніцы і парадак фарміравання маёмасці ўстановы адукацыі;

2.8. парадак кіравання дзейнасцю ўстановы адукацыі, структура і парадак фарміравання органаў кіравання і самакіравання;

2.9. парадак кантролю за дзейнасцю ўстановы адукацыі;

2.10. парадак фарміравання структуры і штатнага раскладу ўстановы адукацыі;

2.11. кампетэнцыя заснавальніка;

2.12. парадак арганізацыі адукацыйнага і выхаваўчага працэсаў;

2.13. звесткі аб філіялах, прадстаўніцтвах, іншых адасобленых падраздзяленнях установы адукацыі;

2.14. звесткі аб стварэнні, рэарганізацыях з указаннем даных аб правапераемстве, перайменаваннях гэтай установы адукацыі са спасылкамі на адпаведныя рашэнні заснавальніка і рэгіструючага органа;

2.15. парадак рэарганізацыі і ліквідацыі ўстановы адукацыі;

2.16. парадак унясення змяненняў і (ці) дапаўненняў у статут;

2.17. іншыя звесткі, якія прадугледжаны заканадаўствам і вызначаюцца заснавальнікам.

Артыкул 23. Структура ўстановы адукацыі

1. Установы адукацыі могуць мець у сваёй структуры адасобленыя падраздзяленні і структурныя падраздзяленні.

2. Да адасобленых падраздзяленняў установы адукацыі адносяцца філіял, прадстаўніцтва, іншае адасобленае падраздзяленне.

3. Да структурных падраздзяленняў установы адукацыі адносяцца бібліятэка, інтэрнат, навучальна-доследны ўчастак (гаспадарка), вытворчая (навучальна-вытворчая) майстэрня,

лабараторыя, навукова-даследчая частка (сектар, адзел), інстытут без права юрыдычнай асобы, факультэт, факультэт даўніверсітэцкай падрыхтоўкі, падрыхтоўчае аддзяленне, кафедра, цэнтр, навучальна-метадычнае кіраўніцтва (частка, адзел), аддзяленне, навучальная гаспадарка, навучальны палігон, аўтадром, рэсурсны цэнтр, пункт карэкцыйна-педагагічнай дапамогі, навучальна-кансультацыйны пункт, навучальна-вытворчы камбінат працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі, цэнтр дапрызыўнай падрыхтоўкі, дзіцячы сацыяльны прытулак, спецыяльнае аддзяленне, цэнтр прафесійнай і сацыяльнай рэабілітацыі для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, іншыя структурныя падраздзяленні.

4. Структурнае падраздзяленне можа стварацца як адасобленае падраздзяленне.

5. Установы адукацыі фарміруюць сваю структуру ў адпаведнасці з заканадаўствам, іх статутамі.

Артыкул 24. Змяненне віду ўстановы адукацыі

1. Від установы адукацыі можа быць зменены.

2. Рашэнне аб змяненні віду ўстановы адукацыі прымае заснавальнік па ўласнай ініцыятыве або па ініцыятыве ўстановы адукацыі пры сукупнасці наступных умоў:

2.1. абгрунтавання неабходнасці змянення віду ўстановы адукацыі;

2.2. адпаведнасці ўстановы адукацыі крытэрыям віду, які заяўляецца;

2.3. узгаднення з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам эканомікі Рэспублікі Беларусь (для ўстановы адукацыі рэспубліканскай формы ўласнасці), адпаведным мясцовым выканаўчым і распарадчым органам (для ўстановы адукацыі камунальнай формы ўласнасці), а таксама з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь (для ўстановы адукацыі, не падначаленай Міністэрству адукацыі Рэспублікі Беларусь).

Артыкул 25. Кіраванне ўстановай адукацыі

1. Кіраванне ўстановай адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам, палажэннем аб адпаведным тыпе і (ці) відзе ўстановы адукацыі, іншымі актамі заканадаўства, статутам установы адукацыі і грунтуецца на спалучэнні прынцыпаў адзінаначалля і самакіравання.

2. Непасрэднае кіраўніцтва ўстановай адукацыі ажыццяўляе яе кіраўнік, які прызначаецца на пасаду і вызваляецца ад пасады ў парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

3. Кіраўнік установы адукацыі ў дзейнасці па кіраванні гэтай ўстановай адукацыі ўзаемадзейнічае з органамі самакіравання ўстановы адукацыі.

4. Асноўным органам самакіравання ўстановы адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальваецца кіраўніком установы адукацыі.

Кампетэнцыя, склад і арганізацыя дзейнасці савета ўстановы адукацыі вызначаюцца Палажэннем аб савеце ўстановы адукацыі, якое зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. У выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам, ва ўстанове адукацыі ствараюцца і (ці) могуць стварацца іншыя органы самакіравання: педагагічны савет, папячыцельскі савет, бацькоўскі камітэт, трэнерскі савет. Палажэнні аб педагагічным савеце, папячыцельскім савеце, бацькоўскім камітэце ўстановы адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Палажэнне аб трэнерскім савеце зацвярджае Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь.

6. Па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ва ўстановах вышэйшай адукацыі могуць стварацца іншыя органы самакіравання, якія ажыццяўляюць сваю дзейнасць у парадку, які ім вызначаецца.

7. Органы самакіравання ўстановы адукацыі ствараюцца і ажыццяўляюць сваю дзейнасць у адпаведнасці з заканадаўствам, статутам установы адукацыі.

Артыкул 26. Паўнамоцтвы кіраўніка ўстановы адукацыі

1. Кіраўнік установы адукацыі:

1.1. дзейнічае ад імя ўстановы адукацыі без даверанасці і нясе адказнасць за вынікі яе дзейнасці;

1.2. выдае загады, заключае дагаворы, выдае даверанасці, адкрывае рахункі ў банках у межах сваёй кампетэнцыі;

1.3. ажыццяўляе прыём і звальненне работнікаў, зацвярджае іх службовыя (рабочыя) інструкцыі.

2. Кіраўнік дзяржаўнай установы адукацыі мае права даваць навучэнцам, студэнтам у перыяд атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі, вышэйшай адукацыі скідкі са сфарміраванага кошту навучання на ўмовах, якія ўстанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, у парадку і памерах, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, пераводзіць іх з платнага навучання на навучанне за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў на ўмовах, якія ўстанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, і ў парадку, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

3. Кіраўнік прыватнай установы адукацыі мае права даваць навучэнцам, студэнтам у перыяд атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі, вышэйшай адукацыі скідкі са сфарміраванага кошту навучання.

4. Іншыя паўнамоцтвы кіраўніка ўстановы адукацыі ўстанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, статутам установы адукацыі.

Артыкул 27. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы

паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя

прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права

ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

1. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, – навуковыя арганізацыі, арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне паслядыпломнай адукацыі, падпарадкаваныя Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання і рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, а таксама арганізацыі, якія ўпаўнаважаны Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь на рэалізацыю адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі і рэалізуюць іх.

2. Іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, – арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і (ці) адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам.

3. Індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, – індывідуальныя прадпрымальнікі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі і (ці) адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам.

4. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, ажыццяўляюць адукацыйную дзейнасць у адпаведнасці з гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, іх устаноўчымі дакументамі.

Артыкул 28. Правы і абавязкі арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя

праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый,

індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з

заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

1. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, з'яўляюцца самастойнымі ў ажыццяўленні адукацыйнай, навуковай, навукова-тэхнічнай дзейнасці, дзейнасці па навукова-метадычным забеспячэнні адукацыі, падборы і расстаноўцы педагагічных работнікаў у межах, устаноўленых заканадаўствам.

2. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, маюць права ў адпаведнасці з заканадаўствам:

2.1. ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

2.2. удзельнічаць у навуковай дзейнасці, дзейнасці па навукова-метадычным забеспячэнні адукацыі;

2.3. ажыццяўляць міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі, у тым ліку знешнегандлёвую дзейнасць.

3. Іншыя правы арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, іх устаноўчымі дакументамі.

4. Арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, абавязаны забяспечваць:

4.1. якасць адукацыі;

4.2. распрацоўку і зацвярджэнне ва ўстаноўленым парадку структурных элементаў навукова-метадычнага забеспячэння адпаведнай адукацыі, яго ўдасканалванне;

4.3. матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу ў адпаведнасці з устаноўленымі санітарнымі нормамаі, правіламі і гігіенічнымі нарматывамаі;

4.4. стварэнне бяспечных умоў пры арганізацыі адукацыйнага працэсу;

4.5. маральнае і матэрыяльнае стымуляванне навучэнцаў, педагагічных работнікаў;

4.6. азнаямленне асоб (законных прадстаўнікоў непаўналетніх) пры залічэнні з пасведчаннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі, устаноўчымі дакументамі, спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, сертыфікатамі аб дзяржаўнай акрэдытацыі, а па іх патрабаванні – і з навучальна-праграмнай дакументацыяй;

4.7. патранат асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця на працягу двух гадоў пасля атрымання адукацыі ў іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, у адпаведнасці з Палажэннем аб патранаце асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця;

4.8. садзейнічанне ўпаўнаважаным дзяржаўным органам у правядзенні кантролю за забеспячэннем якасці адукацыі.

5. Іншыя абавязкі арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, іх устаноўчымі дакументамі.

Артыкул 29. Дзяржаўная акрэдытацыя ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пацвярджэнне дзяржаўнай акрэдытацыі

1. Дзяржаўная акрэдытацыя ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) – дзейнасць дзяржаўных

органу для выяўлення адпаведнасці адукацыйнай дзейнасці ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) заканадаўству аб адукацыі, зместу і якасці адукацыі патрабаванням адукацыйных стандартаў, навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм.

2. Па выніках правядзення дзяржаўнай акрэдытацыі ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) прымаецца рашэнне аб акрэдытацыі ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) або аб адмове ў акрэдытацыі ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

3. Пры наяўнасці рашэння аб акрэдытацыі ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) яна лічыцца акрэдытаванай і ёй выдаецца сертыфікат (сертыфікаты) аб дзяржаўнай акрэдытацыі.

4. Рашэннем аб акрэдытацыі ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) устанаўліваецца права ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) на выдачу выпускнікам (асобам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў) дакументаў аб адукацыі.

5. Дзяржаўная акрэдытацыя ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, праводзіцца:

5.1. на адпаведнасць заяўленаму віду – для ўстаноў агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, а таксама для ўстаноў дадатковай адукацыі дарослых, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, што маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, што маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, і (ці) адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

5.2. па кожнай спецыяльнасці – для спецыяльнасцей, па якіх рэалізуюцца адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю;

5.3. па профілі адукацыі, напрамку адукацыі – для профіляў адукацыі, напрамкаў адукацыі, па якіх рэалізуецца адукацыйная праграма павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў у іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

6. Дзяржаўная акрэдытацыя ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, ажыццяўляецца:

6.1. на адпаведнасць заяўленаму віду – на працягу першага года пасля стварэння ўстановы адукацыі ці змянення яе віду, але не пазней чым за чатыры месяцы да завяршэння падрыхтоўкі першых выпускнікоў;

6.2. па спецыяльнасці, па якой рэалізуецца адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі I ступені, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі I ступені, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэграваная з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, – на трэцім годзе першай падрыхтоўкі па гэтай спецыяльнасці;

6.3. па спецыяльнасці, па якой рэалізуецца адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі II ступені, што фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, – не пазней чым за чатыры месяцы да завяршэння першай падрыхтоўкі (перападрыхтоўкі) па гэтай спецыяльнасці;

6.4. па профілі адукацыі, напрамку адукацыі – да пачатку ажыццяўлення павышэння кваліфікацыі па адпаведным профілі адукацыі, напрамку адукацыі.

7. Установа адукацыі, іншая арганізацыя, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, абавязаны пацвярджаць сваю дзяржаўную акрэдытацыю.

8. Пацвярджэнне дзяржаўнай акрэдытацыі праводзіцца:

8.1. на адпаведнасць заяўленаму віду, па профілі адукацыі, напрамку адукацыі не радзей за адзін раз у пяць год з даты атрымання адпаведнага сертыфіката аб дзяржаўнай акрэдытацыі;

8.2. па спецыяльнасці адначасова з пацвярджэннем дзяржаўнай акрэдытацыі на адпаведнасць заяўленаму віду.

9. У выпадку непацвярджэння дзяржаўнай акрэдытацыі ўстанова адукацыі (іншая арганізацыя, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) пазбаўляецца адпаведнай дзяржаўнай акрэдытацыі.

10. Пацвярджэнне дзяржаўнай акрэдытацыі з'яўляецца падставай для захавання за ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) права на выдачу выпускнікам (асобам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў) дакументаў аб адукацыі.

11. Палажэнне аб парадку правядзення дзяржаўнай акрэдытацыі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, і пацвярджэнні дзяржаўнай акрэдытацыі, узоры сертыфікатаў аб дзяржаўнай акрэдытацыі ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 5

НАВУЧЭНЦЫ, ЗАКОННЫЯ ПРАДСТАЎНІКІ НЕПАЎНАЛЕТНІХ НАВУЧЭНЦАЎ. САЦЫЯЛЬНАЯ АБОРОНА НАВУЧЭНЦАЎ

Артыкул 30. Навучэнцы

Да навучэнцаў адносяцца:

аспірант (ад'юнкт) – асоба, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), што забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», у дзённай ці завочнай форме атрымання адукацыі;

выхаванец – асоба, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю;

дактарант – асоба, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы дактарантуры ў дзённай форме атрымання адукацыі;

курсант – асоба, якая асвойвае змест аднаго з відаў адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі ці адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, што

забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, ці адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэграванай з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, грамадзянскай авіяцыі;

магістрант – студэнт, навучэнец на II ступені вышэйшай адукацыі;

слухач – асоба з ліку афіцэрскага складу Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, радавога і начальніцкага складу органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, якая атрымлівае першую вышэйшую адукацыю па профілі адукацыі «Ахова здароўя», вышэйшую адукацыю II ступені, другую ці наступную вышэйшую адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, а таксама асоба з ліку кіраўнічых кадраў, асоб, уключаных у рэзервы кіраўнічых кадраў, якая атрымлівае вышэйшую адукацыю I ступені ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, ці асоба, якая асвойвае змест аднаго з відаў адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, за выключэннем адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

суіскальнік – асоба, якая асвойвае змест аднаго з відаў адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі ў форме суіскальніцтва;

стажор – асоба, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

студэнт – асоба, якая асвойвае змест аднаго з відаў адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі;

навучэнец – асоба, якая асвойвае змест аднаго з відаў адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, ці адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, ці адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, ці адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю.

Артыкул 31. Асноўныя правы навучэнцаў

1. Навучэнцы, за выключэннем навучэнцаў, указаных у [пунктах 3 і 4](#) гэтага артыкула, у адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства маюць права на:

1.1. атрыманне адукацыі ў адпаведнасці з адукацыйнымі праграмамі;

1.2. перавод у іншую ўстанову адукацыі, іншую арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, у парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь;

1.3. перавод для атрымання адукацыі па іншай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі), у тым ліку пры наяўнасці медыцынскіх проціпаказанняў да працы па

спецыяльнасці, якая атрымліваецца (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і кваліфікацыі, якая прысвойваецца, у іншай форме атрымання адукацыі ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь;

1.4. аднаўленне для атрымання адукацыі ва ўстанове адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, у парадку, што ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь;

1.5. навучанне па індывідуальным навучальным плане ў межах зместу адукацыйнай праграмы;

1.6. стварэнне спецыяльных умоў для атрымання адукацыі з улікам асаблівасцей іх псіхафізічнага развіцця;

1.7. ахову жыцця і здароўя ў час адукацыйнага працэсу;

1.8. бясплатнае псіхалага-медыка-педагагічнае абследаванне ў дзяржаўных цэнтрах карэкцыйнага і развіццёвага навучання і рэабілітацыі;

1.9. бясплатную карэкцыю фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў у дзяржаўных установах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

1.10. карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі;

1.11. забеспячэнне стыпендыяй і іншымі грашовымі выплатамі;

1.12. забеспячэнне месцам для пражывання;

1.13. пакрыццё расходаў на наём жылля ў выпадку незабеспячэння месцам у інтэрнаце;

1.14. крэдыт на льготных умовах для аплаты першай вышэйшай адукацыі;

1.15. водпускі, канікулы;

1.16. атрыманне платных паслуг у сферы адукацыі;

1.17. бясплатнае карыстанне бібліятэкай, навучальнай, вытворчай, навуковай і культурна-спартыўнай базай установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

1.18. атрыманне сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай дапамогі з боку спецыялістаў установы адукацыі;

1.19. заахвочванне за поспехі ў навучальнай, спартыўна-масавай, грамадскай, навуковай, навукова-тэхнічнай, эксперыментальнай, інавацыйнай дзейнасці, а таксама ў адукацыйных мерапрыемствах;

1.20. удзел у кіраванні ўстановай адукацыі;

1.21. удзел у алімпіядах, конкурсах, турнірах, фестывалях, канферэнцыях, сімпозіумах, кангрэсах, семінарах і іншых адукацыйных мерапрыемствах, спартыўна-масавай, грамадскай, навуковай, навукова-тэхнічнай, эксперыментальнай, інавацыйнай дзейнасці;

1.22. азнаямленне з пасведчаннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі, устаноўчымі дакументамі, спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, сертыфікатамі аб дзяржаўнай акрэдытацыі, а таксама з навучальна-праграмнай дакументацыяй;

1.23. удзел у прафесійных саюзях, моладзевых і іншых грамадскіх аб'яднаннях, дзейнасць якіх не супярэчыць заканадаўству.

2. Іншыя правы навучэнцаў устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрыемстваў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

3. Правы навучэнцаў, якія знаходзяцца ў спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, устанаўліваюцца гэтым Кодэксам і заканадаўствам аб прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх.

4. Навучэнцы сярэдніх школ і прафесійна-тэхнічных вучылішчаў (філіялаў дзяржаўных сярэдніх школ і дзяржаўных устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі), якія знаходзяцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартамента выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўствы маюць права на:

- 4.1. атрыманне адукацыі ў адпаведнасці з адукацыйнымі праграмамі;
- 4.2. перавод для атрымання адукацыі па іншай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі), у тым ліку пры наяўнасці медыцынскіх проціпаказанняў да працы па спецыяльнасці, якая атрымліваецца (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і кваліфікацыі, якая прысвойваецца, у іншай форме атрымання адукацыі ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь;
- 4.3. аднаўленне для атрымання адукацыі ва ўстанове адукацыі ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь;
- 4.4. навучанне па індывідуальным навучальным плане ў межах зместу адукацыйнай праграмы;
- 4.5. стварэнне спецыяльных умоў для атрымання адукацыі з улікам асаблівасцей іх псіхафізічнага развіцця;
- 4.6. ахову жыцця і здароўя ў час адукацыйнага працэсу;
- 4.7. атрыманне сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай дапамогі з боку спецыялістаў установы адукацыі;
- 4.8. канікулы;
- 4.9. бясплатнае карыстанне бібліятэкай, навучальнай, вытворчай і культурна-спартыўнай базай установы адукацыі;
- 4.10. карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі;
- 4.11. удзел у спартыўна-масавай, грамадскай, эксперыментальнай дзейнасці;
- 4.12. заахвочванне за поспехі ў навучальнай, спартыўна-масавай, грамадскай, эксперыментальнай дзейнасці;
- 4.13. азнаямленне з пасведчаннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі, статутам, спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, сертыфікатамі аб дзяржаўнай акрэдытацыі, а таксама з навучальна-праграмнай дакументацыяй.

5. Для навучэнцаў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы могуць устанаўлівацца асаблівасці іх правоў.

Артыкул 32. Асноўныя абавязкі навучэнцаў

1. Навучэнцы абавязаны:

- 1.1. добрасумленна і адказна ставіцца да асваення зместу адукацыйных праграм, праграм выхавання;
- 1.2. клапаціцца аб сваім здароўі, імкнуцца да маральнага, духоўнага і фізічнага развіцця і самаўдасканалення;

1.3. выконваць патрабаванні ўстаноўчых дакументаў, правілаў унутранага распарадку для навучэнцаў, правілаў пражывання ў інтэрнатах;

1.4. паважаць гонар і годнасць іншых удзельнікаў адукацыйнага працэсу;

1.5. асцярожна ставіцца да маёмасці ўстановы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

2. Іншыя абавязкі навучэнцаў устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, арганізацый, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

3. Для навучэнцаў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы могуць устанаўлівацца асаблівасці іх абавязкаў.

Артыкул 33. Законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў

1. Законнымі прадстаўнікамі непаўналетніх навучэнцаў з'яўляюцца іх бацькі, усынавіцелі (удачарыцелі), апекуны, папячыцелі.

2. Законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў прадстаўляюць правы і законныя інтарэсы непаўналетніх навучэнцаў у грамадскіх адносінах у сферы адукацыі без спецыяльных паўнамоцтваў.

Артыкул 34. Асноўныя правы законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў

1. Законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў у адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства маюць права на:

1.1. азнаямленне з пасведчаннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі, устаноўчымі дакументамі, спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, сертыфікатамі аб дзяржаўнай акрэдытацыі, а таксама з навучальна-праграмнай дакументацыяй;

1.2. удзел у кіраванні ўстановай адукацыі;

1.3. абарону правоў і законных інтарэсаў навучэнцаў;

1.4. азнаямленне з ходам і зместам адукацыйнага працэсу, вынікамі навучальнай дзейнасці навучэнцаў;

1.5. атрыманне інфармацыі аб усіх відах абследаванняў (медыцынскіх, псіхалагічных, педагагічных) навучэнцаў.

2. Іншыя правы законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Артыкул 35. Асноўныя абавязкі законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў

1. Законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў абавязаны:

1.1. забяспечваць умовы для атрымання адукацыі і развіцця навучэнцаў;

1.2. паважаць гонар і годнасць іншых удзельнікаў адукацыйнага працэсу;

1.3. выконваць патрабаванні ўстаноўчых дакументаў, правілаў унутранага распарадку для навучэнцаў.

2. Іншыя абавязкі законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрыемстваў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Артыкул 36. Сацыяльная абарона навучэнцаў

1. Сацыяльная абарона навучэнцаў – комплекс мер, устаноўленых дзяржавай у мэтах забеспячэння атрымання адукацыі навучэнцамі, накіраваных на іх матэрыяльнае забеспячэнне, даванне ім дзяржаўных сацыяльных ільгот, правоў і гарантый, прадугледжаных гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

2. Расходы на забеспячэнне сацыяльнай абароны навучэнцаў фінансуюцца за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, а таксама іншых крыніц у адпаведнасці з заканадаўствам.

Артыкул 37. Прынцыпы сацыяльнай абароны навучэнцаў

Асноўнымі прынцыпамі сацыяльнай абароны навучэнцаў з'яўляюцца: гарантаванасць з боку дзяржавы атрымання адукацыі, матэрыяльнага забеспячэння, дзяржаўных сацыяльных ільгот, правоў і гарантый; адраснасць.

Артыкул 38. Меры сацыяльнай абароны навучэнцаў

1. Мерамі сацыяльнай абароны навучэнцаў з'яўляюцца:

1.1. карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі;

1.2. забеспячэнне харчаваннем;

1.3. ахова здароўя;

1.4. стыпендыі і іншыя грашовыя выплаты;

1.5. забеспячэнне адзеннем, абуткам і іншымі неабходнымі сродкамі і прадметамі першай неабходнасці;

1.6. забеспячэнне месцамі для пражывання ў інтэрнатах;

1.7. забеспячэнне месцамі для пражывання ў дзяржаўных гімназіях-інтэрнатах, школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, санаторных школах-інтэрнатах, спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах, дапаможных школах-інтэрнатах, забеспячэнне харчаваннем у спецыялізаваных ліцэях, сувораўскіх вучылішчах, кадэцкіх вучылішчах, дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, санаторных школах-інтэрнатах, сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, спецыяльных агульнаадукацыйных школах (спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах), дапаможных школах (дапаможных школах-інтэрнатах), цэнтрах карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі;

1.8. даванне крэдыту на льготных умовах для аплаты першай вышэйшай адукацыі;

1.9. транспартнае забеспячэнне;

1.10. падтрымка выпускнікоў;

1.11. водпускі.

2. Заканадаўствам могуць быць устаноўлены іншыя меры сацыяльнай абароны навучэнцаў.

Артыкул 39. Карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі

1. Карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі навучэнцамі ва ўстановах адукацыі можа быць платным і бясплатным.

2. Асобы, што асвойваюць змест адукацыйных праграм дашкольнай, агульнай сярэдняй адукацыі, на час атрымання адукацыі забяспечваюцца за плату падручнікамі, навучальнымі дапаможнікамі ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрыемствамі, якімі ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць. Памер такой платы і парадак яе збірання ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Бясплатнае карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі ўстанаўліваецца для:

навучэнцаў санаторных школ-інтэрнатаў, спецыяльных навучальна-выхаваўчых устаноў і спецыяльных лячэбна-выхаваўчых устаноў;

асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця;

дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў;

дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да васьмнаццаці гадоў, інвалідаў з дзяцінства;

асоб, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі і хварэюць на анкалагічныя захворванні ці хворыя на туберкулёз;

навучэнцаў з сямей, якія ў адпаведнасці з заканадаўствам атрымліваюць дзяржаўныя дапамогі на дзяцей, старэйшых за тры гады;

навучэнцаў з сямей, у якіх маці і (ці) бацька з'яўляюцца інвалідамі I ці II групы;

навучэнцаў, якія з'яўляюцца членамі сямей асоб, пералічаных у [падпунктах 3.2, 3.4 і 3.7 пункта 3, пункце 10 і падпунктах 12.2 і 12.3 пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь ад 14 чэрвеня 2007 года «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян» \(Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 147, 2/1336\).](#)

Для навучэнцаў з мнагадзетных сямей плата за карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі зніжаецца на 50 працэнтаў ад устаноўленай платы за карыстанне адпаведнымі падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі.

3. Асобы, якія засвойваюць змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі, на час атрымання адукацыі забяспечваюцца падручнікамі, навучальнымі дапаможнікамі ўстановамі адукацыі бясплатна.

Артыкул 40. Забеспячэнне харчаваннем

1. Устаноўлены адукацыі (іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрыемствы, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пры рэалізацыі імі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю) ствараюць неабходныя ўмовы для арганізацыі харчавання навучэнцаў.

2. Харчаванне навучэнцаў арганізуецца ў адпаведнасці з заканадаўствам юрыдычнымі асобамі і індывідуальнымі прадпрыемствамі, якія спецыялізуюцца на аказанні паслуг грамадскага харчавання, іншымі арганізацыямі, якія маюць у сваім складзе адпаведныя структурныя падраздзяленні, або ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрыемствамі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

3. Харчаванне арганізуецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў па ўстаноўленых нормах харчавання і грашовых нормах

расходаў на харчаванне для адпаведных катэгорый навучэнцаў. Пры неабходнасці арганізуецца дыетычнае харчаванне. Нормы харчавання, грашовыя нормы расходаў на харчаванне ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаны ім орган.

4. Навучэнцы забяспечваюцца харчаваннем за кошт уласных сродкаў, сродкаў законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў, сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, іншых крыніц у адпаведнасці з заканадаўствам.

5. Палажэнне аб арганізацыі харчавання навучэнцаў, забеспячэнні харчаваннем навучэнцаў за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, памер і парадак збірання платы за харчаванне ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 41. Ахова здароўя

1. Установы адукацыі (іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрыемальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пры рэалізацыі імі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю) забяспечваюць ахову здароўя навучэнцаў у адпаведнасці з заканадаўствам.

2. Ахова здароўя навучэнцаў уключае ў сябе:

2.1. аказанне медыцынскай дапамогі;

2.2. вызначэнне аптымальнай навучальнай нагрузкі, рэжыму навучальных заняткаў (заняткаў), працягласці канікулаў;

2.3. абавязковае страхаванне ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў, іх жыцця ці здароўя пры прыцягненні да работ у перыяд праходжання вытворчай практыкі (стажыроўкі);

2.4. прапаганду і навучанне навыкам здаровага ладу жыцця;

2.5. арганізацыю аздараўлення;

2.6. стварэнне ўмоў для заняткаў фізічнай культурай і спортам;

2.7. прафілактыку і выкараненне курэння, ужывання алкагольных, слабаалкагольных напояў, піва, спажывання наркатычных сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх аналагаў, таксічных і іншых адурманьвальных рэчываў ва ўстанове адукацыі, іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрыемальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, і на іх тэрыторыях.

3. Медыцынская дапамога навучэнцам аказваецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

4. Навучэнцам ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі (за выключэннем навучэнцаў ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, указаных у [пункце 5](#) гэтага артыкула), прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі медыцынская дапамога аказваецца ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаўнымі арганізацыямі аховы здароўя па месцы знаходжання адпаведнай установы адукацыі.

5. Навучэнцам ва ўстановах дашкольнай адукацыі, гімназіях-інтэрнатах, спецыялізаваных ліцэях, сувораўскіх вучылішчах, кадэцкіх вучылішчах, школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, санаторных школах-інтэрнатах, сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, установах спецыяльнай адукацыі, выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, дзіцячых дамах, якія маюць права на ажыццяўленне медыцынскай дзейнасці, медыцынскую дапамогу аказваюць медыцынскія работнікі, якія ўваходзяць у штат указаных устаноў адукацыі, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Ва ўстановах прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і

вышэйшай адукацыі медыцынскую дапамогу таксама могуць аказваць медыцынскія работнікі, якія ўваходзяць у штат указаных устаноў адукацыі, калі гэтыя ўстановы маюць права на ажыццяўленне медыцынскай дзейнасці.

6. Аздараўленне навучэнцаў ва ўстановах вышэйшай адукацыі можа ажыццяўляцца ў студэнцкіх санаторыях-прафілакторыях.

Артыкул 42. Стыпендыі і іншыя грашовыя выплаты

1. Стыпендыя – штомесячная грашовая выплата, якая з'яўляецца мерай сацыяльнай падтрымкі з боку дзяржавы пасяховых навучэнцаў дзённай формы атрымання адукацыі і стымульнае асваенне навучэнцамі зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай ці паслядыпломнай адукацыі, адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, што маюць вышэйшую адукацыю.

2. Стыпендыі падраздзяляюцца на наступныя віды:

2.1. навучальныя;

2.2. аспірантам, дактарантам;

2.3. сацыяльныя;

2.4. Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

2.5. спецыяльныя;

2.6. імяныя;

2.7. персанальныя стыпендыі савета ўстановы вышэйшай адукацыі;

2.8. кіраўнічым кадрам.

3. Навучальная стыпендыя прызначаецца асобе, якая асвойвае змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі, у час навучання ў першым семестры (паўгоддзі) у памеры мінімальнай навучальнай стыпендыі, у другім і наступных семестрах (паўгоддзях) – у залежнасці ад вынікаў яе навучальнай дзейнасці, а пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі – і ў залежнасці ад спецыяльнасці, якая набываецца. Памеры навучальных стыпендый устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Крытэрыі пасяховасці навучэнцаў, умовы і парадак прызначэння і выплаты навучальных стыпендый вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Стыпендыя аспіранту (дактаранту) прызначаецца аспіранту (дактаранту). Памеры стыпендый аспірантам, дактарантам устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Умовы і парадак прызначэння і выплаты стыпендый аспірантам, дактарантам вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

5. Сацыяльная стыпендыя прызначаецца асобе, якая асвойвае змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі і не атрымлівае навучальнай стыпендыі, калі гэта асоба належыць адной з катэгорый:

дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб, якія страцілі апошняга з бацькоў у перыяд атрымання адпаведнай адукацыі;

асоб, пералічаных у [падпункце 3.2](#) пункта 3 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян»;

дзяцей асоб, пералічаных у [пункце 10 і падпунктах 12.2 і 12.3](#) пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян»;

інвалідаў, акрамя асоб, інваліднасць якіх атрымана ў выніку проціпраўных дзеянняў, з-за алкагольнага, наркатычнага, таксічнага ап'янення, членашкодніцтва;

асоб, якія маюць ільготы ў адпаведнасці з [Артыкуламі 18–23](#) Закона Рэспублікі Беларусь ад 6 студзеня 2009 года «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на

Чарнобыльскай АЭС, іншых радыяцыйных аварыях» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 17, 2/1561);

цяжарных жанчын;

асоб, якія маюць дзяцей ва ўзросце да васьмнаццаці гадоў;

асоб, хворых на туберкулёз;

асоб, якія знаходзяцца ў цяжкім матэрыяльным стане.

Памеры сацыяльных стыпендый устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Умовы і парадак прызначэння і выплаты сацыяльных стыпендый вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

6. Стыпендыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь прызначаецца студэнту дзяржаўнай установы вышэйшай адукацыі ці ўстановы вышэйшай адукацыі спажывецкай кааперацыі Рэспублікі Беларусь за выдатную паспяховасць на працягу ўсяго навучання ва ўстанове вышэйшай адукацыі, асаблівыя поспехі ў навукова-даследчай і творчай дзейнасці і ўзорныя паводзіны, а таксама прызначаецца на конкурснай аснове аспіранту дзяржаўнай установы адукацыі ці дзяржаўнай арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі. Памеры стыпендый Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, парадак іх прызначэння і выплаты ўстанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

7. Спецыяльная стыпендыя прызначаецца на ўвесь перыяд атрымання адукацыі асобе, якая мае права на такую стыпендыю ў адпаведнасці з [пунктам 24](#) часткі першай артыкула 12, [падпунктам 1.19](#) пункта 1 артыкула 18, [падпунктам 2.9](#) пункта 2 артыкула 23 Закона Рэспублікі Беларусь ад 17 красавіка 1992 года «Аб ветэранах» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 15, ст. 249; Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2001 г., № 67, 2/787). Памеры спецыяльных стыпендый устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Парадак прызначэння і выплаты спецыяльных стыпендый вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

8. Імянная стыпендыя прызначаецца асобе, якая асвойвае змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі, якая дасягнула высокіх вынікаў у навучанні, высокіх паказчыкаў у грамадскай працы, а асобе, што асвойвае змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі, – і высокіх паказчыкаў у навукова-даследчай дзейнасці. Імянная стыпендыя ўстанаўліваецца ў мэтах увекавечання памяці выдатнага асветніка або выбітнага дзеяча ў галіне навукі, культуры, прамысловасці, будаўніцтва, транспарту ці сельскай гаспадаркі. Памеры імянных стыпендый устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Умовы і парадак прызначэння і выплаты імянных стыпендый вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

9. Персанальная стыпендыя савета ўстановы вышэйшай адукацыі прызначаецца студэнту за асаблівыя поспехі ў вывучэнні асобных навучальных дысцыплін і навукова-тэхнічнай творчасці. Памер персанальнай стыпендыі савета ўстановы вышэйшай адукацыі ўстанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Умовы і парадак прызначэння і выплаты персанальных стыпендый савета ўстановы вышэйшай адукацыі вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

10. Стыпендыя кіраўнічым кадрам прызначаецца кіраўнічым кадрам, асобам, уключаным у рэзерв кіраўнічых кадраў, накіраваным ў Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь на перападрахтоўку ў вочнай форме атрымання адукацыі ў рамках дзяржаўнага заказу. Памер стыпендыі кіраўнічым кадрам устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Умовы і парадак прызначэння і выплаты стыпендый кіраўнічым кадрам вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

11. Асобам, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктурны), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», і атрымліваюць стыпендыю, могуць устанаўлівацца надбаўкі да стыпендыі за поспехі ў навучанні, навуковай і грамадскай працы.

12. Асобам, якія асвойваюць у дзённай форме атрымання адукацыі змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі ці адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», можа быць аказана матэрыяльная дапамога. Асобам, якія атрымліваюць адукацыю на платнай аснове, матэрыяльная дапамога за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў не аказваецца.

13. Умовы і парадак прызначэння і выплаты надбавак да стыпендыі за поспехі ў навучанні, навуковай і грамадскай працы, аказання матэрыяльнай дапамогі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, а аб'ёмы сродкаў, якія накіроўваюцца на ўказаныя мэты, – Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

14. Замежным грамадзянам і асобам без грамадзянства, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, паслядыпломнай адукацыі, што навучаюцца ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, выплачваюцца навучальныя стыпендыі, стыпендыі аспірантам, дактарантам, калі гэта прадугледжана міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з якімі гэтыя асобы прыняты на навучанне.

Артыкул 43. Забеспячэнне адзеннем, абуткам і іншымі неабходнымі сродкамі і прадметамі першай неабходнасці

1. Асобы, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, пры праходжанні вытворчага навучання, практыкі забяспечваюцца спецыяльным адзеннем, спецыяльным абуткам і іншымі неабходнымі сродкамі індывідуальнай абароны, змывальнымі і абясшкоджвальнымі сродкамі па нормах, устаноўленых для работнікаў адпаведных галін, і ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

2. Навучэнцы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, грамадзянскай авіяцыі, а таксама навучэнцы ў спецыялізаваных ліцэях, сувораўскіх вучылішчах забяспечваюцца форменным адзеннем.

3. Навучэнцы, якія належаць катэгорыі дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, забяспечваюцца адзеннем, абуткам і іншымі прадметамі першай неабходнасці ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі па нормах і ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 44. Забеспячэнне месцамі для пражывання ў інтэрнатах

1. Навучэнцы ва ўстановах агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, на перыяд навучання ў адпаведнасці з заканадаўствам могуць забяспечвацца месцамі для пражывання ў інтэрнатах.

2. Пражыванне ў інтэрнаце можа быць платным і бясплатным.

3. У дзяржаўных установах адукацыі месцы для пражывання ў інтэрнатах даюцца бясплатна для навучэнцаў, якія належаць адной з катэгорыяў:

3.1. дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў;

3.2. дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да васямнаццаці гадоў, інвалідаў I ці II групы, акрамя асоб, інваліднасць якіх атрымана ў выніку проціпраўных дзеянняў, з-за алкагольнага, наркатычнага, таксічнага ап'янення, членашкодніцтва;

3.3. асоб, якія хварэюць на анкалагічныя захворванні ці хворыя на туберкулёз;

3.4. асоб, якія з'яўляюцца членамі сямей асоб, пералічаных у [падпунктах 3.2, 3.4 і 3.7](#) пункта 3, [пункце 10 і падпунктах 12.2 і 12.3](#) пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян»;

3.5. навучэнцаў у спецыялізаваных ліцэях, сувораўскіх вучылішчах, кадэцкіх вучылішчах, дзяржаўных сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, спецыяльных агульнаадукацыйных школах, дапаможных школах, установе адукацыі «Мінскі вышэйшы авіяцыйны каледж»;

3.6. навучэнцаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, якія пражываюць у сельскіх населеных пунктах.

4. Плата за карыстанне інтэрнатам у перыяды канікулаў, праходжання практыкі не збіраецца ў выпадку, калі ў гэтыя перыяды навучэнцы не пражываюць у інтэрнаце.

5. У выпадку незабеспячэння месцам для пражывання ў інтэрнаце іншагародніх навучэнцаў і студэнтаў, якія атрымліваюць адукацыю ў дзённай форме атрымання адукацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якім дадзена дзяржаўнае забеспячэнне, якія атрымліваюць прафесійна-тэхнічную, сярэднюю спецыяльную ці вышэйшую адукацыю ў дзённай форме атрымання адукацыі, ім кампенсуюцца расходы па найме жылля ў парадку і памеры, якія ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

6. Парадак і ўмовы давання месцаў для пражывання ў інтэрнатах навучэнцам па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, а таксама навучэнцам у сувораўскіх вучылішчах устанаўліваюцца заканадаўствам.

Артыкул 45. Забеспячэнне месцамі для пражывання ў дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, гімназіях-інтэрнатах, санаторных школах-інтэрнатах, спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах, дапаможных школах-інтэрнатах, забеспячэнне харчаваннем у дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, санаторных школах-інтэрнатах, сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, спецыяльных агульнаадукацыйных школах (спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах), дапаможных школах (дапаможных школах-інтэрнатах), цэнтрах карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі

1. Навучэнцы ў дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, гімназіях-інтэрнатах, санаторных школах-інтэрнатах, спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах, дапаможных школах-інтэрнатах на перыяд навучання бясплатна забяспечваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі месцамі для пражывання.

2. Навучэнцы ў дзяржаўных школах-інтэрнатах для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, санаторных школах-інтэрнатах, сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, спецыяльных агульнаадукацыйных школах (спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах), дапаможных школах (дапаможных школах-інтэрнатах), цэнтрах карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі на перыяд навучання бясплатна забяспечваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі харчаваннем.

Харчаванне навучэнцаў арганізуецца па нормах з улікам віду ўстановы адукацыі, катэгорый навучэнцаў і ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 46. Даванне крэдыту на льготных умовах для аплаты першай вышэйшай адукацыі

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія атрымліваюць першую вышэйшую адукацыю на платнай аснове ў дзённай форме атрымання адукацыі ў дзяржаўных установах вышэйшай адукацыі, установах вышэйшай адукацыі спажывецкай кааперацыі Рэспублікі Беларусь і ўстановах вышэйшай адукацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, маюць права на атрыманне крэдыту на льготных умовах для аплаты першай вышэйшай адукацыі, якія вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Парадак давання ўказанага крэдыту ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 47. Транспартнае забеспячэнне

1. Транспартнае забеспячэнне навучэнцаў уключае ў сябе даванне ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі льгот пры праездзе на транспарце агульнага карыстання, а таксама арганізацыю іх бясплатнага падвозу.

2. Пры арганізацыі бясплатнага падвозу навучэнцаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, якія пражываюць у сельскіх населеных пунктах, выкарыстоўваюцца маршрутныя аўтобусы, прыгарадныя і мясцовыя цягнікі, транспарт сельскагаспадарчых і іншых арганізацый.

3. Падвоз навучэнцаў устаноў дашкольнай адукацыі (у выпадку адсутнасці месца ва ўстанове дашкольнай адукацыі па месцы жыхарства (месцы знаходжання)) і ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, якія знаходзяцца ў сельскіх населеных пунктах, ад месца жыхарства (месца знаходжання) да месца навучання і назад пры адсутнасці аўтамабільных перавозак пасажыраў у рэгулярных зносінах транспартам агульнага карыстання арганізуецца мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі.

4. Падвоз навучэнцаў з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ўстаноў дашкольнай, агульнай сярэдняй і спецыяльнай адукацыі на спецыяльна абсталяваным транспарце ад месца жыхарства (месца знаходжання) да месца навучання і назад арганізуецца мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі.

5. Парадак арганізацыі падвозу навучэнцаў устанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 48. Падтрымка выпускнікоў

1. Падтрымка выпускнікоў – даванне першага рабочага месца, а таксама гарантый і кампенсацый у сувязі з размеркаваннем.

2. Выпускнікам гарантуецца даванне першага рабочага месца ў адпаведнасці з заканадаўствам аб працы шляхам размеркавання, а таксама шляхам працаўладкавання ў кошт броні ў адпаведнасці з заканадаўствам аб занятасці насельніцтва.

3. Выпускнікам, якім месца працы дадзена шляхам размеркавання, даюцца гарантыі і кампенсацыі, у прыватнасці:

3.1. працаўладкаванне ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамкам спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй;

3.2. адпачынак працягласцю трыццаць адзін каляндарны дзень, а выпускнікам, накіраваным для працы ў якасці педагогічных работнікаў, – сорок пяць каляндарных дзён. Па ініцыятыве выпускніка працягласць адпачынку можа быць скарачана;

3.3. кампенсацыі ў сувязі з пераездам на працу ў іншую мясцовасць у адпаведнасці з заканадаўствам аб працы;

3.4. грашовая дапамога, памер, крыніцы фінансавання і парадак выплаты якой вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Для асоб, якія атрымалі адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, даванне першага рабочага месца, а таксама гарантый і кампенсацый у сувязі з накіраваннем да месца службы вызначаецца заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

Артыкул 49. Водпускі

1. Асобам, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм асноўнай адукацыі, адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, даюцца наступныя водпускі:

1.1. акадэмічны;

1.2. для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох гадоў;

1.3. для праходжання ваеннай службы.

2. Акадэмічны водпуск даецца навучэнцу з-за медыцынскіх паказанняў, у сувязі з прызывам на службу ў рэзерве ці з-за іншых уважлівых прычын. Працягласць акадэмічных водпускаў, якія даюцца навучэнцу ў перыяд асваення зместу адпаведнай адукацыйнай праграмы, не павінна перавышаць аднаго года (без уліку працягласці акадэмічных водпускаў, якія даюцца навучэнцу ў сувязі з прызывам на службу ў рэзерве, акадэмічных водпускаў, якія даюцца ў выпадку, прадугледжаным часткай трэцяй [пункта 3](#) гэтага артыкула).

З-за медыцынскіх паказанняў акадэмічны водпуск навучэнцу даецца ў выпадку:

зніжэння працаздольнасці навучэнца ў выніку парушэння функцый арганізма, абумоўленага абвастрэннем хранічных захворванняў;

працяглых ці частых захворванняў, траўмаў навучэнца;

цяжарнасці, якая працякае нармальна, тэрмінам з 24 тыдняў і цяжарнасці, якая працякае паталагічна, любога тэрміну.

З-за іншых уважлівых прычын акадэмічны водпуск навучэнцу даецца па дамоўленасці паміж кіраўніком установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) і навучэнцам.

3. Водпуск для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох гадоў даецца маці дзіцяці па яе жаданні пасля перапынку ў навучанні, выкліканага родамі.

Водпуск для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох гадоў замест маці дзіцяці даецца бацьку дзіцяці, які навучаецца ва ўстанове адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) і фактычна ажыццяўляе догляд за дзіцём.

Водпуск для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох гадоў можа быць выкарыстаны поўнасцю ці па частках любой працягласці, але не меншай за навучальны год. Калі водпуск для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох гадоў заканчваецца ў навучальным годзе, то кіраўнік установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) па заяве маці дзіцяці, бацькі дзіцяці, які фактычна ажыццяўляе догляд за дзіцём, абавязаны даць акадэмічны водпуск да заканчэння гэтага навучальнага года.

4. Водпуск для праходжання ваеннай службы даецца навучэнцам, прызваным на тэрміновую ваенную службу і накіраваным для яе праходжання ва Узброеныя сілы Рэспублікі Беларусь, іншыя войскі і воінскія фарміраванні Рэспублікі Беларусь. Водпуск для праходжання ваеннай службы даецца на ўсё перыяд яе праходжання. Пры завяршэнні выкарыстання водпуску ці яго часткі, а таксама на працягу аднаго года з даты звальнення з тэрміновай ваеннай службы ў запас ці адстаўку навучэнцы маюць права прадоўжыць навучанне ў той жа ўстанове адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) на ранейшых умовах.

5. Водпускі даюцца навучэнцам на падставе іх пісьмовых заяў і афармляюцца загадам кіраўніка ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі).

6. Акадэмічныя водпускі з-за медыцынскіх паказанняў і іншых уважлівых прычын, а таксама водпуск для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох гадоў даюцца асобам, якія атрымліваюць адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

ГЛАВА 6

ПЕДАГАГІЧНЫЯ РАБОТНІКІ. ІНШЫЯ РАБОТНІКІ ў СТАНОЎ АДУКАЦЫІ

Артыкул 50. Педагагічныя работнікі

1. Педагагічнымі работнікамі прызнаюцца асобы, якія ажыццяўляюць педагагічную дзейнасць (рэалізуюць змест адукацыйных праграм, праграм выхавання, ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі і (ці) ажыццяўляюць кіраўніцтва адукацыйнай дзейнасцю ўстановы адукацыі, яго структурных падраздзяленняў).

Педагагічную дзейнасць могуць ажыццяўляць толькі фізічныя асобы на падставе працоўнага ці грамадзянска-прававога дагавора, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

2. Педагагічныя работнікі, педагагічная дзейнасць якіх накіравана на рэалізацыю зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі, адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, кіраўніцтва адукацыйнай дзейнасцю ўстановы вышэйшай адукацыі, акадэміі паслядыпломнай адукацыі, інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі, інстытута развіцця адукацыі, адносяцца да прафесарска-выкладчыцкага складу.

Педагагічная дзейнасць прафесарска-выкладчыцкага складу ўключае ў сябе навучальную, выхаваўчую і навучальна-метадычную працу.

3. Парадак прызначэння (вызвалення) на пасады педагагічных работнікаў вызначаецца гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства.

Артыкул 51. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да педагагічных работнікаў

1. Асноўныя патрабаванні, якія прад'яўляюцца да педагагічных работнікаў, вызначаюцца кваліфікацыйнымі характарыстыкамі, якія зацвярджаюцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

2. Педагагічную дзейнасць не могуць ажыццяўляць асобы:

2.1. пазбаўленыя права займацца педагагічнай дзейнасцю;

2.2. якія маюць судзімасць;

2.3. прызнаныя недзяздольнымі ці абмежавана дзяздольнымі;

2.4. якія не маюць права займацца педагогічнай дзейнасцю ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі.

3. Пры ўзнікненні ў перыяд ажыццяўлення педагогічнай дзейнасці акалічнасцей, якія перашкаджаюць яе ажыццяўленню і прадугледжаных пунктам 2 гэтага артыкула, ажыццяўленне педагогічнай дзейнасці спыняецца ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Артыкул 52. Права педагогічных работнікаў

1. Педагогічныя работнікі ў адпаведнасці з заканадаўствам маюць права на:

- 1.1. абарону прафесійнага гонару і годнасці;
- 1.2. забеспячэнне ўмоў для ажыццяўлення прафесійнай дзейнасці;
- 1.3. творчую ініцыятыву, волю выбару педагогічна абгрунтаваных формаў і метадаў навучання і выхавання, навучальных выданняў і сродкаў навучання;
- 1.4. доступ да навучальна-праграмнай, навучальна-метадычнай дакументацыі, інфармацыйна-аналітычных матэрыялаў;
- 1.5. удзел у абнаўленні, распрацоўцы і вызначэнні структуры і зместу структурных элементаў навукова-метадычнага забеспячэння адукацыі;
- 1.6. удзел у навуковай, навукова-тэхнічнай, эксперыментальнай, інавацыйнай, міжнароднай дзейнасці ўстанова адукацыі;
- 1.7. удзел у кіраванні ўстановай адукацыі;
- 1.8. павышэнне кваліфікацыі;
- 1.9. маральнае і матэрыяльнае заахвочванне за поспехі ў педагогічнай дзейнасці;
- 1.10. аб'яднанне ў прафесійныя саюзы, іншыя грамадскія аб'яднанні, дзейнасць якіх не супярэчыць заканадаўству;
- 1.11. штомесячную кампенсацыю расходаў на набыццё навучальнай і метадычнай літаратуры ў парадку і на ўмовах, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

2. Іншыя права педагогічных работнікаў устанаўліваюцца заканадаўствам, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, іх працоўнымі ці грамадзянска-прававымі дагаворамі.

Артыкул 53. Абавязкі педагогічных работнікаў

1. Педагогічныя работнікі абавязаны:

- 1.1. ажыццяўляць сваю дзейнасць на прафесійным узроўні, які забяспечвае рэалізацыю адукацыйных праграм, праграм выхавання;
- 1.2. выконваць прававыя, маральныя і этычныя нормы;
- 1.3. павважаць гонар і годнасць навучэнцаў і іншых удзельнікаў адукацыйнага працэсу, выхаванцаў;
- 1.4. павышаць свой прафесійны ўзровень, праходзіць атэстацыю;
- 1.5. весці здаровы лад жыцця, прапагандаваць яго сярод навучэнцаў;
- 1.6. прытрымлівацца спецыяльных умоў, неабходных для атрымання адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця;
- 1.7. праходзіць папярэдні медыцынскі агляд пры паступленні на працу і перыядычныя медыцынскія агляды ў парадку, які ўстанаўлівае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

2. Іншыя абавязкі педагагічных работнікаў устанаўліваюцца заканадаўствам, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрыемстваў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, іх працоўнымі ці грамадзянска-прававымі дагаворамі.

3. Педагагічным работнікам забараняецца выкарыстоўваць адукацыйны і выхаваўчы працэсы ў палітычных мэтах ці для падахвочвання навучэнцаў да дзеянняў, якія супярэчаць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і заканадаўству.

Артыкул 54. Іншыя работнікі ўстаноў адукацыі

1. Да іншых работнікаў устаноў адукацыі адносяцца асобы, якія ажыццяўляюць адміністрацыйна-гаспадарчыя, інжынерна-тэхнічныя, вытворчыя і іншыя дапаможныя функцыі.

2. Права і абавязкі іншых работнікаў устаноў адукацыі ўстанаўліваюцца заканадаўствам, статутамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, іх працоўнымі дагаворамі.

РАЗДЗЕЛ III АДУКАЦЫЙНЫЯ АДНОСІНЫ

ГЛАВА 7

УЗНІКНЕННЕ, ЗМЯНЕННЕ І СПЫНЕННЕ АДУКАЦЫЙНЫХ АДНОСІН

Артыкул 55. Узнікненне адукацыйных адносін ва ўстанове адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

1. Падставай узнікнення адукацыйных адносін ва ўстанове адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) з'яўляецца дагавор, а калі заключэнне дагавора не патрабуецца, – рашэнне яе кіраўніка аб прыёме (залічэнні) асобы ва ўстанову адукацыі (арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі).

2. Парадак узнікнення адукацыйных адносін ва ўстанове адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, уключае ў сябе:

2.1. прадстаўленне дакументаў, пералік і парадак прадстаўлення якіх устаноўлены гэтым Кодэксам і (ці) іншымі актамі заканадаўства;

2.2. правядзенне прафесійна-псіхалагічнай гутаркі ці тэсціравання па спецыяльнасцях вышэйшай адукацыі, якія вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь;

2.3. правядзенне прафесійнага адбору па спецыяльнасцях вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якія вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь;

2.4. правядзенне ўступных выпрабаванняў і (ці) конкурсу ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам і (ці) іншымі актамі заканадаўства;

2.5. разгляд кіраўніком або прыёмнай камісіяй установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) прадстаўленых дакументаў, а таксама вынікаў уступных выпрабаванняў і (ці) конкурсу;

2.6. прыняцце рашэння прыёмнай камісіяй установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) аб прыёме (залічэнні) ва ўстанову

адукацыі (арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) у выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам і (ці) іншымі актамі заканадаўства;

2.7. заключэнне дагавора ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам;

2.8. выданне загаду аб прыёме (залічэнні) асобы ва ўстанову адукацыі (арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі), у тым ліку калі адукацыйныя адносіны ўзнікаюць на падставе дагавора.

3. Адукацыйныя адносіны ва ўстанове адукацыі, якая ажыццяўляе падрыхтоўку кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, узнікаюць у парадку і на ўмовах, устаноўленых заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

Артыкул 56. Узнікненне адукацыйных адносін у іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

1. Падставай для ўзнікнення адукацыйных адносін у іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць (у індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), з'яўляецца дагавор, а калі заключэнне дагавора не патрабуецца, – рашэнне яе кіраўніка (індывідуальнага прадпрымальніка) аб прыёме (залічэнні) асобы ў іншую арганізацыю, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць (да індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

2. Парадак узнікнення адукацыйных адносін у іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, уключае ў сябе:

2.1. прадстаўленне дакументаў, пералік і парадак прадстаўлення якіх устаноўлены гэтым Кодэксам і (ці) іншымі актамі заканадаўства;

2.2. правядзенне ўступных выпрабаванняў і (ці) конкурсу ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам;

2.3. разгляд кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць (індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), прадстаўленых дакументаў, а таксама вынікаў уступных выпрабаванняў і (ці) конкурсу;

2.4. заключэнне дагавора ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам;

2.5. выданне загаду аб прыёме (залічэнні) асобы ў іншую арганізацыю, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць (да індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), у тым ліку калі адукацыйныя адносіны ўзнікаюць на падставе дагавора.

Артыкул 57. Агульныя патрабаванні да парадку прыёму асоб для атрымання адукацыі ва ўстанову адукацыі, арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

1. У Рэспубліцы Беларусь кожны мае права звяртацца для атрымання адукацыі ў любую ўстанову адукацыі, любую арганізацыю, што рэалізуе адукацыйныя праграмы

паслядыпломнай адукацыі, якія абавязаны разгледзець усе кандыдатуры ў адпаведнасці з устаноўленай працэдурай прыёму.

2. Прыём асоб ва ўстанову адукацыі, арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, для атрымання адукацыі ажыццяўляецца ў рамках гранічнай колькасці навучэнцаў, прадугледжанай спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, калі яго наяўнасць прадугледжана заканадаўствам аб ліцэнзаванні, а калі для ажыццяўлення адукацыйнай дзейнасці наяўнасць спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) не патрабуецца, – у адпаведнасці з кантрольнымі лічбамі прыёму, з улікам патрабаванняў санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў.

3. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання агульнай сярэдняй, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў устанаўліваюцца заснавальнікамі ўстаноў адукацыі штогод.

4. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі ўстанаўліваюцца заснавальнікамі ўстаноў адукацыі на падставе сфарміраванага дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (ці) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, абласнымі і Мінскім гарадскім выканаўчымі камітэтамі заказу на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых, служачых у выніку прагназавання патрэб у працоўных рэсурсах, што ажыццяўляецца ў парадку, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені ўстанаўліваюцца з улікам неабходнасці забеспячэння конкурсу пры прыёме асоб для атрымання паслядыпломнай адукацыі I ступені. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі ўзгадняюцца з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання паслядыпломнай адукацыі ўстанаўлівае Дзяржаўны камітэт па навуцы і тэхналогіях Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам аб планаванні, фінансаванні і кантролі за падрыхтоўкай навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі.

6. Прыём асоб для атрымання адукацыі па ўсіх формах атрымання адукацыі ў рамках адукацыйнай праграмы асноўнай адукацыі аднаго ўзроўню (ступені) незалежна ад формы ўласнасці і падпарадкаванасці ўстановы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, ажыццяўляецца ў адзіным парадку, калі іншае не ўстаноўлена заканадаўствам.

7. У мэтах адбору асоб, найбольш падрыхтаваных для асваення зместу адукацыйных праграм, выканання навучальных праграм па асобных відах спорту, у выпадках і парадку, прадугледжаных гэтым Кодэксам і (ці) іншымі актамі заканадаўства, праводзяцца конкурсы, праверка здольнасцей, адбор асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту.

8. Прыём асоб для атрымання паслядыпломнай адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з правіламі прыёму, якія зацвярджае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

9. Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені, сярэдняй спецыяльнай адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з правіламі прыёму, якія зацвярджае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ва ўстановы вышэйшай адукацыі, якія знаходзяцца ў падпарадкаванні органаў дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі

Беларусь, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і правіламі прыёму, якія зацвярджае Камітэт дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь.

Прыём кіраўнічых кадраў, асоб, уключаных у рэзервы кіраўнічых кадраў, для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў рамках дзяржаўнага заказу ў Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і правіламі прыёму кіраўнічых кадраў, асоб, уключаных у рэзервы кіраўнічых кадраў, у Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь для падрыхтоўкі, перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі ў адпаведнасці з дзяржаўным заказам, якія зацвярджаюцца Акадэміяй кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Адміністрацыяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

10. Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені, прафесійна-тэхнічнай адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і правіламі прыёму, якія зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

11. Прыём асоб для атрымання дашкольнай, агульнай сярэдняй, спецыяльнай адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб адпаведным тыпе ўстановы адукацыі ці яе відзе.

12. Прыём асоб для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, дадатковай адукацыі дарослых ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб адпаведным тыпе ўстановы адукацыі ці яе відзе.

Прыём асоб для атрымання дадатковай адукацыі дарослых у рамках дзяржаўнага заказу ў Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца ў адпаведнасці з правіламі прыёму кіраўнічых кадраў, асоб, уключаных у рэзервы кіраўнічых кадраў, у Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь для падрыхтоўкі, перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі ў адпаведнасці з дзяржаўным заказам.

13. Прыём асоб у выхаваўча-аздараўленчыя ўстановы адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб выхаваўча-аздараўленчай установе адукацыі ці яе відзе.

14. Прыём асоб у сацыяльна-педагагічныя, спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя і спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы ажыццяўляецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам аб прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх.

15. Асаблівасці прыёму асоб для атрымання адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь устанаўліваюцца заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

Артыкул 58. Патрабаванні да парадку прыёму асоб для атрымання адукацыі ў іншую арганізацыю, да індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць

1. У Рэспубліцы Беларусь кожны мае права звяртацца для атрымання адукацыі ў любую іншую арганізацыю, да любога індывідуальнага прадпрымальніка, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія абавязаны разгледзець усе кандыдатуры ў адпаведнасці з устаноўленай працэдурай прыёму.

2. Прыём асоб у іншую арганізацыю, да індывідуальнага прадпрымальніка, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, для

атрымання адукацыі ажыццяўляецца ў рамках гранічнай колькасці навучэнцаў, прадугледжанай спецыяльным дазвамам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, калі яго наяўнасць прадугледжана заканадаўствам аб ліцэнзаванні, а калі для ажыццяўлення адукацыйнай дзейнасці наяўнасць спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) не патрабуецца, – у адпаведнасці з кантрольнымі лічбамі прыёму, з улікам патрабаванняў санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў.

3. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання адукацыі ў іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў устанаўліваюцца яе заснавальнікам, а за кошт сродкаў іншай арганізацыі, якой заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, – яе заснавальнікам або ў парадку, устаноўленым ім. Кантрольныя лічбы прыёму для атрымання адукацыі ў індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, устанаўлівае ён самастойна.

4. У мэтах адбору асоб, найбольш падрыхтаваных для атрымання адукацыі, у выпадках і парадку, прадугледжаных гэтым Кодэксам і (ці) іншымі актамі заканадаўства, праводзяцца конкурсы, правёрка здольнасцей.

5. Для атрымання дашкольнай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, дадатковай адукацыі дарослых у іншую арганізацыю, да індывідуальнага прадпрымальніка, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, асобы прымаюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам.

Артыкул 59. Дагаворы ў сферы адукацыі

1. Для атрымання паслядыпломнай, вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай, прафесійна-тэхнічнай адукацыі, у тым ліку на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, а таксама для аказання паслуг у сферы адукацыі на платнай аснове заключаецца дагавор.

2. Адукацыйныя адносіны ўзнікаюць на падставе:

2.1. дагавора аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту;

2.2. дагавора аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі на платнай аснове;

2.3. дагавора аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;

2.4. дагавора аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага);

2.5. дагавора аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) на платнай аснове;

2.6. дагавора аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;

2.7. дагавора аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове;

2.8. дагавора аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;

- 2.9. дагавора аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове;
- 2.10. дагавора аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;
- 2.11. дагавора аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове;
- 2.12. дагавора аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;
- 2.13. дагавора аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) на платнай аснове;
- 2.14. дагавора аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;
- 2.15. дагавора аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове;
- 2.16. дагавора аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту;
- 2.17. дагавора аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове;
- 2.18. дагавора аб платных паслугах у сферы адукацыі.
- 3. Тыпавыя формы дагавораў устанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.
- 4. Дагавор з непаўналетнім грамадзянінам заключаецца толькі з пісьмовай згоды яго законнага прадстаўніка.

Артыкул 60. Дагавор аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту

- 1. Падрыхтоўка навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту ажыццяўляецца на падставе дагавора аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту.
- 2. Дагавор аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі (дзяржаўнай арганізацыяй, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі), грамадзянінам і арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі.
- 3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту з'яўляюцца:
  - 3.1. прадмет дагавора;
  - 3.2. спецыяльнасць, па якой будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;
  - 3.3. тэрмін атрымання адукацыі;
  - 3.4. кошт навучання, парадак яго змянення;
  - 3.5. працаўладкаванне і тэрмін абавязковай працы;
  - 3.6. пакрыццё сродкаў, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі;
  - 3.7. адказнасць бакоў.

Артыкул 61. Дагавор аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі на платнай аснове

- 1. Падрыхтоўка навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі на платнай аснове.

2. Дагавор аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі (арганізацыяй, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі на платнай аснове з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. спецыяльнасць, па якой будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;
- 3.3. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.4. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.5. парадак разлікаў за навучанне;
- 3.6. адказнасць бакоў.

Артыкул 62. Дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Падрыхтоўка спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі і грамадзянінам.

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. спецыяльнасць (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыя), па якой будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;
- 3.3. кваліфікацыя (прафесія рабочага, пасада служачага);
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.6. працаўладкаванне грамадзяніна ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй;
- 3.7. тэрмін абавязковай працы;
- 3.8. пакрыццё сродкаў, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку спецыяліста (рабочага, служачага);
- 3.9. адказнасць бакоў.

Артыкул 63. Дагавор аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага)

1. Падрыхтоўка спецыяліста (рабочага, служачага) на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі ажыццяўляецца на падставе дагавора аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага).

2. Дагавор аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі, грамадзянінам і арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;

3.2. спецыяльнасць (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыя), па якой будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;

3.3. кваліфікацыя (прафесія рабочага, пасада служачага);

3.4. тэрмін атрымання адукацыі;

3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;

3.6. стварэнне арганізацыяй – заказчыкам кадрў умоў для праходжання вытворчага навучання, практыкі, правядзення практычных заняткаў;

3.7. працаўладкаванне грамадзяніна ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй;

3.8. тэрмін абавязковай працы;

3.9. пакрыццё сродкаў, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку спецыяліста (рабочага, служачага);

3.10. адказнасць бакоў.

Артыкул 64. Дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) на платнай аснове

1. Падрыхтоўка спецыяліста (рабочага, служачага) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) на платнай аснове.

2. Дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) на платнай аснове з'яўляюцца:

3.1. прадмет дагавора;

3.2. спецыяльнасць (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыя), па якой будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;

3.3. кваліфікацыя (прафесія рабочага, пасада служачага);

3.4. тэрмін атрымання адукацыі;

3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;

3.6. парадак разлікаў за навучанне;

3.7. адказнасць бакоў.

Артыкул 65. Дагавор аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Перападрыхтоўка кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі і грамадзянінам, а таксама арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. спецыяльнасць, па якой будзе ажыццяўляцца перападрыхтоўка;
- 3.3. кваліфікацыя;
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. адказнасць бакоў.

Артыкул 66. Дагавор аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове

1. Перападрыхтоўка кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове.

2. Дагавор аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб перападрыхтоўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. спецыяльнасць, па якой будзе ажыццяўляцца перападрыхтоўка;
- 3.3. кваліфікацыя;
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.6. парадак разлікаў за навучанне;
- 3.7. адказнасць бакоў.

Артыкул 67. Дагавор аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Перападрыхтоўка рабочы (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі (дзяржаўнай іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у перападрыхтоўцы рабочага (служачага) (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. прафесія, па якой будзе ажыццяўляцца перападрыхтоўка;
- 3.3. кваліфікацыя (прысвоены кваліфікацыйны разрад (клас, катэгорыя) па прафесіі);
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. адказнасць бакоў.

Артыкул 68. Дагавор аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове

1. Перападрыхтоўка рабочага (служачага) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове.

2. Дагавор аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб перападрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. прафесія, па якой будзе ажыццяўляцца перападрыхтоўка;
- 3.3. кваліфікацыя (прысвоены кваліфікацыйны разрад (клас, катэгорыя па прафесіі);
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.6. парадак разлікаў за навучанне;
- 3.7. адказнасць бакоў.

Артыкул 69. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Павышэнне кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі (дзяржаўнай іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. тэматыка павышэння кваліфікацыі;
- 3.3. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.4. адказнасць бакоў.

Артыкул 70. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове

1. Павышэнне кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове.

2. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб павышэнні кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. тэматыка павышэння кваліфікацыі;
- 3.3. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.4. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.5. парадак разлікаў за навучанне;
- 3.6. адказнасць бакоў.

Артыкул 71. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Павышэнне кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі (дзяржаўнай іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. прафесія, па якой будзе ажыццяўляцца павышэнне кваліфікацыі;
- 3.3. кваліфікацыя (прысвоены кваліфікацыйны разрад (клас, катэгорыя па прафесіі);
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. адказнасць бакоў.

Артыкул 72. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) на платнай аснове

1. Павышэнне кваліфікацыі рабочага (служачага) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) на платнай аснове.

2. Дагавор аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб павышэнні кваліфікацыі рабочага (служачага) на платнай аснове з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. прафесія, па якой будзе ажыццяўляцца павышэнне кваліфікацыі;
- 3.3. кваліфікацыя (прысвоены кваліфікацыйны разрад (клас, катэгорыя па прафесіі);
- 3.4. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.6. парадак разлікаў за навучанне;
- 3.7. адказнасць бакоў.

Артыкул 73. Дагавор аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Прафесійная падрыхтоўка рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі (дзяржаўнай іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

3.1. прадмет дагавора;

3.2. прафесія, па якой будзе ажыццяўляцца прафесійная падрыхтоўка;

3.3. кваліфікацыя (прысвоены кваліфікацыйны разрад (клас, катэгорыя па прафесіі);

3.4. тэрмін атрымання адукацыі;

3.5. адказнасць бакоў.

Артыкул 74. Дагавор аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове

1. Прафесійная падрыхтоўка рабочага (служачага) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове.

2. Дагавор аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб прафесійнай падрыхтоўцы рабочага (служачага) на платнай аснове з'яўляюцца:

3.1. прадмет дагавора;

3.2. прафесія, па якой будзе ажыццяўляцца прафесійная падрыхтоўка;

3.3. кваліфікацыя (прысвоены кваліфікацыйны разрад (клас, катэгорыя па прафесіі);

3.4. тэрмін атрымання адукацыі;

3.5. кошт навучання, парадак яго змянення;

3.6. парадак разлікаў за навучанне;

3.7. адказнасць бакоў.

Артыкул 75. Дагавор аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту

1. Стажыроўка кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў ажыццяўляецца на падставе дагавора аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту.

2. Дагавор аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту заключаецца паміж дзяржаўнай установай адукацыі (дзяржаўнай іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама арганізацыяй, якая мае патрэбнасць у стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў рэспубліканскага (мясцовага) бюджэту з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.3. адказнасць бакоў.

Артыкул 76. Дагавор аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове

1. Стажыроўка кіраўнічага работніка (спецыяліста) за кошт сродкаў юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзяніна ажыццяўляецца на падставе дагавора аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове.

2. Дагавор аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове заключаецца паміж установай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і грамадзянінам, а таксама юрыдычнай асобай (індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), якая ажыццяўляе аплату кошту навучання (пры яе наяўнасці).

3. Істотнымі ўмовамі дагавора аб стажыроўцы кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове з'яўляюцца:

- 3.1. прадмет дагавора;
- 3.2. тэрмін атрымання адукацыі;
- 3.3. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 3.4. парадак разлікаў за навучанне;
- 3.5. адказнасць бакоў.

Артыкул 77. Дагавор аб платных паслугах у сферы адукацыі

1. Аказанне ўстановай адукацыі, іншай арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, паслуг у сферы адукацыі на платнай аснове, за выключэннем падрыхтоўкі навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі (спецыяліста, рабочага, служачага), перападрыхтоўкі кіраўнічага работніка (спецыяліста, рабочага, служачага), павышэння кваліфікацыі кіраўнічага работніка (спецыяліста, рабочага, служачага), прафесійнай падрыхтоўкі рабочага (служачага), стажыроўкі кіраўнічага работніка (спецыяліста) на платнай аснове, ажыццяўляецца на падставе дагавора аб платных паслугах у сферы адукацыі.

2. Істотнымі ўмовамі дагавора аб платных паслугах у сферы адукацыі з'яўляюцца:

- 2.1. прадмет дагавора;
- 2.2. тэрмін навучання;
- 2.3. кошт навучання, парадак яго змянення;
- 2.4. парадак разлікаў за навучанне;
- 2.5. адказнасць бакоў.

Артыкул 78. Змяненне адукацыйных адносін

1. Падставай для змянення адукацыйных адносін з'яўляецца адпаведнае рашэнне кіраўніка ўстановы адукацыі (кіраўніка арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кіраўніка іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

Калі для ўзнікнення адукацыйных адносін неабходна заключэнне дагавора, то рашэнню кіраўніка ўстановы адукацыі (кіраўніка арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кіраўніка іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнага прадпрымальніка,

якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) папярэднічае ўнясенне адпаведных змяненняў і (ці) дапаўненняў у дагавор.

2. Адукацыйныя адносіны могуць быць зменены ў сувязі з:

2.1. змяненнем формы атрымання адукацыі;

2.2. пераводам на іншую спецыяльнасць (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыю);

2.3. даваннем водпуску;

2.4. пераводам з навучання на платнай аснове на навучанне за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў;

2.5. рэарганізацыяй установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

2.6. змяненнем заканадаўства.

3. Адукацыйныя адносіны могуць быць зменены па ініцыятыве навучэнца, законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца, установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Артыкул 79. Спыненне адукацыйных адносін

1. Падставай для спынення адукацыйных адносін (адлічэння) з'яўляецца рашэнне кіраўніка ўстановы адукацыі (кіраўніка арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кіраўніка іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) аб адлічэнні.

Калі для ўзнікнення адукацыйных адносін неабходна заключэнне дагавора, то пры датэрміновым спыненні адукацыйных адносін па ініцыятыве навучэнца (законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца) рашэнню кіраўніка ўстановы адукацыі (кіраўніка арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кіраўніка іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) аб адлічэнні папярэднічае скасаванне дагавора.

2. Адукацыйныя адносіны спыняюцца:

2.1. у сувязі з атрыманнем адукацыі;

2.2. датэрмінова.

3. Адукацыйныя адносіны спыняюцца датэрмінова:

3.1. па ініцыятыве навучэнца, законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца;

3.2. па ініцыятыве ўстановы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

3.3. з-за акалічнасцей, якія не залежаць ад волі навучэнца, установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

4. Датэрміновае спыненне адукацыйных адносін па ініцыятыве навучэнца, законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца ажыццяўляецца:

4.1. у выпадку пераводу навучэнца ў іншую ўстанову адукацыі (арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі);

4.2. з-за ўласнага жадання.

5. Датэрміновае спыненне адукацыйных адносін па ініцыятыве ўстановы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, ажыццяўляецца ў выпадку:

5.1. непаспяховасці па трох і больш навучальных прадметах (навучальных дысцыплінах, практыцы), за выключэннем асоб, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы пачатковай адукацыі, адукацыйнай праграмы базавай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю за перыяд атрымання агульнай базавай адукацыі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі;

5.2. невыканання навучальнай праграмы па асобным відзе спорту, парушэння спартыўнага рэжыму, а таксама ў сувязі з пагаршэннем стану здароўя, якое перашкаджае працягу займання выбраным відам спорту (для навучэнцаў сярэдніх школ – вучылішчаў алімпійскага рэзерву, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, і спецыялізаваных па спорце класаў сувораўскіх вучылішчаў);

5.3. невыканання індывідуальнага плана працы магістранта (аспіранта, ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка);

5.4. неліквідацыі акадэмічнай запазычанасці ва ўстаноўленыя тэрміны;

5.5. непраходжання падагульняльнай атэстацыі без уважлівых прычын;

5.6. працяглай адсутнасці (больш за трыццаць дзён, а для асоб, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых (за выключэннем асоб, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), больш за тры дні) без уважлівых прычын на навучальных занятках (занятках) на працягу навучальнага года;

5.7. неўнясення платы за навучанне ў тэрміны, прадугледжаныя актамі заканадаўства ці пагадненнем бакоў;

5.8. сістэматычнага (паўторнага на працягу навучальнага года) невыканання ці неналежага выканання абавязкаў навучэнцам, калі да яго раней прымяняліся меры дысцыплінарнага спагнання;

5.9. няўкі навучэнца на навучальныя заняткі (заняткі) пасля сканчэння аднаго года з даты звальнення з тэрміновай ваеннай службы ў запас ці адстаўку.

6. Датэрміновае спыненне адукацыйных адносін з-за акалічнасцей, што не залежаць ад волі навучэнца, установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, ажыццяўляецца ў выпадку:

6.1. ліквідацыі ўстановы адукацыі, арганізацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, спынення дзейнасці індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

6.2. анулявання, спынення дзеяння спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на адукацыйную дзейнасць, у тым ліку па адасобленых падраздзяленнях, у адносінах да адной ці некалькіх работ і (ці) паслуг, якія складаюць адукацыйную дзейнасць;

6.3. ліквідацыі адасобленых падраздзяленняў, рэарганізацыі ўстановы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай

арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пры адсутнасці згоды навучэнца на працяг адукацыйных адносін;

6.4. уступлення ў законную сілу прыговору суда, якім навучэнец асуджаны да пакарання, што выключае працяг атрымання адукацыі;

6.5. смерці навучэнца.

7. Пры датэрміновым спыненні адукацыйных адносін выдаецца даведка аб навучанні ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

8. Датэрміновае спыненне адукацыйных адносін па ініцыятыве ўстановы адукацыі з непаўналетнім навучэнцам, які асвойвае змест адукацыйнай праграмы сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, дапускаецца толькі з паведамлення адпаведнай камісіі па справах непаўналетніх мясцовага выканаўчага і распарадчага органа, а з непаўналетнім навучэнцам, які асвойвае змест аднаго з відаў адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі і не асвоіў змест адукацыйнай праграмы базавай адукацыі, датэрміновае спыненне адукацыйных адносін па ініцыятыве ўстановы адукацыі дапускаецца толькі са згоды адпаведнай камісіі па справах непаўналетніх мясцовага выканаўчага і распарадчага органа.

9. Пры спыненні адукацыйных адносін на падставах, прадугледжаных **падпунктам 5.2** пункта 5 гэтага артыкула, кіраўнік сярэдняй школы – вучылішча алімпійскага рэзерву (сувораўскага вучылішча) абавязаны прыняць меры для пераводу навучэнца ў іншую ўстанову адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

10. Парадак і падставы для пераводу навучэнца з адной установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, у іншую ўстанову адукацыі, арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, а таксама парадак адлічэння навучэнца з установы адукацыі, арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, устанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Установа адукацыі, арганізацыя, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, не мае права перашкаджаць пераводу навучэнца, які выказаў жаданне перавесціся ў іншую ўстанову адукацыі, арганізацыю, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, і атрымаў згоду ад гэтай установы адукацыі, гэтай арганізацыі.

11. Адлічэнне асоб, якія атрымліваюць адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, ажыццяўляецца ў выпадках і парадку, прадугледжаных заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

Артыкул 80. Аднаўленне для атрымання адукацыі

1. Асобы, якія адлічаны з устаноў адукацыі, арганізацый, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі і якія не завяршылі асваенне зместу адукацыйнай праграмы, маюць права на аднаўленне для атрымання адукацыі ва ўстановах адукацыі, арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, за выключэннем асоб:

1.1. якія не прайшлі бягучую атэстацыю за першае паўгоддзе (семестр) пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі (акрамя асоб, адлічаных з-за акалічнасцей, якія перашкаджаюць працягу навучання па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл

Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, прадугледжаных заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы);

1.2. якія не завяршылі асваенне зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь з-за звальнення з ваеннай службы (службы) у сувязі з уступленнем у законную сілу прыгавору суда і пазбаўленнем воінскага звання (спецыяльнага звання) афіцэра ці прапаршчыка, па ўказаных спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях);

1.3. якія не завяршылі асваенне зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі ў сувязі з незацвярджэннем справаздачы аб выкананні індывідуальнага плана працы магістранта (аспіранта, ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) па выніках навучальнага года.

2. Асобы, адлічаныя з устаноў адукацыі і якія вучыліся па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, маюць права на аднаўленне для атрымання адукацыі па гэтых спецыяльнасцях на працягу трох гадоў з даты адлічэння, але не раней чым праз дзесяць месяцаў з даты адлічэння.

3. Асобы, адлічаныя з устаноў адукацыі, арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, і якія не завяршылі асваенне зместу аднаго з відаў адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі, маюць права на аднаўленне для атрымання паслядыпломнай адукацыі на працягу трох гадоў з даты адлічэння.

4. Падставай для ўзнiкнення адукацыйных адносін пры аднаўленні для атрымання адукацыі ва ўстанове адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) з'яўляецца дагавор, калі для атрымання адпаведнай адукацыі гэтым Кодэксам прадугледжана яго заключэнне, а калі заключэнне дагавора не патрабуецца, – рашэнне кіраўніка аб аднаўленні ва ўстанове адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі). Рашэнне аб аднаўленні ва ўстанове адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) абавязковае, у тым ліку калі адукацыйныя адносіны ўзнікаюць на падставе дагавора.

5. Парадак і ўмовы аднаўлення асоб для атрымання адукацыі ва ўстановах адукацыі, арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, устанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь. Парадак і ўмовы аднаўлення асоб для атрымання паслядыпломнай адукацыі ўстанаўліваюцца з улікам парадку планавання падрыхтоўкі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі.

ГЛАВА 8

ГРАМАДСКІЯ АДНОСІНЫ, ЗВЯЗАНЫЯ З АДУКАЦЫЙНЫМІ АДНОСІНАМІ

Артыкул 81. Грамадскія адносіны, звязаныя з адукацыйнымі адносінамі

Да грамадскіх адносін, звязаных з адукацыйнымі адносінамі, адносяцца адносіны па кіраванні і кантролі ў сферы адукацыі, фінансавым, матэрыяльна-тэхнічным, навукова-метадычным і інфармацыйным забеспячэнні адукацыі, забеспячэнні галін эканомікі і сацыяльнай сферы спецыялістамі, рабочымі, служачымі, размеркаванні, накіраванні на працу выпускнікоў, адпрацоўцы імі ўстаноўленага тэрміну абавязковай працы, устанавленні і даванні мер сацыяльнай абароны навучэнцам, прымяненні да іх мер дысцыплінарных спагнанняў і іншыя грамадскія адносіны, звязаныя з рэалізацыяй права грамадзян на адукацыю.

Артыкул 82. Дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі

1. Да дзяржаўных арганізацый адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі, адносяцца:

1.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі;

1.2. арганізацыі, якія ажыццяўляюць інфармацыйнае забеспячэнне ўстаноў адукацыі;

1.3. арганізацыі, якія ажыццяўляюць каардынацыю вытворчага, матэрыяльна-тэхнічнага і гаспадарчага забеспячэння ўстаноў адукацыі.

2. Арганізацыя, якая ажыццяўляе каардынацыю вытворчага, матэрыяльна-тэхнічнага і гаспадарчага забеспячэння ўстаноў адукацыі, – арганізацыя, асноўнымі функцыямі якой з'яўляюцца каардынацыя дзейнасці ўстаноў адукацыі па выкананні работ на аб'ектах капітальнага будаўніцтва і рамонту ўстаноў адукацыі, прытрымліванні правілаў і нормаў аховы працы, пажарнай бяспекі, укараненні энергазберагальных тэхналогій, матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні і іншыя функцыі, накіраваныя на стварэнне належных умоў для забеспячэння адукацыйнага працэсу ва ўстановах адукацыі.

3. Палажэнне аб адпаведнай дзяржаўнай арганізацыі адукацыі, якая забяспечвае функцыянаванне сістэмы адукацыі, зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Дзейнасць дзяржаўных арганізацый адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі, рэгулюецца гэтым Кодэксам, палажэннямі аб іх, іншымі актамі заканадаўства і статутамі гэтых арганізацый.

Артыкул 83. Размеркаванне выпускнікоў

1. Размеркаванне – працэдура вызначэння месца працы выпускніка, якая ажыццяўляецца дзяржаўнай установай адукацыі ці ў выпадках, устанавленых Урадам Рэспублікі Беларусь, дзяржаўным органам у мэтах сацыяльнай абароны выпускнікоў, задавальнення патрэбнасцей галін эканомікі і сацыяльнай сферы ў спецыялістах, рабочых, служачых.

2. Месца працы шляхам размеркавання даецца ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамкам спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй выпускнікам, якія атрымалі:

вышэйшую, сярэдняю спецыяльную, прафесійна-тэхнічную адукацыю ў дзённай форме атрымання адукацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, за выключэннем асоб, якія вучыліся на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі;

сярэдняю спецыяльную ці вышэйшую адукацыю I ступені, не менш за палову тэрміну навучання якіх фінансавалася за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў і ажыццяўлялася ў дзённай форме атрымання адукацыі, за выключэннем асоб, якія на момант размеркавання навучаліся ў вячэрняй ці завочнай форме атрымання адукацыі і працавалі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі), якую атрымлівалі, а таксама якія вучыліся на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі.

Месца працы шляхам размеркавання не даецца:

выпускнікам, уключаным Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь у спісачныя саставы нацыянальных, зборных камандаў Рэспублікі Беларусь па відзе (відах) спорту;

выпускнікам прафесійна-тэхнічных вучылішчаў, якія знаходзяцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартамента выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь;

выпускнікам дзяржаўных устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якія вучыліся ў іх філіялах, што знаходзяцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартамента выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь;

выпускнікам спецыяльных навучальна-выхаваўчых устаноў і спецыяльных лячэбна-выхаваўчых устаноў.

3. Выпускнікі, якім месца працы дадзена шляхам размеркавання, абавязаны адпрацаваць тэрміны абавязковай працы па размеркаванні, устаноўленыя гэтым пунктам.

Тэрмін абавязковай працы па размеркаванні два гады ўстанаўліваецца для асоб, якія атрымалі:

сярэдняю спецыяльную адукацыю, за выключэннем асоб, якія прыняты ў год атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ва ўстановы адукацыі для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту ў дзённай форме атрымання адукацыі і атрымалі адпаведную адукацыю, і асоб, якія адпрацавалі па размеркаванні не менш чым адзін год пасля атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

вышэйшую адукацыю I ступені, за выключэннем асоб, якія прыняты ў год атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ва ўстановы адукацыі для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту ў дзённай форме атрымання адукацыі і атрымалі адпаведную адукацыю;

вышэйшую адукацыю II ступені, калі для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені яны былі прыняты ва ўстановы адукацыі ў год атрымання вышэйшай адукацыі I ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, за выключэннем асоб, прынятых у год атрымання вышэйшай адукацыі II ступені ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, арганізацыі Рэспублікі Беларусь, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, для атрымання паслядыпломнай адукацыі I ступені і атрымаўшых адпаведную адукацыю.

Тэрмін абавязковай працы па размеркаванні адзін год устанаўліваецца для асоб, якія атрымалі:

прафесійна-тэхнічную адукацыю, за выключэннем асоб, якія прыняты ў год атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ва ўстановы адукацыі для атрымання сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі I ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў у дзённай форме атрымання адукацыі і атрымалі адпаведную адукацыю;

сярэдняю спецыяльную адукацыю, калі яны адпрацавалі па размеркаванні не менш чым адзін год пасля атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі, за выключэннем асоб, якія прыняты ў год атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ва ўстановы адукацыі для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту ў дзённай форме атрымання адукацыі і атрымаўшых адпаведную адукацыю;

вышэйшую адукацыю II ступені, за выключэннем асоб, прыняты ў год атрымання вышэйшай адукацыі II ступені ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, арганізацыі

Рэспублікі Беларусь, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, для атрымання паслядыпломнай адукацыі I ступені і якія атрымалі адпаведную адукацыю, і асоб, якія для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені былі прыняты ва ўстановы адукацыі ў год атрымання вышэйшай адукацыі I ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту.

У тэрмін абавязковай працы па размеркаванні па жаданні выпускніка залічваюцца перыяд ваеннай службы па прызыве, службы ў рэзерве ва Узброеных сілах Рэспублікі Беларусь, іншых войсках і воінскіх фарміраваннях Рэспублікі Беларусь, перыяд знаходжання ў водпуску па доглядзе за дзіцём да дасягнення ім узросту трох год, іншыя перыяды, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Указаныя ў [пункце 3](#) гэтага артыкула тэрміны абавязковай працы па размеркаванні лічацца з даты заключэння працоўнага дагавора паміж выпускніком і наймальнікам. Для асоб, якія атрымалі вышэйшую адукацыю па профілі адукацыі «Ахова здароўя», тэрмін абавязковай працы па размеркаванні лічыцца з даты заключэння працоўнага дагавора па пасадзе ўрача-спецыяліста.

5. Выпускнікі, якія працуюць па размеркаванні, з'яўляюцца на працягу тэрміну абавязковай працы па размеркаванні маладымі спецыялістамі ці маладымі рабочымі (служачымі).

6. Месца працы для выпускнікоў у ходзе размеркавання вызначаецца ўстановай адукацыі ці дзяржаўным органам самастойна з улікам наяўных заявак і заключаных дагавораў аб узаемадзеянні, а для выпускнікоў, якія адносяцца да катэгорыі:

6.1. дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, месца працы даецца па месцы замацавання за імі жылых памяшканняў, або па месцы ўключэння іх у спісы асоб, якія маюць патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў, або па месцы першапачатковага набыцця статусу дзяцей-сірот ці статусу дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, або з іх згоды ў іншым населеным пункце;

6.2. дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да васьнаццаці гадоў, інвалідаў I ці II групы, месца працы даецца з улікам стану іх здароўя па месцы жыхарства бацькоў, мужа (жонкі) або з іх згоды іншае месца працы, якое ёсць у наяўнасці;

6.3. асоб, якія маюць аднаго з бацькоў, ці мужа (жонку) інваліда I ці II групы, ці дзіця-інваліда, месца працы даецца па іх жаданні і пры наяўнасці магчымасці па месцы жыхарства аднаго з бацькоў, мужа (жонкі), дзіцяці-інваліда;

6.4. асоб, якія маюць медыцынскія проціпаказанні да працы па атрыманай спецыяльнасці (направку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і прысвоенай кваліфікацыі, месца проціпаказанні даецца з улікам стану іх здароўя;

6.5. цяжарных жанчын, маці (бацькаў), якія маюць дзіця ва ўзросце да трох гадоў на дату прыняцця рашэння аб размеркаванні, месца працы даецца па іх жаданні і пры наяўнасці магчымасці па іх месцы жыхарства;

6.6. мужа (жонкі) асобы, выбранай на выбарную пасаду ў дзяржаўныя органы, або накіраванай на працу ў дыпламатычныя прадстаўніцтвы ці консульскія ўстановы Рэспублікі Беларусь, або з ліку ваеннаслужачых Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь (за выключэннем ваеннаслужачых, якія праходзяць тэрміновую ваенную службу, службу ў рэзерве, курсантаў), супрацоўнікаў Службы бяспекі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, органаў дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь, мытных органаў, пракурорскіх

работнікаў, месца працы даецца па іх жаданні і пры наяўнасці магчымасці па месцы праходжання службы жонкі (мужа);

6.7. мужа (жонкі), жонка (муж) якога працуе і пастаянна пражывае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, месца працы даецца па іх жаданні і пры наяўнасці магчымасці па месцы жыхарства і (ці) працы жонкі (мужа);

6.8. мужа і жонкі, якім месца працы шляхам размеркавання павінна быць дадзена адначасова, месца працы даецца па іх жаданні і пры наяўнасці магчымасці ў адным населеным пункце;

6.9. дзяцей асоб, пералічаных у [падпунктах 3.2, 3.4 і 3.7](#) пункта 3, [пункце 10](#) і [падпунктах 12.2 і 12.3](#) пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян», месца працы пры наяўнасці магчымасці даецца па месцы жыхарства бацькоў, мужа (жонкі) гэтых дзяцей ці з іх згоды іншае месца працы, якое ёсць у наяўнасці.

7. Выпускнікам, якім месца працы дадзена шляхам размеркавання, пры выдачы дакумента аб адукацыі выдаецца пасведчанне аб накіраванні на працу.

8. Парадак размеркавання, а таксама працаўладкавання выпускнікоў дзяржаўных устаноў адукацыі ў частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Асобам, якія атрымалі адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, месца працы даецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

Артыкул 84. Накіраванне на працу выпускнікоў

1. Накіраванне на працу выпускнікоў – працэдура вызначэння месца працы ў адпаведнасці з заключанымі дагаворамі для выпускнікоў, якія атрымалі ў дзённай форме атрымання адукацыі паслядыпломную адукацыю за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту (юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў), вышэйшую адукацыю I ступені, сярэдняю спецыяльную ці прафесійна-тэхнічную адукацыю на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, за кошт сродкаў юрыдычных асоб (індывідуальных прадпрымальнікаў), якая ажыццяўляецца дзяржаўнымі ўстановамі адукацыі (дзяржаўнымі арганізацыямі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) ці ў выпадках, устаноўленых Урадам Рэспублікі Беларусь, дзяржаўнымі органамі.

2. Выпускнікі, якія накіраваны на працу, абавязаны адпрацаваць тэрміны абавязковай працы пры накіраванні на працу, устаноўленыя гэтым пунктам ці адпаведнымі дагаворамі.

Тэрмін абавязковай працы пры накіраванні на працу для выпускнікоў, якія атрымалі паслядыпломную адукацыю I ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, устанавліваецца два гады, для выпускнікоў, якія атрымалі паслядыпломную адукацыю II ступені за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, – адзін год.

Тэрмін абавязковай працы пры накіраванні на працу для выпускнікоў, якія атрымалі вышэйшую адукацыю I ступені на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, устанавліваецца не меншы за пяць гадоў, для выпускнікоў, якія атрымалі сярэдняю спецыяльную адукацыю на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, – не меншы за тры гады, для выпускнікоў, якія атрымалі прафесійна-тэхнічную адукацыю на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, – не меншы за два гады.

Тэрмін абавязковай працы пры накіраванні на працу для выпускнікоў, якія атрымалі паслядыпломную адукацыю, вышэйшую адукацыю I ступені, сярэдняю спецыяльную ці

прадпрымальнікаў), вызначаецца адпаведнымі дагаворамі.

Для асоб, якія атрымалі адпаведную адукацыю на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, паслядыпломную адукацыю за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, у тэрмін абавязковай працы пры накіраванні на працу па жаданні выпускніка залічваюцца перыяд ваеннай службы па прызыве, службы ў рэзерве ва Узброеных сілах Рэспублікі Беларусь, іншых войсках і воінскіх фарміраваннях Рэспублікі Беларусь, перыяд знаходжання ў водпуску для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох год, іншыя перыяды, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

3. Указаныя ў [пункце 2](#) гэтага артыкула тэрміны абавязковай працы пры накіраванні на працу лічацца з даты заключэння працоўнага дагавора паміж выпускніком і наймальнікам. Для асоб, якія атрымалі вышэйшую адукацыю па профілі адукацыі «Ахова здароўя», тэрмін абавязковай працы лічыцца з даты заключэння працоўнага дагавора па пасадзе ўрача-спецыяліста.

4. Выпускнікі, накіраваныя на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага), з'яўляюцца на працягу тэрміну абавязковай працы маладымі спецыялістамі ці маладымі рабочымі (служачымі).

5. Выпускнікі, якія атрымалі вышэйшую ці сярэднюю спецыяльную адукацыю ў дзённай форме атрымання адукацыі за кошт сродкаў фізічных асоб ці ўласных сродкаў грамадзян, па іх жаданні і пры наяўнасці месцаў працы, якія засталіся пасля размеркавання, накіроўваюцца на працу.

6. На выпускнікоў, указаных у [пунктах 1 і 5](#) гэтага артыкула і накіраваных на працу, распаўсюджваюцца гарантыі і кампенсацыі, прадугледжаныя [падпунктамі 3.1–3.3](#) пункта 3 артыкула 48 гэтага Кодэкса. Ім можа быць устаноўлена грашовая дапамога, памер, крыніцы фінансавання і парадак выплаты якой вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

7. Выпускнікам, якія накіраваны на працу, пры выдачы дакумента аб адукацыі выдаецца пасведчанне аб накіраванні на працу.

8. Парадак накіравання на працу выпускнікоў у частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 85. Пераразмеркаванне выпускнікоў

1. Установы адукацыі на працягу тэрмінаў абавязковай працы па размеркаванні, устаноўленых [пунктам 3](#) артыкула 83 гэтага Кодэкса, ажыццяўляюць далейшае размеркаванне (пераразмеркаванне) выпускнікоў у выпадку:

1.1. адмовы наймальніка ў прыёме на працу выпускніку, накіраванаму на працу ў адпаведнасці з заяўкай гэтага наймальніка ці дагаворам аб узаемадзейні, аб падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага);

1.2. немагчымасці давання месца працы ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамкам спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй пасля заканчэння ваеннай службы па прызыве ва Узброеных сілах Рэспублікі Беларусь, іншых войсках і воінскіх фарміраваннях Рэспублікі Беларусь пры жаданні выпускніка працаваць па размеркаванні;

1.3. пераводу маладога спецыяліста, маладога рабочага (служачага) з яго згоды ад аднаго наймальніка да іншага ([пункт 4](#) артыкула 35 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь) па ўзгадненні паміж імі ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамкам спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй;

1.4. адлічэння з установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) асобы, прынятай для атрымання адукацыі больш высокага

ўзроўню, якая не адпрацавала тэрмін абавязковай працы па размеркаванні пасля атрымання прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай ці вышэйшай адукацыі;

1.5. скасавання з імі працоўнага дагавора ў выпадках, прадугледжаных **пунктам 3** артыкула 88 гэтага Кодэкса;

1.6. узнікнення ў маладога спецыяліста, маладога рабочага (служачага) акалічнасцей, пры якіх месца працы выпускніку даецца ў парадку, прадугледжаным **пунктам 6** артыкула 83 гэтага Кодэкса;

1.7. у іншых выпадках, якія вызначаюцца Урадам Рэспублікі Беларусь.

2. Рашэнне аб перамеркаванні выпускнікоў, якія атрымалі вышэйшую ці сярэдняю спецыяльную адукацыю па профілі адукацыі «Ахова здароўя», прымае ўстанова адукацыі па ўзгадненні з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, а выпускнікоў, якія атрымалі вышэйшую ці сярэдняю спецыяльную адукацыю па напрамку адукацыі «Сельская гаспадарка», – па ўзгадненні з абласным (Мінскім гарадскім) выканаўчым і распарадчым органам па месцы знаходжання арганізацыі, у якую размеркаваны выпускнік.

3. Тэрмін абавязковай працы па перамеркаванні вызначаецца тэрмінам абавязковай працы па размеркаванні і памяншаецца на час, адпрацаваны выпускніком па размеркаванні.

У тэрмін абавязковай працы па перамеркаванні па жаданні выпускніка залічваюцца перыяд ваеннай службы па прызыве, службы ў рэзерве ва Узброеных сілах Рэспублікі Беларусь, іншых войсках і воінскіх фарміраваннях Рэспублікі Беларусь, перыяд знаходжання ў водпуску для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох год, іншыя перыяды, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Выпускнікі, якія працуюць па перамеркаванні, з'яўляюцца на працягу тэрміну абавязковай працы па перамеркаванні маладымі спецыялістамі ці маладымі рабочымі (служачымі).

5. Выпускнікам, якія перамеркаваны, выдаецца пасведчанне аб накіраванні на працу.

6. Парадак перамеркавання выпускнікоў у частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 86. Далейшае накіраванне на працу выпускнікоў

1. Выпускнікі, накіраваныя на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) і якія працуюць, на працягу тэрміну абавязковай працы могуць быць перанакіраваны на працу (далейшае накіраванне на працу).

Падставы для далейшага накіравання на працу вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

2. Рашэнне аб далейшым накіраванні на працу выпускнікоў, якія атрымалі вышэйшую ці сярэдняю спецыяльную адукацыю па профілі адукацыі «Ахова здароўя», прымае ўстанова адукацыі пасля ўзгаднення з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, а выпускнікоў, якія атрымалі вышэйшую ці сярэдняю спецыяльную адукацыю па напрамку адукацыі «Сельская гаспадарка», – па ўзгадненні з абласным (Мінскім гарадскім) выканаўчым і распарадчым органам па месцы знаходжання арганізацыі, у якую накіраваны выпускнік.

3. Тэрмін абавязковай працы пры далейшым накіраванні на працу вызначаецца тэрмінам абавязковай працы пры накіраванні на працу і памяншаецца на час, адпрацаваны выпускніком пры накіраванні на працу.

Для асоб, якія атрымалі адпаведную адукацыю на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, паслядыпломную адукацыю за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, у тэрмін абавязковай працы пры далейшым накіраванні на працу па жаданні выпускніка залічваюцца перыяд ваеннай службы па прызыве, службы ў рэзерве ва Узброеных сілах Рэспублікі Беларусь, іншых войсках і воінскіх фарміраваннях Рэспублікі Беларусь, перыяд знаходжання ў водпуску

для догляду за дзіцём да дасягнення ім узросту трох год, іншыя перыяды, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Выпускнікам, якія перанакіраваны на працу, выдаецца пасведчанне аб накіраванні на працу.

5. Парадак далейшага накіравання на працу выпускнікоў у частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 87. Даванне выпускнікам права на самастойнае працаўладкаванне

1. У выпадках, прадугледжаных **пунктам 2** гэтага артыкула, дзяржаўная ўстанова адукацыі, дзяржаўная арганізацыя, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, дзяржаўны орган не даюць выпускніку месца працы пры размеркаванні, перамеркаванні, накіраванні на працу і далейшым накіраванні на працу і выпускніку даецца права на самастойнае працаўладкаванне, якое пацвярджаецца даведкай аб самастойным працаўладкаванні.

2. Месца працы пры размеркаванні, перамеркаванні, накіраванні на працу і далейшым накіраванні на працу не даецца выпускніку:

2.1. якому месца працы не можа быць дадзена ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (напрамак спецыяльнасці, спецыялізацыяй) і прысвоенай кваліфікацыяй у сувязі з адсутнасцю месца працы пры размеркаванні, перамеркаванні, накіраванні на працу, далейшым накіраванні на працу;

2.2. які атрымаў адукацыю ў вярхоўнай ці завочнай форме атрымання адукацыі, за выключэннем выпадку, калі яму месца працы даецца шляхам размеркавання, перамеркавання;

2.3. які атрымаў адукацыю ў дзённай форме атрымання адукацыі на платнай аснове, за выключэннем выпускніка, якому месца працы даецца пры накіраванні на працу, далейшым накіраванні на працу;

2.4. якому месца працы шляхам размеркавання ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам не даецца;

2.5. які не адпрацаваў тэрмін абавязковай працы па размеркаванні, перамеркаванні, пры накіраванні на працу, пры далейшым накіраванні на працу, калі ён вызвалены ад пакрыцця сродкаў, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага, у рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты;

2.6. які не адпрацаваў тэрмін абавязковай працы па размеркаванні, перамеркаванні, пры накіраванні на працу, пры далейшым накіраванні на працу, калі ён кампенсаваў у рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкі, затрачаныя дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага;

2.7. які не адпрацаваў тэрмін абавязковай працы па размеркаванні, перамеркаванні, пры накіраванні на працу, пры далейшым накіраванні на працу, у адносінах да якога ёсць рашэнне суда, якое ўступіла ў законную сілу, аб спагнанні ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага.

Артыкул 88. Пакрыццё ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага

1. Выпускнікі, якім месца працы дадзена шляхам размеркавання, накіраваныя на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага) і якія не адпрацавалі ўстаноўлены тэрмін абавязковай працы, а таксама

асобы, якія вучыліся ці атрымалі адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы, абавязаны кампенсаваць у рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкі, затрачаныя дзяржавай на іх падрыхтоўку.

Абавязак пакрыць у рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкі, затрачаныя дзяржавай на падрыхтоўку спецыяліста (рабочага, служачага) на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, салідарна нясе арганізацыя – заказчык кадраў, калі адпаведны дагавор будзе скасаваны з парушэннем парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

2. Выпускнікі, якія працуюць па размеркаванні (пераразмеркаванні), а таксама выпускнікі, накіраваныя (перанакіраваныя) на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, якія распачалі працу і не адпрацавалі ўстаноўлены тэрмін абавязковай працы, вызваляюцца ад пакрыцця ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на іх падрыхтоўку, калі яны адносяцца да катэгорыі:

2.1. дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, асоб ва ўзросце ад васьмнаццаці да дваццаці трох гадоў, якія страцілі апошняга з бацькоў у перыяд атрымання адпаведнай адукацыі;

2.2. дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да васьмнаццаці гадоў, інвалідаў I ці II групы, пры немагчымасці давання шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу новага месца працы з улікам стану іх здароўя па месцы жыхарства бацькоў, мужа (жонкі) ці з іх згоды іншага месца працы, якое ёсць у наяўнасці;

2.3. асоб, якія маюць аднаго з бацькоў, ці мужа (жонку) інваліда I ці II групы, ці дзіця-інваліда пры немагчымасці давання шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу новага месца працы па месцы жыхарства аднаго з бацькоў, мужа (жонкі), дзіцяці-інваліда;

2.4. асоб, якія маюць медыцынскія праціпаказанні да працы па атрыманай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і прысвоенай кваліфікацыі пры немагчымасці давання шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу новага месца працы з улікам стану іх здароўя;

2.5. цяжарных жанчын, маці (бацькаў), якія маюць дзіця ва ўзросце да трох гадоў на дату прыняцця рашэння аб пераразмеркаванні, далейшым накіраванні на працу, пры немагчымасці давання шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу новага месца працы па месцы іх жыхарства;

2.6. мужа (жонкі), жонка (муж) якога працуе і пастаянна пражывае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, пры немагчымасці давання ім шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу новага месца працы па месцы жыхарства і (ці) працы жонкі (мужа);

2.7. дзяцей асоб, пералічаных у [падпунктах 3.2, 3.4 і 3.7](#) пункта 3, [пункце 10 і падпунктах 12.2 і 12.3](#) пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян», пры немагчымасці давання шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу новага месца працы па месцы жыхарства бацькоў, мужа (жонкі) гэтых дзяцей ці з іх згоды іншага месца працы, якое ёсць у наяўнасці;

2.8. асоб, якія маюць ільготы ў адпаведнасці з [артыкулам 18](#) Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, іншых радыяцыйных аварыяў».

3. Выпускнікі, якія працуюць па размеркаванні (пераразмеркаванні), а таксама выпускнікі, накіраваныя (перанакіраваныя) на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту і якія распачалі працу, вызваляюцца ад пакрыцця ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на іх падрыхтоўку, калі працоўны дагавор з імі скасаваны ў сувязі з:

3.1. ліквідацыяй арганізацыі, спыненнем дзейнасці індывідуальнага прадпрымальніка, скарачэннем колькасці ці штату работнікаў ([пункт 1](#) артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь), пры немагчымасці давання ім новага месца працы шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу;

3.2. парушэннем наймальнікам заканадаўства аб працы, калектыўнага ці працоўнага дагавора ([Артыкул 41](#) Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь), пры немагчымасці давання ім новага месца працы шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу;

3.3. неадпаведнасцю работніка пасадае, якую ён займае, ці працы, якую ён выконвае, з прычыны стану здароўя, які перашкаджае працягу дадзенай працы ([пункт 3](#) артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь), пры немагчымасці давання ім новага месца працы шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу;

3.4. няўкай на працу на працягу больш за чатыры месяцы запар з прычыны часовай непрацаздольнасці (не лічачы водпуску па цяжарнасці і родах), калі заканадаўствам не ўстаноўлены больш працяглы тэрмін захавання месца працы (пасады) пры пэўным захворванні ([пункт 5](#) артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь), пры немагчымасці давання ім новага месца працы шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу;

3.5. акалічнасцямі, якія не залежаць ад волі бакоў ([пункты 2 і 3](#) артыкула 44 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь), пры немагчымасці давання ім новага месца працы шляхам пераразмеркавання, далейшага накіравання на працу;

3.6. пераходам на выбарную пасаду ([пункт 4](#) артыкула 35 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь).

4. Выпускнікі, якім месца працы дадзена шляхам размеркавання, накіраваныя на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, прызваныя на ваенную службу па прызыве ва Узброеныя сілы Рэспублікі Беларусь, іншыя войскі і воінскія фарміраванні Рэспублікі Беларусь і звольненыя з яе, вызваляюцца ад пакрыцця ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на іх падрыхтоўку.

Выпускнікі, якім месца працы дадзена шляхам размеркавання, накіраваныя на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб падрыхтоўцы навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага), якія добраахвотна паступілі на ваенную службу па кантракце ва Узброеныя сілы Рэспублікі Беларусь, іншыя войскі і воінскія фарміраванні Рэспублікі Беларусь і праслужылі не менш за тэрмін абавязковай працы, вызваляюцца ад пакрыцця ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на іх падрыхтоўку.

5. Выпускнікі, накіраваныя (перанакіраваныя) на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага), вызваляюцца ад пакрыцця ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на іх падрыхтоўку, калі яны:

5.1. з'яўляюцца дзецямі-інвалідамі ва ўзросце да васьмнаццаці гадоў, інвалідамі I ці II групы, пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы з улікам стану іх здароўя па месцы жыхарства бацькоў, мужа (жонкі) ці з іх згоды іншага месца працы, якое ёсць у наяўнасці;

5.2. маюць аднаго з бацькоў, ці мужа (жонку) інваліда I ці II групы, ці дзіця-інваліда, пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы па месцы жыхарства аднаго з бацькоў, мужа (жонкі), дзіцяці-інваліда;

5.3. маюць медыцынскія проціпаказанні да працы па атрыманай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і прысвоенай кваліфікацыі, пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы з улікам стану іх здароўя.

6. Выпускнікі, накіраваныя (перанакіраваныя) на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага), вызваляюцца ад пакрыцця ў рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты сродкаў, затрачаных дзяржавай на іх падрыхтоўку, калі працоўны дагавор (кантракт) з імі скасаваны ў сувязі з:

6.1. ліквідацыяй арганізацыі, спыненнем дзейнасці індывідуальнага прадпрымальніка, скарачэннем колькасці ці штату работнікаў ([пункт 1 артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь](#)), пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы;

6.2. парушэннем наймальнікам заканадаўства аб працы, калектыўнага ці працоўнага дагавора ([Артыкул 41 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь](#)), пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы;

6.3. неадпаведнасцю работніка пасадае, якую ён займае, ці працы, якую ён выконвае, з прычыны стану здароўя, які перашкаджае працягу дадзенай працы ([пункт 3 артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь](#)), пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы;

6.4. няяўкай на працу на працягу больш за чатыры месяцы запар з прычыны часовай непрацаздольнасці (не лічачы водпуску па цяжарнасці і родах), калі заканадаўствам не ўстаноўлены больш працяглы тэрмін захавання месца працы (пасады) пры пэўным захворванні ([пункт 5 артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь](#)), пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы;

6.5. акалічнасцямі, якія не залежаць ад волі бакоў ([пункты 2 і 3 артыкула 44 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь](#)), пры немагчымасці давання шляхам далейшага накіравання на працу новага месца працы.

7. Парадак пакрыцця сродкаў у рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

8. Пакрыццё сродкаў у рэспубліканскі і (ці) мясцовыя бюджэты, затрачаных дзяржавай на падрыхтоўку навуковага работніка вышэйшай кваліфікацыі, спецыяліста, рабочага, служачага, асобамі, якія вучыліся ці атрымалі адукацыю па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, ажыццяўляецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

ГЛАВА 9 АГУЛЬНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ

Артыкул 89. Адукацыйны працэс

1. Адукацыйны працэс арганізуецца на аснове:
  - 1.1. прынцыпаў дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі;
  - 1.2. адукацыйных стандартаў;
  - 1.3. дасягненняў у галіне навукі і тэхнікі, інавацыйных праектаў, якія рэалізуюцца ў галінах эканомікі і сацыяльнай сферы;
  - 1.4. педагогічна абгрунтаванага выбару формаў, метадаў і сродкаў навучання і выхавання;
  - 1.5. культурных традыцый і каштоўнасцей беларускага народу, дасягненняў сусветнай культуры;
  - 1.6. сучасных адукацыйных і інфармацыйных тэхналогій.
2. Забараняецца прыцягваць навучэнцаў устаноў адукацыі да выканання прац (аказання паслуг), не прадугледжаных навучальна-праграмнай дакументацыяй, планам выхаваўчай працы ўстанова адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), праграмамі выхавання.
3. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адпаведных адукацыйных праграм арганізуецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам, палажэннем аб адпаведным тыпе ўстанова адукацыі ці яе відзе, навучальна-праграмнай дакументацыяй адпаведных адукацыйных праграм, індывідуальнымі планами працы аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў, праграмамі-мінімумамі кандыдацкіх экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах і ўключае ў сябе тэарэтычнае і практычнае навучанне, выхаваўчую працу, самастойную працу навучэнцаў, атэстацыю навучэнцаў.
4. Для арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адпаведных адукацыйных праграм установы адукацыі, арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, ствараюць структурныя падраздзяленні, прадугледжаныя палажэннем аб адпаведным тыпе ўстанова адукацыі ці яе відзе.

Артыкул 90. Мова навучання і выхавання. Вывучэнне моў ва ўстановах адукацыі

1. Асноўнымі мовамі навучання і выхавання ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца дзяржаўныя мовы Рэспублікі Беларусь. Дзяржава гарантуе грамадзянам права выбару навучання і выхавання на адной з дзяржаўных моў Рэспублікі Беларусь і стварае ўмовы для рэалізацыі гэтага права. Мова навучання і выхавання вызначаецца заснавальнікам установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, з улікам пажаданняў навучэнцаў (законных прадстаўнікоў непаўналетніх навучэнцаў).
2. Права грамадзян на выбар навучання і выхавання на адной з дзяржаўных моў Рэспублікі Беларусь забяспечваецца развіццём сеткі ўстаноў адукацыі (класаў, груп, патокаў) з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання, выданнем літаратуры, падручнікаў і навучальных дапаможнікаў на беларускай і рускай мовах.
3. Пры атрыманні агульнай сярэдняй адукацыі, а таксама прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі з адначасовым атрыманнем агульнай сярэдняй адукацыі вывучэнне беларускай, рускай і адной з замежных моў навучэнцамі, за выключэннем асобных

катэгорый асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, з'яўляецца абавязковым. Катэгорыі асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і парадак вывучэння імі моў вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Ад вывучэння беларускай ці рускай мовы могуць быць таксама вызвалены замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь. Парадак вывучэння беларускай і рускай моў замежнымі грамадзянамі і асобамі без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь, вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Абавязковую для вывучэння замежная мова вызначае заснавальнік установы адукацыі з улікам патрэбнасцей дзяржавы і магчымасцей установы адукацыі.

5. Пры атрыманні прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі вывучэнне беларускай мовы навучэнцамі, за выключэннем асобных катэгорый асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія вызначаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, з'яўляецца абавязковым. Ад вывучэння беларускай мовы могуць быць таксама вызвалены замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь.

6. У адпаведнасці з пажаданнямі выхаванцаў, навучэнцаў і іх законных прадстаўнікоў па рашэнні мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, узгодненым з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, могуць стварацца групы ва ўстановах дашкольнай адукацыі, класы, групы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі ці ўстановах дашкольнай, агульнай сярэдняй адукацыі, у якіх навучанне і выхаванне ажыццяўляюцца на мове нацыянальнай меншасці ці вывучаецца мова нацыянальнай меншасці.

7. Ва ўстановах адукацыі, арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, навучанне і выхаванне пры наяўнасці ўмоў і пасля ўзгаднення з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь могуць ажыццяўляцца на замежнай мове.

Артыкул 91. Асноўныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу

Асноўныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу:

забеспячэнне якасці адукацыі;

кампетэнтнасны падыход;

ахова здароўя навучэнцаў;

захаванне ўстаноўленых працягласці навучальнага года і канікулаў, тэрмінаў і формаў атэстацыі навучэнцаў;

захаванне санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў;

стварэнне бяспечных умоў пры арганізацыі адукацыйнага працэсу. Патрабаванні да мер бяспекі пры арганізацыі адукацыйнага працэсу ўстанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь;

стварэнне ўмоў для развіцця творчых здольнасцей навучэнцаў, уцягненне іх у розныя віды сацыяльна значнай дзейнасці;

забеспячэнне сацыяльна-педагагічнай падтрымкі навучэнцаў і аказання ім псіхалагічнай дапамогі;

педагагічная падтрымка дзіцячых і моладзевых грамадскіх аб'яднанняў;

стварэнне спецыяльных умоў для атрымання адукацыі асобамі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

Артыкул 92. Адукацыйныя стандарты

1. У Рэспубліцы Беларусь устанаўліваюцца адукацыйныя стандарты дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі і перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў.

2. Адукацыйныя стандарты асноўнай адукацыі забяспечваюць пераемнасць яе ўзроўняў (ступеняў).

3. Адукацыйныя стандарты абавязковыя для прымянення ва ўсіх установах адукацыі, у іншых арганізацыях, у індывідуальных прадпрыемствах, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адпаведныя адукацыйныя праграмы.

4. Парадак распрацоўкі і зацвярджэння адукацыйных стандартаў устанаўліваецца гэтым Кодэксам.

Артыкул 93. Атэстацыя навучэнцаў

1. Атрыманне адукацыі ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам, суправаджаецца бягучай, праежкавай і (ці) падагульняльнай атэстацыяй.

Бягучая атэстацыя – вызначэнне адпаведнасці вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў патрабаванням адукацыйных стандартаў, навучальна-праграмнай дакументацыі адпаведных адукацыйных праграм, індывідуальных планаў працы аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў і (ці) праграм-мінімумаў кандыдацкіх экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах.

Праежкавая атэстацыя – вызначэнне адпаведнасці вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў патрабаванням адукацыйных стандартаў і (ці) навучальна-праграмнай дакументацыі адпаведных адукацыйных праграм з улікам вынікаў бягучай атэстацыі.

Падагульняльная атэстацыя – вызначэнне адпаведнасці вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў патрабаванням адукацыйных стандартаў, навучальна-праграмнай дакументацыі адпаведных адукацыйных праграм і (ці) індывідуальных планаў працы аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў у ходзе і (ці) пры завяршэнні атрымання адукацыі.

2. Віды і (ці) формы атэстацыі пры асваенні адпаведнай адукацыйнай праграмы вызначаюцца гэтым Кодэксам.

3. Атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адпаведных адукацыйных праграм, за выключэннем адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адпаведных адукацыйных праграм, якія зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі ажыццяўляецца ў парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 94. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі ажыццяўляецца ў мэтах забеспячэння атрымання адукацыі, павышэння якасці адукацыі і грунтуецца на выніках фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў у сферы адукацыі.

2. Фундаментальныя і прыкладныя навуковыя даследаванні ў сферы адукацыі праводзяцца навуковымі арганізацыямі, арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі, і ўстановамі адукацыі ў межах іх паўнамоцтваў.

3. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі ўключае ў сябе, калі іншае не ўстаноўлена гэтым Кодэксам:

- 3.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм;
- 3.2. праграмна-планавальную дакументацыю выхавання;
- 3.3. навучальна-метадычную дакументацыю;
- 3.4. навучальныя выданні;
- 3.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

4. Структурныя элементы навукова-метадычнага забеспячэння адукацыі па ўзроўнях асноўнай адукацыі могуць яднацца ў навучальна-метадычныя комплексы, палажэнні аб якіх зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Да навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, калі іншае не ўстаноўлена гэтым Кодэксам, адносяцца навучальныя планы і навучальныя праграмы. Парадак іх распрацоўкі, узгаднення і зацвярджэння, іх змест і віды устанаўліваюцца гэтым Кодэксам.

Навучальны план – навучальна-праграмны дакумент, які, як правіла, устанаўлівае пералік, аб'ём, паслядоўнасць вывучэння навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, адукацыйных галін, тэм, графік асваення зместу адукацыйнай праграмы, формы, віды і тэрміны правядзення навучальных заняткаў, атэстацыі навучэнцаў, а таксама праходжання практыкі. Навучальны план можа ўключаць у сябе дзяржаўны кампанент і кампанент установы адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), агульнаадукацыйны кампанент і прафесійны кампанент.

Навучальная праграма – навучальна-праграмны дакумент, які, як правіла, вызначае мэты і задачы вывучэння навучальнага прадмета, навучальнай дысцыпліны, адукацыйнай галіны, тэмы, практыкі, іх змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў, формы і метады, якія рэкамендуюцца для навучання і выхавання.

Навучальныя планы, навучальныя праграмы ў залежнасці ад узроўню асноўнай адукацыі падраздзяляюцца на віды, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам.

6. Склад, парадак распрацоўкі, узгаднення і зацвярджэння навукова-метадычнага забеспячэння адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі, адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі, адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых і іх змест устанаўліваюцца гэтым Кодэксам.

7. Да праграмна-планавальнай дакументацыі выхавання адносяцца Канцэпцыя бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі, Праграма бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі, комплексныя праграмы выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі, праграмы выхаваўчай працы ўстаноў адукацыі (іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), планы выхаваўчай працы ўстаноў адукацыі (іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

8. Да навучальна-метадычнай дакументацыі адносяцца метадыкі выкладання навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, адукацыйных галін, тэм, метадычныя рэкамендацыі.

9. Навучальнае выданне – выданне, якое змяшчае з улікам узроставых асаблівасцей навучэнцаў сістэматызаваныя звесткі навуковага ці прыкладнога характару, неабходныя для рэалізацыі адукацыйных праграм, выкладзеныя ў форме, зручнай для арганізацыі адукацыйнага працэсу.

Да выкарыстання ў адукацыйным працэсе дапускаюцца падручнікі, навучальныя дапаможнікі і іншыя навучальныя выданні, афіцыйна зацверджаныя або дапушчаныя ў якасці адпаведнага віду навучальнага выдання Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь (за выключэннем навучальных выданняў, якія змяшчаюць дзяржаўныя сакрэты), рэкамендаваныя ўстановамі адукацыі, арганізацыямі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, навучальна-метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы адукацыі, арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі, а таксама іншыя выданні, якія вызначаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь. Парадак падрыхтоўкі і выпуску

навучальных выданняў і іх выкарыстання зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Да выкарыстання ў адукацыйным працэсе пры падрыхтоўцы кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь дапускаюцца навучальныя выданні па ваенна-спецыяльных навучальных дысцыплінах, рэкамендаваныя адпаведна Міністэрствам абароны Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, а пры падрыхтоўцы кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь – навучальныя выданні па спецыяльных навучальных дысцыплінах і навучальных дысцыплінах спецыялізацыі, рэкамендаваныя Міністэрствам унутраных спраў Рэспублікі Беларусь.

10. Інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы – матэрыялы, якія змяшчаюць звесткі, параўнальную інфармацыю, аналітычную інфармацыю аб функцыянаванні, перспектывах развіцця сістэмы адукацыі. Да інфармацыйна-аналітычных матэрыялаў адносяцца даведнікі, статыстычныя зборнікі, даведкі, інфармацыйныя лісты, справаздачы, даклады і іншыя матэрыялы.

11. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі ажыццяўляюць:

11.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі;

11.2. навуковыя арганізацыі;

11.3. установы адукацыі;

11.4. арганізацыі, якія ажыццяўляюць рэалізацыю адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі;

11.5. іншыя арганізацыі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

11.6. індывідуальныя прадпрымальнікі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

11.7. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

11.8. арганізацыі, якія накіроўваюць работнікаў для асваення зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

11.9. навучальна-метадычнымі аб'яднанні ў сферы адукацыі;

11.10. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (ці) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы адукацыі.

Артыкул 95. Праграма-планавальная дакументацыя выхавання

1. Канцэпцыя бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі вызначае змест выхавання і метадалагічныя падыходы да выхавання навучэнцаў. Канцэпцыю бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі распрацоўвае і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Праграма бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі вызначае асноўныя напрамкі выхавання навучэнцаў і мерапрыемствы па іх рэалізацыі. Праграма бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі распрацоўваецца тэрмінам на пяць год і зацвярджаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Комплексная праграма выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі распрацоўваецца на аснове Канцэпцыі бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі і Праграмы бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі на абласным, раённым (гарадскім) узроўнях тэрмінам на пяць год і зацвярджаецца адпаведным мясцовым выканаўчым і распарадчым органам.

4. Праграма выхаваўчай працы ўстанова адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) распрацоўваецца ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) тэрмінам на пяць год на аснове адпаведнай комплекснай праграмы выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі (для камунальных устаноў адукацыі), на аснове Канцэпцыі бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі і Праграмы бесперапыннага выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі (для іншых устаноў адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), вызначае мэты, задачы, асноўныя напрамкі, формы і метады выхавання навучэнцаў з улікам асаблівасцей, патрэбнасцей і інтарэсаў навучэнцаў ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і зацвярджаецца кіраўніком установы адукацыі (кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

5. План выхаваўчай працы ўстанова адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) распрацоўваецца на бягучы навучальны год ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) на аснове праграмы выхаваўчай працы ўстанова адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), устанаўлівае мерапрыемствы па рэалізацыі асноўных напрамкаў выхавання навучэнцаў, тэрміны, месца іх правядзення, удзельнікаў, асоб, адказных за іх правядзенне, і зацвярджаецца кіраўніком установы адукацыі (кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

Артыкул 96. Сацыяльна-педагагічная падтрымка навучэнцаў і аказанне ім псіхалагічнай дапамогі

1. Ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пры рэалізацыі імі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю) у мэтах сацыяльнай адаптацыі навучэнцаў і аптымізацыі адукацыйнага працэсу ажыццяўляюцца сацыяльна-педагагічная падтрымка навучэнцаў і аказанне ім псіхалагічнай дапамогі.

2. Сацыяльна-педагагічная падтрымка навучэнцаў і аказанне ім псіхалагічнай дапамогі ажыццяўляюцца сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай службай установы адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена

права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), палажэнне аб якой зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 97. Эксперыментальная і інавацыйная дзейнасць у сферы адукацыі

1. Эксперыментальная і інавацыйная дзейнасць у сферы адукацыі накіравана на абнаўленне зместу адукацыйных праграм і павышэнне якасці адукацыі пры дапамозе рэалізацыі эксперыментальных, інавацыйных праектаў.

2. Эксперыментальная дзейнасць у сферы адукацыі ўяўляе сабой праверку вынікаў фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў у сферы адукацыі ў мэтах вызначэння эфектыўнасці і мэтазгоднасці іх масавага выкарыстання.

3. Інавацыйная дзейнасць у сферы адукацыі ўяўляе сабой укараненне ў практыку апрабаваных у ходзе эксперыментальнай дзейнасці вынікаў фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў у сферы адукацыі.

4. Пералік устаноў адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная і інавацыйная дзейнасць у сферы адукацыі, зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Эксперыментальная і інавацыйная дзейнасць у сферы адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам.

ГЛАВА 10

ДАКУМЕНТЫ АБ АДУКАЦЫІ. ДАКУМЕНТЫ АБ НАВУЧАННІ

Артыкул 98. Дакументы аб адукацыі

1. Дакумент аб адукацыі – дакумент дзяржаўнага ўзору, які пацвярджае асваенне навучэнцам зместу адпаведнай адукацыйнай праграмы, у тым ліку з прысваеннем кваліфікацыі.

2. Дакументамі аб адукацыі з'яўляюцца:

2.1. пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі (пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай);

2.2. атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі (атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем залатым (сярэбраным) медалём);

2.3. дыплом аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі (дыплом аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі з адзнакай);

2.4. дыплом аб сярэдняй спецыяльнай адукацыі (дыплом аб сярэдняй спецыяльнай адукацыі з адзнакай);

2.5. дыплом аб вышэйшай адукацыі (дыплом аб вышэйшай адукацыі з адзнакай, у тым ліку з залатым медалём);

2.6. дыплом магістра;

2.7. дыплом даследчыка;

2.8. дыплом аб перападрахтоўцы на ўзроўні вышэйшай адукацыі;

2.9. дыплом аб перападрахтоўцы на ўзроўні сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.10. пасведчанне аб павышэнні кваліфікацыі.

3. Пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі (пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай) выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы базавай адукацыі.

Пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай выдаецца навучэнцам, якія маюць за два апошнія гады навучання і выхавання на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі гадавыя адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў па ўсіх навучальных прадметах (акрамя навучальнага прадмета «Фізічная культура і здароўе», па якім ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў ці «залічана», навучальных прадметаў «Працоўнае навучанне» і «Чарчэнне», па якіх ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў) і ўзорныя паводзіны, а таксама адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў па ўсіх навучальных

прадметах, па якіх праводзяцца выпускныя экзамены за перыяд навучання на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Вызваленне навучэнцаў ад вывучэння асобнага навучальнага прадмета не з'яўляецца перашкодай для выдачы пасведчання аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай пры выкананні імі патрабаванняў, прадугледжаных часткай другой гэтага пункта. Навучэнцам, якія былі вызвалены ад выпускнога экзамену па навучальным прадмеце, пры выдачы пасведчання аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай у якасці падагульняльнай адзнакі па гэтым навучальным прадмеце ўлічваецца гадавая адзнака.

4. Атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі (атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем залатым (сярэбраным) медалём) выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы сярэдняй адукацыі.

Атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем залатым медалём выдаецца навучэнцам, якія маюць пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай і за перыяд навучання і выхавання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі гадавыя адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў па ўсіх навучальных прадметах (акрамя навучальнага прадмета «Фізічная культура і здароўе», па якім ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў ці «залічана», навучальнага прадмета «Дапрызыўная і медыцынская падрыхтоўка», па якім ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў) і ўзорныя паводзіны, а таксама адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў па ўсіх навучальных прадметах, па якіх праводзяцца выпускныя экзамены за перыяд навучання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Атэстат аб агульнай сярэдняй адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем сярэбраным медалём выдаецца навучэнцам, якія маюць пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі з адзнакай і за перыяд навучання і выхавання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі гадавыя адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў па ўсіх навучальных прадметах (акрамя навучальнага прадмета «Фізічная культура і здароўе», па якім ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў ці «залічана», навучальнага прадмета «Дапрызыўная і медыцынская падрыхтоўка» і іншых (аднаго ці двух) навучальных прадметаў, па якіх ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў) і ўзорныя паводзіны, а таксама адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў па навучальных прадметах і адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў па тых жа навучальных прадметах, па якіх ім выстаўлены гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў і па якіх праводзяцца выпускныя экзамены за перыяд навучання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Вызваленне навучэнцаў ад вывучэння асобнага навучальнага прадмета не з'яўляецца перашкодай для выдачы атэстата аб агульнай сярэдняй адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем залатым (сярэбраным) медалём пры выкананні імі адпаведна патрабаванняў, прадугледжаных часткамі другой і трэцяй гэтага пункта. Навучэнцам, якія былі вызвалены ад выпускнога экзамену па навучальным прадмеце, пры выдачы атэстата аб агульнай сярэдняй адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем залатым (сярэбраным) медалём у якасці падагульняльнай адзнакі па гэтым навучальным прадмеце ўлічваецца гадавая адзнака.

5. Дыплом аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі (дыплом аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі з адзнакай) выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Дыплом аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі з адзнакай выдаецца навучэнцам, якія маюць па выніках навучальнай дзейнасці пры атрыманні прафесійна-тэхнічнай адукацыі не менш за 75 працэнтаў адзнак 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў, уключаючы падагульняльную атэстатыю, а астатнія адзнакі – не ніжэйшыя за 7 (сем) балаў.

6. Дыплом аб сярэдняй спецыяльнай адукацыі (дыплом аб сярэдняй спецыяльнай адукацыі з адзнакай) выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Дыплом аб сярэдняй спецыяльнай адукацыі з адзнакай выдаецца навучэнцам, якія маюць па выніках навучальнай дзейнасці пры атрыманні сярэдняй спецыяльнай адукацыі не менш за 75 працэнтаў адзнак 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў, уключаючы падагульняльную атэстацыю, а астатнія адзнакі – не ніжэйшыя за 7 (сем) балаў.

7. Дыплом аб вышэйшай адукацыі (дыплом аб вышэйшай адукацыі з адзнакай, у тым ліку з залатым медалём) выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Дыплом аб вышэйшай адукацыі з адзнакай выдаецца навучэнцам, якія маюць па выніках навучальнай дзейнасці пры атрыманні вышэйшай адукацыі I ступені не менш за 75 працэнтаў адзнак 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў, уключаючы падагульняльную атэстацыю, а астатнія адзнакі – не ніжэйшыя за 7 (сем) балаў.

Дыплом аб вышэйшай адукацыі з адзнакай і залаты медалёк выдаюцца навучэнцам, якія маюць пры атрыманні вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь па выніках навучальнай дзейнасці адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў, уключаючы падагульняльную атэстацыю, і ўзорную воінскую дысцыпліну і ўдзельнічаюць у навуковай працы.

8. Дыплом магістра выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра.

9. Дыплом даследчыка выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык».

10. Дыплом аб перападрыхтоўцы на ўзроўні вышэйшай адукацыі выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю.

11. Дыплом аб перападрыхтоўцы на ўзроўні сярэдняй спецыяльнай адукацыі выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, што маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю.

12. Пасведчанне аб павышэнні кваліфікацыі выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў.

13. Пры выдачы атэстата аб агульнай сярэдняй адукацыі навучэнцы, якія маюць за перыяд навучання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі ўзорныя паводзіны і па адным ці двух навучальных прадметах гадавыя адзнакі 10 (дзесяць) і (ці) 9 (дзевяць) балаў, а па іншых навучальных прадметах гадавыя адзнакі, не ніжэйшыя за 6 (шэсць) балаў, узнагароджваюцца пахвальнымі лістамі. Рашэнне аб узнагароджанні навучэнца пахвальным лістом прымае кіраўнік установы адукацыі.

14. З дыпламам аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі, дыпламам аб сярэдняй спецыяльнай адукацыі, дыпламам аб вышэйшай адукацыі, дыпламам магістра, дыпламам аб перападрыхтоўцы на ўзроўні вышэйшай адукацыі, дыпламам аб перападрыхтоўцы на ўзроўні сярэдняй спецыяльнай адукацыі выдаюцца дадаткі да іх у выглядзе выпіскі падагульняльных адзнак (выпіскі з залікова-экзаменацыйных ведамасцей), якія без адпаведнага дакумента аб адукацыі з'яўляюцца несапраўднымі.

15. Дакументы аб адукацыі афармляюцца на беларускай і рускай мовах.

16. Замежным грамадзянам і асобам без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь, што атрымалі адукацыю ў Рэспубліцы Беларусь, выдаюцца дакументы аб адукацыі на рускай, беларускай, англійскай, французскай ці іспанскай мове на іх выбар.

17. У выпадку змены імя ўладальніка дакумента аб адукацыі, за выключэннем змены імя ў сувязі са змяненнем палавой прыналежнасці, змены ў дакумент аб адукацыі не ўносяцца і дакумент аб адукацыі на новае імя не выдаецца.

Пры змене імя ўладальніка дакумента аб адукацыі ў сувязі са змяненнем палавой прыналежнасці выдаецца дакумент аб адукацыі на новае імя ў парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

18. Узоры, апісанні дакументаў аб адукацыі, дадаткаў да іх, залатога, сярэбранага медалёў, парадак запаўнення дакументаў аб адукацыі, дадаткаў да іх, уліку і выдачы дакументаў аб адукацыі, дадаткаў да іх, залатога, сярэбранага медалёў зацвярджаюцца Урадам Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважанымі ім органамі.

19. У Рэспубліцы Беларусь ствараецца банк даных аб дакументах аб адукацыі ў парадку, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 99. Дакументы аб навучанні

1. Дакумент аб навучанні – дакумент дзяржаўнага ўзору, які пацвярджае асваенне навучэнцам зместу адпаведнай адукацыйнай праграмы, незавершанае асваенне зместу адукацыйных праграм, навучанне ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая не прайшла дзяржаўную акрэдытацыю.

2. Дакументамі аб навучанні з'яўляюцца:

2.1. пасведчанне аб спецыяльнай адукацыі;

2.2. пасведчанне аб стажыроўцы кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

2.3. пасведчанне аб спецыяльнай падрыхтоўцы;

2.4. пасведчанне аб прысваенні кваліфікацыйнага разраду (класа, катэгорыі) па прафесіі;

2.5. пасведчанне аб заканчэнні факультэта даўніверсітэцкай падрыхтоўкі, падрыхтоўчага аддзялення, падрыхтоўчых курсаў;

2.6. пасведчанне аб дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.7. даведка аб навучанні.

3. Пасведчанне аб спецыяльнай адукацыі выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю.

4. Пасведчанне аб стажыроўцы кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў.

5. Пасведчанне аб спецыяльнай падрыхтоўцы выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадак.

6. Пасведчанне аб прысваенні кваліфікацыйнага разраду (класа, катэгорыі) па прафесіі выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі

рабочых (служачых), ці адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), ці адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), навучэнцам, якім прысвоена кваліфікацыя рабочага па выніках асваення зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, навучэнцам (у выпадку датэрміновага спынення адукацыйных адносін), якім прысвоена кваліфікацыя рабочага (служачага) па выніках этапаў адукацыйнага працэсу пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

7. Пасведчанне аб заканчэнні факультэта даўніверсітэцкай падрыхтоўкі, падрыхтоўчага аддзялення, падрыхтоўчых курсаў выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

8. Пасведчанне аб дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі выдаецца навучэнцам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі з вывучэннем навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, адукацыйных галін, тэм на павышаным узроўні.

9. Даведка аб навучанні выдаецца навучэнцам, якія не завяршылі асваенне зместу адукацыйных праграм, ці вучыліся ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая не прайшла дзяржаўную акрэдытацыю, ці асвоілі змест адукацыйнай праграмы навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў).

10. У выпадку змены імя ўладальніка дакумента аб навучанні, за выключэннем змены імя ў сувязі са змяненнем палавой прыналежнасці, змены ў дакумент аб навучанні не ўносяцца і дакумент аб навучанні на новае імя не выдаецца.

Пры змене імя ўладальніка дакумента аб навучанні ў сувязі са змяненнем палавой прыналежнасці выдаецца дакумент аб навучанні на новае імя ў парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

11. Узоры, апісанні дакументаў аб навучанні, парадак іх запаўнення, уліку і выдачы зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 100. Юрыдычнае значэнне дакументаў аб адукацыі, дакументаў аб навучанні

Дакумент аб адукацыі, дакумент аб навучанні з'яўляюцца неабходнай умовай для працягу адукацыі, падставай для працаўладкавання і (ці) праходжання атэстацыі ў парадку экстрэнату. Дакументы аб адукацыі з адзнакай, у тым ліку з залатымі медалямі, дакументы аб адукацыі асаблівага ўзору з узнагароджаннем залатымі (сярэбранымі) медалямі даюць права на атрыманне льгот, устаноўленых заканадаўчымі актамі.

Артыкул 101. Падставы для выдачы дакумента аб адукацыі, дакумента аб навучанні

1. Дакументы аб адукацыі выдаюцца ўстановамі адукацыі, арганізацыямі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншымі арганізацыямі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, навучэнцам, якія асвоілі змест адпаведных адукацыйных праграм, у тым ліку паспяхова прайшлі атэстацыю.

2. Падставай для выдачы дакумента аб адукацыі з'яўляецца рашэнне дзяржаўнай экзаменацыйнай (атэстацыйнай, кваліфікацыйнай) камісіі ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), рашэнне кіраўніка ўстановы адукацыі агульнай сярэдняй адукацыі (іншай установы адукацыі, якая

рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, установы спецыяльнай адукацыі).

3. Дакументы аб навучанні выдаюцца ўстановамі адукацыі, арганізацыямі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць:

3.1. навучэнцам, якія асвоілі змест адпаведных адукацыйных праграм, у тым ліку паспяхова прайшлі атэстацыю;

3.2. навучэнцам, якія не завяршылі асваенне зместу адукацыйных праграм ці вучыліся ва ўстановах адукацыі, іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія не прайшлі дзяржаўную акрэдытацыю;

3.3. навучэнцам, якім прысвоена кваліфікацыя рабочага па выніках асваення зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

3.4. навучэнцам (у выпадку датэрміновага спынення адукацыйных адносін), якім прысвоена кваліфікацыя рабочага (служачага) па выніках этапаў адукацыйнага працэсу пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

4. Падставай для выдачы дакумента аб навучанні з'яўляецца рашэнне дзяржаўнай экзаменацыйнай (атэстацыйнай, кваліфікацыйнай) камісіі ці рашэнне кіраўніка ўстановы адукацыі (кіраўніка арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кіраўніка іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

Артыкул 102. Прызнанне дакументаў аб адукацыі, выдадзеных у замежных дзяржавах, і вызначэнне іх эквівалентнасці (адпаведнасці) дакументам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь

1. Прызнанне дакументаў аб адукацыі, выдадзеных у замежных дзяржавах, і вызначэнне іх эквівалентнасці (адпаведнасці) дакументам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь азначаюць даванне Рэспублікай Беларусь уладальнікам гэтых дакументаў тых жа правоў, што і ўладальнікам дакументаў аб адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Прызнанне дакументаў аб адукацыі, выдадзеных у замежных дзяржавах, і вызначэнне іх эквівалентнасці (адпаведнасці) дакументам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь ажыццяўляюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам, у тым ліку міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, з выдачай пасведчання.

3. Парадак прызнання дакументаў аб адукацыі, выдадзеных у замежных дзяржавах, і вызначэння іх эквівалентнасці (адпаведнасці) дакументам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь, узор пасведчання аб прызнанні дакумента аб адукацыі, выдадзенага ў замежнай дзяржаве, і вызначэнні яго эквівалентнасці (адпаведнасці) дакументу аб адукацыі Рэспублікі Беларусь зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 103. Дублікат дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні)

1. У выпадку страты, непрыдатнасці дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні) выдаецца яго дублікат.

2. Дублікат дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні) мае сілу дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні).

3. Парадак выдачы дубліката дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні) вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

4. У выпадку страты, непрыдатнасці дубліката дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні) выдаецца дублікат дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні) у парадку, устаноўленым для выдачы дубліката дакумента аб адукацыі (дадатку да яго, дакумента аб навучанні).

Артыкул 104. Парадак і падставы адмены рашэння аб выдачы асобе дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні)

1. Рашэнне аб выдачы асобе дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні) належыць адмене ў выпадку:

1.1. адсутнасці на дату выдачы дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні) у арганізацыі, якая выдала дакумент аб адукацыі (дакумент аб навучанні), спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на адукацыйную дзейнасць, калі яго наяўнасць прадугледжана заканадаўствам аб ліцэнзаванні;

1.2. адсутнасці на дату выдачы дакумента аб адукацыі ў арганізацыі, якая выдала дакумент аб адукацыі, права на выдачу выпускнікам (асобам, якія асвоілі змест адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў) дакументаў аб адукацыі;

1.3. выдачы раней асобе дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні), які пацвярджае атрыманне ёй адпаведнай адукацыі па той жа спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі, прафесіі);

1.4. адсутнасці іншых падстаў для выдачы дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні).

2. Асоба, якая атрымала дакумент аб адукацыі (дакумент аб навучанні), можа быць пазбаўлена гэтага дакумента на падставах, прадугледжаных [пунктам 1](#) гэтага артыкула. Пры гэтым дакумент аб адукацыі (дакумент аб навучанні) канфіскуецца.

3. Адмена рашэння дзяржаўнай экзаменацыйнай (атэстацыйнай, кваліфікацыйнай) камісіі, рашэння кіраўніка ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, аб выдачы асобе дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні), а таксама канфіскацыя дакумента аб адукацыі (дакумента аб навучанні) праводзяцца ў судовым парадку.

4. Дакумент аб адукацыі (дакумент аб навучанні), не выдадзены на падставах, прадугледжаных [пунктам 1](#) гэтага артыкула, а таксама дакумент аб адукацыі (дакумент аб навучанні), канфіскаваны ў адпаведнасці з [пунктам 2](#) гэтага артыкула, падлягаюць знішчэнню ў парадку, які ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ IV

КІРАВАННЕ І МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ. КАНТРОЛЬ І САМАКАНТРОЛЬ ЗА ЗАБЕСПЯЧЭННЕМ ЯКАСЦІ АДУКАЦЫІ

ГЛАВА 11

КІРАВАННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

Артыкул 105. Мэты і прынцыпы кіравання ў сферы адукацыі

1. Кіраванне ў сферы адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь мае дзяржаўна-грамадскі характар.

2. Кіраванне ў сферы адукацыі ажыццяўляецца на прынцыпах законнасці, дэмакратыі, галоснасці, уліку грамадскага меркавання і сістэмнасці кіравання адукацыяй.

3. Мэтамі кіравання ў сферы адукацыі з'яўляюцца:

3.1. правядзенне дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі;

3.2. удасканалванне і развіццё сістэмы адукацыі;

3.3. рэалізацыя адукацыйных праграм, праграм выхавання.

Артыкул 106. Дзяржаўнае кіраванне ў сферы адукацыі

Дзяржаўнае кіраванне ў сферы адукацыі ажыццяўляюць Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, Урад Рэспублікі Беларусь, дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (ці) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы ў межах іх паўнамоцтваў.

Артыкул 107. Кампетэнцыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь з'яўляецца гарантам рэалізацыі права грамадзян на адукацыю, вызначае дзяржаўную палітыку ў сферы адукацыі, гарантуе рэалізацыю асноўных напрамкаў дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі, забеспячэнне пераемнасці і ўзаемадзеяння дзяржаўных арганізацый у сферы адукацыі і ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі, якія вызначаюцца Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Артыкул 108. Кампетэнцыя Урада Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі

Урад Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі:

забяспечвае правядзенне дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі;

ажыццяўляе агульнае кіраванне сістэмай адукацыі;

вызначае напрамкі ўзаемадзеяння рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, іншых дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь, і мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у сферы адукацыі;

забяспечвае правядзенне ў Рэспубліцы Беларусь знешнегандлёвай палітыкі ў сферы адукацыі і прымае неабходныя меры для яе рэалізацыі ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь;

зацвярджае Палажэнне аб мэтавай падрыхтоўцы спецыялістаў, рабочых, служачых;

усталявае памер платы за атрыманне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, якая атрымліваецца ў дзяржаўных дзіцячых школах мастацтваў, і парадак яе збірання;

вызначае гарантыі і кампенсацыі навучэнцам, якія ўдзельнічаюць у адукацыйных мерапрыемствах, з'яўляюцца ўдзельнікамі акадэмічнай мабільнасці, накіроўваюцца для атрымання адукацыі ў арганізацыях замежных дзяржаў;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі, якія вызначаюцца Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Кодэксам, іншымі законамі і актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 109. Кампетэнцыя Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь у сферы адукацыі:

забяспечвае рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі;

забяспечвае функцыянаванне сістэмы адукацыі;

забяспечвае арганізацыю і правядзенне фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў, эксперыментальнай і інавацыйнай дзейнасці ў сферы адукацыі;

арганізуе міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі;

ажыццяўляе кіраванне сістэмай адукацыі;

ажыццяўляе праз свае структурныя падраздзяленні кантроль за забеспячэннем якасці адукацыі;

ажыццяўляе дзяржаўную кадравую палітыку ў сферы адукацыі;

выдае спецыяльныя дазволы (ліцэнзіі) на адукацыйную дзейнасць;

арганізуе распрацоўку адукацыйных стандартаў, навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм, праграм выхавання і зацвярджае іх;

арганізуе распрацоўку Агульнадзяржаўнага класіфікатара Рэспублікі Беларусь «Спецыяльнасці і кваліфікацыі», зацвярджае яго, падтрымлівае ў актуальным стане пры дапамозе ўнясення ў яго змяненняў і (ці) дапаўненняў або перагляду ва ўстаноўленым парадку і вызначае парадак яго вядзення і прымянення;

ажыццяўляе навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі;

арганізуе падрыхтоўку і выпуск навучальных выданняў;

даводзіць да ўстаноў адукацыі, арганізацый, зацікаўленых у падрыхтоўцы спецыялістаў, рабочых, служачых, колькасць месцаў для атрымання адукацыі на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі;

каардынуе дзейнасць дзяржаўных арганізацый у сферы адукацыі;

фарміруе і вядзе банкі даных адоранай моладзі, аб дзеях з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, аб дакументах аб адукацыі;

усталявае па ўзгадненні з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь парадак выяўлення дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і стварэння банка даных аб іх;

распрацоўвае галіновую праграму кадравага забеспячэння, прагнозы патрэбнасцей галіны ў кадрах;

удзельнічае ў распрацоўцы праектаў нарматыўных прававых актаў, праграмы развіцця сістэмы адукацыі, праграм развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых;

зацвярджае палажэнні аб арганізацыях, структурных падраздзяленнях мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, якія ажыццяўляюць каардынацыю вытворчага, матэрыяльна-тэхнічнага і гаспадарчага забеспячэння ўстаноў адукацыі;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства.

Артыкул 110. Кампетэнцыя дзяржаўных органаў, падпарадкаваных і (ці) падсправаздачных Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, іншых дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь, у сферы адукацыі

Дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (ці) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, у сферы адукацыі:

удзельнічаюць у распрацоўцы праграмы развіцця сістэмы адукацыі, працы міжведамасных саветаў па розных напрамках у сферы адукацыі;

удзельнічаюць у распрацоўцы адукацыйных стандартаў, навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм, Агульнадзяржаўнага класіфікатара Рэспублікі Беларусь «Спецыяльнасці і кваліфікацыі»;

распрацоўваюць галіновыя праграмы кадравага забеспячэння, прагнозы патрэбнасцей галіны ў кадрах на аснове праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь; арганізуюць павышэнне кваліфікацыі, стажыроўку і перападрыхтоўку кіраўнічых работнікаў, спецыялістаў, рабочых, служачых галіны;

даводзяць да Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, устаноў адукацыі, арганізацый, зацікаўленых у падрыхтоўцы спецыялістаў, рабочых, служачых, колькасць месцаў для атрымання адукацыі на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі;

ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі;

забяспечваюць даванне першага рабочага месца;

удзельнічаюць у фарміраванні банка даных аб дакументах аб адукацыі;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства.

Артыкул 111. Кампетэнцыя мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у сферы адукацыі

Мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы ў сферы адукацыі:

распрацоўваюць і ўносяць на зацвярджэнне ў мясцовыя Саветы дэпутатаў праграмы развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі, прымаюць меры для іх рэалізацыі;

ажыццяўляюць кіраванне ў сферы адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі;

распрацоўваюць прагнозы патрэбнасцей у кадрах для адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі;

арганізуюць павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўку спецыялістаў, рабочых, служачых падначаленых арганізацый;

даводзяць да Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, устаноў адукацыі, арганізацый, зацікаўленых у падрыхтоўцы спецыялістаў, рабочых, служачых, колькасць месцаў для атрымання адукацыі на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі;

забяспечваюць даванне першага рабочага месца;

устаўляюць броню для давання першага рабочага месца;

фарміруюць структурныя падраздзяленні мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, ствараюць, рэарганізуюць, ліквідуюць арганізацыі, якія ажыццяўляюць каардынацыю вытворчага, матэрыяльна-тэхнічнага і гаспадарчага забеспячэння ўстаноў адукацыі;

удзельнічаюць у фарміраванні банка даных аб дакументах аб адукацыі;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства.

Артыкул 112. Ліцэнзаванне адукацыйнай дзейнасці

Адукацыйная дзейнасць ліцэнзуецца ў адпаведнасці з заканадаўствам аб ліцэнзаванні.

Артыкул 113. Прагназаванне развіцця сістэмы адукацыі

1. Развіццё сістэмы адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца на аснове праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь, праграмы развіцця сістэмы адукацыі, праграм развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых.

2. Прагнознымі паказчыкамі ў сістэме адукацыі з'яўляюцца сетка ўстаноў адукацыі, кантынгент навучэнцаў, арганізацыя адукацыйнага працэсу, колькасць выпускнікоў, іх накіраванне на працу і працаўладкаванне, матэрыяльна-тэхнічная база ўстаноў адукацыі, патрэбнасці ў педагагічных кадрах, навучальна-метадычных комплексах і іншыя.

3. Прагназаванне развіцця сістэмы адукацыі ажыццяўляецца на рэспубліканскім, абласным, раённым узроўнях.

Артыкул 114. Улік у сферы адукацыі

1. Улік у сферы адукацыі вядзецца ў мэтах сістэматычнага аналізу, кантролю за колькаснымі і якаснымі паказчыкамі аб'ектаў уліку.

2. Аб'ектамі ўліку ў сферы адукацыі з'яўляюцца:

2.1. установы адукацыі, арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрыемальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

2.2. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі;

2.3. кантынгент навучэнцаў ва ўстановах адукацыі;

2.4. кантынгент дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы;

2.5. кантынгент дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў;

2.6. кантынгент дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця;

2.7. усынаўленне дзяцей-сірот;

2.8. вынікі аздараўлення навучэнцаў;

2.9. педагагічныя і іншыя работнікі ўстаноў адукацыі;

2.10. колькасць выпускнікоў, іх размеркаванне, накіраванне на працу і працаўладкаванне;

2.11. навучальныя выданні;

2.12. матэрыяльна-тэхнічная база ўстаноў адукацыі;

2.13. вынікі дзейнасці ўстаноў адукацыі, якая прыносіць даходы;

2.14. іншыя аб'екты, якія вызначаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Парадак вядзення ўліку ў сферы адукацыі, асобы, якія яго ажыццяўляюць, формы ўліку, іх распрацоўка, узгадненне, зацвярджэнне і парадак запаўнення вызначае Урад Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаны ім орган.

Артыкул 115. Інфармацыйнае забеспячэнне ў сферы адукацыі

1. Інфармацыйнае забеспячэнне ў сферы адукацыі ўяўляе сабой абмен інфармацыяй у сферы адукацыі і ажыццяўляецца ў мэтах атрымання дзяржаўнымі органамі, установамі адукацыі і іншымі суб'ектамі адукацыйных адносін інфармацыі, неабходнай для ацэнкі дзейнасці і асноўных тэндэнцый развіцця сістэмы адукацыі, фарміравання стратэгіі яе развіцця, каардынацыі дзейнасці дзяржаўных органаў па кіраванні ў сферы адукацыі, устаноў адукацыі, а таксама інфармавання дзяржаўных органаў, іншых зацікаўленых юрыдычных і фізічных асоб па пытаннях адукацыі.

2. Абмен інфармацыяй у сферы адукацыі ажыццяўляецца на прынцыпах адкрытасці, аб'ектыўнасці, комплекснасці. Абмежаванні на абмен інфармацыяй устанаўліваюцца заканадаўчымі актамі.

3. Інфармацыйнае забеспячэнне ў сферы адукацыі ўключае ў сябе статыстычныя даныя (інфармацыю), даныя ведамаснай справаздачнасці аб выніках кантролю за забеспячэннем якасці адукацыі, маніторынгаў, сацыялагічных апытанняў і іншыя формы атрымання інфармацыі.

Артыкул 116. Каардынацыйныя і іншыя саветы ў сферы адукацыі

1. Для выпрацоўкі рэкамендацый аб пытаннях вышэйшай адукацыі, удасканалвання адукацыйнага і выхаваўчага працэсаў, развіцця навукі і паляпшэння матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў вышэйшай адукацыі ствараецца Рэспубліканскі савет рэктараў устаноў вышэйшай адукацыі. Кампетэнцыю, склад і парадак арганізацыі дзейнасці Рэспубліканскага савета рэктараў устаноў вышэйшай адукацыі вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

2. Урад Рэспублікі Беларусь, Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, іншыя дзяржаўныя органы могуць ствараць з ліку работнікаў дзяржаўных органаў, устаноў адукацыі, грамадскіх аб'яднанняў і іншых арганізацый каардынацыйныя і іншыя саветы па розных напрамках дзейнасці ў сферы адукацыі, палажэнні аб якіх зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаны ім орган.

Артыкул 117. Грамадскія аб'яднанні ў сферы адукацыі

У мэтах сацыяльнага станаўлення, развіцця і самарэалізацыі навучэнцаў і педагогічных работнікаў, аховы і абароны іх правоў і законных інтарэсаў у адпаведнасці з заканадаўствам могуць стварацца грамадскія аб'яднанні ў сферы адукацыі.

ГЛАВА 12 МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

Артыкул 118. Міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі

1. Міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі накіравана на атрыманне адукацыі грамадзянамі Рэспублікі Беларусь у арганізацыях замежных дзяржаў, замежнымі грамадзянамі і асобамі без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь, ва ўстановах адукацыі Рэспублікі Беларусь, іншых арганізацыях сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь, на абмен навучэнцамі, педагогічнымі работнікамі, а таксама на ўдзел у міжнародных адукацыйных мерапрыемствах.

2. Міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі ажыццяўляецца на аснове міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь, дагавораў, якія заключаюцца паміж установай адукацыі Рэспублікі Беларусь (іншай арганізацыяй сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь) і арганізацыяй замежнай дзяржавы (міжнароднай арганізацыяй, замежным грамадзянінам, асобай без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь), міжнародных і нацыянальных праектаў і праграм у сферы адукацыі.

3. Міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі, у тым ліку знешнегандлёвая дзейнасць, ажыццяўляецца на прынцыпах незалежнасці, роўнасці, узаемнай выгады, узаемнай павягі ў адпаведнасці з заканадаўствам і не павінна наносіць урон суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, нацыянальнай бяспецы і інтарэсам асобы, грамадства і дзяржавы.

Артыкул 119. Знешнегандлёвая дзейнасць у сферы адукацыі

Знешнегандлёвая дзейнасць у сферы адукацыі ўключае ў сябе знешні гандаль у сферы адукацыі і ажыццяўляецца ў адпаведнасці з дагаворамі, якія заключаюцца паміж установай адукацыі Рэспублікі Беларусь (іншай арганізацыяй сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь) і арганізацыяй замежнай дзяржавы (міжнароднай арганізацыяй, замежным грамадзянінам, асобай без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь).

Артыкул 120. Атрыманне адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь замежнымі грамадзянамі і асобамі без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь

Замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь, маюць права на атрыманне адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь у адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь і (ці) дагаворамі, якія заключаюцца паміж установай адукацыі Рэспублікі Беларусь (іншай арганізацыяй сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь) і арганізацыяй замежнай дзяржавы (міжнароднай арганізацыяй, замежным грамадзянінам, асобай без грамадзянства, якія часова знаходзяцца ці часова пражываюць ў Рэспубліцы Беларусь), калі іншае не ўстаноўлена гэтым Кодэксам.

Артыкул 121. Акадэмічная мабільнасць

1. Акадэмічная мабільнасць – абмен навучэнцамі, педагогічнымі работнікамі Рэспублікі Беларусь і замежнай дзяржавы ў мэтах навучання, павышэння кваліфікацыі, удасканалвання педагогічнай дзейнасці.

2. Акадэмічная мабільнасць дасягаецца пры дапамозе рэалізацыі міжнародных праграм, міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь, дагавораў, якія заключаюцца паміж установай адукацыі Рэспублікі Беларусь (іншай арганізацыяй сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь) і арганізацыяй замежнай дзяржавы (міжнароднай арганізацыяй, замежным грамадзянінам, асобай без грамадзянства).

3. Абмен ажыццяўляецца, як правіла, на парытэтнай аснове і мае часовы характар. Навучэнцы, педагогічныя работнікі павінны вярнуцца ў дзяржаву пастаяннага пражывання пасля завяршэння навучання, павышэння кваліфікацыі, удасканалвання педагогічнай дзейнасці. Працягласць і іншыя ўмовы абмену ўстанаўліваюцца дагаворам.

Артыкул 122. Прызнанне і вызначэнне адпаведнасці перыядаў навучання, курсаў вышэйшай адукацыі ў арганізацыях замежных дзяржаў

1. Прызнанне і вызначэнне адпаведнасці перыядаў навучання, курсаў вышэйшай адукацыі ў арганізацыях замежных дзяржаў азначае даванне Рэспублікай Беларусь права асобе працягнуць атрыманне адукацыі ва ўстановах адукацыі Рэспублікі Беларусь, арганізацыях Рэспублікі Беларусь, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі.

2. Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь прызнае і вызначае адпаведнасць перыядаў навучання, курсаў вышэйшай адукацыі ў арганізацыях замежных дзяржаў у адпаведнасці з заканадаўствам, у тым ліку міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, з выдачай пасведчання.

3. Парадак прызнання і вызначэння адпаведнасці перыядаў навучання, курсаў вышэйшай адукацыі ў арганізацыях замежных дзяржаў, узор пасведчання аб прызнанні і вызначэнні адпаведнасці перыядаў навучання, курсаў вышэйшай адукацыі ў арганізацыі замежнай дзяржавы зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 123. Адукацыйная дзейнасць устаноў адукацыі Рэспублікі Беларусь (іх філіялаў) на тэрыторыі замежных дзяржаў, арганізацый замежных дзяржаў, міжнародных арганізацый і міждзяржаўных утварэнняў (іх філіялаў) на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

1. Адукацыйная дзейнасць устаноў адукацыі Рэспублікі Беларусь (іх філіялаў) на тэрыторыі замежных дзяржаў ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам замежнай дзяржавы, на тэрыторыі якой яны размешчаны, і заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, у тым ліку міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйная дзейнасць арганізацый замежных дзяржаў, міжнародных арганізацый і міждзяржаўных утварэнняў (іх філіялаў) на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, у тым ліку міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 13 КАНТРОЛЬ І САМАКАНТРОЛЬ ЗА ЗАБЕСПЯЧЭННЕМ ЯКАСЦІ АДУКАЦЫІ

Артыкул 124. Кантроль за забеспячэннем якасці адукацыі

1. Кантроль за забеспячэннем якасці адукацыі – дзейнасць упаўнаважаных дзяржаўных органаў па праверцы адпаведнасці адукацыі адукацыйнаму стандарту, навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм, адукацыйнай дзейнасці патрабаванням заканадаўства.

2. Дзяржаўныя органы, упаўнаважаныя ажыццяўляць кантроль за забеспячэннем якасці адукацыі, яго парадак і перыядычнасць вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 125. Самакантроль за забеспячэннем якасці адукацыі

1. Самакантроль за забеспячэннем якасці адукацыі – комплексны аналіз адукацыйнай дзейнасці, які ўключае самаправерку, самаацэнку адукацыйнай дзейнасці, ажыццяўляецца ўстановай адукацыі (арганізацыяй, што рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

2. Парадак і перыядычнасць правядзення самакантролю за забеспячэннем якасці адукацыі вызначае кіраўнік установы адукацыі (кіраўнік арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, кіраўнік іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальны прадпрымальнік, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

РАЗДЗЕЛ V ДЫСЦЫПЛІНАРНАЯ АДКАЗНАСЦЬ НАВУЧЭНЦАЎ

ГЛАВА 14 ПАДСТАВЫ ДЛЯ ПРЫЦЯГНЕННЯ НАВУЧЭНЦАЎ ДА ДЫСЦЫПЛІНАРНАЙ АДКАЗНАСЦІ. МЕРЫ ДЫСЦЫПЛІНАРНАГА СПАГНАННЯ

Артыкул 126. Падставы для прыцягнення навучэнцаў да дысцыплінарнай адказнасці

1. Падставамі для прыцягнення навучэнца да дысцыплінарнай адказнасці з'яўляюцца проціпраўнае, вінаватае (наўмыснае ці па неасцярожнасці) невыкананне ці неналежнае выкананне абавязкаў, ускладзеных на яго актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) (дысцыплінарная правіннасць), у выглядзе наступных дзеянняў (бяздзейнасці):

- 1.1. спазнення ці няўкі без уважлівых прычын на навучальныя заняткі (заняткі);
- 1.2. парушэння дысцыпліны ў ходзе адукацыйнага працэсу;

1.3. невыканання ў перыяд праходжання практыкі (вытворчага навучання) рэжыму рабочага часу, вызначанага правіламі ўнутранага працоўнага распарадку адпаведнай арганізацыі;

1.4. невыканання без уважлівых прычын законнага патрабавання педагагічнага работніка;

1.5. абразы ўдзельнікаў адукацыйнага працэсу;

1.6. распаўсюджвання інфармацыі, якая наносіць шкоду здароўю навучэнцаў;

1.7. псавання будынкаў, збудаванняў, абсталявання ці іншай маёмасці ўстановы адукацыі;

1.8. невыканання (парушэння) патрабаванняў заканадаўства аб ахове здароўя, пажарнай бяспекцы;

1.9. распівання алкагольных напояў, слабаалкагольных напояў, піва, спажывання наркатычных сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх аналагаў, таксічных і іншых адурманьвальных рэчываў у будынках, інтэрнатах і на іншай тэрыторыі ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) або з'яўлення ў названых месцах у стане алкагольнага, наркатычнага ці таксічнага ап'янення;

1.10. курэння (спажывання) тытунёвых вырабаў у будынках, інтэрнатах і на іншай тэрыторыі ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць);

1.11. іншых проціпраўных дзеянняў (бяздзейнасці).

2. Не прызнаецца дысцыплінарнай правіннасцю дзеянне, якое адпавядае крытэрыям, указаным у [пункце 1](#) гэтага артыкула, здзейсненае навучэнцам з ліку асоб з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі.

3. За ўчыненне навучэнцам дысцыплінарнай правіннасці устанаўліваецца дысцыплінарная адказнасць, якая выяўляецца ў прымяненні да яго мер дысцыплінарнага спагнання.

Артыкул 127. Узрост, пасля дасягнення якога настае дысцыплінарная адказнасць

1. Да дысцыплінарнай адказнасці прыцягваюцца навучэнец, які дасягнуў да моманту ўчынення дысцыплінарнай правіннасці ўзросту чатырнаццаці гадоў, а навучэнец з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця – сямнаццаці гадоў.

2. Да навучэнца, што ўчыніў дысцыплінарную правіннасць і не дасягнуў да моманту яе ўчынення ўзросту, з якога настае дысцыплінарная адказнасць, а таксама да навучэнца з ліку асоб з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі, які ўчыніў дысцыплінарную правіннасць, могуць прымяняцца меры педагагічнага ўздзеяння (размова, абмеркаванне на педагагічным савеце і іншыя меры педагагічнага ўздзеяння), што не супярэчаць заканадаўству.

Артыкул 128. Меры дысцыплінарнага спагнання

1. За ўчыненне дысцыплінарнай правіннасці да навучэнца могуць быць прыменены наступныя меры дысцыплінарнага спагнання:

1.1. заўвага;

1.2. вымова;

1.3. адлічэнне.

2. Адлічэнне як мера дысцыплінарнай адказнасці можа быць прыменена за:

працяглую адсутнасць (больш за трыццаць дзён, а для асоб, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых (за выключэннем асоб, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, што маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, што маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), — больш за тры дні) без уважлівых прычын на навучальных занятках (занятках) на працягу навучальнага года;

сістэматычнае (паўторнае на працягу навучальнага года) невыкананне ці неналежнае выкананне абавязкаў навучэнцам, калі да яго раней прымяняліся меры дысцыплінарнага спагнання.

Адлічэнне як мера дысцыплінарнага спагнання не прымяняецца да:

навучэнца, які не завяршыў асваенне зместу адукацыйнай праграмы базавай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, які не прайшоў падагульняльную атэстацыю за перыяд атрымання агульнай базавай адукацыі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі;

навучэнца, які не дасягнуў узросту шаснаццаці гадоў.

3. Права выбару меры дысцыплінарнага спагнання належыць кіраўніку ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць). Пры выбары меры дысцыплінарнага спагнання павінны ўлічвацца цяжар дысцыплінарнай правіннасці, прычыны і акалічнасці, пры якіх яна учынена, папярэднія паводзіны навучэнца.

Артыкул 129. Дысцыплінарная адказнасць навучэнцаў з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь

Дысцыплінарная адказнасць навучэнцаў з ліку ваеннаслужачых, асоб начальніцкага і радавога складу органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца заканадаўствам аб праходжанні адпаведнай службы.

**ГЛАВА 15
ПРЫМЯНЕННЕ МЕР ДЫСЦЫПЛІНАРНАГА СПАГНАННЯ**

Артыкул 130. Прэзумпцыя невінаватасці навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці

1. Навучэнец, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, лічыцца невінаватым, пакуль яго віна не будзе даказана і ўстаноўлена загадам аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання, выдадзеным кіраўніком установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

2. Навучэнец, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, не абавязаны даказваць сваю невінаватасць. Неадхільныя сумненні ў вінаватасці навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, тлумачацца на яго карысць.

Артыкул 131. Права навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці

Навучэнец, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, законны прадстаўнік непаўналетняга навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, маюць права: знаёміцца з усімі матэрыяламі, якія пацвярджаюць віну навучэнца, здымаць з іх копіі; даваць тлумачэнні і прадстаўляць доказы або адмовіцца ад дачы тлумачэнняў; быць заслуханымі ў ходзе любога разбору, які закранае іх інтарэсы, прысутнічаць на ім; атрымаць юрыдычную дапамогу ў адпаведнасці з заканадаўствам; азнаёміцца з загадам аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання і атрымаць яго копію; абскардзіць загад аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання.

Артыкул 132. Парадак прымянення мер дысцыплінарнага спагнання

1. Падставамі для прыцягнення навучэнца да дысцыплінарнай адказнасці могуць з'яўляцца паведамленні мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, праваахоўных органаў, іншых дзяржаўных органаў і арганізацый, дакладныя запіскі педагогічных і іншых работнікаў установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), асоб, якія ажыццяўляюць ахову памяшканняў установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

2. Да прымянення дысцыплінарнага спагнання кіраўнік установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) абавязаны паведаміць аднаму з законных прадстаўнікоў непаўналетняга навучэнца аб магчымасці прыцягнення гэтага непаўналетняга навучэнца да дысцыплінарнай адказнасці, запатрабаваць у навучэнца тлумачэнне ў пісьмовай форме, якое навучэнец мае права падаць на працягу пяці каляндарных дзён. Пры адмове навучэнца даць тлумачэнне складаецца акт, які падпісваюць тры асобы з ліку работнікаў установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і (ці) навучэнцаў гэтай жа ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якія дасягнулі ўзросту васьмнаццаці гадоў.

3. Адмова навучэнца даць тлумачэнне ў пісьмовай форме не перашкаджае прымяненню да яго меры дысцыплінарнага спагнання.

4. За кожную дысцыплінарную правіннасць можа быць прыменена толькі адна мера дысцыплінарнага спагнання.

5. Прымяненне ў якасці меры дысцыплінарнага спагнання адлічэння да непаўналетняга навучэнца дапускаецца толькі пасля паведамлення ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй,

якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) адпаведнай камісіі па справах непаўналетніх мясцовага выканаўчага і распарадчага органа.

6. Рашэнне аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца прымаецца на падставе матэрыялаў, якія змяшчаюць фактычныя доказы здзяйснення ім дысцыплінарнай правіннасці.

7. Кіраўнік установы адукацыі мае права, а па ініцыятыве навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці (законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці), абавязаны асабіста заслухаць тлумачэнні навучэнца, яго заявы, скаргі.

Артыкул 133. Тэрміны прымянення мер дысцыплінарнага спагнання

1. Навучэнец можа быць прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці не пазней за адзін месяц з дня выяўлення дысцыплінарнай правіннасці (дзень, калі аб правіннасці стала ці павінна было стаць вядома педагагічнаму работніку ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць)), не лічачы часу хваробы навучэнца, знаходжання яго на канікулах, у водпуску. Дысцыплінарнае спагнанне да непаўналетняга навучэнца можа быць прыменена не раней чым праз сем каляндарных дзён пасля накіравання паведамлення аднаму з яго законных прадстаўнікоў.

2. Меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца не могуць быць прыменены пазней за шэсць месяцаў з дня здзяйснення дысцыплінарнай правіннасці.

Артыкул 134. Абвяшчэнне рашэння аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца

1. Рашэнне аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца афармляецца загадам кіраўніка ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), у якім павінны ўтрымлівацца звесткі аб навучэнцу, які прыцягваецца да дысцыплінарнай адказнасці, аб здзейсненай дысцыплінарнай правіннасці, форме віны (намер ці неасцярожнасць), доказы віны, указанне меры дысцыплінарнага спагнання.

2. Загад кіраўніка ўстановы адукацыі (арганізацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання абвяшчаецца навучэнцу пад подпіс на працягу трох каляндарных дзён. Навучэнец, не азнаёмлены з загадам аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання, лічыцца асобай, якая не прыцягвалася да дысцыплінарнай адказнасці. Адмова навучэнца ад азнаямлення з загадам афармляецца актам, які падпісваюць тры асобы з ліку работнікаў установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) і (ці) навучэнцаў гэтай жа ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якія дасягнулі ўзросту васьмнаццаці гадоў.

3. У тэрмін, устаноўлены для абвяшчэння загаду аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання, не ўваходзіць час хваробы навучэнца, знаходжанне яго на канікулах, у водпуску.

4. Установа адукацыі (арганізацыя, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншая арганізацыя, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) на працягу пяці каляндарных дзён з дня прыцягнення да дысцыплінарнай адказнасці непаўналетняга навучэнца інфармуе аб гэтым у пісьмовай форме аднаго з яго законных прадстаўнікоў.

5. Звесткі аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання заносцца ў асабістую справу навучэнца.

Артыкул 135. Абскарджанне рашэння аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца

Рашэнне аб прымяненні меры дысцыплінарнага спагнання да навучэнца можа быць абскарджана навучэнцам (асобай, адлічанай з установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), законным прадстаўніком непаўналетняга навучэнца, законным прадстаўніком непаўналетняй асобы, адлічанай з установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць)) у вышэйстаячую арганізацыю ці суд на працягу аднаго месяца.

Артыкул 136. Парадак зняцця і пагашэння мер дысцыплінарнага спагнання

1. Навучэнец лічыцца навучэнцам, які не прыцягваўся да дысцыплінарнай адказнасці, калі на працягу аднаго года з дня прымянення да яго меры дысцыплінарнага спагнання ён не будзе паўторна прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці. Пры гэтым дысцыплінарнае спагнанне пагашаецца аўтаматычна без выдання загаду.

2. Кіраўнік установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), які прымяніў меру дысцыплінарнага спагнання да навучэнца, мае права зняць яе датэрмінова па ўласнай ініцыятыве ці просьбе навучэнца.

3. Датэрміновае зняцце дысцыплінарнага спагнання афармляецца загадам кіраўніка ўстановы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

РАЗДЗЕЛ VI

ФІНАНСАВАННЕ, МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

ГЛАВА 16

ФІНАНСАВАННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

Артыкул 137. Фінансаванне ўстаноў адукацыі, дзяржаўных арганізацый адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі, праграм развіцця сістэмы адукацыі, праграм развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых

1. Фінансаванне дзяржаўных устаноў адукацыі, дзяржаўных арганізацый адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы адукацыі, праграм развіцця сістэмы адукацыі, праграм развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых ажыццяўляецца за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, сродкаў заснавальнікаў, сродкаў, атрыманых ад дзейнасці, якая прыносіць даходы, бязвыплатнай (спонсарскай) дапамогі юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.

2. Фінансаванне прыватных устаноў адукацыі ажыццяўляецца за кошт сродкаў заснавальнікаў, сродкаў, атрыманых ад дзейнасці, якая прыносіць даходы, бязвыплатнай (спонсарскай) дапамогі юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.

3. Фінансаванне дзяржаўных устаноў адукацыі ажыццяўляецца з улікам дзяржаўных мінімальна-сацыяльных стандартаў у галіне адукацыі, рэалізацыі праграмы развіцця сістэмы адукацыі, праграм развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых.

Артыкул 138. Дзейнасць устаноў адукацыі, якая прыносіць даходы

1. Установы адукацыі могуць ажыццяўляць дзейнасць, якая прыносіць даходы, у адпаведнасці з заканадаўствам.

2. Ажыццяўленне дзяржаўнымі ўстановамі адукацыі дзейнасці, якая прыносіць даходы, не цягне за сабой зніжэння іх фінансавання за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў.

3. Аказанне платных паслуг у сферы адукацыі не можа ажыццяўляцца замест ці ў рамках адукацыйнай дзейнасці, якая фінансуецца за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў, пагаршаць якасць аказання паслуг у сферы адукацыі, якія аказваюцца за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў.

4. Сродкі, атрыманыя ўстановамі адукацыі ад дзейнасці, якая прыносіць даходы, паступаюць у іх самастойнае распараджэнне і расходуюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам і іх статутамі.

5. Забараняецца ўстанаўліваць установам адукацыі нарматывы па ажыццяўленні дзейнасці, якая прыносіць даходы.

ГЛАВА 17

МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

Артыкул 139. Матэрыяльна-тэхнічная база ўстаноў адукацыі

1. Матэрыяльна-тэхнічная база ўстаноў адукацыі фарміруецца заснавальнікамі ў адпаведнасці з патрабаваннямі, устаноўленымі заканадаўствам.

2. Матэрыяльна-тэхнічную базу ўстаноў адукацыі складаюць зямельныя ўчасткі, будынкі, збудаванні, абсталяванне, транспартныя сродкі і іншая маёмасць.

3. Ва ўстанове адукацыі павінны быць:

3.1. памяшканні, кабінеты, лабараторыі, майстэрні, пляцоўкі, забяспечаныя мэбляй, інвентаром, сродкамі навучання, неабходнымі для арганізацыі адукацыйнага працэсу;

3.2. памяшканні для заняткаў фізічнай культурай і спортам;

3.3. іншая маёмасць у адпаведнасці з санітарнымі нормамаі, правіламі і гігіенічнымі нарматывамі.

4. Да сродкаў навучання адносяцца прыборы, абсталяванне, інструменты, навучальна-наглядныя дапаможнікі, камп'ютары, камп'ютарныя сеткі, аўдыявізуальныя сродкі і іншыя матэрыяльныя аб'екты, неабходныя для рэалізацыі адукацыйнай праграмы.

5. Ва ўстанове вышэйшай адукацыі павінен быць інтэрнат.

6. Для арганізацыі адукацыйнага працэсу, у тым ліку праходжання практыкі, вытворчага навучання, можа выкарыстоўвацца матэрыяльна-тэхнічная база базавых арганізацый устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі, устаноў сярэдняй спецыяльнай адукацыі, устаноў вышэйшай адукацыі, а таксама іншых арганізацый на падставе дагавораў аб мэтавай падрыхтоўцы спецыялістаў (рабочых, служачых).

7. Забараняюцца дзеянні (бяздзейнасць), якія прыводзяць да неабгрунтаванага скарачэння ці пагаршэння матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў адукацыі.

Артыкул 140. Развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў адукацыі

1. Заснавальнікі ўстаноў адукацыі забяспечваюць абнаўленне і развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы гэтых устаноў адукацыі.

2. Дзяржава падтрымлівае і развівае выдавецкую, паліграфічную дзейнасць, накіраваную на ўдасканалванне навукова-метадычнага забеспячэння адукацыі.

3. Развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з праграмай развіцця сістэмы адукацыі, праграмамі развіцця дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай, спецыяльнай, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і дадатковай адукацыі дарослых і з улікам патрэбнасцей асобы, грамадства і дзяржавы ў павышэнні якасці адукацыі.

АСАБЛІВАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ VII ДАШКОЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 18 СІСТЭМА ДАШКОЛЬнай АДУКАЦЫі

Артыкул 141. Сістэма дашкольнай адукацыі

1. Дашкольная адукацыя – узровень асноўнай адукацыі, накіраваны на рознабаковае развіццё асобы дзіцяці ранняга і дашкольнага ўзросту ў адпаведнасці з яго ўзроставымі і індывідуальнымі магчымасцямі, здольнасцямі і патрэбнасцямі, фарміраванне ў яго духоўных нормаў, набывццё ім сацыяльнага вопыту.

2. Ранні ўзрост – пачатковы этап фізічнага, псіхічнага і сацыяльнага развіцця асобы дзіцяці ад двух месяцаў да трох гадоў.

3. Дашкольны ўзрост – этап фізічнага, псіхічнага і сацыяльнага развіцця асобы дзіцяці ад трох гадоў да прыёму яго ва ўстанову адукацыі для атрымання агульнай сярэдняй ці спецыяльнай адукацыі.

4. Сістэма дашкольнай адукацыі ўключае ў сябе:

4.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі;

4.2. адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

4.3. установы дашкольнай адукацыі;

4.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

4.5. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

4.6. індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць і якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

4.7. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы дашкольнай адукацыі;

4.8. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы дашкольнай адукацыі.

Артыкул 142. Адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі

1. Адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі рэалізуецца ў дзённай форме атрымання адукацыі.

2. Адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі рэалізуецца ва ўстановах дашкольнай адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, яслях-садзе – пачатковай школе, яслях-садзе – базавай школе, яслях-садзе – сярэдняй школе, дзіцячым садзе – пачатковай школе, дзіцячым садзе – базавай школе, дзіцячым садзе – сярэдняй школе, школе-інтэрнаце для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама можа быць рэалізавана іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Артыкул 143. Адукацыйныя стандарты дашкольнай адукацыі

1. Адукацыйныя стандарты дашкольнай адукацыі вызначаюць патрабаванні да зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, тэрмінаў атрымання адукацыі, арганізацыі адукацыйнага працэсу, узроўню падрыхтоўкі выхаванцаў.

2. Распрацоўку адукацыйных стандартаў дашкольнай адукацыі арганізуе Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі.

3. Адукацыйныя стандарты дашкольнай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 144. Тэрмін атрымання дашкольнай адукацыі

Тэрмін атрымання дашкольнай адукацыі вызначаюць законныя прадстаўнікі выхаванцаў. Пры гэтым тэрмін асваення зместу адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі складае да пяці гадоў дзесяці месяцаў і можа быць павялічаны на адзін год з-за медыцынскіх паказанняў ці паводле меркавання законных прадстаўнікоў выхаванцаў.

ГЛАВА 19 УСТАНОВЫ ДАШКОЛЬНОЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 145. Установы дашкольнай адукацыі

1. Установа дашкольнай адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю.

2. Установы дашкольнай адукацыі могуць быць наступных відаў:

2.1. яслі;

2.2. яслі-сад;

- 2.3. дзіцячы сад;
- 2.4. санаторны яслі-сад;
- 2.5. санаторны дзіцячы сад;
- 2.6. дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці.

3. Яслі – установа дашкольнай адукацыі, у якой выхаванцы ранняга ўзросту атрымліваюць дашкольную ці спецыяльную адукацыю і могуць атрымліваць аздараўленне.

4. Яслі-сад – установа дашкольнай адукацыі, у якой выхаванцы ранняга і дашкольнага ўзросту атрымліваюць дашкольную ці спецыяльную адукацыю і могуць атрымліваць аздараўленне.

5. Дзіцячы сад – установа дашкольнай адукацыі, у якой выхаванцы дашкольнага ўзросту атрымліваюць дашкольную ці спецыяльную адукацыю і могуць атрымліваць аздараўленне.

6. Санаторны яслі-сад – установа дашкольнай адукацыі, у якой выхаванцы ранняга і дашкольнага ўзросту атрымліваюць дашкольную ці спецыяльную адукацыю і аздараўленне.

7. Санаторны дзіцячы сад – установа дашкольнай адукацыі, у якой выхаванцы дашкольнага ўзросту атрымліваюць дашкольную ці спецыяльную адукацыю і аздараўленне.

8. Дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці – установа дашкольнай адукацыі, у якой выхаванцы ранняга і дашкольнага ўзросту атрымліваюць дашкольную ці спецыяльную адукацыю і аздараўленне, а таксама развіваюць творчыя здольнасці.

Артыкул 146. Кіраванне ўстановай дашкольнай адукацыі

- 1. Непасрэднае кіраўніцтва ўстановай дашкольнай адукацыі ажыццяўляе яе загадчык.
- 2. Загадчык установы дашкольнай адукацыі прызначаецца на пасаду і вызваляецца ад пасады яе заснавальнікам.
- 3. Асноўным органам самакіравання ўстановы дашкольнай адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальваецца яе загадчыкам.
- 4. Ва ўстановах дашкольнай адукацыі ствараецца педагагічны савет і могуць стварацца папячыцельскі савет, бацькоўскі камітэт.

ГЛАВА 20

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНАЙ ПРАГРАМЫ ДАШКОЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 147. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі можа арганізоўвацца:

- 1.1. ва ўстановах адукацыі;
- 1.2. у іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;
- 1.3. у індывідуальных прадпрымальных арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;
- 1.4. у санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях.

2. Арганізацыя адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі ажыццяўляецца ўвесь год.

3. Час знаходжання выхаванцаў ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі вызначае заснавальнік установы адукацыі (заснавальнік іншай

арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індыўідуальны прадпрымальнік, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) у адпаведнасці з запытамі законных прадстаўнікоў выхаванцаў і можа складаць ад 2 да 7 гадзін, 10,5 гадзіны, 12 гадзін, 24 гадзіны.

Час знаходжання выхаванца ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індыўідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі па жаданні яго законнага прадстаўніка можа быць зменшаны.

4. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі ажыццяўляецца ў групах, у тым ліку ў санаторных групах, у групах інтэграванага навучання і выхавання, ці індыўідуальна.

5. Санаторныя групы – групы, у якіх выхаванцы атрымліваюць дашкольную адукацыю і здараўленне.

6. Групы інтэграванага навучання і выхавання – групы, у якіх рэалізуюцца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі і адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі. Групы інтэграванага навучання і выхавання ствараюцца для дзяцей ва ўзросце да трох гадоў і для дзяцей ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў.

7. Выхаванцы яднаюцца ў групы:

- 7.1. першага ранняга ўзросту (да аднаго года);
- 7.2. другога ранняга ўзросту (ад аднаго года да двух гадоў);
- 7.3. першую малодшую (ад двух да трох гадоў);
- 7.4. другую малодшую (ад трох да чатырох гадоў);
- 7.5. сярэдняю (ад чатырох да пяці гадоў);
- 7.6. старэйшую (ад пяці да сямі гадоў);
- 7.7. рознаўзроставую (ад аднаго года да сямі гадоў);
- 7.8. санаторную першага ранняга ўзросту (да аднаго года);
- 7.9. санаторную другога ранняга ўзросту (ад аднаго года да двух гадоў);
- 7.10. санаторную першую малодшую (ад двух да трох гадоў);
- 7.11. санаторную другую малодшую (ад трох да чатырох гадоў);
- 7.12. санаторную сярэдняю (ад чатырох да пяці гадоў);
- 7.13. санаторную старэйшую (ад пяці да сямі гадоў);
- 7.14. інтэграванага навучання і выхавання.

8. Напаўняльнасць груп не павінна перавышаць:

- 8.1. першага ранняга ўзросту – 7 выхаванцаў;
- 8.2. другога ранняга ўзросту – 10 выхаванцаў;
- 8.3. першай малодшай – 15 выхаванцаў;
- 8.4. другой малодшай – 20 выхаванцаў;
- 8.5. сярэдняй – 20 выхаванцаў;
- 8.6. старэйшай – 20 выхаванцаў;
- 8.7. рознаўзроставай – 12 выхаванцаў;
- 8.8. санаторнай першага ранняга ўзросту – 10 выхаванцаў;
- 8.9. санаторнай другога ранняга ўзросту – 10 выхаванцаў;
- 8.10. санаторнай першай малодшай – 10 выхаванцаў;
- 8.11. санаторнай другой малодшай – 15 выхаванцаў;
- 8.12. санаторнай сярэдняй – 15 выхаванцаў;
- 8.13. санаторнай старэйшай – 15 выхаванцаў.

9. Напаўняльнасць груп інтэграванага навучання і выхавання для дзяцей ва ўзросце да трох гадоў складае ад 8 да 10 выхаванцаў, з іх:

9.1. адно дзіця з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзіцяці з інтэлектуальнай недастатковасцю, ці глухога дзіцяці, ці невідушчага дзіцяці, ці дзіцяці з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю);

9.2. не больш за тры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей са слабым слыхам, ці дзяцей са слабым зрокам, ці дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, ці дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

9.3. не больш за дзве асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з рознымі (не больш за два) парушэннямі развіцця.

10. Напаўняльнасць груп інтэграванага навучання і выхавання для дзяцей ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў складае ад 10 да 12 выхаванцаў, з іх:

10.1. не больш за дзве асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, ці глухіх дзяцей, ці невідушчых дзяцей, ці дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю);

10.2. не больш за чатыры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей са слабым слыхам, ці дзяцей са слабым зрокам, ці дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, ці дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

10.3. не больш за тры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з рознымі (не больш за два) парушэннямі развіцця.

11. Адукацыйны працэс ажыццяўляецца індывідуальна на падставе рашэння кіраўніка ўстанова адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), індывідуальнага прадпрымальніка, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, у адпаведнасці з індывідуальным навучальным планам.

12. Асноўнымі формамі арганізацыі адукацыйнага працэсу з'яўляюцца гульня, занятак.

13. Ва ўстанове адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі ўстанаўліваюцца канікулы, у перыяд якіх заняткі з выхаванцамі не праводзяцца. У перыяд канікулаў праводзіцца толькі фізкультурна-аздараўленчая і мастацка-эстэтычная праца з выхаванцамі.

Агульная працягласць канікулаў складае сто дзесяць дзён: летнія – дзевяноста каляндарных дзён, зімовыя – дзесяць каляндарных дзён, веснавыя – дзесяць каляндарных дзён.

Артыкул 148. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання дашкольнай адукацыі

1. Прыём асобы для атрымання дашкольнай адукацыі ажыццяўляецца на падставе заявы законнага прадстаўніка выхаванца, медыцынскай даведкі аб стане здароўя, калі іншае не ўстаноўлена гэтым пунктам.

Для атрымання дашкольнай адукацыі ў дзяржаўных установах адукацыі законны прадстаўнік выхаванца апрача дакументаў, указаных у частцы першай гэтага пункта, падае накіраванне ў дзяржаўную ўстанову адукацыі для асваення зместу адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, выдадзенае мясцовым выканаўчым і распарадчым органам па месцы знаходжання дзяржаўнай установы адукацыі.

Для атрымання дашкольнай адукацыі ў санаторных групах прыватных устаноў адукацыі, іншых арганізацый, у індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, законны прадстаўнік выхаванца апрача дакументаў, указаных у частцы першай гэтага пункта, падае заключэнне ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі.

2. Мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы ставяць на ўлік дзяцей, якія маюць патрэбу ў аддаванні ва ўстанову адукацыі для атрымання дашкольнай адукацыі. Парадак пастаноўкі на ўлік дзяцей, якія маюць патрэбу ў аддаванні ва ўстанову адукацыі для атрымання дашкольнай адукацыі, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

3. прыём асоб для атрымання дашкольнай адукацыі ў частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з палажэннем аб установе дашкольнай адукацыі ці яе відзе.

Артыкул 149. Навучанне і выхаванне выхаванцаў у санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях

1. Выхаванцам, якія знаходзяцца ў санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях і накіраваны ў гэтыя арганізацыі ў складзе арганізаваных груп, ствараюцца ўмовы для навучання і выхавання ў парадку, які вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс у санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях арганізуецца ўстановамі адукацыі (іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якія накіроўваюць арганізаваныя групы выхаванцаў.

ГЛАВА 21

НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДАШКОЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 150. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння дашкольнай адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі ўключае ў сябе:

1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі;

1.2. праграмна-планавальную дакументацыю выхавання;

1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;

1.4. навучальныя выданні;

1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі ажыццяўляюць:

2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі;

2.2. установы дашкольнай адукацыі;

2.3. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

2.4. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць і якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

2.5. індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць і якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

2.6. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы дашкольнай адукацыі.

Артыкул 151. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі ўключае ў сябе навучальныя планы і навучальную праграму дашкольнай адукацыі.

2. Навучальныя планы падраздзяляюцца на:

2.1. тыпавы навучальны план дашкольнай адукацыі;

2.2. навучальныя планы ўстаноў адукацыі (іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі;

2.3. эксперыментальныя навучальныя планы ўстаноў дашкольнай адукацыі;

2.4. індывідуальныя навучальныя планы.

3. Тыпавы навучальны план дашкольнай адукацыі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і ўстанаўлівае пералік адукацыйных галін, колькасць навучальных гадзін на іх вывучэнне па групах выхаванцаў, максімальную дапушчальную навучальную нагрузку і агульную колькасць навучальных гадзін на тыдзень.

Тыпавы навучальны план дашкольнай адукацыі распрацоўвае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці заключэння органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб яго адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

4. Навучальны план установы адукацыі (іншай арганізацыі, індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, распрацоўваецца ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, на аснове тыпавага навучальнага плана дашкольнай адукацыі, навучальнай праграмы дашкольнай адукацыі і зацвярджаецца кіраўніком установы адукацыі (кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

5. Эксперыментальны навучальны план установы дашкольнай адукацыі апрабуецца ва ўстаноў дашкольнай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальны навучальны план установы дашкольнай адукацыі распрацоўвае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

6. Індывідуальны навучальны план вызначае асаблівасці атрымання дашкольнай адукацыі выхаванцамі з улікам іх магчымасцей, здольнасцей і патрэбнасцей, а таксама выхаванцамі, час знаходжання якіх ва ўстаноў адукацыі (іншай арганізацыі, у індывідуальнага прадпрымальніка, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, зменшаны па жаданні іх законных прадстаўнікоў.

Індывідуальныя навучальныя планы распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі (іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якія рэалізуюць адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, на аснове тыпавага навучальнага плана дашкольнай адукацыі і зацвярджаюцца кіраўнікамі ўстаноў адукацыі (кіраўнікамі іншых арганізацый, якім у

адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць).

7. Навучальная праграма дашкольнай адукацыі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы вывучэння адукацыйных галін, іх змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, віды навучальнай дзейнасці, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання.

Навучальную праграму дашкольнай адукацыі распрацоўвае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дашкольнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ VIII АГУЛЬНАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 22 СІСТЭМА АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 152. Сістэма агульнай сярэдняй адукацыі

1. Агульная сярэдняя адукацыя – узровень асноўнай адукацыі, накіраваны на духоўна-маральнае і фізічнае развіццё асобы навучэнца, падрыхтоўку яго да паўнаўдаснага жыцця ў грамадстве, авалоданне навучэнцам асновамі навук, дзяржаўнымі мовамі Рэспублікі Беларусь, навыкамі разумовай і фізічнай працы, фарміраванне маральных перакананняў, культуры паводзін, эстэтычнага густу і здаровага ладу жыцця, гатоўнасці да самастойнага жыццёвага выбару, пачатку працоўнай дзейнасці і працягу адукацыі.

2. Сістэма агульнай сярэдняй адукацыі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі;

2.2. адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.3. установы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.5. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.6. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Агульная сярэдняя адукацыя ўключае ў сябе тры ступені:

I ступень – пачатковая адукацыя (I–IV класы);

II ступень – базавая адукацыя (V–IX класы);

III ступень – сярэдняя адукацыя (X–XI класы, у вясчэрніх школах – X–XII класы, вясчэрнія класы – X–XII класы).

I і II ступені агульнай сярэдняй адукацыі складаюць агульную базавую адукацыю.

I, II і III ступені агульнай сярэдняй адукацыі складаюць агульную сярэдняю адукацыю.

4. На I ступені агульнай сярэдняй адукацыі рэалізуецца адукацыйная праграма пачатковай адукацыі.

У Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца падрыхтоўка дзяцей да навучання на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі. Такая падрыхтоўка ажыццяўляецца ва ўстановах дашкольнай

адукацыі, установах агульнай сярэдняй адукацыі ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб адпаведным тыпе ўстановаў адукацыі ці яе відзе.

Пачатковая адукацыя дае права на працяг адукацыі на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

5. На II ступені агульнай сярэдняй адукацыі рэалізуецца адукацыйная праграма базавай адукацыі.

Агульная базавая адукацыя дае права на працяг адукацыі на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі, а таксама на ўзроўнях прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Асваенне зместу адукацыйнай праграмы базавай адукацыі з'яўляецца абавязковым.

6. На III ступені агульнай сярэдняй адукацыі рэалізуецца адукацыйная праграма сярэдняй адукацыі.

Агульная сярэдняя адукацыя дае права на працяг адукацыі на ўзроўнях прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі.

7. Парадак уліку дзяцей, падлеглых навучанню на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 153. Адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі

1. Адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі падраздзяляюцца на:

- 1.1. адукацыйную праграму пачатковай адукацыі;
- 1.2. адукацыйную праграму базавай адукацыі;
- 1.3. адукацыйную праграму сярэдняй адукацыі.

2. Адукацыйная праграма пачатковай адукацыі, адукацыйная праграма базавай адукацыі рэалізуюцца ў дзённай форме атрымання адукацыі. Адукацыйная праграма сярэдняй адукацыі рэалізуецца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі. Адукацыйная праграма сярэдняй адукацыі ў вячэрняй і завочнай формах атрымання адукацыі рэалізуецца толькі ў вячэрніх школах, вячэрніх класах.

3. Адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі рэалізуюцца ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, адукацыйна-аздараўленчых цэнтрах, а таксама могуць быць рэалізаваны ва ўстановах вышэйшай адукацыі. Віды адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, якія рэалізуюцца ва ўказаных установах адукацыі, вызначаюцца гэтым Кодэксам.

Артыкул 154. Адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі

1. Адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі ўстанаўліваюць патрабаванні да зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, арганізацыі адукацыйнага працэсу, максімальнага аб'ёму навучальнай нагрукі навучэнцаў, узроўню падрыхтоўкі выпускнікоў.

2. Адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі распрацоўвае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 155. Тэрмін атрымання агульнай сярэдняй адукацыі

1. Тэрмін атрымання:

- 1.1. агульнай базавай адукацыі складае дзевяць гадоў;
- 1.2. агульнай сярэдняй адукацыі складае адзінаццаць гадоў (у вячэрніх школах, вячэрніх класах – дванаццаць гадоў).
2. Тэрміны навучання на ступенях агульнай сярэдняй адукацыі складаюць:
  - 2.1. на I ступені – чатыры гады;
  - 2.2. на II ступені – пяць гадоў;
  - 2.3. на III ступені – два гады (у вячэрніх школах, вячэрніх класах – тры гады).

ГЛАВА 23 УСТАНОВЫ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 156. Установы агульнай сярэдняй адукацыі

1. Установа агульнай сярэдняй адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

2. Установы агульнай сярэдняй адукацыі могуць быць наступных відаў:

- 2.1. пачатковая школа;
- 2.2. базавае школа;
- 2.3. сярэдняя школа;
- 2.4. вячэрняя школа;
- 2.5. гімназія;
- 2.6. гімназія-інтэрнат;
- 2.7. ліцэй;
- 2.8. спецыялізаваны ліцэй;
- 2.9. сувораўскае вучылішча;
- 2.10. кадэцкае вучылішча;
- 2.11. школа-інтэрнат для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў;
- 2.12. санаторная школа-інтэрнат;
- 2.13. навучальна-педагагічны комплекс;
- 2.14. міжшкольны навучальна-вытворчы камбінат працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі;
- 2.15. міжшкольны цэнтр дапрызыўнай падрыхтоўкі.

3. Пачатковая школа – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе I–IV класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

4. Базавае школа – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе I–IX класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I і II ступенях агульнай сярэдняй

адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

5. Сярэдняя школа – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе I–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

6. Вячэрняя школа – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе X–XII класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых). У вячэрняй школе для ажыццяўлення адукацыйнай дзейнасці па-за месцам яе знаходжання можа стварацца структурнае падраздзяленне – навучальна-кансультацыйны пункт.

7. Гімназія – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе V–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма пачатковай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

Для рэалізацыі адукацыйнай праграмы пачатковай адукацыі ў гімназіі дадаткова адкрываюцца I–IV класы. Парадак арганізацыі і дзейнасці гімназіі вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

8. Гімназія-інтэрнат – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе V–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для пражывання, харчавання, гарманічнага развіцця і сацыялізацыі здольных і таленавітых навучэнцаў, у тым ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, дзяцей з мнагадзетных сямей і

дзяцей, якія пражываюць у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва меншай за 20 тысяч чалавек, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні.

9. Ліцэй – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе X–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

Парадак арганізацыі і дзейнасці ліцэя вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

10. Спецыялізаваны ліцэй – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе VII–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, накіраваныя на падрыхтоўку навучэнцаў да паступлення ва ўстановы адукацыі для атрымання адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для пражывання і харчавання навучэнцаў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні.

11. Сувораўскае вучылішча – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе VII–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні ці арганізацыяй навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа, накіраваныя на падрыхтоўку непаўналетніх грамадзян Рэспублікі Беларусь мужчынскага полу да паступлення ва ўстановы адукацыі, якія рыхтуюць кадры па спецыяльнасцях ваеннага і спартыўнага профіляў адукацыі для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, а таксама кадраў для органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, і іншыя ўстановы адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для пражывання і харчавання навучэнцаў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

12. Кадэцкае вучылішча – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе VIII–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, накіраваныя на падрыхтоўку грамадзян да службы ва Узброеных

сілах Рэспублікі Беларусь, іншых войсках і воінскіх фарміраваннях Рэспублікі Беларусь, органах унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчым камітэце Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўным камітэце судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органах і падраздзяленнях па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для ваеннай падрыхтоўкі, пражывання, харчавання, аховы жыцця і здароўя навучэнцаў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

13. Школа-інтэрнат для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе I–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, рэалізоўвацца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для пражывання, харчавання, гарманічнага развіцця і сацыялізацыі дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

14. Санаторная школа-інтэрнат – установа агульнай сярэдняй адукацыі, што функцыянуе ў складзе I–XI класаў, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для лячэння, аздарэўлення, пражывання і харчавання навучэнцаў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні.

Санаторныя школы-інтэрнаты ствараюцца асобна для дзяцей з захворваннямі касцёва-мышачнай сістэмы і злучальнай тканкі, з саматычнай паталогіяй, хворых на туберкулёз і з рызыкай яго развіцця.

15. Навучальна-педагагічны комплекс – установа агульнай сярэдняй адукацыі, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на ўзроўнях дашкольнай і агульнай сярэдняй адукацыі ці на ўзроўнях агульнай сярэдняй і сярэдняй спецыяльнай адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ці можа арганізоўвацца навучальна-трэніровачны працэс у мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

16. Да навучальна-педагагічных комплексаў адносяцца:

16.1. яслі-сад – пачатковая школа;

16.2. яслі-сад – базавае школа;

- 16.3. яслі-сад – сярэдняя школа;
- 16.4. дзіцячы сад – пачатковая школа;
- 16.5. дзіцячы сад – базавая школа;
- 16.6. дзіцячы сад – сярэдняя школа;
- 16.7. базавая школа – каледж мастацтваў;
- 16.8. сярэдняя школа – каледж мастацтваў;
- 16.9. гімназія – каледж мастацтваў;
- 16.10. сярэдняя школа – вучылішча алімпійскага рэзерву.

17. Яслі-сад – пачатковая школа – навучальна-педагагічны комплекс, у якім рэалізуецца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі для выхаванцаў ранняга і дашкольнага ўзросту, ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

18. Яслі-сад – базавая школа – навучальна-педагагічны комплекс, у якім рэалізуецца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі для выхаванцаў ранняга і дашкольнага ўзросту, ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I і II ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

19. Яслі-сад – сярэдняя школа – навучальна-педагагічны комплекс, у якім рэалізуецца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі для выхаванцаў ранняга і дашкольнага ўзросту, ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

20. Дзіцячы сад – пачатковая школа – навучальна-педагагічны комплекс, у якім рэалізуецца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі для выхаванцаў дашкольнага ўзросту, ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

21. Дзіцячы сад – базавая школа – навучальна-педагагічны комплекс, у якім рэалізуецца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі для выхаванцаў дашкольнага ўзросту, ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I і II ступенях агульнай сярэдняй адукацыі,

рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

22. Дзіцячы сад – сярэдняя школа – навучальна-педагагічны комплекс, у якім рэалізуецца адукацыйная праграма дашкольнай адукацыі для выхаванцаў дашкольнага ўзросту, ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, стварацца ўмовы для арганізацыі навучальна-трэніровачнага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа.

23. Базавая школа – каледж мастацтваў – навучальна-педагагічны комплекс, у якім ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I і II ступенях ці на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем навучальных прадметаў, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва, рэалізуюцца адукацыйная праграма сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

24. Сярэдняя школа – каледж мастацтваў – навучальна-педагагічны комплекс, у якім ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях ці на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем навучальных прадметаў, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва, рэалізуюцца адукацыйная праграма сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

25. Гімназія – каледж мастацтваў – навучальна-педагагічны комплекс, у якім ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем на павышаным узроўні навучальных прадметаў, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва, рэалізуюцца адукацыйная праграма сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма пачатковай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

Для рэалізацыі адукацыйнай праграмы пачатковай адукацыі ў гімназіі – каледжы мастацтваў дадаткова адкрываюцца I–IV класы з вывучэннем навучальных прадметаў, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва.

26. Сярэдняя школа – вучылішча алімпійскага рэзерву – навучальна-педагагічны комплекс, у якім ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне на I, II і III ступенях ці на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, арганізацыя навучальна-трэнерскага працэсу ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа, рэалізуюцца адукацыйная праграма сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні.

27. Міжшкольны навучальна-вытворчы камбінат працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі – установа агульнай сярэдняй адукацыі, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне па навучальным прадмеце «Працоўнае навучанне» на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуюцца адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць ажыццяўляцца навучанне і выхаванне па навучальным прадмеце «Працоўнае навучанне» асоб, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, і рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні.

28. Міжшкольны цэнтр дапрызыўнай падрыхтоўкі – установа агульнай сярэдняй адукацыі, у якой ажыццяўляюцца навучанне і выхаванне па навучальным прадмеце «Дапрызыўная і медыцынская падрыхтоўка» на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі, рэалізуецца праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні.

Артыкул 157. Кіраванне ўстановай агульнай сярэдняй адукацыі

1. Непасрэднае кіраўніцтва ўстановай агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляе яе кіраўнік (дырэктар, начальнік).

2. Кіраўніка ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі прызначае на пасаду і вызваляе ад пасады яе заснавальнік.

3. Асноўным органам самакіравання ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе кіраўнік.

4. Ва ўстанове агульнай сярэдняй адукацыі ствараюцца педагагічны савет, а ў сярэдняй школе – вучылішчы алімпійскага рэзерву таксама трэнерскі савет і могуць стварацца папярэцельскі савет, бацькоўскі камітэт.

ГЛАВА 24

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 158. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі можа быць арганізаваны:

1.1. ва ўстановах адукацыі;

1.2. дома;

1.3. у арганізацыях аховы здароўя;

1.4. у санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях.

2. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі арганізуецца па навучальных гадах. Навучальны год падзяляецца на чвэрці.

Працягласць навучальнага года ўстанаўліваецца з 1 верасня па 1 чэрвеня. Калі ўказаныя даты прыпадаюць на нерабочы дзень, то пачатак (заканчэнне) навучальнага года пераносіцца на наступны (папярэдні) рабочы дзень.

3. Для навучэнцаў устанаўліваецца канікулы на працягу навучальнага года і летнія канікулы.

Агульная працягласць канікулаў на працягу навучальнага года павінна быць не меншай за трыццаць каляндарных дзён, для навучэнцаў I і II класаў – не меншай за трыццаць сем каляндарных дзён.

Працягласць летніх канікулаў павінна быць не меншай за 12 каляндарных тыдняў, а для навучэнцаў IX класаў – не меншай за 10 каляндарных тыдняў.

4. Адукацыйны працэс пры навучанні і выхаванні на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі арганізуецца ў рэжыме шасцідзённага школьнага тыдня, які ўключае пяцідзённы навучальны тыдзень і адзін дзень тыдня для правядзення з навучэнцамі спартыўна-масавых, фізкультурна-аздараўленчых, іншых выхаваўчых мерапрыемстваў, арганізацыі працоўнага навучання, у тым ліку навучальных заняткаў на навучальна-вытворчых аб'ектах (вытворчая (навучальна-вытворчая) майстэрня, навучальна-вытворчы камбінат працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі), у міжшкольным навучальна-вытворчым камбінаце працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі.

5. Вывучэнне навучальных прадметаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляецца на базавым, павышаным узроўнях.

Базавы ўзровень вывучэння навучальнага прадмета – вывучэнне зместу адпаведнага навучальнага прадмета, які з'яўляецца абавязковым пры асваенні навучальнай праграмы па гэтым навучальным прадмеце.

Павышаны ўзровень вывучэння навучальнага прадмета – вывучэнне зместу адпаведнага навучальнага прадмета, які складаецца з базавага ўзроўню вывучэння гэтага навучальнага прадмета з паглыбленнем яго зместу.

6. Ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, навучальныя прадметы вывучаюцца на базавым узроўні. У гімназіях, гімназіях-інтэрнатах, ліцэях, спецыялізаваных ліцэях, сувораўскіх вучылішчах (акрамя спецыялізаваных па спорце класаў) на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, установах вышэйшай адукацыі пры навучанні і выхаванні на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі асобныя навучальныя прадметы вывучаюцца на павышаным узроўні, у гімназіях – каледжах мастацтваў на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі навучальныя прадметы, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва, вывучаюцца на павышаным узроўні.

7. Навучэнцы з улікам меркавання іх законных прадстаўнікоў зыходзячы са схільнасцей, жаданняў і стану здароўя могуць вывучаць асобныя навучальныя прадметы на павышаным узроўні на факультатыўных занятках у межах колькасці навучальных гадзін на правядзенне факультатыўных заняткаў, устаноўленай тыпавым навучальным планам установы агульнай сярэдняй адукацыі адпаведнага віду.

8. Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі з'яўляецца навучальны занятак: урок, назіранне, экскурсія і іншы занятак. Навучальныя заняткі могуць праводзіцца па зменах. Дадаткова праводзяцца факультатыўныя, стымуляцыйныя, падтрымныя заняткі, кансультацыі, заняткі фізічнай рэабілітацыі і музычна-рытмічныя заняткі (для навучэнцаў санаторных школ-інтэрнатаў), практыка, навучальна-палявыя зборы, грамадска карысная праца.

Факультатыўныя заняткі – заняткі, накіраваныя на павышэнне ў навучэнцаў інтарэсу да навучальных прадметаў, паглыбленне іх зместу, актывізацыю пазнавальнай дзейнасці, інтэлектуальнае, духоўнае і фізічнае развіццё, падрыхтоўку да самастойнага жыццёвага выбару, пачатку працоўнай дзейнасці і працягу адукацыі.

Стымуляцыйныя заняткі – заняткі, накіраваныя на развіццё творчых здольнасцей адораных і таленавітых навучэнцаў.

Падтрымныя заняткі – заняткі, накіраваныя на пераадоленне цяжкасцей у вывучэнні навучальных прадметаў (асобных тэм навучальных праграм па навучальных прадметах) навучэнцамі, якія атрымліваюць агульную сярэдняю адукацыю ў вочнай форме атрымання адукацыі.

Кансультацыі – заняткі, накіраваныя на пераадоленне цяжкасцей у вывучэнні навучальных прадметаў (асобных тэм навучальных праграм па навучальных прадметах) навучэнцамі, якія атрымліваюць агульную сярэдняю адукацыю ў вочнай форме атрымання адукацыі.

Грамадска карысная праца – заняткі, накіраваныя на фарміраванне ў навучэнцаў працоўных уменняў і навыкаў.

9. Навучальныя заняткі па навучальным прадмеце «Фізічная культура і здароўе», як правіла, праводзяцца асобна для хлопчыкаў (юнакоў) і дзяўчынак (дзяўчат).

10. Факультатыўныя заняткі могуць быць прыродазнаўча-матэматычнай, гуманітарнай, грамадазнаўчай, экалагічнай, ваенна-патрыятычнай, музычнай, харэаграфічнай, мастацкай, тэатральнай, спартыўнай і іншай накіраванасці.

Факультатыўныя заняткі, як правіла, праводзяцца да пачатку або пасля заканчэння ўрокаў. Факультатыўныя заняткі ў IX (X) – XI (XII) класах могуць праводзіцца ў шосты школьны дзень.

11. Асобы, якія ўтрымліваюцца ў папраўчых установах крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыях Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, атрымліваюць агульную сярэдняю адукацыю ў сярэдніх школах (філіялах дзяржаўных сярэдніх школ), што знаходзяцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартаменту выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь.

12. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляецца ў класах, у тым ліку класах інтэграванага навучання і выхавання, спецыялізаваных па спорце класах, вярхніх класах, ці індывідуальна.

Класы інтэграванага навучання і выхавання – класы, якія ствараюцца на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, у якіх рэалізуюцца адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі і адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі.

Спецыялізаваныя па спорце класы – класы, якія ствараюцца на I, II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі, у якіх рэалізуюцца адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі і ў мэтах падрыхтоўкі спартыўнага рэзерву і (ці) спартсменаў высокага класа для навучэнцаў арганізуецца навучальна-трэніровачны працэс. Палажэнне аб спецыялізаваных па

спорце класах зацвярджаецца Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам абароны Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Вячэрнія класы – класы, якія ствараюцца на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйны працэс у якіх арганізуецца па тыпавым навучальным плане вячэрняй школы.

13. Напаўняльнасць класаў не павінна перавышаць:

13.1. у I–IV класах – 20 навучэнцаў;

13.2. у V–XI класах – 25 навучэнцаў;

13.3. у I–XI спецыялізаваных па спорце класах, класах сярэдніх школ – вучылішчаў алімпійскага рэзерву – 20 навучэнцаў;

13.4. у I–IX класах базавых школ – каледжаў мастацтваў – 20 навучэнцаў;

13.5. у I–XI класах сярэдніх школ – каледжаў мастацтваў – 20 навучэнцаў;

13.6. у V–XI класах гімназій, гімназій-інтэрнатаў, гімназій – каледжаў мастацтваў – 20 навучэнцаў;

13.7. у X–XI класах ліцэяў – 20 навучэнцаў;

13.8. у VII–XI класах спецыялізаваных ліцэяў, сувораўскіх вучылішчаў – 20 навучэнцаў;

13.9. у VIII–XI класах кадэцкіх вучылішчаў – 25 навучэнцаў;

13.10. у X–XII класах вячэрніх школ, класах навучальна-кансультацыйных пунктаў – 20 навучэнцаў;

13.11. у X–XII вячэрніх класах – 20 навучэнцаў;

13.12. у I–XI класах санаторных школ-інтэрнатаў – 20 навучэнцаў;

13.13. у I–XI класах школ-інтэрнатаў для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, – 20 навучэнцаў;

13.14. у V–IX класах міжшкольных навучальна-вытворчых камбінатаў працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі – 25 навучэнцаў;

13.15. у X–XI класах міжшкольных цэнтраў дапрызыўнай падрыхтоўкі – 25 навучэнцаў.

14. Напаўняльнасць класаў інтэграванага навучання і выхавання не павінна перавышаць 20 навучэнцаў, з іх:

14.1. не больш за тры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, ці глухіх дзяцей, ці невідушчых дзяцей, ці дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю);

14.2. не больш за шэсць асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей са слабым слыхам, ці дзяцей са слабым зрокам, ці дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, ці дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

14.3. не больш за чатыры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з рознымі (не больш за два) парушэннямі развіцця.

15. Адкрыццё класа ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, можа ажыццяўляцца пры наяўнасці аднаго навучэнца.

16. Класы могуць дзяліцца на групы ў выпадках і парадку, якія вызначаюцца палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе.

17. Адукацыйны працэс ажыццяўляецца індывідуальна на падставе рашэння кіраўніка ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, у адпаведнасці з індывідуальным навучальным планам ці ў выпадках і парадку, які вызначаецца палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе.

18. Ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, для аказання дапамогі сям'і ў навучанні і выхаванні навучэнцаў, стварэння ўмоў для

развіцця творчых здольнасцей навучэнцаў могуць адкрывацца групы прадоўжанага дня для навучэнцаў I–IX класаў, палажэнне аб якіх зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 159. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі

1. Прыём асобы для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляецца на падставе яе заявы пры падачы ёю пасведчання аб нараджэнні ці дакумента, які сведчыць асобу, і медыцынскай даведкі аб стане здароўя, калі іншае не ўстаноўлена гэтым артыкулам. Ад імя непаўналетняга заява можа падаць яго законны прадстаўнік. У выпадках, прадугледжаных гэтым артыкулам, прыём асобы для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляецца таксама па выніках здачы ўступных выпрабаванняў, праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва, адбору асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту, і з улікам стану здароўя.

2. У I клас прымаюцца асобы, якім на 1 верасня адпаведнага навучальнага года спаўняецца шэсць і болей гадоў. Па жаданні аднаго з законных прадстаўнікоў дзіцяці дапускаецца прыём у I клас асобы, якой шэсць гадоў споўніцца ў перыяд з 1 па 30 верасня адпаведнага навучальнага года.

3. Прыём асоб для атрымання пачатковай адукацыі, базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў спецыялізаваных па спорце класах устаноў агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляецца на падставе адбору асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту, пры адсутнасці медыцынскіх проціпаказанняў да займання відам спорту, пералік якіх зацвярджае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Парадак прыёму асоб для атрымання пачатковай адукацыі, базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў спецыялізаваных па спорце класах, тэрміны, парадак і асаблівасці правядзення адбору асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту, вызначаюцца Палажэннем аб спецыялізаваных па спорце класах, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

4. Прыём асоб для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў гімназіях, гімназіях-інтэрнатах, гімназіях – каледжах мастацтваў ажыццяўляецца па конкурсе на падставе ўступных выпрабаванняў, а ў гімназіях – каледжах мастацтваў – таксама па выніках праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва.

Асобы, якія атрымалі агульную базавую адукацыю ў гімназіях, гімназіях-інтэрнатах, гімназіях – каледжах мастацтваў, па іх жаданні працягваюць атрыманне адукацыі на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі ў гэтых гімназіях, гімназіях-інтэрнатах, гімназіях – каледжах мастацтваў без здачы ўступных выпрабаванняў і праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва.

Пералік, тэрміны і парадак правядзення ўступных выпрабаванняў, парадак праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва, парадак прыёму асоб для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў гімназіях, гімназіях-інтэрнатах, гімназіях – каледжах мастацтваў, парадак фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў вызначаюцца палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе.

Па-за конкурсам пры ўмове атрымання на ўступных выпрабаваннях адзнак, не ніжэйшых за 6 (шэсць) балаў, у гімназіі-інтэрнаты для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў парадку пералічэння залічваюцца:

дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў;

дзеці з мнагадзетных сямей;

дзеці, якія пражываюць у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва, меншай за 20 тысяч чалавек.

Пераважнае права пры роўнай колькасці балаў, набраных на ўступных выпрабаваннях, на залічэнне для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў гімназіі, гімназіі-інтэрнаты маюць асобы, якія маюць больш высокі сярэдні бал па выніках падагульняльнай атэстацыі за год навучання, які папярэднічае году прыёму, а ў гімназіі – каледжы мастацтваў – асобы, якія маюць больш высокі ўзровень здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва.

Для арганізацыі прыёму асоб у гімназіі, гімназіі-інтэрнаты, гімназіі – каледжы мастацтваў для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі, правядзення ўступных выпрабаванняў, праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва і фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў ствараецца прыёмная камісія.

Асобы, якія выказалі жаданне прыняць удзел у конкурсе для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў гімназіях, гімназіях-інтэрнатах, гімназіях – каледжах мастацтваў, падаюць у прыёмную камісію ўказаных устаноў адукацыі апрача дакументаў, прадугледжаных пунктам 1 гэтага артыкула, пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі (для атрымання сярэдняй адукацыі), дакументы, якія пацвярджаюць права асоб на льготы пры прыёме ў гімназіі, гімназіі-інтэрнаты, гімназіі – каледжы мастацтваў для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі (пры наяўнасці права на льготы).

5. Прыём асоб для атрымання сярэдняй адукацыі ў ліцэях, установах вышэйшай адукацыі ажыццяўляецца па конкурсе на падставе ўступных выпрабаванняў. Пэралік, тэрміны і парадак правядзення ўступных выпрабаванняў, парадак фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў вызначаюцца палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе.

Без уступных выпрабаванняў пры паступленні ў ліцэі, установы вышэйшай адукацыі для атрымання сярэдняй адукацыі залічваюцца пераможцы (дыпломы I, II ці III ступені) рэспубліканскай алімпіяды па навучальным прадмеце, праведзенай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у навучальным годзе, які завяршыўся ў год прыёму, для якіх па гэтым навучальным прадмеце вызначана ўступнае выпрабаванне.

Пераважнае права пры роўнай колькасці балаў, набраных на ўступных выпрабаваннях, на залічэнне ў ліцэі, установы вышэйшай адукацыі для атрымання сярэдняй адукацыі ў парадку пералічэння маюць:

пераможцы (дыпломы I, II ці III ступені) трэцяга этапу рэспубліканскай алімпіяды па навучальным прадмеце, праведзенай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у навучальным годзе, які завяршыўся ў год прыёму, для якіх па гэтым навучальным прадмеце вызначана ўступнае выпрабаванне;

асобы, якія маюць больш высокі сярэдні бал пасведчання аб агульнай базавай адукацыі;

асобы, якія маюць у пасведчанні аб агульнай базавай адукацыі больш высокі сярэдні бал па навучальных прадметах, па якіх праводзяцца ўступныя выпрабаванні.

Для арганізацыі прыёму асоб у ліцэі, установы вышэйшай адукацыі для атрымання сярэдняй адукацыі, правядзення ўступных выпрабаванняў і фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў ствараецца прыёмная камісія.

Асобы, якія выказалі жаданне прыняць удзел у конкурсе для атрымання сярэдняй адукацыі ў ліцэях, установах вышэйшай адукацыі, падаюць у прыёмную камісію ўказаных устаноў адукацыі, апрача дакументаў, прадугледжаных пунктам 1 гэтага артыкула, пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі, дакументы, якія пацвярджаюць права асоб на льготы пры прыёме ў ліцэі, установы вышэйшай адукацыі для атрымання сярэдняй адукацыі (пры наяўнасці права на льготы).

6. Прыём асоб для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў спецыялізаваных ліцэях ажыццяўляецца па конкурсе на падставе ўступных выпрабаванняў і пры адсутнасці проціпаказанняў да навучання ў спецыялізаваным ліцэі, пералік якіх зацвярджае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Асобы, якія атрымалі агульную базавую адукацыю ў спецыялізаваных ліцэях, па іх жаданні працягваюць атрыманне адукацыі на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі ў гэтых спецыялізаваных ліцэях без здачы ўступных выпрабаванняў.

Пералік і тэрміны правядзення ўступных выпрабаванняў вызначаюцца Правіламі прыёму ў спецыялізаваны ліцэй, якія зацвярджаюць Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь і Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

У спецыялізаваныя ліцэі прымаюцца асобы, якія завяршылі навучанне ў VI класе на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Па-за конкурсам пры ўмове атрымання на ўступных выпрабаваннях адзнак, не ніжэйшых за 4 (чатыры) балы, у спецыялізаваныя ліцэі ў парадку пералічэння залічваюцца:

дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў;

дзеці асоб, пералічаных у [падпунктах 12.2 і 12.3](#) пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян».

Пераважнае права пры роўнай колькасці балаў, набраных на ўступных выпрабаваннях, на залічэнне ў спецыялізаваныя ліцэі ў парадку пералічэння маюць:

асобы, якія маюць больш высокі сярэдні бал па выніках падагульняльнай атэстацыі за VI клас;

асобы, якія маюць больш высокі бал па выніках уступнага выпрабавання па навучальным прадмеце, які вызначаецца Правіламі прыёму ў спецыялізаваны ліцэй;

асобы, якія пастаянна (пераважна) пражываюць на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання.

Для арганізацыі прыёму асоб у спецыялізаваныя ліцэі, правядзення ўступных выпрабаванняў і фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў ствараецца прыёмная камісія.

Асобы, якія выказалі жаданне прыняць удзел у конкурсе для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў спецыялізаваных ліцэях, падаюць у прыёмную камісію спецыялізаваных ліцэяў, апрача дакументаў, прадугледжаных [пунктам 1](#) гэтага артыкула, пасведчанне аб агульнай базавай адукацыі (для атрымання сярэдняй адукацыі), дакументы, якія пацвярджаюць права асоб на льготы пры прыёме ў спецыялізаваны ліцэй (пры наяўнасці права на льготы).

7. У сувораўскія вучылішчы прымаюцца непаўналетнія грамадзяне Рэспублікі Беларусь мужчынскага полу, якім па стане на 1 верасня адпаведнага навучальнага года спаўняецца дванаццаць гадоў (але не больш за трынаццаць гадоў) і якія скончылі навучанне ў VII класе на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Парадак прыёму асоб для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ў сувораўскіх вучылішчах устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

8. У кадэцкія вучылішчы прымаюцца асобы, якія завяршылі навучанне ў VII класе на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Парадак прыёму асоб для атрымання базавай адукацыі, сярэдняй адукацыі ў кадэцкіх вучылішчах устанаўлівае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

9. У школу-інтэрнат для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, прымаюцца дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў, ва ўзросце ад шасці да васьмнаццаці гадоў. Разам са старэйшымі братамі і сёстрамі ў школу-інтэрнат для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, могуць прымацца дзеці ва ўзросце ад трох гадоў.

Прыём у школу-інтэрнат для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, ажыццяўляецца на падставе наступных дакументаў:

рашэння мясцовага выканаўчага і распарадчага органа па месцы жыхарства (месцы знаходжання) дзіцяці аб уладкаванні яго на выхаванне ў дзіцячую інтэрнатную ўстанову; накіравання кіраўніцтва адукацыі абласнога выканаўчага камітэта (камітэта па адукацыі Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта);

пасведчання аб нараджэнні ці іншага дакумента, які сведчыць асобу; медыцынскай даведкі аб стане здароўя.

10. У санаторныя школы-інтэрнаты прымаюцца дзеці з захворваннямі касцева-мышачнай сістэмы і злучальнай тканкі, з саматычнай паталогіяй, хворыя на туберкулёз і з рызыкай яго развіцця.

Прыём у санаторныя школы-інтэрнаты ажыццяўляецца да пачатку навучальнага года ці чвэрці. Прыём асоб у санаторныя школы-інтэрнаты пасля пачатку навучальнага года (чвэрці) ажыццяўляецца пры наяўнасці свабодных месцаў.

Пераважнае права пры прыёме ў санаторныя школы-інтэрнаты ў парадку пералічэння маюць:

дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў;
дзеці, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы;
дзеці, адзін з бацькоў якіх з'яўляецца інвалідам;
дзеці з мнагадзетных сямей.

Для прыёму ў санаторныя школы-інтэрнаты асобы падаюць, апрача дакументаў, прадугледжаных [пунктам 1](#) дадзенага артыкула, наступныя дакументы:

накіраванне кіраўніцтва адукацыі абласнога выканаўчага камітэта (камітэта па адукацыі Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта);

дакументы, якія пацвярджаюць права асобы на льготы пры прыёме ў санаторную школу-інтэрнат (пры наяўнасці права на льготы).

Накіраванні ў санаторныя школы-інтэрнаты выдае кіраўніцтва адукацыі абласнога выканаўчага камітэта (камітэт па адукацыі Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта) на падставе заключэння ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі.

11. Прыём асоб для атрымання агульнай базавай адукацыі, агульнай сярэдняй адукацыі ў базавых школах – каледжах мастацтваў, сярэдніх школах – каледжах мастацтваў ажыццяўляецца па конкурсе на падставе праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва.

Тэрміны і парадак правядзення такой праверкі, парадак прыёму асоб для атрымання агульнай базавай адукацыі, агульнай сярэдняй адукацыі ў базавых школах – каледжах мастацтваў, сярэдніх школах – каледжах мастацтваў вызначаюцца палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе.

Для арганізацыі прыёму асоб у базавыя школы – каледжы мастацтваў, сярэднія школы – каледжы мастацтваў для атрымання агульнай базавай адукацыі, агульнай сярэдняй адукацыі, правядзення праверкі здольнасцей у галіне асобных відаў мастацтва і фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў ствараецца прыёмная камісія.

12. Прыём асоб для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ў сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву ажыццяўляецца па выніках адбору асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту, пры адсутнасці медыцынскіх проціпаказанняў да займання відам спорту, пералік якіх зацвярджае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Парадак прыёму асоб для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ў сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, тэрміны, парадак і асаблівасці правядзення адбору асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту, вызначаюцца Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Для арганізацыі прыёму асоб у сярэднія школы – вучылішчы алімпійскага рэзерву для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі, правядзення адбору асоб, здольных дасягнуць высокіх вынікаў у асобным відзе спорту, і фарміравання па іх выніках кантынгенту навучэнцаў ствараецца прыёмная камісія.

Асобы, якія прымаюць удзел у адборы для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ў сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, падаюць у прыёмную камісію сярэдніх школ – вучылішчаў алімпійскага рэзерву, апрача дакументаў, прадугледжаных [пунктам 1](#) гэтага артыкула, дакументы, пералік якіх вызначаецца Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

13. Прыём асоб для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ў частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе.

Артыкул 160. Атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі дома

1. Для навучэнцаў, якія з-за медыцынскіх паказанняў часова ці пастаянна не могуць наведваць установы адукацыі, ствараюцца ўмовы для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі дома.

Пералік медыцынскіх паказанняў для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі дома вызначае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі дома арганізуецца дзяржаўнай установай адукацыі па месцы жыхарства (месцы знаходжання) навучэнца ці дзяржаўнай установай адукацыі, у якой ён навучаўся да ўзнікнення медыцынскіх паказанняў для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі дома.

3. Рашэнне аб атрыманні агульнай сярэдняй адукацыі дома прымае аддзел (кіраўніцтва) адукацыі мясцовага выканаўчага і распарадчага органа па месцы жыхарства (месцы знаходжання) навучэнца на падставе заявы навучэнца (законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца) і заключэння ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі.

4. Парадак арганізацыі атрымання агульнай сярэдняй адукацыі дома вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 161. Навучанне і выхаванне навучэнцаў у арганізацыях аховы здароўя

1. Навучэнцам, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі і якім аказваецца медыцынская дапамога ў стацыянарных умовах у арганізацыях аховы здароўя, ствараюцца ўмовы для навучання і выхавання ў парадку, які вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс навучэнцаў у арганізацыі аховы здароўя арганізуецца ўстановай адукацыі па месцы знаходжання арганізацыі аховы здароўя.

3. Рашэнне аб навучанні і выхаванні навучэнца ў арганізацыі аховы здароўя прымае аддзел (кіраўніцтва) адукацыі мясцовага выканаўчага і распарадчага органа па месцы знаходжання арганізацыі аховы здароўя на падставе звестак, якія падае гэта арганізацыя аховы здароўя.

Артыкул 162. Навучанне і выхаванне навучэнцаў у санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях

1. Навучэнцам, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі і знаходзяцца на лячэнні ці аздарэўленні ў санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях, ствараюцца ўмовы для іх навучання і выхавання ў парадку, які вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Навучанне і выхаванне навучэнцаў у санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях арганізуюцца ўстановамі адукацыі па месцы знаходжання гэтых арганізацый. Навучанне і выхаванне навучэнцаў, якія накіроўваюцца ў санаторна-курортныя і аздараўленчыя арганізацыі ў складзе арганізаваных груп, арганізуюцца таксама ўстановамі адукацыі, якія выкіроўваюць такія групы.

Артыкул 162¹. Навучанне і выхаванне навучэнцаў, якія прымаюць удзел у спартыўных мерапрыемствах

1. Навучэнцам, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі і прымаюць удзел у спартыўных мерапрыемствах па-за месцам знаходжання ўстаноў адукацыі, у якіх яны навучаюцца, ствараюцца ўмовы для навучання і выхавання ў выпадках і парадку, якія вызначаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь.

2. Навучанне і выхаванне навучэнцаў у перыяд удзелу іх у спартыўных мерапрыемствах па-за месцам знаходжання ўстаноў адукацыі, у якіх яны навучаюцца, арганізуюцца ўстановамі адукацыі па месцы правядзення спартыўных мерапрыемстваў.

3. Рашэнне аб навучанні і выхаванні навучэнца ва ўстанове адукацыі на перыяд удзелу ў спартыўным мерапрыемстве прымае мясцовы выканаўчы і распарадчы орган па месцы правядзення спартыўнага мерапрыемства на падставе звестак, якія падае арганізатар спартыўнага мерапрыемства.

ГЛАВА 25

АТЭСТАЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 163. Атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

1. Навучэнцы пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, за выключэннем экстэрнаў, праходзяць бягучую, прамежкавую і падагульняльную атэстацыю.

2. Экстэрн – навучэнец, які поўнасьцю ці часткова асвоіў змест адукацыйнай праграмы базавай адукацыі ці адукацыйнай праграмы сярэдняй адукацыі самастойна або ва ўстанове адукацыі, якая не прайшла дзяржаўную акрэдытацыю, і ў мэтах пацвярджэння гэтага пры наяўнасці ўважлівых прычын неасваення ўказаных праграм ва ўстанове адукацыі дапушчаны да атэстацыі ў парадку экстэрнату.

3. Экстэрнат – працэдура падагульняльнай атэстацыі навучэнца, якая выяўляецца ў выстаўленні экзаменацыйных адзнак па навучальных прадметах тыпавога навучальнага плана базавай школы пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы базавай адукацыі, тыпавога навучальнага плана сярэдняй школы пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы сярэдняй адукацыі, па якіх экстэрн здае экзамены, у тым ліку выпускныя экзамены, і (ці) у выстаўленні адзнак з даведкі аб навучанні.

4. Вынікі атэстацыі ў парадку экстэрнату ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале, у тым ліку адзнакай 0 (нуль) балаў, або робіцца запіс «не вывучаў(ла)». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі ад 1 (аднаго) да 10 (дзесяці) балаў і запіс «не вывучаў(ла)».

5. Рашэнне аб допуску да атэстацыі ў парадку экстэрнату прымае аддзел (кіраўніцтва) адукацыі мясцовага выканаўчага і распарадчага органа па месцы жыхарства (месцы знаходжання) асобы на падставе яе заявы (заявы законнага прадстаўніка непаўналетняга).

Атэстацыя ў парадку экстэрнату праводзіцца дзяржаўнай установай агульнай сярэдняй адукацыі. Дзяржаўныя ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі, якія праводзяць атэстацыю ў парадку экстэрнату, вызначаюцца аддзелам (кіраўніцтвам) адукацыі мясцовага выканаўчага і распарадчага органа.

Парадак атэстацыі ў парадку экстэрнату вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

6. Пры правядзенні прамежкавай і падагульняльнай атэстацыі ажыццяўляецца ацэнка паводзін навучэнцаў, якая перадаецца наступнымі характарыстыкамі: «прыкладныя», «здавальняючыя», «нездавальняючыя». Крытэрыі ацэнкі паводзін навучэнцаў вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 164. Бягучая і прамежкавая атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

1. Бягучая атэстацыя праводзіцца на навучальных занятках з выстаўленнем адзнак.

2. Прамежкавая атэстацыя выяўляецца ў выстаўленні адзнак за чвэрць з улікам вынікаў бягучай атэстацыі.

3. Вынікі бягучай і прамежкавай атэстацыі навучэнцаў, за выключэннем навучэнцаў I і II класаў, ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале, у тым ліку адзнакай 0 (нуль) балаў, або адзнакамі «залічана», «не залічана», «не атэставаны(а)» ці робяцца запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(а)». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі ад 1 (аднаго) да 10 (дзесяці) балаў, «залічана» і запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)».

4. Бягучая і прамежкавая атэстацыя навучэнцаў I і II класаў ажыццяўляецца на змястоўна-ацэначнай аснове, якая прадугледжвае вусную ацэнку вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў, без выстаўлення адзнак.

5. Парадак правядзення бягучай і прамежкавай атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

Артыкул 165. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

1. Падагульняльная атэстацыя праводзіцца пасля завяршэння навучальнага года, навучання і выхавання на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі.

2. Падагульняльная атэстацыя пасля завяршэння навучальнага года выяўляецца ў выстаўленні адзнак за год (гадавых адзнак) з улікам вынікаў прамежкавай атэстацыі ў бягучым навучальным годзе.

3. Падагульняльная атэстацыя пасля завяршэння навучання і выхавання на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі выяўляецца ў выстаўленні падагульняльных адзнак па навучальных прадметах, па якіх праводзяцца выпускныя экзамены, з улікам гадавой і экзаменацыйнай адзнак.

4. Пералік навучальных прадметаў, па якіх праводзяцца выпускныя экзамены, формы правядзення выпускных экзаменаў штогод да пачатку навучальнага года ўстанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Навучэнцы на медыцынскіх і іншых падставах могуць быць вызвалены ад выпускных экзаменаў. Пералік захворванняў, якія з'яўляюцца медыцынскай падставай для вызвалення навучэнцаў ад выпускных экзаменаў, вызначае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь. Іншыя падставы вызвалення навучэнцаў ад выпускных экзаменаў устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. У выпадку вызвалення навучэнцаў ад выпускных экзаменаў падагульняльная атэстацыя ажыццяўляецца на падставе гадавых адзнак.

6. Да падагульняльнай атэстацыі дапускаюцца навучэнцы, якія выканалі навучальныя планы і навучальныя праграмы.

7. Вынікі падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале, у тым ліку адзнакай 0 (нуль) балаў, або адзнакамі «залічана», «не залічана», «не атэставаны(а)» ці робяцца запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)».

Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі ад 1 (аднаго) да 10 (дзесяці) балаў, «залічана» і запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)».

8. Навучэнцам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін з-за ўважлівай прычыны, даецца права праходжання падагульняльнай атэстацыі ў іншы тэрмін.

9. Навучэнцам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін без уважлівых прычын ці атрымалі па яе выніках адзнакі 0 (нуль) балаў, «не залічана», «не атэставаны(а)», даецца права праходжання падагульняльнай атэстацыі ў іншы тэрмін.

10. Парадак правядзення падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

Артыкул 166. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння агульнай сярэдняй адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі ўключае ў сябе:

1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі;

1.2. праграмна-планавую дакументацыю выхавання;

1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;

1.4. навучальныя выданні;

1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляюць:

2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі;

2.2. установы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.3. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.4. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы агульнай сярэдняй адукацыі.

Артыкул 167. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі ўключае ў сябе навучальныя планы і навучальныя праграмы.

2. Навучальныя планы падраздзяляюцца на:

2.1. тыпавы навучальны план агульнай сярэдняй адукацыі;

2.2. навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.3. эксперыментальныя навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі;

2.4. індывідуальныя навучальныя планы.

3. Тыпавы навучальны план агульнай сярэдняй адукацыі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і складаецца з тыпавых навучальных планаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі кожнага віду.

Тыпавы навучальны план установы агульнай сярэдняй адукацыі адпаведнага віду ўключае ў сябе пералік абавязковых для вывучэння навучальных прадметаў па класах, устанаўлівае колькасць навучальных гадзін на іх вывучэнне, колькасць навучальных гадзін на правядзенне факультатывых, стымуляцыйных і падтрымных заняткаў і кансультацый,

абавязковую і максімальную дапушчальную навучальную нагрузку ў тыдзень на аднаго навучэнца ў кожным класе і агульную колькасць навучальных гадзін, якія фінансуецца з рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў на правядзенне навучальных заняткаў (заняткаў).

Тыпавы навучальны план агульнай сярэдняй адукацыі распрацоўваецца і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці заключэння органаў і ўстановаў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб яго адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

4. Навучальны план установы адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, распрацоўваецца ўстановай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, штогод на аснове тыпавога навучальнага плана ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі адпаведнага віду і зацвярджаецца яе кіраўніком па ўзгадненні з заснавальнікам. Установы вышэйшай адукацыі пры распрацоўцы гэтага навучальнага плана выкарыстоўваюць тыпавы навучальны план ліцэя, іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, за выключэннем устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, – тыпавы навучальны план сярэдняй школы.

Пры распрацоўцы навучальнага плана ўстановы адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, агульная колькасць навучальных гадзін, якія фінансуецца з рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў на правядзенне навучальных заняткаў (заняткаў), у выпадках, прадугледжаных палажэннем аб установе агульнай сярэдняй адукацыі ці яе відзе, павялічваецца заснавальнікам установы адукацыі.

5. Эксперыментальны навучальны план установы адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, распрацоўваецца і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

6. Індывідуальны навучальны план устанаўлівае асаблівасці атрымання агульнай сярэдняй адукацыі адоранымі і таленавітымі навучэнцамі, а таксама навучэнцамі, якія з-за ўважлівых прычын не могуць пастаянна ці часова наведваць навучальныя заняткі і (ці) праходзіць ва ўстаноўленыя тэрміны атэстацыю.

Індывідуальныя навучальныя планы распрацоўваецца ўстановамі адукацыі, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, на аснове навучальнага плана ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

7. Навучальныя праграмы падраздзяляюцца на:

7.1. навучальныя праграмы па навучальных прадметах;

7.2. выключаны;

7.3. навучальныя праграмы факультатыўных заняткаў;

7.4. эксперыментальныя навучальныя праграмы па навучальных прадметах.

8. Навучальная праграма па навучальным прадмеце з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы вывучэння навучальнага прадмета, яго змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання.

9. Выключаны.

10. Навучальная праграма факультатыўнага занятку з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы факультатыўнага занятку, яго змест, час, адведзены на яго правядзенне, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання.

11. Эксперыментальная навучальная праграма па навучальным прадмеце апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

12. Навучальныя праграмы па навучальных прадметах, за выключэннем навучальных праграм па навучальных прадметах, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва, навучальныя праграмы факультатыўных заняткаў, эксперыментальныя навучальныя праграмы па навучальных прадметах распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Навучальныя праграмы па навучальных прадметах, змест якіх накіраваны на развіццё здольнасцей навучэнцаў у галіне асобных відаў мастацтва, распрацоўваюцца і зацвярджаюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

13. Выключаны.

РАЗДЗЕЛ ІХ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 27 СІСТЭМА ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 168. Сістэма прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Прафесійна-тэхнічная адукацыя – узровень асноўнай адукацыі, накіраваны на развіццё асобы навучэнца, яго прафесійнае станаўленне, атрыманне спецыяльнай тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі, які завяршаецца прысваеннем кваліфікацыі рабочага з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачага з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй.

2. Сістэма прафесійна-тэхнічнай адукацыі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

2.2. адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

2.3. установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

2.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

2.5. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

2.6. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

2.7. арганізацыі, якія забяспечваюць праходжанне вытворчага навучання навучэнцамі;

2.8. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

2.9. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Артыкул 169. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Удзельнікамі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі з'яўляюцца навучэнцы, законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў, педагогічныя работнікі.

2. Навучэнцам на ўвесь перыяд атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі выдаецца білет навучэнца, узор якога зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 170. Адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі падраздзяляюцца на:

1.1. адукацыйную праграму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага);

1.2. адукацыйную праграму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні;

1.3. адукацыйную праграму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі;

1.4. адукацыйную праграму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні.

2. Адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі рэалізуюцца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі.

3. Адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі рэалізуюцца ва ўстановах прафесійна-тэхнічнай адукацыі, спецыяльных прафесійна-тэхнічных вучылішчах закрытага тыпу, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых прафесійна-тэхнічных вучылішчах закрытага тыпу, а таксама могуць рэалізоўвацца ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі. Віды адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якія рэалізуюцца ва ўказаных установах адукацыі, вызначаюцца гэтым Кодэксам.

Артыкул 171. Адукацыйныя стандарты прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Адукацыйныя стандарты прафесійна-тэхнічнай адукацыі распрацоўваюцца па кожнай спецыяльнасці і ўстанаўліваюць патрабаванні да зместу прафесійнай дзейнасці рабочага з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачага з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, кампетэнтнасці рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, узроўню асноўнай адукацыі асоб, якія паступаюць для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі, формаў і тэрмінаў атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі, арганізацыі адукацыйнага працэсу, аб'ёму навучальнай нагрузкі навучэнцаў, узроўню падрыхтоўкі выпускнікоў, падагульняльнай атэстацыі.

2. Распрацоўку адукацыйных стандартаў прафесійна-тэхнічнай адукацыі арганізуе Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе яе сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

3. Адукацыйныя стандарты прафесійна-тэхнічнай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 172. Тэрмін атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Тэрмін атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі складае:

1.1. на аснове агульнай базавай адукацыі без атрымання агульнай сярэдняй адукацыі ці спецыяльнай адукацыі – ад аднаго года да двух гадоў;

1.2. на аснове агульнай базавай адукацыі з атрыманнем агульнай сярэдняй адукацыі – ад двух гадоў шасці месяцаў да трох гадоў;

1.3. на аснове агульнай сярэдняй адукацыі – ад аднаго года да двух гадоў.

2. Тэрмін атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі на аснове агульнай базавай адукацыі з атрыманнем агульнай сярэдняй адукацыі можа быць павялічаны не больш чым на шэсць месяцаў.

3. Тэрмін атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў вячэрняй форме атрымання адукацыі вызначаецца тэрмінам атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі і можа быць павялічаны не больш чым на адзін год.

4. Тэрмін атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў завочнай форме атрымання адукацыі складае ад шасці месяцаў да аднаго года шасці месяцаў.

ГЛАВА 28

УСТАНОВЫ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ. УЗАЕМАДЗЕЙННЕ ЎСТАНОЎ АДУКАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ, З АРГАНІЗАЦЫЯМІ – ЗАКАЗЧЫКАМІ КАДРАЎ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ ПРАФЕСІЙНА- ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 173. Установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Установа прафесійна-тэхнічнай адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, за выключэннем адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадак.

2. Установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі могуць быць наступных відаў:

2.1. прафесійна-тэхнічнае вучылішча;

2.2. прафесійны ліцэй;

2.3. прафесійна-тэхнічны каледж.

3. Прафесійна-тэхнічнае вучылішча – установа прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйную праграму прафесійна-тэхнічнай адукацыі, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях, адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы,

адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Прафесійны ліцэй – установа прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях, адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы, адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Прафесійна-тэхнічны каледж – установа прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, што забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі прафесійна-тэхнічнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйную праграму стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях, адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы, адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 174. Кіраванне ўстановай прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Непасрэднае кіраванне ўстановай прафесійна-тэхнічнай адукацыі ажыццяўляе яе дырэктар.

2. Дырэктар установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі прызначаецца на пасаду і вызваляецца ад пасады яе заснавальнікам па ўзгадненні з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Асноўным органам самакіравання ўстановы прафесійна-тэхнічнай адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе дырэктар.

4. Ва ўстанове прафесійна-тэхнічнай адукацыі ствараецца педагагічны савет і можа стварацца папячыцельскі савет.

Артыкул 175. Вядучыя ўстановы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Установе прафесійна-тэхнічнай адукацыі можа быць дадзены статус вядучай установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў сістэме прафесійна-тэхнічнай адукацыі на рэспубліканскім і (ці) абласным (горада Мінска) узроўнях.

2. Статус вядучай установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў сістэме прафесійна-тэхнічнай адукацыі на рэспубліканскім узроўні даецца ў мэтах удасканалвання сістэмы

прафесійна-тэхнічнай адукацыі і ўзмацнення яе ролі ў забеспячэнні кваліфікаванымі кадрамі навукаёмістых, высокатэхналагічных вытворчасцей, распрацоўкі сучасных адукацыйных тэхналогій і сродкаў навучання і вызначаецца па профілях адукацыі і (ці) напрамках адукацыі.

Статус вядучай установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў сістэме прафесійна-тэхнічнай адукацыі на рэспубліканскім узроўні дае Урад Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на падставе прапаноў дзяржаўных органаў (арганізацый), у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

3. Статус вядучай установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў сістэме прафесійна-тэхнічнай адукацыі на абласным (горада Мінска) узроўні даецца ў мэтах удасканалвання навукова-метадычнага забеспячэння прафесійна-тэхнічнай адукацыі і каардынацыі дзейнасці ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі і размешчаны на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі, пры ўкараненні інавацыйных праектаў і рашэнні іншых задач у сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі.

Статус вядучай установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў сістэме прафесійна-тэхнічнай адукацыі на абласным (горада Мінска) узроўні дае заснавальнік пасля ўзгаднення з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Вядучыя ўстановы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ўзаемадзейнічаюць з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі, устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі, устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, і арганізацыямі – заказчыкамі кадраў.

Артыкул 176. Узаемадзеянне ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў

1. Узаемадзеянне ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў ажыццяўляецца ў мэтах забеспячэння арганізацый, якія маюць патрэбнасць у падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, рабочымі з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачымі з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй.

2. Для ўзаемадзеяння арганізацыя, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, заключае дагавор аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй ці падае ва ўстанову адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, заяўку на падрыхтоўку рабочых, служачых.

3. Дагавор аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй заключаецца ў выпадку, калі арганізацыя, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, прымае на сябе абавязальства па арганізацыі вытворчага навучання навучэнцаў, развіцці матэрыяльна-тэхнічнай і сацыяльна-культурнай базы ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

4. Істотнымі ўмовамі дагавора аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй з'яўляюцца:

4.1. прадмет дагавора;

4.2. колькасць асоб, якая заяўляецца для падрыхтоўкі ва ўстанове адукацыі ў мэтах далейшага працаўладкавання ў арганізацыі – заказчыку кадраў, і тэрміны іх навучання;

4.3. спецыяльнасці, кваліфікацыі (прафесіі рабочых, пасады служачых), па якіх будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;

4.4. парадак праходжання навучэнцамі вытворчага навучання;

4.5. замацаванне аб'ектаў і абсталявання для праходжання вытворчага навучання;

4.6. удзел у развіцці матэрыяльна-тэхнічнай і сацыяльна-культурнай базы ўстановы адукацыі;

4.7. стажыроўка педагагічных работнікаў установы адукацыі ў арганізацыі – заказчыку кадраў;

4.8. удзел прадстаўнікоў арганізацыі – заказчыка кадраў у падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў;

4.9. працаўладкаванне выпускнікоў у арганізацыі – заказчыку кадраў.

5. Арганізацыя, якая заключыла дагавор аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, прызнаецца базавай арганізацыяй адпаведнай установы адукацыі.

Базавая арганізацыя мае пераважнае права на задавальненне сваёй патрэбнасці ў рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй з ліку выпускнікоў адпаведнай установы адукацыі. Пры наяўнасці некалькіх базавых арганізацый задавальненне патрэбнасцей у рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй ажыццяўляецца ў парадку чарговасці, якая вызначаецца зыходзячы з даты заключэння адпаведных дагавораў.

6. Дагавор аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй заключаецца паміж установамі адукацыі і арганізацыямі дзяржаўнай формы ўласнасці па ўзгадненні з дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), у падпарадкаванні якіх яны знаходзяцца, а паміж установамі адукацыі і арганізацыямі прыватнай формы ўласнасці – па ўзгадненні з іх заснавальнікамі.

7. Заяўка на падрыхтоўку рабочых, служачых – заказ арганізацыі, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, якія накіроўваецца ва ўстанову адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, на падрыхтоўку рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй у мэтах іх далейшага працаўладкавання ў гэтай арганізацыі.

8. У заяўцы на падрыхтоўку рабочых, служачых указваюцца:

8.1. колькасць асоб (па гадах), якая заяўляецца для падрыхтоўкі;

8.2. прафесіі рабочых, пасады служачых, па якіх ёсць патрэбнасць у падрыхтоўцы.

9. Палажэнне аб базавай арганізацыі ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, прыкладная форма дагавора аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, парадак яго заключэння і форма заяўкі на падрыхтоўку рабочых, служачых зацвярджаюцца Урадам Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаным ім органам.

Артыкул 177. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Для ўдасканалвання навукова-метадычнага забеспячэння прафесійна-тэхнічнай адукацыі і падрыхтоўкі рабочых з прафесійна-тэхнічнай адукацыяй, служачых з прафесійна-

тэхнічнай адукацыяй Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь і мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі адпаведна могуць стварацца навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі на рэспубліканскім і (ці) абласным (горада Мінска) узроўнях.

2. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі ствараюцца па профілях адукацыі, напрамках адукацыі, спецыяльнасцях.

3. У склад навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі могуць уваходзіць педагагічныя работнікі ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі і акрэдытаваны на адпаведнасць заяўленаму віду ўстановы адукацыі, навуковыя работнікі, прадстаўнікі арганізацый – заказчыкаў кадраў і іншых арганізацый.

4. Асноўнымі функцыямі навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі з'яўляюцца:

4.1. удзел у распрацоўцы і ўдасканальванні адукацыйных стандартаў прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

4.2. удзел у распрацоўцы і ўдасканальванні навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

4.3. распрацоўка прапаноў аб удасканальванні падрыхтоўкі кадраў з улікам патрэбнасцей рынку працы.

5. Рашэнні навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі носяць рэкамендацыйны характар.

6. Палажэнне аб навучальна-метадычным аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 29

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 178. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі можа быць арганізаваны:

1.1. ва ўстановах адукацыі;

1.2. дома.

2. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі арганізуецца па навучальных гадах. Навучальны год дзеліцца на два паўгоддзі.

3. Для навучэнцаў устанаўліваюцца:

3.1. канікулы на працягу навучальнага года працягласцю не менш за 2 каляндарныя тыдні;

3.2. летнія канікулы працягласцю не менш за 8 каляндарных тыдняў.

4. Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі з'яўляецца навучальны занятак: урок, лекцыя, семінарскі, лабараторны, практычны і іншы занятак. Навучальныя заняткі могуць праводзіцца па зменах. Дадаткова праводзяцца факультатыўныя заняткі, кансультацыі, заняткі па інтарэсах.

5. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі ўключае ў сябе вытворчае навучанне, якое складаецца з пачатковага, асноўнага, заключнага (вытворчая практыка) перыядаў.

Колькасць гадзін, якія адводзяцца на вытворчае навучанне, складае не менш за 40 працэнтаў ад агульнай колькасці гадзін, якія адводзяцца на рэалізацыю адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Парадак арганізацыі вытворчага навучання вызначаецца Палажэннем аб арганізацыі вытворчага навучання навучэнцаў, што асвойваюць змест адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якое зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

6. Атрыманне прафесійна-тэхнічнай адукацыі асобамі, якія ўтрымліваюцца ў папраўчых установах крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыях Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, ажыццяўляецца ў прафесійна-тэхнічных вучылішчах (філіялах дзяржаўных устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі), што знаходзяцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартамента выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь.

7. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі ажыццяўляецца ў навучальных групах ці індывідуальна.

8. Напаўняльнасць навучальнай групы пры атрыманні прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі складае ад 25 да 30 навучэнцаў, у вячэрняй і завочнай формах атрымання адукацыі – ад 15 да 20 навучэнцаў.

Напаўняльнасць навучальнай групы ў прафесійна-тэхнічным вучылішчы (філіяле дзяржаўнай установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі), якое знаходзіцца на тэрыторыі папраўчых устаноў крымінальна-выканаўчай сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх унітарных вытворчых прадпрыемстваў Дэпартамента выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, лячэбна-працоўных прафілакторыяў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, незалежна ад формы атрымання адукацыі складае ад 20 да 25 навучэнцаў.

Напаўняльнасць навучальнай групы, у якой адукацыйны працэс арганізаваны толькі для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, складае ад 6 да 12 навучэнцаў.

Напаўняльнасць навучальнай групы, у якой адукацыйны працэс адначасова арганізаваны для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і іншых асоб, складае ад 15 да 20 навучэнцаў, з іх не больш за 6 навучэнцаў з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

9. Заснавальнік установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, можа ўстанаўліваць меншую напаўняльнасць навучальных груп. Для ўстаноў адукацыі, функцыянаванне якіх забяспечваецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, рашэнне аб змяншэнні напаўняльнасці груп прымаецца пасля ўзгаднення з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь.

10. Навучальныя групы могуць дзяліцца на падгрупы ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб установе прафесійна-тэхнічнай адукацыі ці яе відзе.

11. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі можа ажыццяўляцца паэтапна. Этапы адукацыйнага працэсу вызначаюцца адпаведнымі ўзроўнямі кваліфікацыі. Кожны этап мае тэарэтычную і практычную завершанасць. Пасля завяршэння этапу адукацыйнага працэсу праводзіцца кваліфікацыйны экзамен.

Асобе, якой прысвоена кваліфікацыя рабочага (служачага) па выніках этапу адукацыйнага працэсу пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, у выпадку датэрміновага спынення адукацыйных адносін выдаецца пасведчанне аб прысваенні кваліфікацыйнага разраду (класа, катэгорыі) па прафесіі. Парадак правядзення

кваліфікацыйнага экзамену вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

12. Адукацыйны працэс ажыццяўляецца індывідуальна на падставе рашэння кіраўніка ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, у адпаведнасці з індывідуальным навучальным планам ці на падставе тыповага навучальнага плана па спецыяльнасці.

Артыкул 179. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Ва ўстанову адукацыі для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў вочнай форме атрымання адукацыі прымаюцца асобы, якія маюць агульную базавую, агульную сярэднюю ці спецыяльную адукацыю. Асоба, якая мае спецыяльную адукацыю, можа быць прынята ва ўстанову адукацыі толькі для асваення зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага).

2. У завочнай форме атрымання адукацыі прафесійна-тэхнічнай адукацыя можа быць атрымана толькі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага). Для яе асваення прымаюцца асобы, якія маюць агульную базавую ці агульную сярэднюю адукацыю і кваліфікацыю рабочага (служачага), але не маюць дакумента аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі, пры ўмовах навучання па адпаведных спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) і захавання патрабаванняў адукацыйных стандартаў прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

3. Для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі прымаюцца асобы, у якіх адсутнічаюць медыцынскія проціпаказанні да працы па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі), якая атрымліваецца, і кваліфікацыі, якая прысвойваецца.

4. Для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях), пры працы па якіх забаронена прымяненне працы асоб, маладзейшых за васьмнаццаць гадоў, прымаюцца асобы, якім на дату выдачы дыплама аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі споўніцца васьмнаццаць гадоў.

5. Прыём асоб ва ўстанову адукацыі для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ажыццяўляецца на падставе іх заяў, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных гэтым артыкулам.

6. Калі колькасць пададзеных заяў на канкрэтную спецыяльнасць перавышае ўстаноўленыя па ёй кантрольныя лічбы прыёму, залічэнне ва ўстанову адукацыі ажыццяўляецца па конкурсе на падставе сярэдняга бала пасведчання аб агульнай базавай адукацыі, ці атэстата аб агульнай сярэдняй адукацыі, ці пасведчання аб спецыяльнай адукацыі.

7. Прыём асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі па асобных спецыяльнасцях профіляў адукацыі «Мастацтва і дызайн», «Архітэктурна-будавальніцтва», пералік якіх вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, ажыццяўляецца па конкурсе на аснове сумы балаў па выніках здачы ўступных выпрабаванняў па спецыяльнасці і сярэдняга бала пасведчання аб агульнай базавай адукацыі, ці атэстата аб агульнай сярэдняй адукацыі, ці пасведчання аб спецыяльнай адукацыі.

8. Асобы, якія не прайшлі па конкурсе на адпаведную спецыяльнасць, маюць права на атрыманне прафесійна-тэхнічнай адукацыі за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў па іншай спецыяльнасці ў гэтай установе адукацыі або па выбранай ці іншай спецыяльнасці ў іншай установе адукацыі.

9. Для асобных катэгорый асоб у адпаведнасці з [артыкулам 180](#) гэтага Кодэкса ўстанаўліваюцца льготы пры прыёме для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

10. Для арганізацыі прыёму асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі і фарміравання кантынгенту навучэнцаў ва ўстанове адукацыі ствараецца прыёмная камісія,

якая ўзначальваецца яе кіраўніком. Прыёмная камісія дзейнічае ў адпаведнасці з Палажэннем аб прыёмнай камісіі ўстанова прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якое зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

11. Прыём асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Правіламі прыёму асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Артыкул 180. Льготы пры прыёме асоб для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Па-за конкурсам (а пры правядзенні ўступных выпрабаванняў па спецыяльнасці – пры атрыманні станоўчых адзнак) для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі па канкрэтных спецыяльнасцях, акрамя спецыяльнасцей, на якія конкурс у год, што папярэднічае году прыёму, складаў пяць і больш чалавек на месца, пры наяўнасці ў дакуменце аб адукацыі адзнак, не ніжэйшых за 4 (чатыры) балы, прымаюцца:

1.1. дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асобы з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў;

1.2. дзеці-інваліды, інваліды I ці II групы, якім у адпаведнасці з заключэннем урачэбна-кансультацыйнай камісіі ці медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі не проціпаказана навучанне ва ўстанове адукацыі;

1.3. асобы, якія маюць ільготы ў адпаведнасці з [артыкулам 18](#) Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, іншых радыяцыйных аварый».

2. Пераважнае права пры роўнай колькасці балаў, набраных на ўступных выпрабаваннях, на залічэнне ва ўстановы адукацыі для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі ў парадку пералічэння маюць:

2.1. асобы, указаныя ў [пункце 1](#) гэтага артыкула, калі яны паступаюць на спецыяльнасці, на якія конкурс у год, што папярэднічае году прыёму, складаў пяць і больш чалавек на месца;

2.2. дзеці асоб, пералічаных у [пункце 10](#) і [падпунктах 12.2 і 12.3](#) пункта 12 артыкула 3 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян»;

2.3. ветэраны баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў;

2.4. інваліды III групы;

2.5. асобы, якія маюць ільготы ў адпаведнасці з [артыкуламі 19–23](#) Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, іншых радыяцыйных аварый»;

2.6. звольненыя ў запас ці адстаўку ваеннаслужачыя, якія маюць рэкамендацыі воінскіх часцей;

2.7. асобы з мнагадзетных сямей;

2.8. пераможцы (дыпламы I, II ці III ступені) трэцяга этапу рэспубліканскай алімпіяды па навучальным прадмеце, праведзенай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у навучальным годзе, які завяршыўся ў год прыёму, рэспубліканскіх, абласных турніраў і конкурсаў, праведзеных заснавальнікамі ўстаноў адукацыі ў навучальным годзе, які завяршыўся ў год прыёму;

2.9. асобы, якія атрымалі больш высокі бал на ўступным выпрабаванні па спецыяльнасці.

Артыкул 181. Атрыманне прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома

1. Для навучэнцаў з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія з-за медыцынскіх паказанняў часова ці пастаянна не могуць наведваць установы адукацыі,

ствараюцца ўмовы для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі па асобных спецыяльнасцях, кваліфікацыях дома.

Пералік медыцынскіх паказанняў для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома вызначае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, а пералік спецыяльнасцей, кваліфікацый для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома – Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь і Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома арганізуецца ўстановай адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі па паказанай спецыяльнасці, кваліфікацыі, месца знаходжання якой максімальна набліжана да месца жыхарства (месца знаходжання) навучэнца.

3. Рашэнне аб атрыманні прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома прымае ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі па паказанай спецыяльнасці, кваліфікацыі, месца знаходжання якой максімальна набліжана да месца жыхарства (месца знаходжання) навучэнца, на падставе заявы навучэнца (законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца) і заключэння ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі.

4. Парадак арганізацыі атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі дома вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 30

АТЭСТАЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 182. Бягучая атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Навучэнцы пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі праходзяць бягучую атэстацыю.

2. Формамі бягучай атэстацыі з'яўляюцца:

- 2.1. апытанне навучэнца;
- 2.2. кантрольная работа;
- 2.3. праверачная работа па вытворчым навучанні;
- 2.4. залік;
- 2.5. экзамен па навучальным прадмеце;
- 2.6. кваліфікацыйны экзамен.

3. Вынікі бягучай атэстацыі навучэнцаў па навучальных прадметах прафесійнага кампанента ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале або адзнакамі «залічана», «не залічана». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі, не ніжэйшыя за 3 (тры) балы і «залічана».

4. Вынікі бягучай атэстацыі навучэнцаў па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале, у тым ліку адзнакай 0 (нуль) балаў, або адзнакамі «залічана», «не залічана», «не атэставаны(а)» ці робяцца запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі ад 1 (аднаго) да 10 (дзесяці) балаў, «залічана» і запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)».

5. Парадак правядзення бягучай атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента вызначаецца Правіламі правядзення

атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі з улікам асаблівасцей арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якія ўстанаўліваюцца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, а па навучальных прадметах прафесійнага кампанента – Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

6. Парадак правядзення бягучай атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Артыкул 183. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Навучэнцы пры завяршэнні асваення зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі праходзяць падагульняльную атэстацыю.

2. Падагульняльная атэстацыя ажыццяўляецца дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіяй.

3. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў па навучальных прадметах прафесійнага кампанента праводзіцца ў форме выпускнога кваліфікацыйнага экзамену. Падагульняльная атэстацыя па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента праводзіцца ў форме выпускных экзаменаў. Пералік навучальных прадметаў, па якіх праводзіцца выпускныя экзамены, штогод да пачатку навучальнага года ўстанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Навучэнцы на медыцынскіх і іншых падставах могуць быць вызвалены ад выпускных экзаменаў па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента. Пералік захворванняў, якія з'яўляюцца медыцынскай падставай для вызвалення навучэнцаў ад выпускных экзаменаў, вызначае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь. Іншыя падставы вызвалення навучэнцаў ад выпускных экзаменаў устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. У выпадку вызвалення навучэнцаў ад выпускных экзаменаў падагульняльная атэстацыя ажыццяўляецца на падставе гадавых адзнак.

5. Да падагульняльнай атэстацыі дапускаюцца навучэнцы, якія выканалі навучальныя планы і навучальныя праграмы.

6. Вынікі падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў па навучальных прадметах прафесійнага кампанента ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале. Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі, не ніжэйшыя за 3 (тры) балы.

7. Вынікі падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале, у тым ліку адзнакай 0 (нуль) балаў, або адзнакамі «залічана», «не залічана», «не атэставаны(а)», ці робяцца запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі ад 1 (аднаго) да 10 (дзесяці) балаў, «залічана» і запісы «вызвалены(а)», «не вывучаў(ла)».

8. Навучэнцам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін 3-за ўважлівай прычыны, даецца права праходжання падагульняльнай атэстацыі ў іншы тэрмін у час працы дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіі.

9. Навучэнцам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін без уважлівых прычын ці атрымалі па яе выніках адзнаку па навучальных прадметах прафесійнага кампанента, ніжэйшую за 3 (тры) балы, а па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента – адзнакі 0 (нуль) балаў, «не залічана», «не атэставаны(а)», даецца права

праходжання падагульняльнай атэстацыі ў час працы дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіі, але не раней чым праз шэсць месяцаў.

10. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, па навучальных прадметах агульнаадукацыйнага кампанента праводзіцца ў адпаведнасці з Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі з улікам асаблівасцей арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якія ўстанаўліваюцца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі, а па навучальных прадметах прафесійнага кампанента – у адпаведнасці з Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

11. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйнай праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) з вывучэннем асобных навучальных прадметаў на павышаным узроўні, праводзіцца ў адпаведнасці з Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

ГЛАВА 31 НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ПРАФЕСІЙНА-ТЭХНІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 184. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі ўключае ў сябе:

1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

1.2. навучальныя праграмы па навучальных прадметах;

1.3. праграмна-планавую дакументацыю выхавання;

1.4. навучальна-метадычную дакументацыю;

1.5. навучальныя выданні;

1.6. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навучальныя праграмы па навучальных прадметах адносяцца да навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі і выкарыстоўваюцца пры вывучэнні навучальных прадметаў агульнаадукацыйнага кампанента.

3. Навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі ажыццяўляюць:

3.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

3.2. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі;

3.3. установы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

3.4. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

3.5. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

3.6. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Артыкул 185. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм прафесійна-тэхнічнай адукацыі ўключае ў сябе навучальныя планы і навучальныя праграмы.

2. Навучальныя планы падраздзяляюцца на:

2.1. тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях;

2.2. навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па спецыяльнасці (спецыяльнасцях);

2.3. эксперыментальныя навучальныя планы па спецыяльнасці (спецыяльнасцях);

2.4. індывідуальныя навучальныя планы.

3. Тыпавы навучальны план па спецыяльнасці з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове адукацыйнага стандарту прафесійна-тэхнічнай адукацыі па спецыяльнасці і ўстанаўлівае пералік і аб'ём навучальнага часу кампанентаў, цыклаў, навучальных прадметаў, мінімальную колькасць абавязковых кантрольных работ, экзаменаў у адносінах да спецыяльнасці з улікам дыяпазону ўзроўняў кваліфікацый, якія атрымліваюцца, а таксама пералік неабходных кабінетаў, лабараторый, майстэрняў і іншых навучальных аб'ектаў.

Тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

4. Навучальны план установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па спецыяльнасці (спецыяльнасцях) распрацоўваецца на аснове тыпавога навучальнага плана па спецыяльнасці (тыпавых навучальных планаў па спецыяльнасцях) з улікам выбраных устаноў адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, кваліфікацый і іх узроўняў і ўстанаўлівае пералік навучальных прадметаў, паслядоўнасць, тэрміны і інтэнсіўнасць іх вывучэння (колькасць навучальных гадзін на тыдзень), вызначае абавязковую і максімальную навучальную нагрузку навучэнцаў з улікам патрабаванняў санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў, віды навучальных заняткаў, віды і формы атэстацыі навучэнцаў.

Навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па спецыяльнасці (спецыяльнасцях) распрацоўваюцца па кожнай форме атрымання адукацыі гэтымі ўстановамі адукацыі і ўстанаўліваюцца іх заснавальнікамі.

5. Эксперыментальны навучальны план па спецыяльнасці (спецыяльнасцях) апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя планы па спецыяльнасці (спецыяльнасцях) распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі рэспубліканскімі

органами дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

6. Індывідуальны навучальны план устанаўлівае асаблівасці атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі адоранымі і таленавітымі навучэнцамі, а таксама навучэнцамі, якія з-за ўважлівых прычын не могуць пастаянна ці часова наведваць навучальныя заняткі і (ці) праходзіць ва ўстаноўленыя тэрміны атэстацыю.

Індывідуальныя навучальныя планы распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, на аснове навучальных планаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па спецыяльнасці (спецыяльнасцях) і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі па ўзгадненні з заснавальнікамі.

7. Навучальныя праграмы падраздзяляюцца на:

7.1. тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных прадметах прафесійнага кампанента;

7.2. навучальныя праграмы устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па навучальных прадметах прафесійнага кампанента;

7.3. эксперыментальныя навучальныя праграмы устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па навучальных прадметах прафесійнага кампанента.

8. Тыпавая навучальная праграма па навучальным прадмеце прафесійнага кампанента з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты вывучэння навучальнага прадмета, яго змест, час, адведзены на вывучэнне тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў.

Тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных прадметах прафесійнага кампанента распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне прафесійна-тэхнічнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

9. Навучальная праграма ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па навучальным прадмеце прафесійнага кампанента распрацоўваецца на аснове тыпавой навучальнай праграмы па навучальным прадмеце прафесійнага кампанента і вызначае мэты вывучэння навучальнага прадмета, яго змест, час, адведзены на вывучэнне тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў з улікам узроўню кваліфікацыі, якая атрымліваецца.

Навучальныя праграмы устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па навучальных прадметах прафесійнага кампанента распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, і зацвярджаюцца іх заснавальнікамі, а навучальныя праграмы па навучальных прадметах спецыяльнага цыкла прафесійнага кампанента распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, і зацвярджаюцца іх заснавальнікамі па ўзгадненні з базавымі арганізацыямі адпаведнай установы адукацыі.

10. Эксперыментальная навучальная праграма ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па навучальным прадмеце прафесійнага кампанента апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, па навучальных прадметах прафесійнага кампанента распрацоўваюць установы адукацыі, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЕЛ X СЯРЭДНЯЯ СПЕЦЫЯЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 32 СІСТЭМА СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 186. Сістэма сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Сярэдняя спецыяльная адукацыя – узровень асноўнай адукацыі, накіраваны на развіццё асобы навучэнца, курсанта, атрымання імі спецыяльнай тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі, які завяршаецца прысваеннем кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

2. Сістэма сярэдняй спецыяльнай адукацыі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.2. адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.3. установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.5. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.6. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

2.7. арганізацыі, якія забяспечваюць правядзенне практычных заняткаў, праходжанне практыкі навучэнцамі, курсантамі;

2.8. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

2.9. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 187. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Удзельнікамі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі з'яўляюцца навучэнцы, курсанты, законныя прадстаўнікі непаўналетніх навучэнцаў, курсантаў, педагогічныя работнікі.

2. Навучэнцам на ўвесь перыяд атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі выдаюцца білет навучэнца і кніжка паспяховасці навучэнца, узоры якіх устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Курсантам на ўвесь перыяд атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі выдаецца кніжка паспяховасці навучэнца, узор якой устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 188. Адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі падраздзяляюцца на:

1.1. адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй;

1.2. адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй;

1.3. адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і інтэграваную з адукацыйнымі праграмамі прафесійна-тэхнічнай адукацыі;

1.4. адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і інтэграваную з адукацыйнымі праграмамі прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

2. Адукацыйная праграма сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, прадугледжвае базавы ці павышаны ўзровень вывучэння навучальных дысцыплін, праходжання практыкі.

3. Пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі на аснове агульнай базавай адукацыі забяспечваецца атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі.

4. Пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, у выпадках, прадугледжаных адукацыйнымі стандартамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, ажыццяўляецца прысваенне кваліфікацыі рабочага.

5. Адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі рэалізуюцца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі.

6. Адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі рэалізуюцца ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай адукацыі, прафесійна-тэхнічных каледжах, гімназіях – каледжах мастацтваў, базавых школах – каледжах мастацтваў, сярэдніх школах – каледжах мастацтваў, сярэдніх школах – вучылішчах алімпійскага рэзерву, а таксама могуць рэалізоўвацца ва ўстановах вышэйшай адукацыі. Віды адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі ва ўказаных установах адукацыі, якія рэалізуюцца, вызначаюцца гэтым Кодэксам.

7. Асаблівасці рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі пры падрыхтоўцы кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, грамадзянскай авіяцыі ўстанаўліваюцца заканадаўствам.

Артыкул 189. Адукацыйныя стандарты сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Адукацыйныя стандарты сярэдняй спецыяльнай адукацыі распрацоўваюцца па кожнай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і ўстанаўліваюць патрабаванні да зместу прафесійнай дзейнасці спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, кампетэнтнасці спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочага з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, узроўню асноўнай адукацыі асоб, якія паступаюць для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі, уступных выпрабаванняў, формаў і тэрмінаў атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі, арганізацыі адукацыйнага працэсу, аб'ёму навучальнай нагрукі навучэнцаў, курсантаў, узроўню падрыхтоўкі выпускнікоў, падагульняльнай атэстацыі.

2. Распрацоўку адукацыйных стандартаў сярэдняй спецыяльнай адукацыі арганізуе Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе яе сумесна з навучальна-

метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з пералікам замацаваных за імі спецыяльнасцей, які зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

3. Адукацыйныя стандарты сярэдняй спецыяльнай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, для якіх ажыццяўляецца падрыхтоўка спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

Артыкул 190. Тэрмін атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Тэрмін атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі складае:

1.1. на аснове агульнай базавай адукацыі – ад трох да чатырох гадоў;

1.2. на аснове агульнай сярэдняй адукацыі – ад двух да трох гадоў;

1.3. на аснове прафесійна-тэхнічнай адукацыі з агульнай сярэдняй адукацыяй – ад аднаго года да трох гадоў.

2. Тэрмін атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй і прадугледжвае павышаны ўзровень вывучэння навучальных дысцыплін, праходжання практыкі, тэрмін атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў вячэрняй ці завочнай форме атрымання адукацыі вызначаюцца тэрмінам атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі і павялічваюцца не больш чым на адзін год.

3. Тэрмін атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, для навучэнцаў сярэдніх школ – вучылішчаў алімпійскага рэзерву па рашэнні заснавальніка сярэдняй школы – вучылішча алімпійскага рэзерву можа быць павялічаны з прычыны ўдзелу на працягу навучальнага года ў складзе нацыянальных і зборных камандаў Рэспублікі Беларусь па відах спорту ў спартыўных мерапрыемствах не больш чым на два гады.

ГЛАВА 33

УСТАНОВЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ. УЗАЕМАДЗЕЯННЕ ЎСТАНОЎ АДУКАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ, З АРГАНІЗАЦЫЯМІ – ЗАКАЗЧЫКАМІ КАДРАЎ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 191. Установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Установа сярэдняй спецыяльнай адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і можа рэалізоўваць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, за выключэннем адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю.

2. Установой сярэдняй спецыяльнай адукацыі з'яўляецца каледж.

3. Асноўным структурным падраздзяленнем установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая ажыццяўляе адукацыйную дзейнасць, з'яўляецца аддзяленне.

Артыкул 192. Кіраванне ўстановай сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Непасрэднае кіраванне ўстановай сярэдняй спецыяльнай адукацыі ажыццяўляе яе кіраўнік (дырэктар, начальнік).

2. Кіраўнік установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі прызначаецца на пасаду і вызваляецца ад пасады яе заснавальнікам па ўзгадненні з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Асноўным органам самакіравання ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе кіраўнік.

4. Ва ўстанове сярэдняй спецыяльнай адукацыі ствараецца педагагічны савет і можа стварацца папярэчыцельскі савет.

Артыкул 193. Вядучыя ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Установе сярэдняй спецыяльнай адукацыі можа быць нададзены статус вядучай установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў сістэме сярэдняй спецыяльнай адукацыі на рэспубліканскім і (ці) абласным (горада Мінска) узроўнях.

2. Статус вядучай установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў сістэме сярэдняй спецыяльнай адукацыі на рэспубліканскім узроўні надаецца ў мэтах удасканалвання зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, распрацоўкі навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі і вырашэння іншых задач у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі і вызначаецца па профілях адукацыі і (ці) напрамках адукацыі.

Статус вядучай установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў сістэме сярэдняй спецыяльнай адукацыі на рэспубліканскім узроўні надае Урад Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на падставе прапанов дзяржаўных органаў (арганізацый), у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

3. Статус вядучай установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў сістэме сярэдняй спецыяльнай адукацыі на абласным (горада Мінска) узроўні надаецца ў мэтах удасканалвання навукова-метадычнага забеспячэння сярэдняй спецыяльнай адукацыі і каардынацыі дзейнасці ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі і размешчаны на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі, пры ўкараненні інавацыйных праектаў і вырашэнні іншых задач у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі.

Статус вядучай установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў сістэме сярэдняй спецыяльнай адукацыі на абласным (горада Мінска) узроўні надае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на падставе прапанов дзяржаўных органаў (арганізацый), у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

4. Вядучыя ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ўзаемадзейнічаюць з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі, установамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, установамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, і арганізацыямі – заказчыкамі кадрў.

Артыкул 194. Узаемадзеянне ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, з арганізацыямі – заказчыкамі кадрў

1. Узаемадзейненне ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў ажыццяўляецца ў мэтах забеспячэння арганізацый, якія маюць патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, спецыялістамі з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочымі з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

2. Для ўзаемадзейнення арганізацыя, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, заключае дагавор аб узаемадзейненні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй ці падае ва ўстанову адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, заяўку на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых.

3. Дагавор аб узаемадзейненні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй заключаецца ў выпадку, калі арганізацыя, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, прымае на сябе абавязацельствы па арганізацыі праходжання практыкі навучэнцамі і правядзення з імі практычных заняткаў, развіцці матэрыяльна-тэхнічнай і сацыяльна-культурнай базы ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

4. Істотнымі ўмовамі дагавора аб узаемадзейненні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй з'яўляюцца:

- 4.1. прадмет дагавора;
- 4.2. колькасць асоб, якая заяўляецца для падрыхтоўкі ва ўстанове адукацыі ў мэтах далейшага працаўладкавання ў арганізацыі – заказчыку кадраў, і тэрміны іх навучання;
- 4.3. спецыяльнасці, кваліфікацыі, па якіх будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;
- 4.4. парадак праходжання навучэнцамі, курсантамі практыкі, правядзення практычных заняткаў;
- 4.5. замацаванне аб'ектаў і абсталявання для праходжання практыкі, правядзення практычных заняткаў;
- 4.6. удзел у развіцці матэрыяльна-тэхнічнай і сацыяльна-культурнай базы ўстановы адукацыі;
- 4.7. стажыроўка педагагічных работнікаў установы адукацыі ў арганізацыі – заказчыку кадраў;
- 4.8. удзел прадстаўнікоў арганізацыі – заказчыка кадраў у падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў, курсантаў;
- 4.9. працаўладкаванне выпускнікоў у арганізацыі – заказчыку кадраў.

5. Арганізацыя, якая заключыла дагавор аб узаемадзейненні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, прызнаецца базавай арганізацыяй адпаведнай установы адукацыі.

Базавай арганізацыя мае пераважнае права на задавальненне сваёй патрэбнасці ў спецыялістах з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй з ліку выпускнікоў адпаведнай установы адукацыі. Пры наяўнасці некалькіх базавых арганізацый задавальненне патрэбнасцей у спецыялістах з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй ажыццяўляецца ў парадку чарговасці, якая вызначаецца зыходзячы з даты заключэння адпаведных дагавораў.

6. Дагавор аб узаемадзейнні ўстанова адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадрў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй заключаецца паміж установамі адукацыі і арганізацыямі дзяржаўнай формы ўласнасці па ўзгадненні з дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), у падпарадкаванні якіх яны знаходзяцца, а паміж установамі адукацыі і арганізацыямі прыватнай формы ўласнасці – па ўзгадненні з іх заснавальнікамі.

7. Заяўка на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых – заказ арганізацыі, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, які накіроўваецца ва ўстанову адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на падрыхтоўку спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй у мэтах іх далейшага працаўладкавання ў гэтай арганізацыі.

8. У заяўцы на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых указваюцца:

8.1. колькасць асоб (па гадах), якая заяўляецца для падрыхтоўкі;

8.2. спецыяльнасці, кваліфікацыі, па якіх ёсць патрэбнасць у падрыхтоўцы.

9. Палажэнне аб базавай арганізацыі ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, прыкладная форма дагавора аб узаемадзейнні ўстанова адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадрў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, парадак яго заключэння і форма заяўкі на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых зацвярджаюцца Урадам Рэспублікі Беларусь ці ўпаўнаважаным ім органам.

Артыкул 195. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Для ўдасканалвання навукова-метадычнага забеспячэння сярэдняй спецыяльнай адукацыі і падрыхтоўкі спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь (рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, якія маюць у падпарадкаванні ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі) і мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі адпаведна могуць стварацца навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі на рэспубліканскім і (ці) абласным (горада Мінска) узроўнях.

2. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі ствараюцца па напрамках адукацыі, спецыяльнасцях.

3. У склад навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі могуць уваходзіць педагагічныя работнікі ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі і акрэдытаваныя на адпаведнасць заяўленаму віду ўстановы адукацыі, прадстаўнікі арганізацый – заказчыкаў кадрў і іншых арганізацый.

4. Асноўнымі функцыямі навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі з'яўляюцца:

4.1. удзел у распрацоўцы і ўдасканалванні адукацыйных стандартаў сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

4.2. удзел у распрацоўцы і ўдасканалванні навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

4.3. распрацоўка прапаноў аб удасканалванні падрыхтоўкі кадрў з улікам патрэбнасцей рынку працы.

5. Рашэнні навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі носяць рэкамендацыйны характар.

6. Палажэнне аб навучальна-метадычным аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 34

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 196. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі арганізуецца ва ўстановах адукацыі па навучальных гадах. Навучальны год пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі падзяляецца на семестры, якія завяршаюцца экзаменацыйнымі сесіямі.

2. Для навучэнцаў, курсантаў устанаўліваюцца:

2.1. канікулы на працягу навучальнага года працягласцю, не меншай за 2 каляндарныя тыдні;

2.2. летнія канікулы працягласцю, не меншай за 6 каляндарных тыдняў.

3. Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі з'яўляецца навучальны занятак: урок, лекцыя, курсавое праектаванне, семінарскі, лабараторны, практычны і іншы занятак. Навучальныя заняткі могуць праводзіцца па зменах. Дадаткова праводзяцца факультатыўныя заняткі, кансультацыі.

Колькасць гадзін, якія адводзяцца на навучальную і вытворчую практыку, складае не менш за 20 працэнтаў ад агульнай колькасці гадзін, якія адводзяцца на рэалізацыю адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Парадак арганізацыі навучальнай і вытворчай практыкі вызначаецца Палажэннем аб практыцы навучэнцаў, курсантаў, што асвойваюць змест адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якое зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі ажыццяўляецца ў навучальных групах ці індывідуальна.

5. Напаўняльнасць навучальнай групы пры атрыманні сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі складае ад 25 да 30 навучэнцаў, курсантаў, у вячэрняй і завочнай формах атрымання адукацыі – ад 15 да 20 навучэнцаў, курсантаў.

Напаўняльнасць навучальнай групы, у якой адукацыйны працэс арганізаваны толькі для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, складае ад 6 да 12 навучэнцаў, курсантаў.

Напаўняльнасць навучальнай групы, у якой адукацыйны працэс адначасова арганізаваны для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і іншых асоб, складае ад 15 да 20 навучэнцаў, курсантаў, з іх не больш за 6 навучэнцаў, курсантаў з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

6. Заснавальнік установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, можа ўстанаўліваць меншую напаўняльнасць груп. Пры гэтым для ўстаноў адукацыі, функцыянаванне якіх забяспечваецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, рашэнне аб змяншэнні напаўняльнасці груп прымаецца пасля ўзгаднення з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь.

7. У выпадках, прадугледжаных Палажэннем аб установе сярэдняй спецыяльнай адукацыі, навучальныя групы могуць падзяляцца на падгрупы.

8. Адукацыйны працэс ажыццяўляецца індывідуальна на падставе рашэння кіраўніка ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, у

адпаведнасці з індывідуальным навучальным планам ці на падставе тыпавога навучальнага плана па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці).

Артыкул 197. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Ва ўстанову адукацыі для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі прымаюцца асобы, якія маюць агульную базавую, агульную сярэдняю адукацыю ці прафесійна-тэхнічную адукацыю з агульнай сярэдняй адукацыяй, а ў вячэрняй ці завочнай форме атрымання адукацыі – асобы, якія маюць агульную сярэдняю адукацыю ці прафесійна-тэхнічную адукацыю з агульнай сярэдняй адукацыяй.

2. Прыём асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях), якія ўказаны ў Правілах прыёму асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі, ажыццяўляецца пасля праходжання прафесійнага адбору, па выніках якога гэтыя асобы дапускаюцца ці не дапускаюцца да ўдзелу ў конкурсе па адпаведнай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі).

3. Для арганізацыі прыёму асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ва ўстанове адукацыі ствараецца прыёмная камісія, якую ўзначальвае яе кіраўнік. Прыёмная камісія дзейнічае ў адпаведнасці з Палажэннем аб прыёмнай камісіі ўстановы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якое зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Прыём асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Правіламі прыёму асоб для атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

ГЛАВА 35

АТЭСТАЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ, КУРСАНТАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 198. Бягучая атэстацыя навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Навучэнцы, курсанты пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі праходзяць бягучую атэстацыю.

2. Формамі бягучай атэстацыі з'яўляюцца:

- 2.1. апытанне навучэнца, курсанта;
- 2.2. кантрольная праца;
- 2.3. курсавы праект (курсавая праца);
- 2.4. залік (дыферэнцыраваны залік);
- 2.5. экзамен па навучальнай дысцыпліне.

3. Вынікі бягучай атэстацыі навучэнцаў, курсантаў ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале або адзнакамі «залічана», «не залічана». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі не ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы і «залічана».

4. Парадак правядзення бягучай атэстацыі навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 199. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Навучэнцы, курсанты пры завяршэнні асваення зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі праходзяць падагульняльную атэстацыю.
2. Падагульняльная атэстацыя ажыццяўляецца дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіяй.
3. Падагульняльная атэстацыя праводзіцца ў адной з наступных формаў:
  - 3.1. абарона дыпломнага праекта;
  - 3.2. дзяржаўныя экзамены па навучальных дысцыплінах;
  - 3.3. дзяржаўны экзамен па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці);
  - 3.4. дзяржаўны экзамен па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і абарона дыпломнага праекта (працы).
4. Да падагульняльнай атэстацыі дапускаюцца навучэнцы, курсанты, якія выканалі навучальныя планы і навучальныя праграмы.
5. Вынікі падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў, курсантаў ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале. Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі не ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы.
6. Навучэнцам, курсантам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін з-за ўважлівай прычыны, даецца права прайсці падагульняльную атэстацыю ў іншы тэрмін у час працы дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіі.
7. Навучэнцам, курсантам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін без уважлівай прычыны ці атрымалі па яе выніках адзнакі, ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы, даецца права прайсці падагульняльную атэстацыю ў час працы дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіі, але не раней чым праз дзесяць месяцаў.
8. Парадак правядзення падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

ГЛАВА 36

НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 200. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі ўключае ў сябе:
  - 1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
  - 1.2. праграмна-планавую дакументацыю выхавання;
  - 1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;
  - 1.4. навучальныя выданні;
  - 1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.
2. Навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі ажыццяўляюць:
  - 2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
  - 2.2. установы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
  - 2.3. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
  - 2.4. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
  - 2.5. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

2.6. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 201. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі ўключае ў сябе навучальныя планы і навучальныя праграмы.

2. Навучальныя планы падраздзяляюцца на:

2.1. тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей);

2.2. тыпавыя навучальныя планы па спецыялізацыях;

2.3. навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) і спецыялізацыях;

2.4. эксперыментальныя навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) і спецыялізацыях;

2.5. індывідуальныя навучальныя планы.

3. Тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове адукацыйнага стандарту сярэдняй спецыяльнай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і ўстанаўлівае пералік кампанентаў, цыклаў, паслядоўнасць вывучэння навучальных дысцыплін, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на іх вывучэнне, формы навучальных заняткаў, віды і тэрміны праходжання практыкі, формы і тэрміны правядзення атэстацыі, мінімальную колькасць абавязковых кантрольных прац, экзаменаў у адносінах да спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці), а таксама пералік неабходных кабінетаў, лабараторый, майстэрняў і іншых навучальных аб'ектаў.

Тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі, і зацвярджаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з зацікаўленымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з пералікам замацаваных за імі спецыяльнасцей пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

4. Тыпавыя навучальныя планы па спецыялізацыі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца як дадатак да тыпавога навучальнага плана па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці), змяшчае цыкл спецыялізацыі і ўключае ў сябе пералік навучальных дысцыплін спецыялізацыі, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на іх вывучэнне, формы навучальных заняткаў, віды і тэрміны праходжання практыкі, формы і тэрміны правядзення атэстацыі па навучальных дысцыплінах спецыялізацыі, а таксама пералік неабходных кабінетаў, лабараторый, майстэрняў і іншых навучальных аб'ектаў.

Тыпавыя навучальныя планы па спецыялізацыі распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі, і зацвярджаюцца рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з пералікам замацаваных за імі спецыяльнасцей пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія

ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

5. Навучальны план установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) і спецыялізацыях распрацоўваецца ўстановай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на аснове тыпавога навуцальнага плана па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і тыпавога навуцальнага плана па спецыялізацыі з улікам узроўню вывучэння навуцальных дысцыплін, праходжання практыкі і зацвярджаецца кіраўніком гэтай установы адукацыі.

Навуцальны план установы адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, які прадугледжвае павышаны ўзровень вывучэння навуцальных дысцыплін, праходжання практыкі, зацвярджае кіраўнік гэтай установы адукацыі пасля ўзгаднення з яе заснавальнікам.

6. Эксперыментальны навуцальны план установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і спецыялізацыі апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навуцальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) і спецыялізацыях распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць, і зацвярджаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з заснавальнікамі гэтых устаноў адукацыі.

7. Індывідуальны навуцальны план устанаўлівае асабліваасці атрымання сярэдняй спецыяльнай адукацыі адоранымі і таленавітымі навуцэнцамі, курсантамі, а таксама навуцэнцамі, курсантамі, якія з-за ўважлівых прычын не могуць пастаянна ці часова наведваць навуцальныя заняткі і (ці) праходзіць ва ўстаноўленыя тэрміны атэстацыю.

Індывідуальныя навуцальныя планы распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на аснове навуцальных планаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) і спецыялізацыях і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

8. Навучальныя праграмы падраздзяляюцца на:

8.1. тыпавыя навуцальныя праграмы па навуцальных дысцыплінах;

8.2. тыпавыя навуцальныя праграмы па практыцы;

8.3. навуцальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па навуцальных дысцыплінах;

8.4. навуцальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па практыцы;

8.5. эксперыментальныя навуцальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па навуцальных дысцыплінах;

8.6. эксперыментальныя навуцальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па практыцы.

9. Тыпавая навуцальная праграма па навуцальнай дысцыпліне з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае змест навуцальнай дысцыпліны, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навуцальнай дзейнасці навуцэнцаў, курсантаў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання, пералік навуцальных выданняў і сродкаў навучання.

Тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах прафесійнага кампанента распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі, і зацвярджаюцца рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з пералікам замацаваных за імі спецыяльнасцей.

Тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах агульнаадукацыйнага кампанента распрацоўваюцца і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

10. Тыпавая навучальная праграма па практыцы з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае змест, тэрміны і паслядоўнасць праходжання навучэнцамі, курсантамі практыкі, асноўныя патрабаванні да ўмоў арганізацыі практыкі, вынікаў праходжання практыкі навучэнцамі, курсантамі, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання, пералік навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Тыпавыя навучальныя праграмы па практыцы распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне сярэдняй спецыяльнай адукацыі, і зацвярджаюцца рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з пералікам замацаваных за імі спецыяльнасцей.

11. Навучальная праграма ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па навучальнай дысцыпліне распрацоўваецца ўстановай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на аснове тыпавай навучальнай праграмы па навучальнай дысцыпліне, прадугледжвае базавы ці павышаны ўзровень вывучэння навучальнай дысцыпліны і зацвярджаецца яе кіраўніком.

12. Навучальная праграма ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па практыцы распрацоўваецца гэтай установай адукацыі на аснове тыпавай навучальнай праграмы па практыцы, прадугледжвае базавы ці павышаны ўзровень праходжання практыкі і зацвярджаецца яе кіраўніком.

13. Эксперыментальная навучальная праграма ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па навучальнай дысцыпліне, эксперыментальная навучальная праграма ўстанова адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па практыцы апрабуюцца ва ўстанове адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па навучальных дысцыплінах, эксперыментальныя навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па практыцы распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць, і зацвярджаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з заснавальнікамі гэтых устаноў адукацыі.

РАЗДЗЕЛ XI ВЫШЭЙШАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 37 СІСТЭМА ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 202. Сістэма вышэйшай адукацыі

1. Вышэйшая адукацыя – узровень асноўнай адукацыі, накіраваны на развіццё асобы студэнта, курсанта, слухача, іх інтэлектуальных і творчых здольнасцей, атрыманне імі

спецыяльнай тэрэтычнай і практычнай падрыхтоўкі, які завяршаецца прысваеннем кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, ступені магістра.

2. Сістэма вышэйшай адукацыі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі;

2.2. адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі;

2.3. установы вышэйшай адукацыі;

2.4. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы вышэйшай адукацыі;

2.5. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы вышэйшай адукацыі;

2.6. арганізацыі, якія забяспечваюць правядзенне практычных заняткаў, праходжанне практыкі студэнтамі, курсантамі, слухачамі;

2.7. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

2.8. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (ці) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальную акадэмію навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы вышэйшай адукацыі.

3. Вышэйшая адукацыя падраздзяляецца на дзве ступені.

4. На I ступені вышэйшай адукацыі забяспечваецца падрыхтоўка спецыялістаў, якія валодаюць фундаментальнымі і спецыяльнымі ведамі, уменнямі і навыкамі, з прысваеннем кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй.

На I ступені вышэйшай адукацыі рэалізуюцца адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, і адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Вышэйшая адукацыя I ступені дае права на працяг адукацыі на II ступені вышэйшай адукацыі і на працаўладкаванне па атрыманай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і прысвоенай кваліфікацыі.

5. На II ступені вышэйшай адукацыі (магістратура) забяспечваюцца паглыбленая падрыхтоўка спецыяліста, фарміраванне ведаў, уменняў і навыкаў навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы з прысваеннем ступені магістра.

На II ступені вышэйшай адукацыі рэалізуюцца адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, і адукацыйная праграма вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра.

Вышэйшая адукацыя II ступені дае права на працяг адукацыі на ўзроўні паслядыпломнай адукацыі і на працаўладкаванне па атрыманай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) і прысвоенай кваліфікацыі.

Артыкул 203. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі

1. Удзельнікамі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі з'яўляюцца студэнты, курсанты, слухачы, законныя прадстаўнікі непаўналетніх студэнтаў, курсантаў, педагагічныя работнікі, у тым ліку прафесарска-выкладчыцкі склад.

2. Студэнтам на ўвесь перыяд атрымання вышэйшай адукацыі выдаюцца студэнцкі білет і заліковая кніжка, узоры якіх устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Курсантам, слухачам на ўвесь перыяд атрымання вышэйшай адукацыі выдаецца заліковая кніжка, узор якой устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Віды педагагічнай, навуковай дзейнасці, а таксама суадносіны колькасці студэнтаў і прафесарска-выкладчыцкага складу (якія не перавышаюць 10:1 для дзённай формы атрымання адукацыі) устанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Суадносіны колькасці студэнтаў, курсантаў, слухачоў, навучэнцаў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, праграмах падрыхтоўкі малодшых камандзіраў і праграмах падрыхтоўкі афіцэраў запасу, і прафесарска-выкладчыцкага складу ўстанаўлівае адпаведны рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання.

Аб'ём педагагічнай, навуковай дзейнасці для прафесарска-выкладчыцкага складу штогод устанаўліваецца ўстановай вышэйшай адукацыі зыходзячы з зацверджанай штатнай колькасці прафесарска-выкладчыцкага складу.

4. Пасады педагагічных работнікаў (асістэнт, выкладчык, старэйшы выкладчык, дацэнт, прафесар, загадчык (начальнік) кафедры) ва ўстановах вышэйшай адукацыі замяшчаюцца па конкурсе. Парадак правядзення конкурсу вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 204. Адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі

1. Адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі падраздзяляюцца на:

1.1. адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй;

1.2. адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

1.3. адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра;

1.4. адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра.

2. Адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі рэалізуюцца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі.

3. Адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі рэалізуюцца ва ўстановах вышэйшай адукацыі. Віды адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі ва ўказаных установах адукацыі, якія рэалізуюцца, вызначаюцца гэтым Кодэксам.

4. Асаблівасці рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі пры падрыхтоўцы кадраў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь устанаўліваюцца заканадаўствам.

Артыкул 205. Адукацыйныя стандарты вышэйшай адукацыі

1. Адукацыйныя стандарты вышэйшай адукацыі распрацоўваюцца па кожнай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і ўстанаўліваюць патрабаванні да зместу прафесійнай дзейнасці спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, кампетэнтнасці спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі, узроўню асноўнай адукацыі асоб, якія паступаюць для атрымання вышэйшай адукацыі, формаў і тэрмінаў атрымання вышэйшай адукацыі, арганізацыі адукацыйнага працэсу, максімальнага аб'ёму навучальнай нагрузкі студэнтаў, курсантаў, слухачоў, узроўню падрыхтоўкі выпускнікоў, падагульняльнай атэстацыі.

2. Распрацоўку адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі арганізуе Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе яе сумесна з навучальна-метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы вышэйшай адукацыі і арганізацыямі – заказчыкамі кадраў.

3. Адукацыйныя стандарты вышэйшай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (ці) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы вышэйшай адукацыі і (ці) для якіх рыхтуюцца кадры.

Артыкул 206. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі

1. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў дзённай форме атрымання адукацыі складае ад чатырох да пяці гадоў.

2. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені па найбольш складаных спецыяльнасцях, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, можа быць павялічаны не больш чым на адзін год.

3. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў вячэрняй ці завочнай форме атрымання адукацыі вызначаецца тэрмінам атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ў дзённай форме атрымання адукацыі і можа быць павялічаны не больш чым на адзін год.

4. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені асобамі, якія атрымліваюць вышэйшую адукацыю і навучаюцца па дадатковай спецыяльнасці (спецыялізацыі), павялічваецца не менш чым на адзін год.

5. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі I ступені асобамі, якія атрымалі сярэдняю спецыяльную адукацыю, можа быць скарачаны ўстановай вышэйшай адукацыі пасля ўзгаднення з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь пры ўмове захавання патрабаванняў адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі.

6. Тэрмін атрымання другой і наступнай вышэйшай адукацыі I ступені можа быць скарачаны ўстановай вышэйшай адукацыі пры ўмове захавання патрабаванняў адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі. Пры гэтым тэрмін атрымання адукацыі павінен быць не меншы чым тры гады.

7. Тэрмін атрымання другой і наступнай вышэйшай адукацыі I ступені для асоб, якія атрымліваюць другую і наступную вышэйшую адукацыю I ступені па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь, складае не менш чым два гады.

8. Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі II ступені складае ад аднаго года да двух гадоў.

ГЛАВА 38

УСТАНОВЫ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ. УЗАЕМАДЗЕЙННЕ ў СТАНОЎ

ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ З АРГАНІЗАЦЫЯМІ – ЗАКАЗЧЫКАМІ КАДРАЎ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 207. Установы вышэйшай адукацыі

1. Установа вышэйшай адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы вышэйшай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму сярэдняй адукацыі, адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых.

2. Установы вышэйшай адукацыі могуць быць наступных відаў:

- 2.1. класічны ўніверсітэт;
- 2.2. профільны ўніверсітэт (акадэмія, кансерваторыя);
- 2.3. інстытут;
- 2.4. вышэйшы каледж.

3. Класічны ўніверсітэт – установа вышэйшай адукацыі, што рэалізуе адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, па розных профілях адукацыі, напрамках адукацыі, адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, па розных профілях адукацыі, напрамках адукацыі, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, выконвае фундаментальныя і прыкладныя навуковыя даследаванні, функцыі навукова-метадычнага цэнтра па адпаведным профілі (профілях) адукацыі, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па адпаведных профілях адукацыі, напрамках адукацыі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых (за выключэннем адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў), адукацыйную праграму сярэдняй адукацыі, адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі па асобных спецыяльнасцях, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

4. Профільны ўніверсітэт (акадэмія, кансерваторыя) – установа вышэйшай адукацыі, што рэалізуе адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, па адным ці некалькіх профілях адукацыі, адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, па адным ці некалькіх профілях адукацыі, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, выконвае фундаментальныя і прыкладныя навуковыя даследаванні, функцыі навукова-метадычнага цэнтра па адпаведным профілі (профілях) адукацыі, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне

кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па адпаведным профілі (профілях) адукацыі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, адукацыйную праграму сярэдняй адукацыі, адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйныя праграмы сярэдняй спецыяльнай адукацыі па асобных спецыяльнасцях, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

5. Інстытут – установа вышэйшай адукацыі, што рэалізуе адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, па адной ці некалькіх блізкіх спецыяльнасцях аднаго ці некалькіх профіляў адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, выконвае фундаментальныя і прыкладныя навуковыя даследаванні па адпаведнай спецыяльнасці (спецыяльнасцях) аднаго ці некалькіх профіляў адукацыі, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, па адной ці некалькіх блізкіх спецыяльнасцях аднаго ці некалькіх профіляў адукацыі, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па адной ці некалькіх спецыяльнасцях аднаго ці некалькіх профіляў адукацыі, адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі. У інстытутах, якія знаходзяцца ў падпарадкаванні Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, рэалізацыя адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, не з'яўляецца абавязковай.

6. Вышэйшы каледж – установа вышэйшай адукацыі, што рэалізуе адукацыйную праграму вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, па спецыяльнасцях аднаго профілю адукацыі, адукацыйную праграму сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых.

7. Асноўнымі структурнымі падраздзяленнямі, якія забяспечваюць ажыццяўленне ўстановай вышэйшай адукацыі адукацыйнай, навуковай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці, з'яўляюцца інстытут без права юрыдычнай асобы, факультэт, кафедра, навукова-даследчая частка (сектар, аддзел), навучальна-метадычнае кіраўніцтва (частка, аддзел).

Інстытут без права юрыдычнай асобы – арганізацыйна-адміністрацыйнае структурнае падраздзяленне ўстановы вышэйшай адукацыі, якое забяспечвае ажыццяўленне ўстановай вышэйшай адукацыі адукацыйнай і навуковай дзейнасці, навучальна-метадычнай працы і павышэнне кваліфікацыі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй у рамках пэўных профілю адукацыі, напрамку адукацыі, спецыяльнасцей падрыхтоўкі спецыялістаў. У склад інстытута без права юрыдычнай асобы ўваходзяць факультэты і кафедры, якія не ўваходзяць у склад факультэта.

Факультэт – арганізацыйна-адміністрацыйнае структурнае падраздзяленне ўстановы вышэйшай адукацыі, якое забяспечвае ажыццяўленне ўстановай вышэйшай адукацыі

адукацыйнай і навуковай дзейнасці, навучальна-метадычнай працы ў рамках пэўных профілю адукацыі, напрамку адукацыі, спецыяльнасцей падрыхтоўкі спецыялістаў. У склад факультэта ўваходзяць кафедры.

Кафедра – асноўнае структурнае падраздзяленне ўстановы вышэйшай адукацыі, якое забяспечвае ажыццяўленне ўстановай вышэйшай адукацыі адукацыйнай і навуковай дзейнасці, а таксама навучальна-метадычнай працы па адной ці некалькіх блізкіх спецыяльнасцях або навучальных дысцыплінах. Кафедры могуць уваходзіць у склад інстытута без права юрыдычнай асобы, факультэта і з'яўляцца самастойнымі структурнымі падраздзяленнямі.

Навукова-даследчая частка (сектар, аддзел) – структурнае падраздзяленне ўстановы вышэйшай адукацыі, якое забяспечвае арганізацыю, каардынацыю і ажыццяўленне навуковай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці ўстановы вышэйшай адукацыі і кіраванне ёю. У склад навукова-даследчай часткі (сектара) уваходзяць навукова-даследчыя інстытуты, навукова-даследчыя лабараторыі, іншыя структурныя падраздзяленні, якія забяспечваюць арганізацыю, каардынацыю і ажыццяўленне навуковай, навукова-тэхнічнай ці інавацыйнай дзейнасці і кіраванне ёю.

Навучальна-метадычнае кіраўніцтва (частка, аддзел) – структурнае падраздзяленне ўстановы вышэйшай адукацыі, якое арганізуе і каардынуе навучальна-метадычную працу, навучальную дзейнасць.

Артыкул 208. Кіраванне ўстановай вышэйшай адукацыі

1. Непасрэднае кіраванне ўстановай вышэйшай адукацыі ажыццяўляе яе кіраўнік (рэктар, начальнік).

2. Кіраўнік дзяржаўнай установы вышэйшай адукацыі прызначаецца на пасаду і вызваляецца ад пасады ў парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

3. Кіраўніка прыватнай установы вышэйшай адукацыі прызначае на пасаду і вызваляе ад пасады Міністр адукацыі Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні заснавальніка.

4. Непасрэднае кіраванне інстытутам без права юрыдычнай асобы ажыццяўляе яго дырэктар.

Дырэктар інстытута без права юрыдычнай асобы прызначаецца на пасаду па прадстаўленні савета ўстановы вышэйшай адукацыі і вызваляецца ад пасады кіраўніком установы вышэйшай адукацыі, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

5. Непасрэднае кіраванне факультэтам ажыццяўляе яго дэкан (начальнік).

Дэкан (начальнік) факультэта прызначаецца на пасаду па прадстаўленні савета ўстановы вышэйшай адукацыі і вызваляецца ад пасады кіраўніком установы вышэйшай адукацыі.

6. Непасрэднае кіраванне кафедрай ажыццяўляе загадчык (начальнік) кафедры.

Загадчык (начальнік) кафедры прызначаецца на пасаду пасля яго выбарнага савета ўстановы вышэйшай адукацыі і вызваляецца ад пасады кіраўніком установы вышэйшай адукацыі.

7. Асноўным органам самакіравання ўстановы вышэйшай адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе кіраўнік.

8. Асноўным органам самакіравання факультэта з'яўляецца савет факультэта, які ўзначальвае яго кіраўнік.

9. Ва ўстанове вышэйшай адукацыі можа стварацца папячыцельскі савет і па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь могуць стварацца іншыя органы самакіравання.

Артыкул 209. Вядучыя ўстановы вышэйшай адукацыі

1. Установе вышэйшай адукацыі можа быць нададзены статус вядучай установы вышэйшай адукацыі ў сістэме вышэйшай адукацыі і (ці) вядучай установы вышэйшай адукацыі ў галіне.

2. Статус вядучай установы вышэйшай адукацыі ў сістэме адукацыі можа быць нададзены ўстанове вышэйшай адукацыі ў мэтах далейшага ўдасканалвання сістэмы вышэйшай адукацыі, умацнення яе ролі ў вырашэнні сацыяльна-эканамічных, навукова-тэхнічных і іншых задач развіцця Рэспублікі Беларусь, садзейнічання фарміраванню напрамкаў навуковых даследаванняў устаноў вышэйшай адукацыі, каардынацыі дзейнасці навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы вышэйшай адукацыі і распрацоўкі сучасных адукацыйных тэхналогій і сродкаў навучання ў сістэме вышэйшай адукацыі.

Статус вядучай установы вышэйшай адукацыі ў сістэме вышэйшай адукацыі надае Урад Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

3. Статус вядучай установы вышэйшай адукацыі ў галіне можа быць нададзены ўстанове вышэйшай адукацыі ў мэтах далейшага ўдасканалвання сістэмы вышэйшай адукацыі, умацнення яе ролі ў вырашэнні сацыяльна-эканамічных, навукова-тэхнічных і іншых задач развіцця галін эканомікі і сацыяльнай сферы, садзейнічання развіццю напрамкаў навуковых даследаванняў у канкрэтнай галіне, каардынацыі дзейнасці навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы вышэйшай адукацыі і распрацоўкі сучасных адукацыйных тэхналогій і сродкаў навучання.

Статус вядучай установы вышэйшай адукацыі ў галіне надае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з Рэспубліканскім саветам рэктараў устаноў вышэйшай адукацыі на падставе прапановы дзяржаўнага органа (арганізацыі), у падпарадкаванні якога знаходзіцца ўстанова вышэйшай адукацыі.

Артыкул 210. Узаемадзеянне ўстаноў вышэйшай адукацыі з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў

1. Узаемадзеянне ўстаноў вышэйшай адукацыі з арганізацыямі – заказчыкамі кадраў ажыццяўляецца ў мэтах забеспячэння арганізацый, якія маюць патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, спецыялістамі з вышэйшай адукацыяй.

2. Для ўзаемадзеяння арганізацыя, якая мае патрэбнасць у падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, заключае дагавор аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй або падае ва ўстанову вышэйшай адукацыі заяўку на падрыхтоўку спецыялістаў.

3. Дагавор аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй заключаецца ў выпадку, калі арганізацыя, якая мае патрэбу ў падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, прымае на сябе абавязацельствы па арганізацыі праходжання вытворчай практыкі студэнтамі, курсантамі, слухачамі і правядзення з імі практычных заняткаў, развіцці матэрыяльна-тэхнічнай і сацыяльна-культурнай базы ўстановы вышэйшай адукацыі.

4. Істотнымі ўмовамі дагавора аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй з'яўляюцца:

- 4.1. прадмет дагавора;
- 4.2. колькасць асоб, якая заяўляецца для падрыхтоўкі ва ўстанове адукацыі ў мэтах далейшага працаўладкавання ў арганізацыі – заказчыку кадраў, і тэрміны іх навучання;
- 4.3. спецыяльнасці, кваліфікацыі, па якіх будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка;
- 4.4. парадак праходжання студэнтамі, курсантамі, слухачамі вытворчай практыкі, правядзення практычных заняткаў;
- 4.5. замацаванне аб'ектаў і абсталявання для праходжання вытворчай практыкі;
- 4.6. удзел у развіцці матэрыяльна-тэхнічнай і сацыяльна-культурнай базы ўстановы адукацыі;

4.7. стажыроўка педагогічных работнікаў установы адукацыі ў арганізацыі – заказчыку кадраў;

4.8. удзел прадстаўнікоў арганізацыі – заказчыка кадраў у падагульняльнай атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў;

4.9. працаўладкаванне выпускнікоў у арганізацыі – заказчыку кадраў.

5. Арганізацыя, якая заключыла дагавор аб узаемадзеянні ўстанова адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, прызнаецца базавай арганізацыяй адпаведнай установы адукацыі.

Базавая арганізацыя мае пераважнае права на задавальненне сваёй патрэбы ў спецыялістах з вышэйшай адукацыяй з ліку выпускнікоў адпаведнай установы адукацыі. Пры наяўнасці некалькіх базавых арганізацый задавальненне патрэбы ў спецыялістах з вышэйшай адукацыяй ажыццяўляецца ў парадку чарговасці, якая вызначаецца зыходзячы з даты заключэння адпаведных дагавораў.

6. Дагавор аб узаемадзеянні ўстанова адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй заключаецца паміж установамі адукацыі і арганізацыямі дзяржаўнай формы ўласнасці па ўзгадненні з дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), у падпарадкаванні якіх яны знаходзяцца, а паміж установамі адукацыі і арганізацыямі прыватнай формы ўласнасці – па ўзгадненні з іх заснавальнікамі.

7. Заяўка на падрыхтоўку спецыялістаў – заказ арганізацыі, што мае патрэбу ў падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, які накіроўваецца ва ўстанову вышэйшай адукацыі, на падрыхтоўку спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй у мэтах іх далейшага працаўладкавання ў гэтай арганізацыі.

8. У заяўцы на падрыхтоўку спецыялістаў указваюцца:

8.1. колькасць асоб (па гадах), якая заяўляецца для падрыхтоўкі;

8.2. спецыяльнасці, кваліфікацыі, па якіх ёсць патрэба ў падрыхтоўцы.

9. Палажэнне аб базавай арганізацыі ўстанова вышэйшай адукацыі, прыкладная форма дагавора аб узаемадзеянні ўстанова адукацыі з арганізацыяй – заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, парадак яго заключэння і форма заяўкі на падрыхтоўку спецыялістаў зацвярджаюцца Урадам Рэспублікі Беларусь або ўпаўнаважаным ім органам.

Артыкул 211. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы вышэйшай адукацыі

1. Для ўдасканалвання навукова-метадычнага забеспячэння вышэйшай адукацыі і падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь можа ствараць на базе вядучых устаноў вышэйшай адукацыі навучальна-метадычныя аб'яднанні ўстаноў вышэйшай адукацыі па профілях адукацыі, напрамках адукацыі, спецыяльнасцях.

2. У склад навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы вышэйшай адукацыі могуць уваходзіць педагогічныя і навуковыя работнікі ўстаноў вышэйшай адукацыі, акрэдытаваных на адпаведнасць заяўленаму віду ўстанова адукацыі, прадстаўнікі дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, зацікаўленых у падрыхтоўцы спецыялістаў па пэўных профілях адукацыі, напрамках адукацыі, спецыяльнасцях.

3. Асноўнымі функцыямі навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы вышэйшай адукацыі з'яўляюцца:

3.1. удзел у распрацоўцы і ўдасканалванні адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі;

3.2. удзел у распрацоўцы і ўдасканалванні тыпавых навучальных планаў па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) і тыпавых навучальных праграм па навучальных дысцыплінах;

3.3. экспертыза навучальных планаў устаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) і навучальных праграм устаноў вышэйшай адукацыі па навучальных дысцыплінах, правядзенне кансультацый для зацікаўленых арганізацый аб павышэнні якасці адукацыі;

3.4. узгадненне рукапісаў падручнікаў, навучальных і навучальна-метадычных дапаможнікаў;

3.5. падрыхтоўка заключэнняў аб мэтазгоднасці адкрыцця падрыхтоўкі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях).

4. Рашэнні навучальна-метадычнага аб'яднання ў сферы вышэйшай адукацыіносяць рэкамендацыйны характар.

5. Дзейнасць навучальна-метадычнага аб'яднання ў сферы вышэйшай адукацыікардынуе вядучая ўстанова вышэйшай адукацыі, на базе якой яно створана.

6. Палажэнне аб навучальна-метадычным аб'яднанні ў сферы вышэйшай адукацыізацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 39

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 212. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі арганізуецца ва ўстановах адукацыі па навучальных гадах. Навучальны год пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі дзеліцца на семестры, якія завяршаюцца экзаменацыйнымі сесіямі.

2. Для студэнтаў, курсантаў, слухачоў устанаўліваюцца:

2.1. канікулы на працягу навучальнага года працягласцю не меншай за 2 каляндарныя тыдні;

2.2. летнія канікулы працягласцю, не меншай за 4 каляндарныя тыдні.

3. Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі з'яўляецца навучальны занятак: лекцыя, семінарскі, лабараторны, практычны занятак, кансультацыя і іншы занятак. Навучальныя заняткі могуць праводзіцца па зменах. Дадаткова праводзяцца факультатывыя заняткі.

Парадак арганізацыі навучальнай і вытворчай практыкі вызначаецца Палажэннем аб практыцы студэнтаў, курсантаў, слухачоў, якое зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

4. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі ажыццяўляецца ў навучальных групах або індыўдуальна. Навучальныя групы могуць аб'ядноўвацца ў патокі.

5. Напаўняльнасць навучальнай групы складае ад 20 да 30 студэнтаў, курсантаў, слухачоў.

Напаўняльнасць навучальных груп пры навучанні па спецыяльнасцях профілю адукацыі «Мастацтва і дызайн» і па спецыяльнасці «Фізічная культура» складае не менш за 6 студэнтаў, курсантаў, слухачоў, па спецыяльнасцях профілю адукацыі «Ахова здароўя» – не менш за 4 студэнты, курсанты, слухачы.

Напаўняльнасць навучальнай групы, у якой адукацыйны працэс арганізаваны толькі для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, складае ад 6 да 12 студэнтаў, курсантаў, слухачоў.

Напаўняльнасць навучальнай групы, у якой адукацыйны працэс адначасова арганізаваны для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і іншых асоб, складае 20 студэнтаў, курсантаў, слухачоў, з іх не больш за 6 студэнтаў, курсантаў, слухачоў з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

6. Заснавальнік установы вышэйшай адукацыі можа ўстанаўліваць меншую напаўняльнасць навучальных груп. Для ўстаноў адукацыі, функцыянаванне якіх забяспечваецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, рашэнне аб змяншэнні напаўняльнасці груп прымае пасля ўзгаднення з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь.

7. Адукацыйны працэс ажыццяўляецца індывідуальна на падставе рашэння кіраўніка ўстановы вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з індывідуальным навучальным планам або на падставе тыпавога навучальнага плана па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці).

Артыкул 213. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі

1. Ва ўстанову вышэйшай адукацыі для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені на ўсе формы атрымання адукацыі прымаюцца асобы, якія маюць агульную сярэднюю адукацыю, прафесійна-тэхнічную адукацыю з агульнай сярэдняй адукацыяй або сярэдняю спецыяльную адукацыю, а для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені – асобы, якія атрымалі вышэйшую адукацыю I ступені.

2. Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасцях, якія ўказаны ў Правілах прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені, ажыццяўляецца пасля праходжання імі прафесіянальна-псіхалагічнай гутаркі або тэсціравання ва ўстанове вышэйшай адукацыі, па выніках якіх гэтыя асобы дапускаюцца або не дапускаюцца да ўдзелу ў конкурсе па адпаведнай спецыяльнасці.

3. Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях), якія ўказаны ў Правілах прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені, ажыццяўляецца пасля праходжання імі прафесійнага адбору, па выніках якога гэтыя асобы дапускаюцца або не дапускаюцца да ўдзелу ў конкурсе па адпаведнай спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі).

4. Для арганізацыі прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі ва ўстанове вышэйшай адукацыі ствараецца прыёмная камісія, якую ўзначальвае яе кіраўнік. Прыёмная камісія дзейнічае ў адпаведнасці з Палажэннем аб прыёмнай камісіі ўстановы вышэйшай адукацыі, якое зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Правіламі прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі I ступені. Прыём асоб для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Правіламі прыёму асоб для атрымання вышэйшай адукацыі II ступені.

ГЛАВА 40

АТЭСТАЦЫЯ СТУДЭНТАЎ, КУРСАНТАЎ, СЛУХАЧОЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 214. Бягучая атэстацыя студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі

1. Студэнты, курсанты, слухачы пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі праходзяць бягучую атэстацыю.

2. Формамі бягучай атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне

кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, з'яўляюцца:

- 2.1. курсавы праект (курсавая праца);
- 2.2. залік (дыферэнцыраваны залік);
- 2.3. экзамен па навучальнай дысцыпліне.

3. Вынікі бягучай атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале або адзнакамі «залічана», «не залічана». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі не ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы і «залічана».

4. Формамі бягучай атэстацыі студэнтаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, з'яўляюцца:

- 4.1. залік (дыферэнцыраваны залік);
- 4.2. экзамен па навучальнай дысцыпліне;
- 4.3. кандыдацкі залік (дыферэнцыраваны залік) па агульнаадукацыйнай дысцыпліне;
- 4.4. кандыдацкі экзамен па агульнаадукацыйнай дысцыпліне.

5. Пералік агульнаадукацыйных дысцыплін, па якіх здаюцца кандыдацкія залікі (дыферэнцыраваныя залікі) і кандыдацкія экзамены, устанаўлівае Вышэйшая атэстацыйная камісія Рэспублікі Беларусь.

6. Формамі бягучай атэстацыі студэнтаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, з'яўляюцца:

- 6.1. залік (дыферэнцыраваны залік);
- 6.2. экзамен па навучальнай дысцыпліне.

7. Вынікі бягучай атэстацыі студэнтаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале або адзнакамі «залічана», «не залічана». Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі, не ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы і «залічана».

8. Парадак правядзення бягучай атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі.

Артыкул 215. Падагульняльная атэстацыя студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі

1. Студэнты, курсанты, слухачы пры завяршэнні асваення зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі праходзяць падагульняльную атэстацыю.

2. Падагульняльная атэстацыя ажыццяўляецца дзяржаўнай экзаменацыйнай камісіяй.

3. Да падагульняльнай атэстацыі дапускаюцца студэнты, курсанты, слухачы, якія поўнасю выканалі навучальныя планы, навучальныя праграмы, індывідуальныя планы працы магістрантаў.

4. Падагульняльная атэстацыя студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, праводзіцца ў форме:

4.1. дзяржаўнага экзамену;

4.2. дзяржаўнага экзамену і абароны дыпломнага праекта (дыпломнай працы).

5. Вынікі падагульняльнай атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале. Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі, не ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы.

6. Падагульняльная атэстацыя студэнтаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, праводзіцца ў форме абароны магістарскай дысертацыі.

7. Вынікі падагульняльнай атэстацыі студэнтаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, ацэньваюцца адзнакамі «абараніў(ла)» з адзнакай у балах па дзесяцібальнай шкале або «не абараніў(ла)». Станоўчай з'яўляецца адзнака «абараніў(ла)» з адзнакай не ніжэйшай за 4 (чатыры) балы.

8. Студэнтам, курсантам, слухачам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін з-за ўважлівай прычыны, даецца права прайсці падагульняльную атэстацыю ў іншы тэрмін падчас працы дзяржаўнай экзаменацыйнай камісіі.

9. Студэнтам, курсантам, слухачам, якія не прайшлі падагульняльную атэстацыю ва ўстаноўлены тэрмін без уважлівай прычыны або атрымалі па яе выніках адзнакі «абараніў(ла)» з адзнакай, ніжэйшай за 4 (чатыры) балы або «не абараніў(ла)», даецца права праходжання падагульняльнай атэстацыі падчас працы дзяржаўнай экзаменацыйнай камісіі, але не раней чым праз дзесяць месяцаў на працягу:

9.1. трох гадоў пасля адлічэння з установы вышэйшай адукацыі, калі яны асвойвалі змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі I ступені, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і інтэгравана з адукацыйнымі праграмамі сярэдняй спецыяльнай адукацыі;

9.2. двух гадоў пасля адлічэння з установы вышэйшай адукацыі, калі яны асвойвалі змест адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра.

10. Парадак правядзення падагульняльнай атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі вызначаецца Правіламі

правядзення атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі.

11. Для курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь заканадаўствам могуць устанаўлівацца асаблівасці праходжання падагульняльнай атэстацыі.

ГЛАВА 41

НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 216. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння вышэйшай адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне вышэйшай адукацыі ўключае ў сябе:

- 1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі;
- 1.2. праграмна-планавальную дакументацыю выхавання;
- 1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;
- 1.4. навучальныя выданні;
- 1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне вышэйшай адукацыі ажыццяўляюць:

- 2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне вышэйшай адукацыі;
- 2.2. установы вышэйшай адукацыі;
- 2.3. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы вышэйшай адукацыі;
- 2.4. арганізацыі – заказчыкі кадраў;
- 2.5. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (або) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы вышэйшай адукацыі.

Артыкул 217. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі ўключае ў сябе навучальныя планы, навучальныя праграмы і індывідуальныя планы працы магістрантаў.

2. Навучальныя планы падраздзяляюцца на:

- 2.1. тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей);
- 2.2. навучальныя планы ўстаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях);
- 2.3. эксперыментальныя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях);
- 2.4. індывідуальныя навучальныя планы.

3. Тыпавы навучальны план па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове адукацыйнага стандарту

вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і ўстанаўлівае пералік, паслядоўнасць і аб'ём навучальных дысцыплін дзяржаўнага кампанента, абавязковых для вывучэння, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на кампанент установы вышэйшай адукацыі і спецыялізацыю, паслядоўнасць і тэрміны вывучэння навучальных дысцыплін, віды і тэрміны праходжання практыкі, вызначае абавязковую і максімальную навучальную нагрузку ў тыдзень на аднаго студэнта, курсанта, слухача, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны правядзення атэстацыі.

Тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей) распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне вышэйшай адукацыі, і навучальна-метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы вышэйшай адукацыі і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы вышэйшай адукацыі і (або) для якіх ажыццяўляецца падрыхтоўка кадраў, пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

4. Навучальны план установы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) распрацоўваецца на аснове тыпавога навучальнага плана па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці) і ўстанаўлівае пералік, паслядоўнасць і аб'ём навучальных дысцыплін дзяржаўнага кампанента, абавязковых для вывучэння, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на кампанент установы вышэйшай адукацыі і спецыялізацыю, паслядоўнасць і тэрміны вывучэння навучальных дысцыплін, тэрміны праходжання практыкі, абавязковую і максімальную навучальную нагрузку ў тыдзень на аднаго студэнта, курсанта, слухача, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны правядзення атэстацыі.

Навучальныя планы ўстаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) распрацоўваюцца ўстановамі вышэйшай адукацыі для атрымання вышэйшай адукацыі ў кожнай форме атрымання адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

5. Эксперыментальны навучальны план па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі) апрабуецца ва ўстанове вышэйшай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) распрацоўваюцца ўстановамі вышэйшай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь. Эксперыментальныя навучальныя планы па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) могуць распрацоўвацца па кожнай форме атрымання адукацыі.

6. Індывідуальны навучальны план устанаўлівае асаблівасці атрымання вышэйшай адукацыі паспяховымі студэнтамі, курсантамі, слухачамі, якія з-за ўважлівых прычын не могуць пастаянна або часова наведваць навучальныя заняткі і (або) праходзіць ва ўстаноўленыя тэрміны атэстацыю.

Індывідуальныя навучальныя планы распрацоўваюцца ўстановамі вышэйшай адукацыі на аснове навучальных планаў устаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

7. Навучальныя праграмы падраздзяляюцца на:

7.1. тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах;

7.2. навучальныя праграмы ўстаноў вышэйшай адукацыі па навучальных дысцыплінах;

7.3. эксперыментальныя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах;

7.4. праграмы-мінімумы кандыдацкіх экзаменаў па агульнаадукацыйных дысцыплінах;

7.5. праграмы-мінімумы кандыдацкіх залікаў (дыферэнцыраваных залікаў) па агульнаадукацыйных дысцыплінах.

8. Тыпавая навучальная праграма па навучальнай дысцыпліне з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы вывучэння навучальнай дысцыпліны, яе змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці студэнтаў, курсантаў, слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання, пералік навучальных выданняў і сродкаў навучання. Тыпавая навучальная праграма па навучальнай дысцыпліне з'яўляецца адзінай для ўсіх формаў атрымання вышэйшай адукацыі.

Тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне вышэйшай адукацыі, і навучальна-метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы вышэйшай адукацыі і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы вышэйшай адукацыі і (або) для якіх рыхтуюцца кадры.

9. Навучальная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па навучальнай дысцыпліне распрацоўваецца на аснове тыпавой навучальнай праграмы па навучальнай дысцыпліне, прадугледжвае мэты і задачы вывучэння навучальнай дысцыпліны і вызначае пры дапамозе навучальна-метадычнай карты навучальнай дысцыпліны яе змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці студэнтаў, курсантаў, слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання, пералік навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Навучальныя праграмы ўстаноў вышэйшай адукацыі па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца ўстановамі вышэйшай адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

10. Эксперыментальная навучальная праграма па навучальнай дысцыпліне апрабуецца ва ўстановах вышэйшай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца ўстановамі вышэйшай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

11. Праграма-мінімум кандыдацкага экзамену па агульнаадукацыйнай дысцыпліне і праграма-мінімум кандыдацкага заліку (дыферэнцыраванага заліку) па агульнаадукацыйнай дысцыпліне з'яўляюцца тэхнічнымі нарматыўнымі прававымі актамі і вызначаюць мэты і задачы вывучэння адпаведнай агульнаадукацыйнай дысцыпліны, яе змест, час, адведзены на

вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці магістранта, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання.

Праграмы-мінімумы кандыдацкіх экзаменаў па агульнаадукацыйных дысцыплінах і праграмы-мінімумы кандыдацкіх залікаў (дыферэнцыраваных залікаў) па агульнаадукацыйных дысцыплінах распрацоўваюцца і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

12. Індывідуальны план працы магістранта распрацоўваецца на аснове навучальнага плана ўстанова вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі), прадугледжвае мерапрыемствы па асваенні адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені, якая фарміруе веды, уменні і навыкі навукова-педагагічнай і навукова-даследчай працы і забяспечвае атрыманне ступені магістра, або адукацыйнай праграмы вышэйшай адукацыі II ступені з паглыбленай падрыхтоўкай спецыяліста, якая забяспечвае атрыманне ступені магістра, і ўстанаўлівае пералік і паслядоўнасць навучальных дысцыплін, якія вывучаюцца, аб'ём навучальнай нагрукі, які ўключае праграму падрыхтоўкі магістарскай дысертацыі, праходжання практыкі, ажыццяўлення навукова-даследчай працы, формы і тэрміны справаздачнасці.

Індывідуальныя планы працы магістрантаў распрацоўваюцца ўстановамі вышэйшай адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

РАЗДЕЛ XII ПАСЛЯДЫПЛОМНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 42 СІСТЭМА ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 218. Сістэма паслядыпломнай адукацыі

1. Паслядыпломная адукацыя – узровень асноўнай адукацыі, накіраваны на развіццё асобы аспіранта, ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка і рэалізацыю іх інтэлектуальнага і творчага патэнцыялу, фарміраванне прафесійных навыкаў арганізацыі і правядзення навуковых даследаванняў, які ў тым ліку завяршаецца прысваеннем навуковай кваліфікацыі «Даследчык».

2. Сістэма паслядыпломнай адукацыі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі;

2.2. адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

2.3. установы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

2.4. арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

2.5. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы паслядыпломнай адукацыі;

2.6. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

2.7. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (або) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальную акадэмію навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы паслядыпломнай адукацыі.

3. Паслядыпломная адукацыя ўключае ў сябе дзве ступені:

3.1. аспірантура (ад'юнктура) – I ступень паслядыпломнай адукацыі, накіраваная на падрыхтоўку спецыялістаў, якія валодаюць навыкамі планавання і самастойнага правядзення

навуковых даследаванняў, глыбокімі тэарэтычнымі ведамі, якія дазваляюць падрыхтаваць кваліфікацыйную навуковую працу (дысертцыю) на суісканне вучонай ступені кандыдата навук. На I ступені паслядыпломнай адукацыі рэалізуецца адукацыйная праграма аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык»;

3.2. дактарантура – II ступень паслядыпломнай адукацыі, накіраваная на падрыхтоўку спецыялістаў, якія валодаюць навыкамі арганізацыі навукова-даследчай працы па новым напрамку навуковых даследаванняў або ў развіццё існуючых актуальных напрамкаў навуковых даследаванняў, аналітычнага абагульнення вынікаў навуковай дзейнасці, якія дазваляюць падрыхтаваць кваліфікацыйную навуковую працу (дысертцыю) на суісканне вучонай ступені доктара навук. На II ступені паслядыпломнай адукацыі рэалізуецца адукацыйная праграма дактарантуры.

Артыкул 219. Адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

1. Адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі падраздзяляюцца на:

1.1. адукацыйную праграму аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык»;

1.2. адукацыйную праграму дактарантуры.

2. Адукацыйная праграма аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», рэалізуецца ў дзённай і завочнай формах атрымання адукацыі або ў форме суіскальнасці.

3. Адукацыйная праграма дактарантуры рэалізуецца ў дзённай форме атрымання адукацыі або ў форме суіскальнасці.

4. Асаблівасці рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі пры падрыхтоўцы навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі па спецыяльнасцях (напрамках спецыяльнасцей, спецыялізацыях) для Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь, іншых войскаў і воінскіх фарміраванняў Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь устанаўліваюцца заканадаўствам.

Артыкул 220. Тэрмін атрымання паслядыпломнай адукацыі

Тэрмін атрымання паслядыпломнай адукацыі складае:

у дзённай форме атрымання адукацыі – не больш за тры гады;

у завочнай форме атрымання адукацыі – не больш за чатыры гады;

у форме суіскальнасці – не больш за пяць гадоў.

Артыкул 221. Установы адукацыі, арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі

1. Да ўстаноў адукацыі, арганізацый, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, адносяцца:

1.1. класічны ўніверсітэт, профільны ўніверсітэт (акадэмія, кансерваторыя), інстытут;

1.2. акадэмія паслядыпломнай адукацыі, універсітэт, профільны ўніверсітэт (акадэмія, кансерваторыя), інстытут;

1.2. акадэмія паслядыпломнай адукацыі, інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі;

1.3. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне паслядыпломнай адукацыі, падпарадкаваныя рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання;

1.4. навуковыя арганізацыі, падпарадкаваныя рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання, іншым дзяржаўным арганізацыям, падпарадкаваным Ураду Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі;

1.5. арганізацыі, упаўнаважаныя Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь на рэалізацыю адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі.

2. Установы адукацыі, арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, ажыццяўляюць адукацыйную дзейнасць у сферы паслядыпломнай адукацыі пасля атрымання права займацца паслядыпломнай адукацыяй у парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

3. Ва ўстановах адукацыі, арганізацыях, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, могуць стварацца структурныя падраздзяленні, якія ажыццяўляюць арганізацыйнае і інфармацыйнае забеспячэнне паслядыпломнай адукацыі і кантроль за ходам асваення аспірантамі, ад'юнктамі, дактарантамі, суіскальнікамі зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі.

ГЛАВА 43

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ, ЯГО ЎДЗЕЛЬНІКІ

Артыкул 222. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі арганізуецца па навучальных гадах. Навучальны год пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі дзеліцца на паўгоддзі.

2. Для аспірантаў (ад'юнктаў), што асвойваюць адукацыйную праграму аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», у дзённай форме атрымання адукацыі, дактарантаў устанаўліваюцца штогадовыя канікулы працягласцю трыццаць каляндарных дзён.

3. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі арганізуецца ў формах навучальных заняткаў (лекцыі, практычныя заняткі, кансультацыі) і навуковых даследаванняў.

4. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі ажыццяўляецца ў групах або індывідуальна ў адпаведнасці з індывідуальнымі планамі працы аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў.

5. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі арганізуецца ў адпаведнасці з Палажэннем аб падрыхтоўцы навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі, якое зацвярджае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 223. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

1. Удзельнікамі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі з'яўляюцца аспіранты, ад'юнкты, дактаранты, суіскальнікі, педагогічныя работнікі, у тым ліку навуковыя кіраўнікі, навуковыя кансультанты.

2. Аспірантам (ад'юнктам, дактарантам, суіскальнікам) на ўвесь перыяд атрымання паслядыпломнай адукацыі выдаецца пасведчанне, узор якога ўстанаўлівае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Навуковы кіраўнік – спецыяліст, які прызначаецца кіраўніком установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) для аказання дапамогі ў асваенні зместу адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», і падрыхтоўцы кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі) на суісканне вучонай ступені кандыдата навук.

4. Навуковы кансультант – спецыяліст, які прызначаецца кіраўніком установы адукацыі (арганізацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі) для аказання дапамогі ў асваенні зместу адукацыйнай праграмы дактарантуры і падрыхтоўцы кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі) на суісканне вучонай ступені доктара навук.

5. Патрабаванні да спецыялістаў для прызначэння іх навуковымі кіраўнікамі, навуковымі кансультантамі вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

6. Навуковыя кіраўнікі, навуковыя кансультанты абавязаны:

6.1. правесці кансультацыі, неабходныя для асваення аспірантамі, ад'юнктамі, дактарантамі, суіскальнікамі зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі, падрыхтоўкі кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі);

6.2. аказваць дапамогу аспірантам, ад'юнктам, дактарантам, суіскальнікам у асваенні метадаў і матэрыялаў, якія выкарыстоўваюцца пры падрыхтоўцы кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі);

6.3. забяспечваць фарміраванне ў аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў прафесійных навыкаў арганізацыі і правядзення навукова-даследчых прац, правілаў навуковай этыкі;

6.4. садзейнічаць забеспячэнню аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў неабходнымі матэрыяламі, навуковай і навукова-тэхнічнай літаратурай па тэме кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі), абсталяваннем;

6.5. уносіць у індывідуальныя планы працы аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў рэкамендацыі па асваенні імі зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі і падрыхтоўцы кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі);

6.6. кантраляваць якасць асваення аспірантамі, ад'юнктамі, дактарантамі, суіскальнікамі зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі і падрыхтоўку кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі);

6.7. выконваць іншыя абавязкі, якія вызначаюцца заканадаўчымі актамі.

ГЛАВА 44

АТЭСТАЦЫЯ АСПІРАНТАЎ, АД'ЮНКТАЎ, ДАКТАРАНТАЎ, СУІСКАЛЬНІКАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 224. Бягучая атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

1. Аспіранты, ад'юнкты, дактаранты, суіскальнікі пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі праходзяць бягучую атэстацыю.

2. Формамі бягучай атэстацыі аспірантаў, ад'юнктаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», з'яўляюцца:

2.1. справаздача аспіранта (ад'юнкта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы;

2.2. кандыдацкі экзамен па спецыяльнай дысцыпліне.

3. Формай бягучай атэстацыі дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дактарантуры з'яўляецца справаздача дактаранта (суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы.

4. Бягучая атэстацыя ў форме справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы праводзіцца па выніках паўгоддзя і навучальнага года атэстацыйнымі камісіямі на падставе прадстаўлення навуковага кіраўніка (навуковага кансультанта) і справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы.

5. Вынікам бягучай атэстацыі ў форме справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы з'яўляецца зацвярджэнне або незацвярджэнне справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы. Станоўчым вынікам бягучай атэстацыі з'яўляецца зацвярджэнне справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы.

6. Бягучую атэстацыю аспірантаў, ад'юнктаў, суіскальнікаў у форме кандыдацкага экзамену па спецыяльнай дысцыпліне праводзяць экзаменацыйнымі камісіі.

7. Вынікі бягучай атэстацыі аспірантаў, ад'юнктаў, суіскальнікаў у форме кандыдацкага экзамену па спецыяльнай дысцыпліне ацэньваюцца адзнакамі ў балах па дзесяцібальнай шкале. Станоўчымі з'яўляюцца адзнакі не ніжэйшыя за 4 (чатыры) балы.

8. Бягучая атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі праводзіцца ў парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 225. Падагульняльная атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі

1. Аспіранты, ад'юнкты, дактаранты, суіскальнікі пры завяршэнні асваення зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі праходзяць падагульняльную атэстацыю.

2. Падагульняльная атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі праводзіцца ў форме справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы і ажыццяўляецца дзяржаўнай атэстацыйнай камісіяй.

3. Вынікам падагульняльнай атэстацыі аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі з'яўляецца зацвярджэнне або незацвярджэнне справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы. Станоўчым вынікам падагульняльнай атэстацыі з'яўляецца зацвярджэнне справаздачы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) аб выкананні індывідуальнага плана працы.

4. Падагульняльная атэстацыя аспірантаў, ад'юнктаў, дактарантаў, суіскальнікаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм паслядыпломнай адукацыі праводзіцца ў парадку, які вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 45

НАУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ПАСЛЯДЫПЛОМНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 226. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння паслядыпломнай адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне паслядыпломнай адукацыі пры асваенні адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», уключае ў сябе індывідуальныя планы працы аспірантаў, ад'юнктаў, суіскальнікаў і праграмы-мінімумы кандыдацкіх экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне паслядыпломнай адукацыі пры асваенні адукацыйнай праграмы дактарантуры ўключае ў сябе індывідуальныя планы працы дактарантаў, суіскальнікаў.

3. Навукова-метадычнае забеспячэнне паслядыпломнай адукацыі ажыццяўляюць:

3.1. установы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

3.2. арганізацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі;

3.3. арганізацыі – заказчыкі кадраў;

3.4. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (або) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы паслядыпломнай адукацыі.

Артыкул 227. Індывідуальны план працы аспіранта (ад'юнкта, суіскальніка), індывідуальны план працы дактаранта (суіскальніка), праграмы-мінімумы кандыдацкіх экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах

1. Індывідуальны план працы аспіранта (ад'юнкта, суіскальніка) прадугледжвае мерапрыемствы па асваенні зместу адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык», тэрміны іх выканання, уключаючы:

1.1. падрыхтоўку матэрыялаў для публікацыі ў навуковых, навукова-тэхнічных і іншых выданнях у мэтах апрацацыі вынікаў, атрыманых пры падрыхтоўцы кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі) на суісканне вучонай ступені кандыдата навук;

1.2. падрыхтоўку кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі) на суісканне вучонай ступені кандыдата навук у выглядзе спецыяльнага рукапісу і аўтарэферата для правядзення яе папярэдняй экспертызы.

2. Індывідуальны план працы дактаранта (суіскальніка) прадугледжвае мерапрыемствы па асваенні зместу адукацыйнай праграмы дактарантуры, тэрміны іх выканання, уключаючы:

падрыхтоўку матэрыялаў для публікацыі ў навуковых, навукова-тэхнічных і іншых выданнях у мэтах апрацацыі вынікаў, атрыманых пры падрыхтоўцы кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі) на суісканне вучонай ступені доктара навук;

падрыхтоўку кваліфікацыйнай навуковай працы (дысертацыі) на суісканне вучонай ступені доктара навук у выглядзе спецыяльнага рукапісу і аўтарэферата для правядзення яе папярэдняй экспертызы.

Іншыя патрабаванні да зместу індывідуальнага плана працы аспіранта (ад'юнкта, дактаранта, суіскальніка) і парадак яго зацвярджэння вызначае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

3. Праграма-мінімум кандыдацкага экзамену па спецыяльнай дысцыпліне з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы вывучэння адпаведнай спецыяльнай дысцыпліны, яе змест, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці

аспіранта (ад'юнкта, суіскальніка) пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы аспірантуры (ад'юнктуры), якая забяспечвае атрыманне навуковай кваліфікацыі «Даследчык».

Праграмы-мінімумы кандыдацкіх экзаменаў па спецыяльных дысцыплінах распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, арганізацыямі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі, па ўзгадненні з вышэйстаячымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі і зацвярджаюцца Вышэйшай атэстацыйнай камісіяй Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ XIII ДАДАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

ГЛАВА 46 СІСТЭМА ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 228. Сістэма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Дадатковая адукацыя дзяцей і моладзі – від дадатковай адукацыі, накіраваны на развіццё асобы выхаванца, фарміраванне і развіццё яго творчых здольнасцей, задавальненне яго індывідуальных патрэбнасцей у інтэлектуальным, маральным, фізічным удасканалванні, адаптацыю да жыцця ў грамадстве, арганізацыю вольнага часу, прафесійную арыентацыю.

2. Сістэма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.2. адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.3. установы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.5. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.6. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.7. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Артыкул 229. Адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі рэалізуецца па профілях:

1.1. тэхнічным;

1.2. спартыўна-тэхнічным;

1.3. турысцка-краязнаўчым;

1.4. экалага-біялагічным;

1.5. фізкультурна-спартыўным;

1.6. мастацкім;

1.7. сацыяльна-эканамічным;

1.8. сацыяльна-педагагічным;

1.9. культурна-займальным;

1.10. ваенна-патрыятычным;

1.11. прыродазнаўча-матэматычным;

1.12. грамадска-гуманітарным;

1.13. па іншых профілях, якія вызначаюцца палажэннем аб установе дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або яе відзе.

2. Профілі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ўключаюць у сябе напрамкі дзейнасці, якія вызначаюцца навучальна-праграмнай дакументацыяй адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

3. Адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі рэалізуецца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі.

4. Адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі рэалізуецца ва ўстановах дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, а таксама можа рэалізоўвацца ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, установах прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, установах сярэдняй спецыяльнай адукацыі, установах вышэйшай адукацыі, установах спецыяльнай адукацыі, выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Артыкул 230. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі вызначаецца навучальна-праграмнай дакументацыяй адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі па адпаведным профілі.

ГЛАВА 47

УСТАНОВЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 231. Установы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Установа дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

2. Установы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі могуць быць наступных відаў:

2.1. цэнтр (палац);

2.2. дзіцячая школа мастацтваў.

3. Цэнтр (палац) – установа дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі па адным або некалькіх профілях, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

4. Дзіцячая школа мастацтваў – установа дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі мастацкага профілю ў сферы культуры з вывучэннем навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін на павышаным узроўні.

Артыкул 232. Кіраванне ўстановай дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Непасрэднае кіраванне ўстановай дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ажыццяўляе яе дырэктар.

2. Дырэктара ўстановы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі прызначае на пасаду і вызваляе ад пасады яе заснавальнік.

3. Асноўным органам самакіравання ўстановы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе дырэктар.

4. Ва ўстановах дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ствараецца педагагічны савет і могуць стварацца папячыцельскі савет, бацькоўскі камітэт.

ГЛАВА 48

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНАЙ ПРАГРАМЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 233. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі можа быць арганізаваны:

1.1. ва ўстановах адукацыі;

1.2. у іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

1.3. дома;

1.4. у санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях.

2. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі арганізуецца па навучальных гадах.

Структура навучальнага года вызначаецца ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, з улікам патрабаванняў санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў.

3. Асваенне адукацыйных галін, тэм, навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін ажыццяўляецца на базавым, павышаным узроўнях.

Базавы ўзровень вывучэння адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны – вывучэнне зместу адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны, якое з'яўляецца абавязковым пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі па пэўным напрамку дзейнасці адпаведнага профілю.

Павышаны ўзровень вывучэння адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны – вывучэнне зместу адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны, якое ўключае ў сябе базавы ўзровень вывучэння адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны з паглыбленнем іх зместу.

4. Навучэнцы ўстаноў адукацыі (за выключэннем дзіцячых школ мастацтваў), іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, вывучаюць адукацыйныя галіны, тэмы, навучальныя прадметы, навучальныя дысцыпліны на базавым узроўні, а таксама з улікам меркавання іх законных прадстаўнікоў зыходзячы са схільнасцей, жаданняў і стану здароўя могуць вывучаць адукацыйныя галіны, тэмы, навучальныя прадметы, навучальныя дысцыпліны на павышаным узроўні ў межах колькасці навучальных гадзін, устаноўленай навучальна-праграмнай дакументацыяй адукацыйнай

праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі. Навучэнцы дзіцячых школ мастацтваў вывучаюць адукацыйныя галіны, тэмы, навучальныя прадметы, навучальныя дысцыпліны на павышаным узроўні.

5. Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі з'яўляецца занятак (урок).

6. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ва ўстановах адукацыі (за выключэннем дзіцячых школ мастацтваў), іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, ажыццяўляецца ў аб'яднаннях па інтарэсах або індывідуальна.

Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў дзіцячых школах мастацтваў ажыццяўляецца ў групах і (або) індывідуальна.

7. Аб'яднанне па інтарэсах ствараецца з ліку дзяцей і моладзі на аснове агульнага інтарэсу да канкрэтнага напрамку дзейнасці. Да аб'яднанняў па інтарэсах адносяцца гурток, клуб, секцыя, студыя, майстэрня, лабараторыя, аркестр, хор, ансамбль, тэатр, навуковае таварыства навучэнцаў і іншыя аб'яднанні. Аб'яднанні па інтарэсах могуць быць аднаўзроставымі і рознаўзроставымі. Аб'яднанні па інтарэсах могуць стварацца для працы з пераменным складам навучэнцаў.

8. Напаўняльнасць аб'яднання па інтарэсах першага года навучання складае ад 12 да 15 навучэнцаў, другога і наступных гадоў навучання – не менш за 8 навучэнцаў. Пры навучанні асоб ва ўзросце ад двух да шасці гадоў напаўняльнасць аб'яднання па інтарэсах складае ад 8 да 10 навучэнцаў.

9. Напаўняльнасць групы складае ад 10 да 12 навучэнцаў, а пры навучанні ў дзіцячай школе мастацтваў менш чым 100 навучэнцаў – ад 3 да 6 навучэнцаў.

10. Заснавальнік установы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, можа ўстанаўліваць меншую напаўняльнасць аб'яднання па інтарэсах, групы.

11. У выпадках, прадугледжаных навучальна-праграмнай дакументацыяй адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, аб'яднанне па інтарэсах, група могуць дзяліцца на падгрупы.

12. Адукацыйны працэс ажыццяўляецца індывідуальна на падставе рашэння кіраўніка ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, у адпаведнасці з індывідуальнай праграмай дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Артыкул 234. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Прыём асобы для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ажыццяўляецца на падставе яе заявы пры прад'яўленні ёй пасведчання аб нараджэнні або дакумента, які сведчыць асобу, калі іншае не ўстаноўлена гэтым артыкулам. Ад імя непаўналетняй заяву можа падаць яе законны прадстаўнік.

2. Прыём асоб для асваення зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі па спартыўна-тэхнічным, турысцка-краязнаўчым, фізкультурна-спартыўным і ваенна-патрыятычным профілях ажыццяўляецца на падставе дакументаў, указаных у [пункце 1](#) гэтага артыкула, і медыцынскай даведкі аб стане здароўя.

3. Прыём асоб для асваення зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі па мастацкім профілі, за выключэннем напрамку дзейнасці «харэаграфія», ажыццяўляецца на падставе дакументаў, указаных у [пункце 1](#) гэтага артыкула, і па выніках

праверкі здольнасцей, што праводзіцца ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб установе дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або яе відзе.

4. Прыём асоб для асваення зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі па напрамку дзейнасці «харэаграфія» мастацкага профілю ажыццяўляецца на падставе дакументаў, указаных у [пункце 1](#) гэтага артыкула, медыцынскай даведкі аб стане здароўя і па выніках праверкі здольнасцей, што праводзіцца ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб установе дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або яе відзе.

5. Прыём асоб для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў частцы, не ўрэгуляванай гэтым Кодэксам, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з палажэннем аб установе дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або яе відзе.

Артыкул 235. Атрыманне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі дома

1. Для навучэнцаў, якія атрымліваюць агульную сярэдняю адукацыю або спецыяльную адукацыю дома, ствараюцца ўмовы для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі дома.

2. Адукацыйны працэс для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі дома арганізуецца ўстановай адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, па месцы жыхарства (месцы знаходжання) навучэнца.

3. Рашэнне аб атрыманні дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі дома прымае ўстанова адукацыі, якая арганізуе адукацыйны працэс для атрымання агульнай сярэдняй адукацыі або спецыяльнай адукацыі дома, на падставе заявы навучэнца (законнага прадстаўніка непаўналетняга навучэнца).

4. Парадак арганізацыі атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі дома вызначаецца палажэннем аб установе дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або яе відзе.

Артыкул 236. Атрыманне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях

1. Навучэнцам, якія знаходзіцца на лячэнні або аздараўленні ў санаторна-курортных або аздараўленчых арганізацыях, ствараюцца ўмовы для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

2. Адукацыйны працэс для атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях арганізуецца ўстановай адукацыі па месцы знаходжання санаторна-курортнай або аздараўленчай арганізацыі або санаторна-курортнай або аздараўленчай арганізацыяй.

3. Парадак арганізацыі атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях вызначаецца палажэннем аб установе дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або яе відзе.

Артыкул 237. Атэстацыя навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Бягучую і падагульняльную атэстацыю пры атрыманні дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі праходзяць навучэнцы толькі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі з павышаным узроўнем вывучэння адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны.

2. Формы, парадак ацэнкі вынікаў навучальнай дзейнасці і правядзення бягучай і падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі вызначаюцца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

ГЛАВА 49

НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ

Артыкул 238. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ўключае ў сябе:

1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

1.2. праграмна-планавальную дакументацыю выхавання;

1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;

1.4. навучальныя выданні;

1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ажыццяўляюць:

2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.2. установы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.3. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.4. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

2.5. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Артыкул 239. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ўключае ў сябе:

1.1. тыпавыя праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

1.2. тыпавыя навучальныя планы дзіцячых школ мастацтваў;

1.3. тыпавыя навучальныя праграмы дзіцячых школ мастацтваў;

1.4. праграмы аб'яднанняў па інтарэсах;

1.5. эксперыментальныя праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі;

1.6. індывідуальныя праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

2. Тыпавая праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы вывучэння зместу адукацыйных галін, тэм, навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін адпаведнага профілю, узроўні іх вывучэння, тэрмін атрымання дадатковай адукацыі, навучальна-тэматычны план, час, адведзены на вывучэнне адукацыйных галін, тэм, навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, віды заняткаў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, за выключэннем яе рэалізацыі ў дзіцячых школах мастацтваў.

Тыпавыя праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі распрацоўваюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, і зацвярджаюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Тыпавы навучальны план дзіцячых школ мастацтваў з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і ўстанаўлівае пералік, паслядоўнасць і аб'ём вывучэння навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, тэрмін атрымання дадатковай адукацыі ў дзіцячых школах мастацтваў, парадак праходжання навучальнай практыкі.

Тыпавыя навучальныя планы дзіцячых школ мастацтваў распрацоўваюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, і зацвярджаюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

4. Тыпавая навучальная праграма дзіцячых школ мастацтваў з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты і задачы вывучэння адукацыйных галін, тэм, навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін, узроўні іх вывучэння, віды заняткаў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання ў дзіцячых школах мастацтваў.

Тыпавыя навучальныя праграмы дзіцячых школ мастацтваў распрацоўваюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ў сферы культуры, і зацвярджаюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

5. Праграма аб'яднання па інтарэсах вызначае мэты і задачы вывучэння зместу адукацыйных галін, тэм, навучальных прадметаў, навучальных дысцыплін адпаведнага профілю, узроўні іх вывучэння, тэрмін атрымання дадатковай адукацыі, навучальна-тэматычны план, час, адведзены на вывучэнне адукацыйных галін, тэм, віды заняткаў, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання.

Праграма аб'яднання па інтарэсах распрацоўваецца ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі на аснове тыпавой праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Праграмы аб'яднання ў па інтарэсах з павышаным узроўнем вывучэння адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Праграмы аб'яднання ў па інтарэсах з базавым узроўнем вывучэння адукацыйнай галіны, тэмы, навучальнага прадмета або навучальнай дысцыпліны зацвярджаюцца кіраўніком установы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, па ўзгадненні з яе заснавальнікамі (для дзяржаўных устаноў адукацыі) або па ўзгадненні з мясцовым выканаўчым і распарадчым органам (для іншых арганізацый).

6. Эксперыментальная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі распрацоўваюцца арганізацыяй, якая ажыццяўляе навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

7. Індывідуальная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі вызначае асаблівасці атрымання дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі адоранымі навучэнцамі, навучэнцамі з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, а таксама навучэнцамі, якія з-за ўважлівай прычыны не могуць пастаянна або часова наведваць заняткі (урокі).

Індывідуальныя праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі распрацоўваюцца на аснове тыпавых праграм дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі або тыпавых навучальных планаў дзіцячых школ мастацтваў, тыпавых навучальных праграм дзіцячых школ мастацтваў установай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, і зацвярджаюцца яе кіраўніком.

РАЗДЗЕЛ XIV ДАДАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ ДАРОСЛЫХ

ГЛАВА 50 СІСТЭМА ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ

Артыкул 240. Сістэма дадатковай адукацыі дарослых

1. Дадатковая адукацыя дарослых – від дадатковай адукацыі, накіраваны на прафесійнае развіццё слухача, стажора і задавальненне іх пазнавальных патрэбнасцей.

2. Сістэма дадатковай адукацыі дарослых уключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

2.2. адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.3. установы дадатковай адукацыі дарослых;

2.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.5. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.6. індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.7. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых;

2.8. арганізацыі, якія выкіроўваюць работнікаў для асваення зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

2.9. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.10. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (або) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы дадатковай адукацыі дарослых.

Артыкул 241. Удзельнікі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых

1. Удзельнікамі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых з'яўляюцца слухачы, стажоры, законныя прадстаўнікі непаўналетніх слухачоў, педагогічныя работнікі, у тым ліку прафесарска-выкладчыцкі склад.

2. Слухачам, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў і маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы

перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, выдаюцца на ўвесь перыяд атрымання дадатковай адукацыі дарослых білет слухача і заліковая кніжка.

Артыкул 242. Адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых

1. Адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых падраздзяляюцца на:

1.1. адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

1.2. адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю;

1.3. адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю;

1.4. адукацыйную праграму стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

1.5. адукацыйную праграму спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадаў;

1.6. адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых);

1.7. адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых);

1.8. адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых);

1.9. адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў);

1.10. адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях;

1.11. адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы;

1.12. адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйная праграма павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў – адукацыйная праграма, накіраваная на прафесійнае ўдасканалванне работнікаў.

3. Адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, – адукацыйная праграма, накіраваная на прысваенне новай кваліфікацыі на ўзроўні вышэйшай адукацыі.

4. Адукацыйная праграма перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, – адукацыйная праграма, накіраваная на прысваенне новай кваліфікацыі на ўзроўні сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

5. Адукацыйная праграма стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў – адукацыйная праграма, якая забяспечвае асваенне кіраўнічымі работнікамі і спецыялістамі новых метадаў, тэхналогій і элементаў прафесійнай дзейнасці. На праходжанне стажыроўкі, неабходнай для займання пасадаў і прадугледжанай заканадаўчымі актамі, нормы гэтага Кодэкса не распаўсюджваюцца.

6. Адукацыйная праграма спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадаў, – адукацыйная праграма, накіраваная на паглыбленне ведаў і набыццё практычных прафесійных навыкаў асобамі, якія прэтэндуюць на займанне пасадаў, для прызначэння на якія заканадаўчымі актамі прадугледжана праходжанне спецыяльнай падрыхтоўкі.

7. Адукацыйная праграма павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых) – адукацыйная праграма, накіраваная на прафесійнае ўдасканалванне рабочых (служачых) з прысваеннем больш высокіх кваліфікацыйных разрадаў (класаў, катэгорый) па прафесіі.

8. Адукацыйная праграма перападрыхтоўкі рабочых (служачых) – адукацыйная праграма, накіраваная на набыццё прафесіі асобамі, якія маюць іншую прафесію.

9. Адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) – адукацыйная праграма, накіраваная на набыццё прафесіі асобамі, якія не маюць прафесіі.

10. Адукацыйная праграма навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў) – адукацыйная праграма, накіраваная на задавальненне пазнавальных патрэбнасцей у пэўнай сферы прафесійнай дзейнасці або галіне ведаў.

11. Адукацыйная праграма навучання ў арганізацыях – адукацыйная праграма, накіраваная на фарміраванне прафесійных навыкаў, неабходных для выканання работнікамі арганізацый сваіх службовых абавязкаў.

12. Адукацыйная праграма ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы – адукацыйная праграма, накіраваная на маральнае, культурнае і фізічнае развіццё асобы, фарміраванне навыкаў, неабходных у паўсядзённым жыцці.

13. Адукацыйная праграма падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь – адукацыйная праграма, накіраваная на вывучэнне навучальных прадметаў, неабходных для паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

14. Адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых рэалізуюцца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі, за выключэннем адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), якія рэалізуюцца толькі ў вочнай форме атрымання адукацыі.

15. Адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых рэалізуюцца ва ўстановах дадатковай адукацыі дарослых, а таксама могуць рэалізоўвацца ў сярэдняй школе, вясельнай школе, гімназіі, гімназіі-інтэрнаце, ліцэі, спецыялізаваным ліцэі, школе-інтэрнаце для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, навучальна-педагагічным комплексе (за выключэннем ясляў-саду – пачатковай школы, ясляў-саду – базавай школы, дзіцячага саду – пачатковай школы, дзіцячага саду – базавай школы, базавай школы – каледжа мастацтваў), міжшкольным навучальна-вытворчым камбінаце працоўнага навучання і прафесійнай арыентацыі, дапаможнай школе (дапаможнай школе-інтэрнаце), спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце), установах прафесіянальна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, цэнтры (палацы), іншых арганізацыях, у індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

Віды адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, якія рэалізуюцца ва ўказаных установах адукацыі, іншых арганізацыях, у індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, вызначаюцца гэтым Кодэксам.

Артыкул 243. Адукацыйныя стандарты перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў

1. Адукацыйныя стандарты перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў распрацоўваюцца па кожнай спецыяльнасці і ўстанаўліваюць патрабаванні да зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адпаведных адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, формаў і тэрмінаў атрымання дадатковай адукацыі дарослых, арганізацыі адукацыйнага працэсу, узроўню асноўнай адукацыі асоб, якія паступаюць для атрымання дадатковай адукацыі дарослых, максімальнага аб'ёму навучальнай нагрузкі слухачоў, узроўню падрыхтоўкі выпускнікоў, падагульняльнай атэстацыі.

2. Распрацоўку адукацыйных стандартаў перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў арганізуе Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе яе сумесна з іншымі рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання па замацаваных за імі профілях адукацыі і (або) напрамках адукацыі і навучальна-метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы дадатковай адукацыі дарослых. Пэралік рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і замацаваных за імі профіляў адукацыі і (або) напрамкаў адукацыі вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

3. Адукацыйныя стандарты перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 244. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых

1. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

2. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, калі іншае не ўстанавіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, для кіраўнічых работнікаў дзяржаўных органаў і іншых дзяржаўных арганізацый складае да аднаго тыдня, а для іншых кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў складае:

2.1. у вочнай форме атрымання адукацыі – да пяці месяцаў;

2.2. у завочнай форме атрымання адукацыі – да васьмі месяцаў.

3. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадаў, складае да двух гадоў.

4. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых) складае ад аднаго тыдня да трох месяцаў.

5. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) складае ад двух тыдняў да адзінаццаці месяцаў.

6. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) складае ад аднаго да дванаццаці месяцаў. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі можа быць павялічаны ў рамках колькасці навучальных гадзін, прадугледжаных навучальна-праграмнай дакументацыяй гэтай адукацыйнай праграмы.

7. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйнай праграмы навучання ў арганізацыях, адукацыйнай праграмы ўдасканальвання магчымасцей і здольнасцей асобы вызначаецца ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

8. Тэрмін атрымання дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь складае да дзевяці месяцаў.

ГЛАВА 51

УСТАНОВЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ІНДЫВІДУАЛЬНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ АДУКАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ. НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ АБ'ЯДНАННІ Ў СФЕРЫ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ

Артыкул 245. Установы дадатковай адукацыі дарослых

1. Установа дадатковай адукацыі дарослых – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі.

2. Установы дадатковай адукацыі дарослых могуць быць наступных відаў:

- 2.1. акадэмія паслядыпломнай адукацыі;
- 2.2. інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі;
- 2.3. інстытут развіцця адукацыі;
- 2.4. цэнтр павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;
- 2.5. цэнтр падрыхтоўкі, павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі рабочых.

3. Акадэмія паслядыпломнай адукацыі – установа дадатковай адукацыі дарослых, якая рэалізуе адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, выконвае фундаментальныя і (або) прыкладныя навуковыя даследаванні, экспертныя, прагназавальныя, інфармацыйна-аналітычныя і навукова-метадычныя функцыі ў сферы дадатковай адукацыі дарослых, каардынуе дзейнасць навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы дадатковай адукацыі дарослых, а таксама можа рэалізоўваць іншыя віды адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі.

4. Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі – установа дадатковай адукацыі дарослых, якая рэалізуе адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, выконвае прыкладныя навуковыя даследаванні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых, а таксама можа рэалізоўваць іншыя віды адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, адукацыйныя праграмы паслядыпломнай адукацыі.

5. Інстытут развіцця адукацыі – установа дадатковай адукацыі дарослых, якая рэалізуе адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйную праграму стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, выконвае інфармацыйна-аналітычную, навукова-метадычную, арганізацыйна-метадычную функцыі ў сферы дадатковай адукацыі дарослых, а таксама можа рэалізоўваць па ўзгадненні з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь іншыя віды адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых.

6. Цэнтр павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў – установа дадатковай адукацыі дарослых, якая рэалізуе адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі

кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, можа рэалізоўваць па рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях, адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы.

7. Цэнтр падрыхтоўкі, павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі рабочых – установа дадатковай адукацыі дарослых, якая рэалізуе адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), а таксама можа рэалізоўваць адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях, адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы.

Артыкул 246. Іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых

1. Іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, могуць рэалізоўваць наступныя адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых:

- 1.1. адукацыйную праграму стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;
- 1.2. адукацыйную праграму спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадаў;
- 1.3. адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых);
- 1.4. адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых);
- 1.5. адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых);
- 1.6. адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў);
- 1.7. адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях;
- 1.8. адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы.

2. У іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, па рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь можа рэалізоўвацца адукацыйная праграма павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў.

3. Індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, могуць рэалізоўваць наступныя адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых:

- 3.1. адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў);
- 3.2. адукацыйную праграму ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы.

Артыкул 247. Кіраванне ўстановай дадатковай адукацыі дарослых

1. Непасрэднае кіраванне ўстановай дадатковай адукацыі дарослых ажыццяўляе яе кіраўнік (рэктар, дырэктар, начальнік).

2. Кіраўніка ўстановай дадатковай адукацыі дарослых прызначае на пасаду і вызваляе ад пасады заснавальнік установы дадатковай адукацыі дарослых пасля ўзгаднення з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Асноўным органам самакіравання ўстановай дадатковай адукацыі дарослых з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе кіраўнік.

4. Ва ўстанове дадатковай адукацыі дарослых можа стварацца папячыцельскі савет.

Артыкул 248. Вядучыя ўстановы дадатковай адукацыі дарослых

1. Установе дадатковай адукацыі дарослых у мэтах далейшага ўдасканальвання сістэмы дадатковай адукацыі дарослых, узмацнення яе ролі ў вырашэнні навукова-тэхнічных і іншых задач у сістэме дадатковай адукацыі дарослых, садзейнічання развіццю напрамкаў навуковых даследаванняў у канкрэтнай галіне, каардынацыі дзейнасці навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы дадатковай адукацыі дарослых і распрацоўкі сучасных адукацыйных тэхналогій і сродкаў навучання можа быць нададзены статус вядучай установы дадатковай адукацыі дарослых у галіне.

2. Статус вядучай установы дадатковай адукацыі дарослых у галіне надае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на падставе прапановы дзяржаўнага органа (арганізацыі), у падпарадкаванні якога знаходзіцца ўстанова дадатковай адукацыі дарослых.

Артыкул 249. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых

1. Для ўдасканальвання навукова-метадычнага забеспячэння дадатковай адукацыі дарослых Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь на базе вядучых устаноў дадатковай адукацыі дарослых могуць стварацца навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых.

2. Навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых ствараюцца па профілях адукацыі, напрамках адукацыі, асобных спецыяльнасцях.

3. У склад навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы дадатковай адукацыі дарослых могуць уваходзіць педагогічныя работнікі, навуковыя работнікі ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых і акрэдытаваны на адпаведнасць заяўленаму віду ўстановай адукацыі, прадстаўнікі дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, зацікаўленых у падрыхтоўцы асоб з дадатковай адукацыяй дарослых.

4. Асноўнымі функцыямі навучальна-метадычных аб'яднанняў у сферы дадатковай адукацыі дарослых з'яўляюцца:

4.1. удзел у распрацоўцы і ўдасканальванні адукацыйных стандартаў перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў;

4.2. удзел у распрацоўцы, экспертызе і ўдасканальванні навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

4.3. узгадненне рукапісаў падручнікаў, навучальных і навучальна-метадычных дапаможнікаў.

5. Рашэнні навучальна-метадычнага аб'яднання ў сферы дадатковай адукацыі дарослых носяць рэкамендацыйны характар.

6. Палажэнне аб навучальна-метадычным аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 52

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ

Артыкул 250. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь арганізуецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі, адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, адукацыйных праграм прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі адпаведна з улікам асаблівасцей, якія змяшчаюцца ў гэтай главе, Палажэнні аб бесперапыннай прафесійнай адукацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў і Палажэнні аб бесперапынным прафесійным навучанні па прафесіях рабочых, якія зацвярджаюцца Урадам Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) у спецыяльных агульнаадукацыйных школах (спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах) арганізуецца ў X (XI) – XI (XIII) класах, а ў дапаможнай школе (дапаможнай школе-інтэрнаце) – у XI–XII класах паглыбленай сацыяльнай і прафесійнай падрыхтоўкі.

3. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі арганізуецца ў X–XI (XII) класах.

4. Напаўняльнасць навучальных груп, у якіх навучанне і выхаванне ажыццяўляюцца за кошт сродкаў рэспубліканскага і (або) мясцовых бюджэтаў, складае ад 25 да 30 слухачоў.

Пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі напаўняльнасць груп не павінна перавышаць 20 слухачоў.

Пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, накіраваных на загарантаванне бяспекі і жыцця людзей, аховы здароўя людзей, а таксама ў іншых выпадках, якія вызначае Урад Рэспублікі Беларусь, напаўняльнасць навучальных груп, у якіх навучанне і выхаванне ажыццяўляюцца за кошт сродкаў рэспубліканскага і (або) мясцовых бюджэтаў, можа быць зменшана па рашэнні дзяржаўнага органа, падпарадкаванага і (або) падсправаздачнага Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь (рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання, іншай дзяржаўнай арганізацыі, падпарадкаванай Ураду Рэспублікі Беларусь), у падпарадкаванні якога знаходзяцца ўстанова адукацыі, іншая арганізацыя, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, узгодненым з Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Напаўняльнасць навучальнай групы пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь вызначаецца ўстановай адукацыі і не можа перавышаць 12 слухачоў.

5. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы навучання ў арганізацыях арганізуецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і Палажэннем аб бесперапыннай прафесійнай адукацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў.

6. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадак, арганізуецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і ў парадку, што вызначаецца заканадаўчымі актамі, якімі прадугледжана праходжанне спецыяльнай падрыхтоўкі.

7. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў) арганізуецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і Палажэннем аб навучальных курсах дадатковай адукацыі дарослых, якое зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

8. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь арганізуецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і Палажэннем аб факультэце даўніверсітэцкай падрыхтоўкі, падрыхтоўчым аддзяленні, падрыхтоўчых курсах, якое зацвярджае Урад Рэспублікі Беларусь.

9. Пачатак навучальных заняткаў пры рэалізацыі адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых, за выключэннем адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, вызначаецца тэрмінамі камплектавання навучальных груп. Пры гэтым навучальныя заняткі пачынаюцца не пазней чым праз тры месяцы пасля даты заключэння адпаведнага дагавора.

Пачатак навучальных заняткаў пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь вызначаецца тэрмінамі камплектавання навучальных груп з улікам часу, неабходнага для яе асваення. Пры гэтым навучальныя заняткі пачынаюцца не пазней чым за два месяцы да заканчэння тэрміну прыёму асоб для атрымання адпаведнай адукацыі.

Артыкул 251. Атрыманне дадатковай адукацыі дарослых дома

1. Для слухачоў з ліку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія з-за медыцынскіх паказанняў часова або пастаянна не могуць наведваць установы адукацыі, ствараюцца ўмовы для атрымання дадатковай адукацыі дарослых па адукацыйнай праграме прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) па асобных спецыяльнасцях, кваліфікацыях дома.

Пералік медыцынскіх паказанняў для атрымання дадатковай адукацыі дарослых дома вызначае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Пералік спецыяльнасцей, кваліфікацый для атрымання дадатковай адукацыі дарослых дома вызначаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс для атрымання дадатковай адукацыі дарослых дома арганізуе ўстанова адукацыі, што рэалізуе адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, па паказанай спецыяльнасці, кваліфікацыі, месца знаходжання якой максімальна набліжана да месца жыхарства (месца знаходжання) слухача.

3. Рашэнне аб атрыманні дадатковай адукацыі дарослых дома прымае ўстанова адукацыі на падставе заявы слухача (законнага прадстаўніка непаўналетняга слухача) і заключэння ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі.

4. Парадак арганізацыі атрымання дадатковай адукацыі дарослых дома вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 53

АТЭСТАЦЫЯ СЛУХАЧОЎ, СТАЖОРАЎ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ

Артыкул 252. Бягучая атэстацыя слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых

1. Слухачы праходзяць бягучую атэстацыю толькі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Формы бягучай атэстацыі і парадак ацэнкі вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь вызначаюцца адпаведна Правіламі правядзення атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі, Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Формы бягучай атэстацыі і парадак ацэнкі вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) вызначаюцца Палажэннем аб бесперапынным прафесійным навучанні па прафесіях рабочых.

4. Парадак правядзення бягучай атэстацыі слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі слухачоў, стажораў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых.

Артыкул 253. Падагульняльная атэстацыя слухачоў, стажораў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых

1. Падагульняльную атэстацыю не праходзяць слухачы, якія асвойваюць змест адукацыйнай праграмы навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), адукацыйнай праграмы навучання ў арганізацыях, адукацыйнай праграмы ўдасканалвання магчымасцей і здольнасцей асобы.

2. Формы падагульняльнай атэстацыі і парадак ацэнкі вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь вызначаюцца адпаведна Правіламі правядзення атэстацыі студэнтаў, курсантаў, слухачоў пры асваенні зместу адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі, Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў, курсантаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм сярэдняй спецыяльнай адукацыі, Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Формы падагульняльнай атэстацыі і парадак ацэнкі вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) вызначаюцца Палажэннем аб бесперапынным прафесійным навучанні па прафесіях рабочых.

4. Падагульняльная атэстацыя стажораў праводзіцца ў форме абароны справаздачы аб выніках стажыроўкі.

5. Падагульняльная атэстацыя слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў праводзіцца ў адной з наступных формаў:

- 5.1. абарона выпускной працы, рэферата;
- 5.2. экзамен (кваліфікацыйны экзамен);
- 5.3. залік;
- 5.4. гутарка.

6. Формы падагульняльнай атэстацыі слухачоў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадак, вызначаюцца заканадаўчымі актамі, якімі прадугледжана праходжанне спецыяльнай падрыхтоўкі.

7. Парадак правядзення падагульняльнай атэстацыі слухачоў, стажораў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі слухачоў, стажораў пры асваенні зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых.

ГЛАВА 54 НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ

Артыкул 254. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння дадатковай адукацыі дарослых

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дарослых уключае ў сябе:

1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

1.2. праграмна-планавальную дакументацыю выхавання;

1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;

1.4. навучальныя выданні;

1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дарослых ажыццяўляюць:

2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне дадатковай адукацыі дарослых;

2.2. установы дадатковай адукацыі дарослых;

2.3. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.4. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.5. індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых;

2.6. арганізацыі, якія накіроўваюць работнікаў для асваення зместу адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых;

2.7. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых;

2.8. дзяржаўныя органы, падпарадкаваныя і (або) падсправаздачныя Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы дадатковай адукацыі дарослых.

Артыкул 255. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм дадатковай адукацыі дарослых

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых) уключае ў сябе:

навучальна-тэматычныя планы;

навучальныя праграмы павышэння кваліфікацыі.

Навучальна-тэматычны план устанаўлівае паслядоўнасць асваення зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў (адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых)), формы, віды і тэрміны правядзення навучальных заняткаў, падагульняльнай атэстацыі.

Навучальная праграма павышэння кваліфікацыі вызначае мэты і задачы адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў (адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых)), яе змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, віды навучальных заняткаў, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў.

Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых) распрацоўваецца ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў (адукацыйную праграму павышэння кваліфікацыі рабочых (служачых)), і зацвярджаецца іх кіраўнікамі.

2. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю, уключае ў сябе:

тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях перападрыхтоўкі;

навучальныя планы ўстаноў адукацыі, што рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), па спецыяльнасцях перападрыхтоўкі;

тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах;

навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, што рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), па навучальных дысцыплінах.

Тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасці перападрыхтоўкі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове адукацыйнага стандарту перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці і ўстанаўлівае

пералік і аб'ём навучальных дысцыплін, абавязковых для вывучэння, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на кампанент установы адукацыі, што рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), паслядоўнасць вывучэння навучальных дысцыплін, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Тыпавыя навучальныя планы па спецыяльнасцях перападрыхтоўкі распрацоўваюцца вядучымі ўстановамі дадатковай адукацыі дарослых, установамі дадатковай адукацыі дарослых, якія выконваюць прыкладныя навуковыя даследаванні ў сферы дадатковай адукацыі дарослых, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

Навучальны план установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), па спецыяльнасці перападрыхтоўкі распрацоўваецца на аснове тыпавога навучальнага плана па спецыяльнасці перападрыхтоўкі і ўстанаўлівае пералік і аб'ём навучальных дысцыплін, абавязковых для вывучэння, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на кампанент установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), паслядоўнасць і тэрміны вывучэння навучальных дысцыплін, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), па спецыяльнасцях перападрыхтоўкі распрацоўваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

Тыпавая навучальная праграма па навучальнай дысцыпліне з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам і вызначае мэты, задачы і змест навучальнай дысцыпліны, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання, пералік навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Тыпавыя навучальныя праграмы па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з навучальна-метадычнымі аб'яднаннямі ў сферы дадатковай адукацыі дарослых, вядучымі установамі дадатковай адукацыі дарослых і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь.

Навучальная праграма ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), па навучальнай дысцыпліне распрацоўваецца гэтай установай адукацыі на аснове тыпавай навучальнай праграмы па навучальнай дысцыпліне і

вызначае мэты, задачы і змест навучальнай дысцыпліны, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання, пералік неабходных навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю (адукацыйную праграму перападрыхтоўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняю спецыяльную адукацыю), па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

3. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў уключае ў сябе навучальныя праграмы стажыроўкі.

Навучальная праграма стажыроўкі вызначае мэты, задачы і змест адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, тэрміны яе рэалізацыі, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці стажораў.

Навучальныя праграмы стажыроўкі распрацоўваюцца арганізацыямі, якія накіроўваюць работнікаў для асваення зместу адукацыйнай праграмы стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў, і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі па ўзгадненні з кіраўнікамі арганізацый, у якіх рэалізуецца адукацыйная праграма стажыроўкі кіраўнічых работнікаў і спецыялістаў.

4. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) уключае ў сябе:

тыпавыя навучальныя планы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) па прафесіях;

навучальныя планы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) па прафесіях устаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых);

навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), па навучальных дысцыплінах.

Тыпавыя навучальныя планы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) па прафесіі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове адукацыйнага стандарту прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі па спецыяльнасці і ўстанаўлівае пералік і аб'ём навучальных дысцыплін, абавязковых для вывучэння, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на кампанент установы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), паслядоўнасць вывучэння навучальных дысцыплін, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Тыпавыя навучальныя планы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) па прафесіях распрацоўваюцца вядучымі ўстановамі дадатковай адукацыі дарослых і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

Навучальныя планы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) па прафесіях устаноў адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), распрацоўваецца на аснове тыпавога навучальнага плана перападрыхтоўкі

рабочых (служачых) па прафесіі і ўстанаўлівае пералік, аб'ём і паслядоўнасць вывучэння навучальных дысцыплін, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Навучальныя планы перападрыхтоўкі рабочых (служачых) па прафесіях устаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), распрацоўваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

Навучальная праграма ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), па навучальнай дысцыпліне вызначае мэты і задачы вывучэння навучальнай дысцыпліны, яе змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання, пералік неабходных навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму перападрыхтоўкі рабочых (служачых), па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

5. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых) уключае ў сябе:

тыпавыя навучальныя планы па прафесіях;

навучальныя планы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), па прафесіях;

навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), па навучальных дысцыплінах.

Тыпавыя навучальныя планы па прафесіі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове тарыфна-кваліфікацыйных характарыстык адпаведных прафесій рабочых і ўстанаўлівае пералік і аб'ём навучальных дысцыплін, абавязковых для вывучэння, колькасць навучальных гадзін, якія адводзяцца на кампанент установы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), паслядоўнасць вывучэння навучальных дысцыплін, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Тыпавыя навучальныя планы па прафесіях распрацоўваюцца вядучымі ўстановамі дадатковай адукацыі дарослых і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненні з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі, падпарадкаванымі і (або) падсправаздачнымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, пры наяўнасці заключэнняў органаў і ўстаноў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд, аб іх адпаведнасці санітарна-эпідэміялагічнаму заканадаўству.

Навучальныя планы установы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), па прафесіі распрацоўваецца на аснове тыпавога навучальнага плана па прафесіі і ўстанаўлівае пералік,

аб'ём і паслядоўнасць вывучэння навучальных дысцыплін, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Навучальныя планы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), па прафесіях распрацоўваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

Навучальная праграма ўстановы адукацыі (іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), па навучальнай дысцыпліне вызначае мэты і задачы вывучэння навучальнай дысцыпліны, яе змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання, пералік неабходных навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), па навучальных дысцыплінах распрацоўваюцца гэтымі ўстановамі адукацыі і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі.

6. Навучальна-праграмная дакументацыя навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў) уключае ў сябе навучальныя праграмы навучальных курсаў.

Навучальная праграма навучальных курсаў вызначае мэты, задачы і змест адукацыйнай праграмы навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), тэрміны яе рэалізацыі.

Навучальныя праграмы навучальных курсаў распрацоўваюцца ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму навучальных курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў навучальных курсаў), і зацвярджаюцца іх кіраўнікамі (індывідуальнымі прадпрымальнікамі).

7. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь уключае ў сябе:

навучальныя планы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь;

навучальныя праграмы ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, па навучальных дысцыплінах.

Навучальны план установы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, устанаўлівае пералік і аб'ём навучальных дысцыплін, паслядоўнасць і тэрміны іх вывучэння, віды навучальных заняткаў, формы і тэрміны атэстацыі слухачоў.

Навучальная праграма ўстановы адукацыі, якая рэалізуе адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, па навучальнай дысцыпліне вызначае мэты і задачы вывучэння навучальнай дысцыпліны, яе змест, час, адведзены на вывучэнне асобных тэм, асноўныя патрабаванні да вынікаў навучальнай дзейнасці слухачоў, рэкамендаваныя формы і метады навучання, пералік неабходных навучальных выданняў і сродкаў навучання.

Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь распрацоўваецца ўстановамі адукацыі,

якія рэалізуюць адукацыйную праграму падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь, і зацвярджаецца іх кіраўнікамі.

8. Пералік навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай падрыхтоўкі, неабходнай для займання асобных пасадак, парадак яе распрацоўкі і зацвярджэння вызначаюцца заканадаўчымі актамі, якімі прадугледжана праходжанне спецыяльнай падрыхтоўкі.

9. Пералікі навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйнай праграмы навучання ў арганізацыях і адукацыйнай праграмы ўдасканальвання магчымасцей і здольнасцей асобы вызначаюцца ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях, адукацыйную праграму ўдасканальвання магчымасцей і здольнасцей асобы.

Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйнай праграмы навучання ў арганізацыях, адукацыйнай праграмы ўдасканальвання магчымасцей і здольнасцей асобы распрацоўваецца ўстановамі адукацыі, іншымі арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйную праграму навучання ў арганізацыях (адукацыйную праграму ўдасканальвання магчымасцей і здольнасцей асобы), і зацвярджаецца кіраўнікамі ўстановы адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

РАЗДЗЕЛ XV СПЕЦЫЯЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ

ГЛАВА 55 СІСТЭМА СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 256. Сістэма спецыяльнай адукацыі

1. Спецыяльная адукацыя накіравана на падрыхтоўку асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця да працоўнай дзейнасці, сямейнага жыцця, іх сацыялізацыю і інтэграцыю ў грамадства.

2. Сістэма спецыяльнай адукацыі ўключае ў сябе:

2.1. удзельнікаў адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі;

2.2. адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.3. установы спецыяльнай адукацыі;

2.4. іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.5. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.6. індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.7. дзяржаўныя арганізацыі адукацыі, якія забяспечваюць функцыянаванне сістэмы спецыяльнай адукацыі;

2.8. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічных асоб у межах іх паўнамоцтваў у сферы спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 257. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі

1. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі падраздзяляюцца на:

- 1.1. адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі;
- 1.2. адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі;
- 1.3. адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю;
- 1.4. адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю.

2. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі распрацоўваюцца на аснове адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі і адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі рэалізуюцца ў вочнай і завочнай формах атрымання адукацыі. Атрыманне адукацыі ў вячэрняй і завочнай формах атрымання адукацыі дапускаецца толькі ў вячэрніх школах, вячэрніх класах.

4. Адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі рэалізуюцца ва ўстановах спецыяльнай адукацыі, а таксама могуць рэалізоўвацца ва ўстановах дашкольнай адукацыі, установах агульнай сярэдняй адукацыі, дзіцячых дамах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, адукацыйна-аздараўленчых цэнтрах, іншых арганізацыях, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якімі ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць. Віды адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі, якія рэалізуюцца ва ўказаных установах адукацыі, іншых арганізацыях, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, якія ў адпаведнасці з заканадаўствам ажыццяўляюць адукацыйную дзейнасць, вызначаюцца гэтым Кодэксам.

Артыкул 258. Адукацыйныя стандарты спецыяльнай адукацыі

1. Адукацыйныя стандарты спецыяльнай адукацыі ўстанаўліваюць патрабаванні да зместу навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі, арганізацыі адукацыйнага працэсу, максімальнага аб'ёму навучальнай нагрузкі выхаванцаў, навучэнцаў, абавязковай колькасці навучальных гадзін на правядзенне карэкцыйных заняткаў, узроўню падрыхтоўкі выпускнікоў.

2. Адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі ўключае ў сябе адукацыйныя стандарты дашкольнай адукацыі. Адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі ўключае ў сябе адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Распрацоўку адукацыйных стандартаў спецыяльнай адукацыі арганізуе Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе яе сумесна з арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне спецыяльнай адукацыі.

4. Адукацыйныя стандарты спецыяльнай адукацыі зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 259. Тэрмін атрымання адукацыі асобамі, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі

1. Тэрмін атрымання адукацыі асобай, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адпавядае тэрміну атрымання дашкольнай адукацыі і на падставе заключэння дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі можа быць павялічаны на тэрмін ад аднаго года да двух гадоў.

2. Тэрмін атрымання адукацыі асобай, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, залежыць ад магчымасці асваення яе зместу, структуры і ступені цяжару яе фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў і складае для атрымання:

2.1. агульнай базавай адукацыі – ад дзевяці да дзесяці гадоў;

2.2. агульнай сярэдняй адукацыі – ад адзінаццаці да дванаццаці гадоў;

2.3. агульнай сярэдняй адукацыі ў вьчэрніх школах, вьчэрніх класах – ад дванаццаці да трынаццаці гадоў.

3. Тэрміны навучання асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця на ступенях агульнай сярэдняй адукацыі складаюць:

3.1. на I ступені – ад чатырох да пяці гадоў;

3.2. на II ступені – пяць гадоў;

3.3. на III ступені – два гады (у вьчэрніх школах, вьчэрніх класах – тры гады).

4. Тэрмін атрымання адукацыі асобай, якая асвойвае змест адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, залежыць ад яе пазнавальных магчымасцей і складае:

4.1. у першым аддзяленні дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) – ад дзесяці да дванаццаці гадоў;

4.2. у другім аддзяленні дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната), у цэнтры карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі – дзевяць гадоў.

ГЛАВА 56

УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ІНДЫВІДУАЛЬНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ АДУКАЦЫЙНУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 260. Установы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі

Да ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адносяцца:

установы спецыяльнай адукацыі;

іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 261. Установы спецыяльнай адукацыі

1. Установа спецыяльнай адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаруленні, адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых).

2. Установы спецыяльнай адукацыі могуць быць наступных відаў:

2.1. спецыяльная дашкольная ўстанова;

2.2. спецыяльная агульнаадукацыйная школа (спецыяльная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат);

2.3. дапаможная школа (дапаможная школа-інтэрнат);

2.4. цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі;

2.5. іншая ўстанова спецыяльнай адукацыі.

3. У залежнасці ад фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў ствараюцца ўстановы спецыяльнай адукацыі для асоб:

3.1. з інтэлектуальнай недастатковасцю;

3.2. з цяжкімі парушэннямі маўлення;

3.3. з парушэннем слыху;

3.4. з парушэннямі зроку;

3.5. з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

3.6. з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату;

3.7. з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі.

Артыкул 262. Спецыяльная дашкольная ўстанова

1. Спецыяльная дашкольная ўстанова – установа спецыяльнай адукацыі, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

2. Да спецыяльных дашкольных устаноў адносяцца:

2.1. спецыяльны яслі-сад;

2.2. спецыяльны дзіцячы сад;

2.3. рэспубліканскі цэнтр для дзяцей дашкольнага ўзросту з парушэннем слыху.

3. Спецыяльны яслі-сад – спецыяльная дашкольная ўстанова для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ранняга і дашкольнага ўзросту, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

4. Спецыяльны дзіцячы сад – спецыяльная дашкольная ўстанова для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця дашкольнага ўзросту, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

5. Рэспубліканскі цэнтр для дзяцей дашкольнага ўзросту з парушэннем слыху – спецыяльная дашкольная ўстанова з круглагадовым рэжымам знаходжання для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця дашкольнага ўзросту з парушэннем слыху, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама можа рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Артыкул 263. Спецыяльная агульнаадукацыйная школа (спецыяльная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат)

1. Спецыяльная агульнаадукацыйная школа (спецыяльная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат) – установа спецыяльнай адукацыі, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для гарманічнага развіцця і сацыялізацыі навучэнцаў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых). У спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце ствараюцца ўмовы для пражывання і харчавання навучэнцаў.

2. У спецыяльных агульнаадукацыйных школах, якія рэалізуюць адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, для аказання дапамогі сям'і ў навучанні і выхаванні навучэнцаў, стварэння ўмоў для развіцця творчых здольнасцей навучэнцаў могуць адкрывацца групы прадоўжанага дня для навучэнцаў I–IX (X) класаў, палажэнне аб якіх зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. У спецыяльных агульнаадукацыйных школах (спецыяльных агульнаадукацыйных школах-інтэрнатах) для навучэнцаў з парушэннямі зроку, парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні) ці парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату, якія маюць парушэнні маўлення, аказваецца лагапедычная дапамога настаўнікам-дэфектолагам (настаўнікам-лагапеддам).

4. У спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце) для навучэнцаў з парушэннем слыху ствараецца кабінет слыхавой працы.

Артыкул 264. Дапаможная школа (дапаможная школа-інтэрнат)

1. Дапаможная школа (дапаможная школа-інтэрнат) – установа спецыяльнай адукацыі, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, ствараюцца ўмовы для гарманічнага развіцця і сацыялізацыі навучэнцаў, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых). У дапаможнай школе-інтэрнаце ствараюцца ўмовы для пражывання і харчавання навучэнцаў.

2. У дапаможных школах для аказання дапамогі сям'і ў навучанні і выхаванні навучэнцаў могуць адкрывацца групы прадоўжанага дня для навучэнцаў I–X класаў, палажэнне аб якіх зацвярджаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. У дапаможнай школе (дапаможнай школе-інтэрнаце) навучэнцам з парушэннямі маўлення аказваецца лагапедычная дапамога настаўнікам-дэфектолагам (настаўнікам-лагапеддам).

Артыкул 265. Цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі

1. Цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі – установа спецыяльнай адукацыі, у якой рэалізуюцца адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні

дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйная праграма спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, а таксама могуць рэалізоўвацца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні.

Цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі забяспечвае стварэнне комплекснай сістэмы псіхалага-медыка-педагагічнай дапамогі асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і ажыццяўляе адукацыйную, у тым ліку ў рамках аказання ранняй комплекснай дапамогі дзецям ва ўзросце да трох год, карэкцыйна-педагагічную, сацыяльную, метадычную, кансультацыйную і інфармацыйна-аналітычную дзейнасць, аказанне псіхалагічнай дапамогі.

Дзяржаўны цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі ажыццяўляе таксама дыягнастычную дзейнасць, стварае банк даных аб дзецях з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, каардынуе дзейнасць у сферы спецыяльнай адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі.

2. У дзяржаўным цэнтры карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі ствараецца псіхалага-медыка-педагагічная камісія для правядзення псіхалага-медыка-педагагічнага абследавання асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

Псіхалага-медыка-педагагічнае абследаванне дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця праводзіцца са згоды і ў прысутнасці яго законнага прадстаўніка. Па выніках псіхалага-медыка-педагагічнага абследавання складаецца заключэнне дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, якое змяшчае рэкамендацыі аб навучанні і выхаванні асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця па адукацыйных праграмах спецыяльнай адукацыі, аказанні ім карэкцыйна-педагагічнай дапамогі ці аб стварэнні ім спецыяльных умоў для атрымання прафесіянальна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай ці дадатковай адукацыі.

Навучанне і выхаванне дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця па адпаведнай адукацыйнай праграме спецыяльнай адукацыі, рэкамендаванай дзяржаўным цэнтрам карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, ажыццяўляюцца з пісьмовай згоды яго законнага прадстаўніка.

Законнаму прадстаўніку дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў выпадку яго нязгоды з навучаннем і выхаваннем дзіцяці па адукацыйнай праграме спецыяльнай адукацыі, рэкамендаванай дзяржаўным цэнтрам карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, павінны быць растлумачаны магчымы наступствы такой адмовы.

Адмова законнага прадстаўніка афармляецца ў пісьмовай форме ў заключэнні дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі і падпісваецца гэтым законным прадстаўніком і кіраўніком дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, а ў выпадку адмовы законнага прадстаўніка паставіць подпіс – і членамі псіхалага-медыка-педагагічнай камісіі.

3. У цэнтры карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі атрымліваюць адукацыю асобы з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі.

Цяжкія фізічныя і (ці) псіхічныя парушэнні – фізічныя і (ці) псіхічныя парушэнні, выяўленыя ў такой ступені, што атрыманне адукацыі ў адпаведнасці з адукацыйнымі стандартамі спецыяльнай адукацыі з'яўляецца недаступным і магчымасці навучання абмяжоўваюцца атрыманнем асноў ведаў аб навакольным свеце, набыццём навыкаў самаабслугоўвання, атрыманнем элементарных працоўных навыкаў.

Два і больш фізічныя і (ці) псіхічныя парушэнні з'яўляюцца многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі.

4. У цэнтры карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі можа быць створаны кабінет навучальнага абсталявання.

5. У дзяржаўны цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, які каардынуе дзейнасць у сферы спецыяльнай адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі, падаюцца арганізацыямі аховы здароўя пры наяўнасці клінічнага дыягназу з прыкметамі яўных фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў і са згоды законнага прадстаўніка дзіцяці звесткі аб дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

Артыкул 266. Кіраванне ўстановай спецыяльнай адукацыі

1. Непасрэднае кіраванне ўстановай спецыяльнай адукацыі ажыццяўляе яе кіраўнік (дырэктар, загадчык).

2. Кіраўніка ўстановы спецыяльнай адукацыі прызначае на пасаду і вызваляе ад пасады яе заснавальнік пасля ўзгаднення з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

3. Асноўным органам самакіравання ўстановы спецыяльнай адукацыі з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе кіраўнік.

4. Ва ўстанове спецыяльнай адукацыі ствараецца педагагічны савет і могуць стварацца папярэчыцельскі савет, бацькоўскі камітэт.

Артыкул 267. Іншыя ўстановы адукацыі, іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі

1. Да іншых устаноў адукацыі, іншых арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адносяцца:

1.1. установы дашкольнай адукацыі;

1.2. установы агульнай сярэдняй адукацыі;

1.3. дзіцячыя дамы;

1.4. спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы;

1.5. спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы;

1.6. адукацыйна-аздараўленчыя цэнтры;

1.7. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

1.8. індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць.

2. Іншыя арганізацыі, індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, могуць рэалізоўваць адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю пры ўмове рэалізацыі імі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі.

3. Ва ўстановах дашкольнай адукацыі, установах агульнай сярэдняй адукацыі, іншых арганізацыях, у індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, ажыццяўляюцца інтэграванае навучанне і выхаванне.

Інтэграванае навучанне і выхаванне – арганізацыя спецыяльнай адукацыі, пры якой навучанне і выхаванне асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ажыццяўляюцца адначасова з асобамі, якія не адносяцца да асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

4. Ва ўстановах дашкольнай адукацыі, установах агульнай сярэдняй адукацыі, іншых арганізацыях, у індывідуальных прадпрыемствах, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, колькасць асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця не павінна складаць больш за 20 працэнтаў ад агульнай колькасці навучэнцаў.

ГЛАВА 57

АРГАНІЗАЦЫЯ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ РЭАЛІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 268. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі

1. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі можа быць арганізаваны:

1.1. ва ўстановах адукацыі;

1.2. у іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

1.3. у індывідуальных прадпрыемствах, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць;

1.4. дома;

1.5. у арганізацыях аховы здароўя;

1.6. у санаторна-курортных і аздараўленчых арганізацыях;

1.7. ва ўстановах сацыяльнага абслугоўвання.

2. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі носіць карэкцыйную накіраванасць і арганізуецца з улікам структуры і ступені цяжару фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў і ўзросту навучэнцаў на падставе навучальна-праграмнай дакументацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі.

3. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю арганізуецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі з улікам асаблівасцей, якія змяшчаюцца ў гэтай главе. Карэкцыя фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ажыццяўляецца на карэкцыйных занятках.

4. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю арганізуецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі з улікам асаблівасцей, якія змяшчаюцца ў гэтай главе. Карэкцыя фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ажыццяўляецца на карэкцыйных занятках.

5. Ва ўстановах спецыяльнай адукацыі класы, групы адкрываюцца ў залежнасці ад структуры і ступені цяжару фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў і ўзросту навучэнцаў.

6. У спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце) для дзяцей з парушэннем слыху, у дапаможнай школе (дапаможнай школе-інтэрнаце) адукацыйны працэс ажыццяўляецца ў аддзяленнях (першае і другое), якія аб'ядноўваюць класы. Першае і другое аддзяленні ствараюцца ў залежнасці ад структуры і ступені цяжару фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў навучэнцаў.

7. У спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце) могуць адкрывацца вячэрнія класы, нападуняльнасць якіх складае 10 навучэнцаў.

8. У дапаможнай школе (дапаможнай школе-інтэрнаце) могуць адкрывацца XI–XII класы паглыбленай сацыяльнай і прафесійнай падрыхтоўкі, нападуняльнасць якіх складае 12 навучэнцаў. XI–XII класы паглыбленай сацыяльнай і прафесійнай падрыхтоўкі – класы, у якія адначасова з адукацыйнай праграмай спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю рэалізуецца адукацыйная праграма прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых).

9. Пры арганізацыі інтэграванага навучання і выхавання адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю ажыццяўляецца ў спецыяльных групах, групах інтэграванага навучання і выхавання, а пры рэалізацыі адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю – у спецыяльных класах, класах інтэграванага навучання і выхавання.

Спецыяльная група (спецыяльны клас) – група (клас), у якой атрымліваюць адукацыю асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

Група інтэграванага навучання і выхавання (клас інтэграванага навучання і выхавання) – група (клас), у якой атрымліваюць адукацыю асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і асобы, якія не адносяцца да асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця.

10. Нападуняльнасць спецыяльных груп, груп, за выключэннем груп інтэграванага навучання і выхавання, складае:

10.1. для дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 12 выхаванцаў;

10.2. для глухіх дзяцей – 6 выхаванцаў;

10.3. для дзяцей са слабым слыхам ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 8 выхаванцаў;

10.4. для невідушчых дзяцей – 6 выхаванцаў;

10.5. для дзяцей са слабым зрокам ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 10 выхаванцаў;

10.6. для дзяцей з амбліяпіяй ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 10 выхаванцаў;

10.7. для дзяцей з касавокасцю ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 10 выхаванцаў;

10.8. для слепаглухіх дзяцей – 2 выхаванцы;

10.9. для дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні) ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 10 выхаванцаў;

10.10. для дзяцей з раннім дзіцячым аўтызмам – 6 выхаванцаў;

10.11. для дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату ва ўзросце да трох гадоў – 6 выхаванцаў, а ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў – 8 выхаванцаў;

10.12. для дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю) – 3 выхаванцы;

10.13. для дзяцей з лёгкай інтэлектуальнай недастатковасцю – 6 выхаванцаў;

10.14. для дзяцей з сярэдняй, цяжкай інтэлектуальнай недастатковасцю – 4 выхаванцы;

10.15. для дзяцей з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі – 4 выхаванцы, а ў выпадку, калі ў гэтай групе ёсць адзін выхаванец з парушэннямі функцый

апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю), – 3 выхаванцы.

11. Напаўняльнасць груп інтэграванага навучання і выхавання для дзяцей ва ўзросце да трох гадоў складае ад 8 да 10 выхаванцаў, з іх:

11.1. адно дзіця з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзіцяці з інтэлектуальнай недастатковасцю, ці глухога дзіцяці, ці невідушчага дзіцяці, ці дзіцяці з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю);

11.2. не больш за тры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей са слабым слыхам, ці дзяцей са слабым зрокам, ці дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, ці дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

11.3. не больш за дзве асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з рознымі (не больш за два) парушэннямі развіцця.

12. Напаўняльнасць груп інтэграванага навучання і выхавання для дзяцей ва ўзросце ад трох да васьмі гадоў складае ад 10 да 12 выхаванцаў, з іх:

12.1. не больш за дзве асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, ці глухіх дзяцей, ці невідушчых дзяцей, ці дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю);

12.2. не больш за чатыры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей са слабым слыхам, ці дзяцей са слабым зрокам, ці дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, ці дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

12.3. не больш за тры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з рознымі (не больш за два) парушэннямі развіцця.

13. Напаўняльнасць спецыяльных класаў, класаў, за выключэннем класаў інтэграванага навучання і выхавання, складае:

13.1. для дзяцей са слабым слыхам з адносна развітым маўленнем – 10 навучэнцаў;

13.2. для глухіх дзяцей, дзяцей са слабым слыхам і грубым недаразвіццём маўлення – 8 навучэнцаў;

13.3. для невідушчых дзяцей – 8 навучэнцаў;

13.4. для дзяцей са слабым зрокам – 12 навучэнцаў;

13.5. для слепаглухіх дзяцей – 3 навучэнцы;

13.6. для дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні) – 12 навучэнцаў;

13.7. для дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення – 12 навучэнцаў;

13.8. для дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату – 10 навучэнцаў, а ў выпадку, калі ў гэтым класе ёсць адзін навучэнец з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю), – 6 навучэнцаў;

13.9. для дзяцей з лёгкай інтэлектуальнай недастатковасцю – 12 навучэнцаў;

13.10. для дзяцей з сярэдняй, цяжкай інтэлектуальнай недастатковасцю – 6 навучэнцаў;

13.11. для дзяцей з цяжкімі і (ці) множнымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі – 6 навучэнцаў.

14. Напаўняльнасць класаў інтэграванага навучання і выхавання не павінна перавышаць 20 навучэнцаў, з іх:

14.1. не больш за тры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, ці глухіх дзяцей, ці невідушчых дзяцей, ці дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату (са значным і рэзка выяўленым парушэннем руху ці яго адсутнасцю);

14.2. не больш за шэсць асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з парушэннямі аднароднага характару – пры навучанні і выхаванні дзяцей са слабым слыхам, ці дзяцей са слабым зрокам, ці дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, ці дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкімі ў навучанні);

14.3. не больш за чатыры асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця з рознымі (не больш за два) парушэннямі развіцця.

15. Парадак стварэння спецыяльных груп, груп інтэграванага навучання і выхавання, спецыяльных класаў, класаў інтэграванага навучання і выхавання і арганізацыі адукацыйнага працэсу ў іх вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

16. Класы могуць дзяліцца на групы ў выпадках і парадку, якія вызначаюцца палажэннем аб установе спецыяльнай адукацыі ці яе відзе.

17. Ва ўстановах адукацыі, іншых арганізацыях, у індывідуальных прадпрымальнікаў, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі па рашэнні заснавальніка, індывідуальнага прадпрымальніка можа быць ўстаноўлена меншая напаўняльнасць спецыяльных груп, груп, груп інтэграванага навучання і выхавання, спецыяльных класаў, класаў, класаў інтэграванага навучання і выхавання, вярчэнні класаў, XI–XII класаў паглыбленай сацыяльнай і прафесійнай падрыхтоўкі.

18. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі для навучэнцаў з парушэннямі зроку арганізуецца з выкарыстаннем тыфлатэхнічных сродкаў, спецыяльнага абсталявання, для невідушчых – і на аснове рэльефна-кропкавай сістэмы Брайля, для асоб са слабым зрокам – і па навучальных дапаможніках, якія выдаюцца павялічаным шрыфтам.

19. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі для навучэнцаў з парушэннем слыху арганізуецца з выкарыстаннем гукаўзмацняльнай апаратуры калектыўнага і (ці) індывідуальнага карыстання, тэхнічных сродкаў, якія забяспечваюць перадачу навучальнага матэрыялу і іншай інфармацыі на зрокавай аснове.

20. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі для навучэнцаў з парушэннем слыху (глухіх і навучэнцаў са слабым слыхам са стратай слыху ў межах 70–90 дэцыбел) арганізуецца на беларускай ці рускай (пісьмовая, вусная, дактыльная формы) і жэставай мовах.

21. Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі для навучэнцаў з цяжкімі парушэннямі маўлення арганізуецца на беларускай ці рускай мове.

22. Вывучэнне замежнай мовы навучэнцамі з парушэннем слыху, якія навучаюцца ў другім аддзяленні спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната), і навучэнцамі з цяжкімі парушэннямі маўлення ажыццяўляецца пры іх жаданні.

Артыкул 269. Агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўзросце да трох гадоў

Адукацыйны працэс пры рэалізацыі адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўзросце да трох гадоў ажыццяўляецца ў рамках аказання ранняй комплекснай дапамогі і накіраваны на выпраўленне і (ці) аслабленне

фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў, прадухіленне і (ці) ліквідацыю абмежаванняў актыўнасці, суправаджэнне развіцця дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, кансультаванне і навучанне спосабам догляду за імі іх законных прадстаўнікоў. Ранняя комплексная дапамога – сістэма мер, якая ўключае выяўленне, абследаванне, карэкцыю фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў, індывідуалізаванае навучанне дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўзросце да трох гадоў з псіхалага-педагагічным суправаджэннем у сям'і, установе адукацыі, арганізацыі аховы здароўя.

Артыкул 270. Агульныя патрабаванні да прыёму асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўстановы адукацыі для асваення зместу адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі

Прыём асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўстановы адукацыі для асваення зместу адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі ажыццяўляецца на падставе заключэння дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі і ў парадку, устаноўленым для прыёму асоб ва ўстановы адукацыі для асваення зместу адукацыйнай праграмы дашкольнай адукацыі, адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

Артыкул 271. Атрыманне спецыяльнай адукацыі дома

1. Для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія па медыцынскіх паказаннях часова ці пастаянна не могуць наведваць установы адукацыі, ствараюцца ўмовы для атрымання спецыяльнай адукацыі дома. Пэралік медыцынскіх паказанняў для атрымання спецыяльнай адукацыі дома вызначае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс для атрымання спецыяльнай адукацыі дома арганізуецца дзяржаўнай установай адукацыі па месцы жыхарства (месцы знаходжання) асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ці дзяржаўнай установай адукацыі, у якой яна навучалася да ўзнікнення медыцынскіх паказанняў для атрымання спецыяльнай адукацыі дома.

3. Рашэнне аб атрыманні спецыяльнай адукацыі дома прымае аддзел (кіраўніцтвам) адукацыі мясцовага выканаўчага і распарадчага органа па месцы жыхарства (месцы знаходжання) асобы з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця на падставе яе заявы (заявы законнага прадстаўніка непаўналетняга) і заключэння дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі.

4. Парадак арганізацыі атрымання спецыяльнай адукацыі дома вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 272. Навучанне і выхаванне асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў арганізацыях аховы здароўя

1. Асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі і якім аказваецца медыцынская дапамога ў стацыянарных умовах у арганізацыях аховы здароўя, ствараюцца ўмовы для навучання і выхавання ў парадку, які вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў арганізацыі аховы здароўя арганізуе ўстанова адукацыі па месцы знаходжання арганізацыі аховы здароўя.

3. Рашэнне аб навучанні і выхаванні асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў арганізацыі аховы здароўя прымае аддзел (кіраўніцтва) адукацыі мясцовага выканаўчага і

распарадчага органа па месцы знаходжання арганізацыі аховы здароўя на падставе звестак, пададзеных гэтай арганізацыяй аховы здароўя.

Артыкул 273. Навучанне і выхаванне асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ў санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях

1. Асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія асвойваюць змест адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі і накіраваны ў складзе арганізаваных груп у санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыі, ствараюцца ўмовы для навучання і выхавання ў парадку, які вызначае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

2. Адукацыйны працэс у санаторна-курортных і аздарэўленчых арганізацыях арганізуюць установы адукацыі, якія накіроўваюць такія групы.

Артыкул 274. Атрыманне спецыяльнай адукацыі ва ўстановах сацыяльнага абслугоўвання

1. Асобам з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія знаходзяцца ва ўстановах сацыяльнага абслугоўвання, ствараюцца ўмовы для атрымання спецыяльнай адукацыі.

2. Адукацыйны працэс для атрымання спецыяльнай адукацыі ва ўстанове сацыяльнага абслугоўвання арганізуе ўстанова адукацыі па месцы знаходжання ўстановы сацыяльнага абслугоўвання.

3. Рашэнне аб атрыманні спецыяльнай адукацыі ва ўстанове сацыяльнага абслугоўвання прымае аддзел (кіраўніцтва) адукацыі мясцовага выканаўчага і распарадчага органа па месцы знаходжання ўстановы сацыяльнага абслугоўвання на падставе звестак, пададзеных гэтай установой сацыяльнага абслугоўвання.

4. Парадак арганізацыі атрымання спецыяльнай адукацыі ва ўстанове сацыяльнага абслугоўвання вызначаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 58

АТЭСТАЦЫЯ АСОБ З АСАБЛІВАСЦЯМІ ПСІХАФІЗІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ПРЫ АСВАЕННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПРАГРАМ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 275. Атэстацыя асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця пры асваенні зместу адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі

1. Атэстацыя асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі з улікам асаблівасцей, устаноўленых гэтай главой.

2. Бягучая і прамежкая атэстацыя навучэнцаў з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця I–III класаў, тэрмін навучання якіх на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі складае пяць год, навучэнцаў I–III класаў, якія навучаюцца па навучальным плане першага аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, ажыццяўляецца на змястоўна-ацэначнай аснове, якая прадугледжвае слоўную ацэнку вынікаў навучальнай дзейнасці навучэнцаў, без выстаўлення адзнак.

3. Парадак правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю вызначаецца Правіламі правядзення атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю.

Артыкул 276. Асаблівасці падагульняльнай атэстацыі навучэнцаў з парушэннем слыху, цяжкімі парушэннямі маўлення пры асваенні зместу

адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі

1. Навучэнцы з парушэннем слыху, цяжкімі парушэннямі маўлення разам з іншымі выпускнымі экзаменамі здаюць экзамен па рускай ці беларускай мове ў залежнасці ад мовы навучання і выхавання.

2. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў з парушэннем слыху па рускай ці беларускай мове праводзіцца ў форме пісьмовага экзамену (пераказ).

3. Пры правядзенні выпускных экзаменаў у вуснай форме для навучэнцаў з парушэннем слыху другога аддзялення спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) па іх жаданні дазваляецца выкарыстоўваць адказы ў пісьмовым выглядзе.

4. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў з цяжкімі парушэннямі маўлення па рускай ці беларускай мове праводзіцца ў форме пісьмовага экзамену (дыктант ці пераказ) у залежнасці ад віду маўленчых парушэнняў навучэнцаў.

Артыкул 277. Асаблівасці атэстацыі навучэнцаў пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю

1. Навучэнцы другога аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) і цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі праходзяць толькі бягучую атэстацыю. Бягучая атэстацыя гэтых навучэнцаў ажыццяўляецца на змястоўна-ацэначнай аснове, якая прадугледжвае слоўную ацэнку вынікаў навучальнай дзейнасці, без выстаўлення адзнак.

2. Падагульняльная атэстацыя навучэнцаў першага аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) праводзіцца ў форме выпускнога экзамену па працоўным навучанні.

ГЛАВА 59

НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул 278. Сістэма навукова-метадычнага забеспячэння спецыяльнай адукацыі

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне спецыяльнай адукацыі ўключае ў сябе:

1.1. навучальна-праграмную дакументацыю адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі;

1.2. праграмна-планавальную дакументацыю выхавання;

1.3. навучальна-метадычную дакументацыю;

1.4. навучальныя выданні;

1.5. інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы.

2. Навукова-метадычнае забеспячэнне спецыяльнай адукацыі ажыццяўляюць:

2.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне спецыяльнай адукацыі;

2.2. установы адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.3. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.4. індывідуальныя прадпрымальнікі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, што рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі;

2.5. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў у сферы спецыяльнай адукацыі.

Артыкул 279. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі

1. Навучальна-праграмная дакументацыя адукацыйных праграм спецыяльнай адукацыі ўключае ў сябе:

1.1. навучальныя планы спецыяльнай адукацыі;

1.2. праграмы спецыяльнай адукацыі.

2. Да навучальных планаў спецыяльнай адукацыі адносяцца:

2.1. навучальныя планы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі;

2.2. навучальныя планы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі;

2.3. эксперыментальныя навучальныя планы;

2.4. індывідуальныя навучальныя планы;

2.5. навучальныя планы дапаможных школ (дапаможных школ-інтэрнатаў) на бягучы навучальны год;

2.6. навучальныя планы спецыяльных агульнаадукацыйных школ (спецыяльных агульнаадукацыйных школ-інтэрнатаў) на бягучы навучальны год;

2.7. навучальны план цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі на бягучы навучальны год;

2.8. навучальны план групы інтэграванага навучання і выхавання на бягучы навучальны год;

2.9. навучальны план класа інтэграванага навучання і выхавання на бягучы навучальны год.

3. Да навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі адносяцца:

3.1. навучальны план цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для выхаванцаў з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі;

3.2. навучальны план спецыяльнай дашкольнай установы для дзяцей з парушэннем слыху;

3.3. навучальны план спецыяльнай дашкольнай установы для дзяцей з парушэннямі зроку;

3.4. навучальны план спецыяльнай дашкольнай установы для дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення;

3.5. навучальны план спецыяльнай дашкольнай установы для дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкімі ў навучанні);

3.6. навучальны план спецыяльнай дашкольнай установы для дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату;

3.7. навучальны план спецыяльнай дашкольнай установы для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю.

4. Да навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі адносяцца:

4.1. навучальны план цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для навучэнцаў з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі;

4.2. навучальны план другога аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю;

4.3. навучальны план першага аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю;

4.4. навучальны план другога аддзялення спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннем слыху;

4.5. навучальны план першага аддзялення спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннем слыху;

4.6. навучальны план спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннямі зроку;

4.7. навучальны план спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення;

4.8. навучальны план спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні);

4.9. навучальны план спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату.

5. Навучальныя планы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі (за выключэннем навучальнага плана цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для выхаванцаў з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі) з'яўляюцца тэхнічнымі нарматыўнымі прававымі актамі, распрацоўваюцца на аснове тыпавага навучальнага плана дашкольнай адукацыі з улікам структуры і ступені цяжару фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і ўстанаўліваюць пералік адукацыйных галін, колькасць навучальных гадзін на іх вывучэнне па групам выхаванцаў, колькасць навучальных гадзін на правядзенне карэкцыйных заняткаў, максімальную дапушчальную навучальную нагрузку і агульную колькасць навучальных гадзін на тыдзень.

6. Навучальныя планы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі (за выключэннем навучальнага плана цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для навучэнцаў з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі і навучальнага плана другога аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю) з'яўляюцца тэхнічнымі нарматыўнымі прававымі актамі, распрацоўваюцца на аснове тыпавага навучальнага плана сярэдняй школы з улікам асаблівасцей фізічнага і (ці) псіхічнага развіцця навучэнцаў і ўключаюць у сябе пералік абавязковых для вывучэння навучальных прадметаў па класах, устанаўліваюць колькасць навучальных гадзін на іх вывучэнне, колькасць навучальных гадзін на правядзенне карэкцыйных і факультатыўных заняткаў, абавязковую і максімальную дапушчальную навучальную нагрузку на тыдзень на аднаго навучэнца ў кожным класе і агульную колькасць навучальных гадзін, якія фінансуюцца з рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў на правядзенне навучальных заняткаў (заняткаў).

7. Пералік навучальных прадметаў і колькасць навучальных гадзін на вывучэнне асобных навучальных прадметаў у навучальным плане першага аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, навучальным плане другога аддзялення спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннем слыху, навучальным плане першага аддзялення спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннем слыху, навучальным плане спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннямі зроку, навучальным плане спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення, навучальным плане спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з

парушэннямі псіхічнага развіцця (цяжкасцямі ў навучанні), навучальным плане спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы (спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната) для дзяцей з парушэннямі функцый апорна-рухальнага апарату вызначаюцца ў залежнасці ад магчымасцей асваення зместу навучальных прадметаў асобнымі катэгорыямі асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і могуць не супадаць адпаведна з пералікам навучальных прадметаў і колькасцю навучальных гадзін на вывучэнне асобных навучальных прадметаў, вызначаных тыповым навучальным планам сярэдняй школы.

Навучальныя гадзіны, прадугледжаныя тыповым навучальным планам сярэдняй школы на вывучэнне навучальных прадметаў, не ўключаныя ва ўказаныя ў частцы першай гэтага пункта навучальныя планы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, пераразмяркоўваюцца на вывучэнне іншых навучальных прадметаў і (ці) правядзенне факультатывных заняткаў. Навучальныя гадзіны, вызначаныя на правядзенне карэкцыйных заняткаў, не ўлічваюцца ў максімальную дапушчальную навучальную нагрузку на тыдзень на аднаго навучэнца.

8. Навучальны план цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для выхаванцаў з цяжкімі і (ці) множнымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі, навучальны план цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для навучэнцаў з цяжкімі і (ці) множнымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі і навучальны план другога аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю з'яўляюцца тэхнічнымі нарматыўнымі прававымі актамі і ўключаюць у сябе пералік адукацыйных галін, навучальных прадметаў, якія змяшчаюць асновы ведаў аб навакольным свеце, даступныя для асваення ўказанымі асобамі, а таксама забяспечваюць набыццё імі навыкаў самаабслугоўвання і элементарных працоўных навыкаў, устанаўліваюць колькасць навучальных гадзін на іх вывучэнне, колькасць навучальных гадзін на правядзенне карэкцыйных заняткаў і агульную колькасць навучальных гадзін, якія фінансуюцца з рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў на правядзенне навучальных заняткаў (заняткаў).

Навучальныя гадзіны, вызначаныя на правядзенне карэкцыйных заняткаў, не ўлічваюцца ў максімальную дапушчальную навучальную нагрузку на тыдзень на аднаго навучэнца.

9. Распрацоўвае і зацвярджае навучальныя планы спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі і навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

10. Эксперыментальны навучальны план апрабуецца ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, на базе якіх ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя планы распрацоўваюцца арганізацыямі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне спецыяльнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

11. Індывідуальны навучальны план устанаўлівае пералік навучальных прадметаў і іх аб'ём для асобы з цяжкімі і (ці) множнымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі з улікам структуры і ступені цяжару парушэнняў, якія ёсць у яе.

Індывідуальныя навучальныя планы распрацоўваюцца ўстановай адукацыі (іншая арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, у якой асоба з цяжкімі і (ці) множнымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі атрымлівае адукацыю, на аснове навучальнага плана другога аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, навучальнага плана першага аддзялення дапаможнай школы (дапаможнай школы-інтэрната) для дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю, навучальнага плана цэнтра

карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для выхаванцаў з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі, навучальнага плана цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі для навучэнцаў з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі і зацвярджаюцца кіраўніком установы адукацыі (кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) па ўзгадненні з дзяржаўным цэнтрам карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, які каардынуе дзейнасць у сферы спецыяльнай адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі.

12. На аснове адпаведных навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі дапаможных школы (дапаможных школы-інтэрнаты), спецыяльных агульнаадукацыйных школы (спецыяльных агульнаадукацыйных школы-інтэрнаты) і цэнтры карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі распрацоўваюць адпаведныя навучальныя планы на бягучы навучальны год.

Пры распрацоўцы ўказаных у частцы першай гэтага пункта навучальных планаў агульная колькасць навучальных гадзін, якія фінансуюцца з рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў на правядзенне навучальных заняткаў (заняткаў), у выпадках, прадугледжаных палажэннем аб установе спецыяльнай адукацыі ці яе відзе, павялічваецца заснавальнікам установы адукацыі.

13. Навучальны план групы інтэграванага навучання і выхавання на бягучы навучальны год, навучальны план класа інтэграванага навучання і выхавання на бягучы навучальны год распрацоўваюцца ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй, індывідуальным прадпрымальнікам, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), на базе якой адкрыты гэтыя група ці клас, на аснове тыпавога навучальнага плана дашкольнай адукацыі ці тыпавога навучальнага плана сярэдняй школы адпаведна, а таксама адпаведнага навучальнага плана спецыяльнай адукацыі і зацвярджаюцца кіраўніком установы адукацыі (кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць) па ўзгадненні з дзяржаўным цэнтрам карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, які каардынуе дзейнасць у сферы спецыяльнай адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі.

14. Да праграм спецыяльнай адукацыі адносяцца:

14.1. праграмы ранняй комплекснай дапамогі;

14.2. навучальныя праграмы па адукацыйных галінах;

14.3. навучальныя праграмы па навучальных прадметах;

14.4. навучальныя праграмы факультатыўных заняткаў;

14.5. праграмы карэкцыйных заняткаў навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі;

14.6. праграмы карэкцыйных заняткаў навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі;

14.7. эксперыментальныя навучальныя праграмы па навучальных прадметах;

14.8. індывідуальныя навучальныя праграмы.

15. Праграма ранняй комплекснай дапамогі з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца для дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця ва ўзросце да трох гадоў, накіравана на стымуляванне яго развіцця, актывізацыю механізмаў адаптацыі, кампенсацыі, на выпраўленне і (ці) аслабленне фізічных і (ці) псіхічных

парушэнняў, якія ёсць у яго, нармалізацыю яго жыццёвага цыкла і зацвярджаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

16. Навучальная праграма па адукацыйных галінах з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове навучальнай праграмы дашкольнай адукацыі з улікам структуры і ступені цяжару фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, вызначае змест спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі і зацвярджаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

17. Навучальная праграма па навучальных прадметах з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, распрацоўваецца на аснове адукацыйных стандартаў агульнай сярэдняй адукацыі і (ці) адукацыйных стандартаў спецыяльнай адукацыі з улікам структуры і ступені цяжару фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, вызначае змест спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі і зацвярджаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

18. Навучальная праграма факультатыўнага занятку з'яўляецца тэхнічным нарматыўным прававым актам, вызначае мэты і задачы факультатыўнага занятку, яго змест, час на яго правядзенне, рэкамендаваныя формы і метады навучання і выхавання і зацвярджаецца Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

19. Праграма карэкцыйных заняткаў навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, праграма карэкцыйных заняткаў навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі з'яўляюцца тэхнічнымі нарматыўнымі прававымі актамі і накіраваны на карэкцыю пазнавальнай дзейнасці, маторыкі, прасторавай і сацыяльна-бытавой арыенціроўкі, сродкаў зносін і іншай дзейнасці.

Праграмы карэкцыйных заняткаў навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, праграмы карэкцыйных заняткаў навучальных планаў спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі распрацоўваюцца на аснове сістэмна-структурнага падыходу да выпраўлення і (ці) аслаблення фізічных і (ці) псіхічных парушэнняў і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

20. Эксперыментальная навучальная праграма па навучальным прадмеце апрабуецца ва ўстанове адукацыі, якая рэалізуе адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, на базе якой ажыццяўляецца эксперыментальная дзейнасць.

Эксперыментальныя навучальныя праграмы па навучальных прадметах распрацоўваюцца арганізацыяй, якая ажыццяўляе навукова-метадычнае забеспячэнне спецыяльнай адукацыі, і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

21. Індывідуальная навучальная праграма распрацоўваецца для асобы з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі з улікам структуры і ступені цяжару парушэнняў, якія ёсць у яго, і зацвярджаецца кіраўніком установы адукацыі (кіраўніком іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, індывідуальным прадпрымальнікам, якому ў адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць), якая рэалізуе адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, у якой асоба з цяжкімі і (ці) многымі фізічнымі і (ці) псіхічнымі парушэннямі атрымлівае адукацыю, па ўзгадненні з дырэктарам дзяржаўнага цэнтра карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі, які каардынуе дзейнасць у сферы спецыяльнай адукацыі на тэрыторыі адпаведнай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі.

РАЗДЗЕЛ XVI

ПАДТРЫМКА ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ДАСЯГНУЛІ ВЫСОКІХ ПАКАЗЧЫКАЎ У НАВУЧАЛЬнай І ГРАМАДСКАЙ ПРАЦЫ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АЗДАРАЎЛЕННІ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦА Ў САЦЫЯЛЬНА НЕБЯСПЕЧНЫМ

СТАНОВІШЧЫ, І ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АСАБЛІВЫХ УМОВАХ ВЫХАВАННЯ

ГЛАВА 60

СІСТЭМА ПРАЦЫ ПА ПАДТРЫМЦЫ ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ДАСЯГНУЛІ ВЫСОКІХ ПАКАЗЧЫКАЎ У НАВУЧАЛЬнай І ГРАМАДСКАЙ ПРАЦЫ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АЗДАРАЎЛЕННІ, ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦЦА Ў САЦЫЯЛЬНА НЕБЯСПЕЧНЫМ СТАНОВІШЧЫ, І ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АСАБЛІВЫХ УМОВАХ ВЫХАВАННЯ

Артыкул 280. Сістэма працы па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання

1. Падтрымка дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, – комплекс мер, якія ўстанаўліваюцца дзяржавай і накіраваны на развіццё інтэлектуальных, творчых здольнасцей, лідэрскіх якасцей дзяцей, умацаванне іх здароўя.

2. Дзеці, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, – асобы ва ўзросце ад шасці да васьмнаццаці гадоў, якія добра паспяваюць у навучальнай дзейнасці, або ўзнагароджаны па выніках раённых (гарадскіх), абласных (Мінскіх гарадскіх), рэспубліканскіх і (ці) міжнародных алімпіяд, конкурсаў, турніраў, фестываляў, канферэнцый, сімпозіумаў, іншых адукацыйных мерапрыемстваў, спартыўных спаборніцтваў, або ўдзельнічаюць у працы органаў самакіравання ўстанова адукацыі, маладзёжных і дзіцячых грамадскіх аб'яднанняў.

3. Дзеці, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, – асобы ва ўзросце ад шасці да васьмнаццаці гадоў.

4. Падтрымка дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, – комплекс мер, якія ўстанаўліваюцца дзяржавай і накіраваны на абарону правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання.

5. Прызнанне дзяцей дзецямі, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам аб прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх.

6. Сістэма працы па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, уключае ў сябе:

6.1. вызначэнне і рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання;

6.2. выяўленне і ўлік дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання;

6.3. прыняцце і рэалізацыю праграмы выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы;

6.4. прыняцце і рэалізацыю праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні;

6.5. прыняцце і рэалізацыю праграмы выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы;

6.6. прыняцце і рэалізацыю праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання;

6.7. стварэнне ўстаноў адукацыі, якія спецыялізуюцца на рэалізацыі праграм выхавання, і развіццё сеткі такіх устаноў;

6.8. арганізацыю адукацыйнага працэсу ва ўстановах адукацыі, якія спецыялізуюцца на рэалізацыі праграм выхавання, і выхаваўчага працэсу ва ўстановах адукацыі;

6.9. навукова-метадычнае забеспячэнне праграм выхавання;

6.10. каардынацыю ўзаемадзяння рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, іншых дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, іншых арганізацый па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, у рамках іх кампетэнцыі.

Артыкул 281. Дзяржаўная палітыка па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання

1. Дзяржаўная палітыка па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, – сістэма сацыяльных, прававых і іншых мер, якія ўстанаўліваюцца дзяржавай і накіраваны на стварэнне аптымальных умоў для актывізацыі стваральнай дзейнасці дзяцей, іх самарэалізацыі і ўмацавання здароўя.

2. Дзяржаўная палітыка па падтрымцы дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, – сістэма сацыяльных, прававых і іншых мер, якія ўстанаўліваюцца дзяржавай і накіраваны на выяўленне і ліквідацыю прычын і ўмоў, якія спрыяюць траплянню непаўналетніх у становішча, якое ўяўляе небяспеку для іх жыцця ці здароўя або не адпавядае патрабаванням да іх выхавання ці ўтрымання, або выклікалі ўчыненне непаўналетнімі злачынстваў ці іншых антыграмадскіх дзеянняў, а таксама на рэабілітацыю непаўналетніх, якія трапілі ў сацыяльна небяспечнае становішча, і непаўналетніх, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання.

Артыкул 282. Выяўленне і ўлік дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання

Выяўленне і ўлік дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, ажыццяўляюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Артыкул 283. Праграмы выхавання

1. Праграма выхавання – дакумент, які, як правіла, вызначае мэты, задачы, формы і метады працы з выхаванцамі з улікам іх асаблівасцей, патрэбнасцей і інтарэсаў.

2. Праграмы выхавання падраздзяляюцца на:

2.1. праграму выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы;

2.2. праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні;

2.3. праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы;

2.4. праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання.

3. Праграма выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, вызначае мэты, задачы, формы і методы працы з дзецьмі, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, і накіравана на забеспячэнне ўмоў для актывізацыі іх стваральнай дзейнасці і самарэалізацыі, а таксама на развіццё камунікатыўных, арганізатарскіх і іншых здольнасцей.

4. Праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, вызначае мэты, задачы, формы і методы працы з дзецьмі, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, і накіравана на ўмацаванне іх здароўя, у тым ліку фарміраванне навыкаў здаровага ладу жыцця, бяспечных і адказных паводзін.

5. Праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, вызначае мэты, задачы, формы і методы працы па выхаванні і абароне правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і накіравана на сацыяльную рэабілітацыю дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, забеспячэнне абароны іх правоў і законных інтарэсаў.

6. Праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, вызначае сродкі, формы і методы выхавання, што забяспечваюць выпраўленне і сацыяльную рэабілітацыю дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, і накіравана на іх выпраўленне, сацыяльную рэабілітацыю і выхаванне.

7. Праграма выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, рэалізуецца ў адукацыйна-аздараўленчых цэнтрах.

8. Праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, рэалізуецца ў выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах, а таксама можа рэалізоўвацца ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі (за выключэннем вярхніх школ), установах спецыяльнай адукацыі (за выключэннем спецыяльных дашкольных устаноў), цэнтрах (палацах), іншых арганізацыях, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць рэалізацыю праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні.

9. Праграма выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, рэалізуецца ў сацыяльна-педагагічных установах, установах дашкольнай, агульнай сярэдняй, спецыяльнай, прафесіянальна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі, выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі адначасова з адукацыйнымі праграмамі.

10. Праграма выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, рэалізуецца ў спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах як адначасова з адукацыйнымі праграмамі, так і асобна.

11. Праграмы выхавання распрацоўвае і зацвярджае Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 61

УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ, ЯКІЯ РЭАЛІЗУЮЦЬ ПРАГРАМЫ ВЫХАВАННЯ, ІНШЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ, ЯКІМ У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКАНАДАЎСТВАМ ДАДЗЕНА ПРАВА

АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ РЭАЛІЗАЦЫЮ ПРАГРАМЫ ВЫХАВАННЯ ДЗЯЦЕЙ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў АЗДАРАЎЛЕННІ

Артыкул 284. Установы адукацыі, якія рэалізуюць праграмы выхавання, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць рэалізацыю праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні

1. Да ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць праграмы выхавання, адносяцца ўстановы адукацыі, якія спецыялізуюцца на рэалізацыі праграм выхавання, і іншыя ўстановы адукацыі, якія рэалізуюць праграмы выхавання.

2. Да ўстаноў адукацыі, якія спецыялізуюцца на рэалізацыі праграм выхавання, адносяцца:

- 2.1. выхаваўча-аздараўленчыя ўстановы адукацыі;
- 2.2. сацыяльна-педагагічныя ўстановы;
- 2.3. спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы;
- 2.4. спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы.

3. Выхаваўча-аздараўленчая ўстанова адукацыі – установа адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

4. Выхаваўча-аздараўленчыя ўстановы адукацыі могуць быць наступных відаў:

- 4.1. адукацыйна-аздараўленчы цэнтр;
- 4.2. аздараўленчы лагер.

5. Адукацыйна-аздараўленчы цэнтр – выхаваўча-аздараўленчая ўстанова адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, стварае ўмовы для пражывання і харчавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, аказвае садзейнічанне аздараўленчым лагерам у ажыццяўленні навукова-метадычнага забеспячэння адукацыі, навукова-метадычнага забеспячэння праграм выхавання і размешчана на тэрыторыі, прыдатнай для арганізацыі аздараўлення і адпачынку.

6. Аздараўленчы лагер – выхаваўча-аздараўленчая ўстанова адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, стварае ўмовы для пражывання і харчавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, і размешчана на тэрыторыі, прыдатнай для арганізацыі аздараўлення і адпачынку.

7. Сацыяльна-педагагічная ўстанова – установа адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

8. Сацыяльна-педагагічныя ўстановы могуць быць наступных відаў:

- 8.1. сацыяльна-педагагічныя цэнтры;
- 8.2. дзіцячыя дамы;
- 8.3. дзіцячыя вёскі (гарадкі).

9. Сацыяльна-педагагічны цэнтр – сацыяльна-педагагічная ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, каардынуе дзейнасць іншых устаноў адукацыі ў межах адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі па выяўленні і ўліку дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, іх сацыяльна-педагагічнай рэабілітацыі і аказанні ім псіхалагічнай дапамогі, ажыццяўляе распрацоўку і каардынацыю выканання індывидуальных планаў абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, аказвае псіхалагічную і сацыяльна-педагагічную дапамогу законным прадстаўнікам навучэнцаў і прызначана для часовага пражывання (не больш за шэсць месяцаў) і сацыяльнай рэабілітацыі дзяцей ва ўзросце ад трох да васьмнаццаці гадоў, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, да іх вяртання ў сям'ю ці вызначэння іх далейшага жыццёўладкавання.

10. Дзіцячы дом – сацыяльна-педагагічная ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі, адукацыйныя праграмы спецыяльнай адукацыі, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і прызначана для пражывання дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, ва ўзросце ад трох да васьмнаццаці гадоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якія навучаюцца ва ўстановах адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі.

11. Дзіцячая вёска (гарадок) – сацыяльна-педагагічная ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, адукацыйную праграму дашкольнай адукацыі і прызначана для пражывання дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, ва ўзросце ад аднаго года да васьмнаццаці гадоў, у якім абавязкі па іх навучанні і выхаванні выконваюць яе работнікі (бацькі-выхавальнікі). У дзіцячай вёсцы (гарадку) таксама могуць пражываць у аддзяленні постінтэрнатнай адаптацыі асобы з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якія навучаюцца ва ўстановах адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі.

12. Спецыяльная навучальна-выхаваўчая ўстанова – установа адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, ствараецца з захаваннем прынцыпу раздзельнага ўтрымання, навучання і выхавання асоб рознага полу і аказвае медыцынскую дапамогу, у тым ліку з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, а таксама выхаванцам, якія хварэюць на захворванні, пералік якіх устанаўлівае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

13. Спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы могуць быць наступных відаў:

13.1. спецыяльныя школы закрытага тыпу;

13.2. спецыяльныя прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы закрытага тыпу.

14. Спецыяльная школа закрытага тыпу – спецыяльная навучальна-выхаваўчая ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання,

адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, ствараецца з захаваннем прынцыпу раздзельнага ўтрымання, навучання і выхавання асоб рознага полу ва ўзросце ад адзінаццаці да пятнаццаці гадоў і аказвае медыцынскую дапамогу выхаванцам, у тым ліку з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, а таксама выхаванцам, якія хварэюць на захворванні, пералік якіх устанаўлівае Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

15. Спецыяльнае прафесіянальна-тэхнічнае вучылішча закрытага тыпу – спецыяльная навучальна-выхаваўчая ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, ствараецца з захаваннем прынцыпу раздзельнага ўтрымання, навучання і выхавання асоб рознага полу ва ўзросце ад адзінаццаці да васьмнаццаці гадоў і аказвае медыцынскую дапамогу выхаванцам, у тым ліку з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, а таксама выхаванцам, якія хварэюць на захворванні, пералік якіх устанаўліваецца Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь. Для выхаванцаў ва ўзросце ад адзінаццаці да пятнаццаці гадоў у спецыяльным прафесіянальна-тэхнічным вучылішчы закрытага тыпу ствараюцца аддзяленні.

16. Спецыяльная лячэбна-выхаваўчая ўстанова – установа адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, ствараецца з захаваннем прынцыпу раздзельнага ўтрымання, навучання і выхавання асоб рознага полу і ажыццяўляе комплексную рэабілітацыю выхаванцаў, спажыванне якімі наркатыхчых сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх аналагаў, таксічных ці іншых адурманьвальных рэчываў, спажыванне алкагольных, слабаалкагольных напояў ці піва выяўлены ў адпаведнасці з заканадаўствам.

17. Спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы могуць быць наступных відаў:

17.1. спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя школы закрытага тыпу;

17.2. спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы закрытага тыпу.

18. Спецыяльная лячэбна-выхаваўчая школа закрытага тыпу – спецыяльная лячэбна-выхаваўчая ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі,

адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні, ствараецца з захаваннем прынцыпу раздзельнага ўтрымання, навучання і выхавання асоб рознага полу ва ўзросце ад адзінаццаці да пятнаццаці гадоў і ажыццяўляе комплексную рэабілітацыю выхаванцаў, спажыванне якімі наркатычных сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх аналагаў, таксічных ці іншых адурманьвальных рэчываў, спажыванне алкагольных, слабаалкагольных напояў ці піва выяўлены ў адпаведнасці з заканадаўствам.

19. Спецыяльнае лячэбна-выхаваўчае прафесіянальна-тэхнічнае вучылішча закрытага тыпу – спецыяльная лячэбна-выхаваўчая ўстанова, якая рэалізуе праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага), адукацыйную праграму прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, якая забяспечвае атрыманне кваліфікацыі рабочага (служачага) і агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі, адукацыйную праграму спецыяльнай адукацыі на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі для асоб з інтэлектуальнай недастатковасцю, адукацыйную праграму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, адукацыйную праграму прафесійнай падрыхтоўкі рабочых (служачых), праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні, ажыццяўляе комплексную рэабілітацыю выхаванцаў, спажыванне якімі наркатычных сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх аналагаў, таксічных ці іншых адурманьвальных рэчываў, спажыванне алкагольных, слабаалкагольных напояў ці піва выяўлены ў адпаведнасці з заканадаўствам, і ствараецца з захаваннем прынцыпу раздзельнага ўтрымання, навучання і выхавання асоб рознага полу ва ўзросце ад адзінаццаці да васьмнаццаці гадоў. Для выхаванцаў ва ўзросце ад адзінаццаці да пятнаццаці гадоў у спецыяльным лячэбна-выхаваўчым прафесіянальна-тэхнічным вучылішчы закрытага тыпу ствараюцца аддзяленні.

20. У спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы, спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы не могуць быць змешчаны непаўналетнія, якія маюць захворванні, што перашкаджаюць іх ўтрыманню, навучанню і выхаванню ў гэтых установах, пералік якіх устанаўліваецца Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

21. Да іншых устаноў адукацыі, якія рэалізуюць праграмы выхавання, адносяцца ўстановы дашкольнай, агульнай сярэдняй, спецыяльнай, прафесіянальна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі.

22. Іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні, – арганізацыі, што рэалізуюць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні.

Артыкул 285. Правы і абавязкі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні, пры рэалізацыі праграм выхавання

1. Установы адукацыі, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздаравленні, пры рэалізацыі праграм выхавання самастойныя ў дзейнасці па рэалізацыі і навукова-метадычным забеспячэнні праграм выхавання, падбору і расстаноўцы кадраў у межах, устаноўленых заканадаўствам.

2. Установы адукацыі, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, пры рэалізацыі праграм выхавання маюць права:

2.1. рэалізоўваць праграмы выхавання;

2.2. удзельнічаць у навуковай дзейнасці, дзейнасці па навукова-метадычным забеспячэнні праграм выхавання;

2.3. ажыццяўляць міжнароднае супрацоўніцтва, у тым ліку знешнегандлёвую дзейнасць.

3. Іншыя правы ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, пры рэалізацыі праграм выхавання ўстанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі гэтых устаноў і арганізацый.

4. Установы адукацыі, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, пры рэалізацыі праграм выхавання абавязаны забяспечваць:

4.1. удасканальванне навукова-метадычнага забеспячэння праграм выхавання;

4.2. распрацоўку і зацвярджэнне ва ўстаноўленым парадку структурных элементаў навукова-метадычнага забеспячэння праграм выхавання;

4.3. матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне выхаваўчага працэсу ў адпаведнасці з устаноўленымі санітарнымі нормамаі, правіламі і гігіенічнымі нарматывамаі;

4.4. падбор, прыём на працу і расстаноўку кадраў, павышэнне іх кваліфікацыі;

4.5. маральнае і матэрыяльнае стымуляванне выхаванцаў, педагогічных работнікаў;

4.6. распрацоўку і прыняцце правілаў унутранага распарадку для выхаванцаў;

4.7. стварэнне бяспечных умоў пры арганізацыі выхаваўчага працэсу;

4.8. стварэнне ўмоў для арганізацыі харчавання, а ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам, і для пражывання выхаванцаў.

5. Іншыя абавязкі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, устанаўліваюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі гэтых устаноў і арганізацый.

Артыкул 286. Кіраванне выхаваўча-аздараўленчай установай адукацыі, сацыяльна-педагагічнай установай, спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установай, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установай

1. Непасрэднае кіраванне выхаваўча-аздараўленчай установай адукацыі (сацыяльна-педагагічнай установай, спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установай, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установай) ажыццяўляе яе дырэктар.

2. Дырэктара выхаваўча-аздараўленчай установы адукацыі (сацыяльна-педагагічнай установы, спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установы, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установы) прызначае на пасаду і вызваляе ад пасады яе заснавальнік.

3. Органам самакіравання выхаваўча-аздараўленчай установы адукацыі (сацыяльна-педагагічнай установы, спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установы, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установы) з'яўляецца савет, які ўзначальвае яе дырэктар.

4. У выхаваўча-аздараўленчай установе адукацыі (сацыяльна-педагагічнай установе, спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установе, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установе) ствараецца педагагічны савет і можа стварацца папярэцельскі савет.

ГЛАВА 62

АДУКАЦЫЙНЫ ПРАЦЭС, НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

**АДУКАЦЫІ Ў ВЫХАВАЎЧА-АЗДАРАЎЛЕННЫХ УСТАНОВАХ АДУКАЦЫІ,
САЦЫЯЛЬНА-ПЕДАГАГІЧНЫХ УСТАНОВАХ, СПЕЦЫЯЛЬНЫХ НАВУЧАЛЬНА-
ВЫХАВАЎЧЫХ УСТАНОВАХ, СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ЛЯЧЭБНА-ВЫХАВАЎЧЫХ
УСТАНОВАХ. АСОБЫ, ЯКІЯ АСВОЙВАЮЦЬ ПРАГРАМЫ ВЫХАВАННЯ, ІХ ПРАВЫ
І АБАВЯЗКІ. ВЫХАВАЎЧЫ ПРАЦЭС. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ
ПРАГРАМ ВЫХАВАННЯ**

**Артыкул 287. Адукацыйны працэс у выхаваўча-аздараўленчых установах
адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных
навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-
выхаваўчых установах**

1. Адукацыйны працэс у выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах арганізуецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі, якія прад'яўляюцца да арганізацыі адукацыйнага працэсу пры рэалізацыі адпаведных адукацыйных праграм, і з улікам асаблівасцей, прадугледжаных гэтым артыкулам.

2. Адукацыйны працэс у адукацыйна-аздараўленчых цэнтрах ажыццяўляецца ў класах, якія фарміруюцца з улікам узросту дзяцей, мовы навучання і замежнай мовы, якая вывучаецца. Напаўняльнасць класа не павінна перавышаць 25 навучэнцаў. Класы адкрываюцца і закрываюцца на працягу навучальнага года.

3. Тэрміны падагульняльнай атэстацыі выхаванца спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установы, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установы могуць быць перанесены яе дырэктарам па ўзгадненні з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Адукацыйны працэс у спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах накіраваны на выпраўленне і сацыяльную рэабілітацыю выхаванцаў, арганізуецца з улікам іх індывідуальных асаблівасцей, спецыяльных умоў выхавання і ўключае ў сябе прадукцыйную працу.

Адукацыйны працэс у спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі арганізуецца ў адпаведнасці з навучальнымі планамі гэтых устаноў адукацыі, якія распрацоўваюцца імі на аснове тыпавога навучальнага плана сярэдняй школы, у якім за кошт колькасці навучальных гадзін на правядзенне факультатыўных заняткаў вызначаецца колькасць навучальных гадзін на арганізацыю прадукцыйнай працы.

5. Напаўняльнасць класаў (навучальных груп) у спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах не павінна перавышаць 14 навучэнцаў. Класы (навучальныя групы) фарміруюцца з улікам узроўню асноўнай адукацыі выхаванцаў, адкрываюцца і закрываюцца на працягу навучальнага года.

Класы (навучальныя групы) у спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах могуць дзяліцца на групы (падгрупы) у выпадках і парадку, якія вызначаюцца адпаведна палажэннем аб спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установе ці яе відзе, палажэннем аб спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установе ці яе відзе.

**Артыкул 288. Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі ў выхаваўча-
аздараўленчых установах адукацыі, сацыяльна-педагагічных
установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах,
спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах**

Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі ў выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі, сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах вызначаецца навукова-метадычным

забеспячэннем адукацыі адпаведнага ўзроўню асноўнай адукацыі і (ці) віду дадатковай адукацыі.

Артыкул 289. Асобы, якія асвойваюць праграмы выхавання, іх правы і абавязкі

1. Асобы, якія асвойваюць праграмы выхавання, з'яўляюцца выхаванцамі.

2. Выхаванцы выхаваўча-аздараўленчых устаноў адукацыі карыстаюцца правамі, прадугледжанымі гэтым Кодэксам для асоб, якія асвойваюць змест адпаведнай адукацыйнай праграмы.

3. Выхаванцы сацыяльна-педагагічных устаноў дадаткова да правоў, прадугледжаных гэтым Кодэксам для асоб, якія асвойваюць змест адпаведнай адукацыйнай праграмы, валодаюць правамі, прадугледжанымі заканадаўствам аб прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх.

4. Выхаванцы спецыяльных навучальна-выхаваўчых устаноў, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых устаноў у адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства маюць права на:

4.1. атрыманне адукацыі ў адпаведнасці з адукацыйнымі праграмамі;

4.2. перавод у іншую спецыяльную навучальна-выхаваўчую ўстанову, спецыяльную лячэбна-выхаваўчую ўстанову пры наяўнасці медыцынскіх проціпаказанняў да працы па спецыяльнасці (напрамку спецыяльнасці, спецыялізацыі), якая атрымліваецца, і кваліфікацыі, якая прысвойваецца, у парадку, што ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь;

4.3. навучанне па індывідуальным навучальным плане ў межах зместу адукацыйнай праграмы, які засвойваецца;

4.4. стварэнне спецыяльных умоў для атрымання адукацыі з улікам асаблівасцей іх псіхафізічнага развіцця;

4.5. ахову жыцця і здароўя падчас адукацыйнага працэсу;

4.6. бясплатнае псіхалага-медыка-педагагічнае абследаванне ў дзяржаўных цэнтрах карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі;

4.7. атрыманне сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай дапамогі з боку спецыялістаў установы;

4.8. медыцынскую дапамогу;

4.9. забеспячэнне бясплатнымі месцамі для пражывання;

4.10. бясплатнае карыстанне бібліятэкай, навучальнай, вытворчай, навуковай і культурна-спартыўнай базай установы адукацыі;

4.11. бясплатнае карыстанне падручнікамі і навучальнымі дапаможнікамі;

4.12. узнагароду за поспехі ў навучальнай, спартыўна-масавай, грамадскай дзейнасці;

4.13. удзел у кіраванні ўстановай адукацыі;

4.14. азнаямленне з пасведчаннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі, статутам, спецыяльным дазволам (ліцэнзіяй) на адукацыйную дзейнасць, сертыфікатамі аб дзяржаўнай акрэдытацыі, а таксама з навучальна-праграмнай дакументацыяй;

4.15. удзел у моладзевых і іншых грамадскіх аб'яднаннях, дзейнасць якіх не супярэчыць заканадаўству;

4.16. знаходжанне ў спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установе, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установе пасля сканчэння гранічнага тэрміну ўтрымання для завяршэння навучання.

5. Іншыя правы выхаванцаў спецыяльных навучальна-выхаваўчых устаноў, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых устаноў вызначаюцца гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, статутамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі гэтых устаноў.

6. Абавязкі выхаванцаў вызначаюцца абавязкамі, прадугледжанымі гэтым Кодэксам для асоб, што асвойваюць змест адпаведнай адукацыйнай праграмы, устаноўчымі дакументамі і іншымі лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі ўстаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, а выхаванцаў сацыяльна-педагагічных устаноў, спецыяльных навучальна-выхаваўчых устаноў, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых устаноў – і заканадаўствам аб прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх.

Артыкул 290. Выхаваўчы працэс

1. Выхаваўчы працэс – дзейнасць устаноў адукацыі, іншых арганізацый, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, па рэалізацыі праграм выхавання.

2. Установы адукацыі, іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, рэалізоўваць праграму выхавання ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам, іншымі актамі заканадаўства, устаноўчымі дакументамі гэтых устаноў і арганізацый.

3. Выхаваўчы працэс арганізуецца на аснове:

3.1. дзяржаўнай палітыкі па падтрымцы дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні;

3.2. дзяржаўнай палітыкі па падтрымцы дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання;

3.3. педагагічна абгрунтаванага выбару формаў, метадаў і сродкаў выхавання;

3.4. культурных традыцый і каштоўнасцей беларускага народу, дасягненняў сусветнай культуры;

3.5. сучасных выхаваўчых і інфармацыйных тэхналогій;

3.6. прыярытэту сямейных формаў далейшага жыццёўладкавання дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і дзяцей, якія адчуваюць маюць ў асаблівых умовах выхавання;

3.7. стварэння набліжаных да сямейных умоў утрымання выхаванцаў.

4. Асноўнымі патрабаваннямі да арганізацыі выхаваўчага працэсу з'яўляюцца:

4.1. забеспячэнне рэалізацыі праграм выхавання;

4.2. рэалізацыя сістэмнасці і адзінства педагагічных патрабаванняў;

4.3. адпаведнасць зместу, формаў і метадаў выхавання яго мэтам і задачам;

4.4. рэалізацыя асобасна-арыентаванага падыходу;

4.5. стварэнне ўмоў для развіцця творчых здольнасцей выхаванцаў, уцягнення іх у розныя віды сацыяльна значнай дзейнасці;

4.6. прафілактыка проціпраўных паводзін выхаванцаў;

4.7. педагагічная падтрымка дзіцячых, маладзёжных і іншых грамадскіх аб'яднанняў;

4.8. ахова жыцця і здароўя выхаванцаў;

4.9. захаванне санітарных нормаў, правілаў і гігіенічных нарматываў.

5. У спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах ствараюцца спецыяльныя ўмовы выхавання.

Спецыяльныя ўмовы выхавання ў спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установе, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установе ўключаюць у сябе ахову тэрыторыі гэтых устаноў, забеспячэнне асабістай бяспекі выхаванцаў і іх максімальнай абароненасці ад негатыўнага ўплыву, абмежаванне свабоднага ўваходу на тэрыторыю гэтых устаноў чужых асоб, свабоднага выхаду выхаванцаў, кругласутачны кантроль за імі, у тым ліку ў час, адведзены для сну, іншыя меры, устаноўленыя заканадаўствам.

6. Выхаваўчы працэс ажыццяўляецца бесперапынна на працягу каляндарнага года, за выключэннем выхаваўчага працэсу, які арганізуецца ў аздараўленчых лагерах. Выхаваўчы працэс у аздараўленчых лагерах ажыццяўляецца ў канікулярны перыяд, устаноўлены пры асваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі.

7. Выхаваўчы працэс пры рэалізацыі праграмы выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, праграмы выхавання дзяцей, што маюць патрэбу ў аздараўленні, арганізуецца на працягу змены. Працягласць змены не павінна перавышаць дваццаць адзін каляндарны дзень.

8. Формамі арганізацыі выхаваўчага працэсу з'яўляюцца размова, выхаваўчае мерапрыемства, інфармацыйная гадзіна, агульны сход. У спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установе, спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установе пры рэалізацыі праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, арганізуецца прадукцыйная праца.

9. Выхаваўчы працэс у выхаваўча-аздараўленчых установах адукацыі ажыццяўляецца ў атрадах ці індывідуальна. Напаўняльнасць атрада не павінна перавышаць 25 выхаванцаў. Выхаваўчы працэс у сацыяльна-педагагічных установах, спецыяльных навучальна-выхаваўчых установах, спецыяльных лячэбна-выхаваўчых установах ажыццяўляецца ў групах ці індывідуальна. Напаўняльнасць групы не павінна перавышаць 12 выхаванцаў.

10. Прыём асоб ва ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі, установы спецыяльнай адукацыі, цэнтры (палацы), іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, для асваення праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, ажыццяўляецца ў парадку, які вызначаецца палажэннем аб выхаваўча-аздараўленчай установе адукацыі ці яе відзе.

Артыкул 291. Навукова-метадычнае забеспячэнне праграм выхавання

1. Навукова-метадычнае забеспячэнне праграм выхавання ўключае ў сябе:

- 1.1. планавальную дакументацыю праграм выхавання;
- 1.2. метадычную дакументацыю праграм выхавання;
- 1.3. навучальна-метадычныя дапаможнікі;
- 1.4. інфармацыйна-метадычныя матэрыялы.

2. Да планавальнай дакументацыі праграм выхавання адносяцца:

- 2.1. план выхаваўчай працы па развіцці інтэлектуальных, творчых здольнасцей, лідарскіх якасцей дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, умацаванні іх здароўя;
- 2.2. план выхаваўчай працы з дзецьмі, якія маюць патрэбу ў аздараўленні;
- 2.3. планы выхаваўчай працы і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы;
- 2.4. планы выхаваўчай працы і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання;
- 2.5. індывідуальныя планы абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы;
- 2.6. індывідуальныя планы абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання.

3. Да метадычнай дакументацыі праграм выхавання адносяцца метадыкі выхавання, метадычныя рэкамендацыі, інструктыўна-метадычныя лісты.

4. Навучальна-метадычны дапаможнік – выданне, якое змяшчае сістэматызаваныя звесткі навуковага ці прыкладнага характару, неабходныя для рэалізацыі праграм выхавання і

выкладзены ў форме, зручнай для арганізацыі выхаваўчага працэсу, і ўлічвае ўзроставыя асаблівасці выхаванцаў.

Да выкарыстання ў выхаваўчым працэсе дапускаюцца навучальна-метадычныя дапаможнікі і іншыя выданні, рэкамендаваныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

5. Інфармацыйна-метадычныя матэрыялы – матэрыялы, якія змяшчаюць статыстычную і аналітычную інфармацыю аб рэалізацыі праграм выхавання, выніках рэабілітацыйнага працэсу, метадычныя матэрыялы па арганізацыі выхаваўчых мерапрыемстваў.

6. Навукова-метадычнае забеспячэнне праграм выхавання ажыццяўляюць:

6.1. арганізацыі, якія ажыццяўляюць навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыі;

6.2. установы адукацыі;

6.3. навуковыя арганізацыі;

6.4. навучальна-метадычныя аб'яднанні ў сферы адукацыі;

6.5. іншыя арганізацыі, якім у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права ажыццяўляць рэалізацыю праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні;

6.6. рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя Ураду Рэспублікі Беларусь, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя арганізацыі і фізічныя асобы ў межах іх паўнамоцтваў.

Арттыкул 292. Планавальная дакументацыя праграм выхавання

1. План выхаваўчай працы па развіцці інтэлектуальных, творчых здольнасцей, лідарскіх якасцей дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, умацаванні іх здароўя вызначае мэты, задачы, формы, метады працы і мерапрыемствы па працы з дзецьмі, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, распрацоўваецца адукацыйна-аздарэўленчым цэнтрам на аснове праграмы выхавання дзяцей, якія дасягнулі высокіх паказчыкаў у навучальнай і грамадскай працы, і зацвярджаецца яго кіраўніком.

2. План выхаваўчай працы з дзецьмі, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, вызначае мэты, задачы, формы, метады працы і мерапрыемствы па працы з дзецьмі, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, распрацоўваецца ўстановай адукацыі (іншай арганізацыяй, якой у адпаведнасці з заканадаўствам дадзена права рэалізоўваць праграму выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні) на аснове праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў аздарэўленні, і зацвярджаецца яе кіраўніком.

3. План выхаваўчай працы і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, вызначае мэты, задачы, формы і метады працы, мерапрыемствы па выхаванні і абароне правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, распрацоўваецца ўстановай адукацыі, якая рэалізуе праграму выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, на аснове праграмы выхавання і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, праграмы выхаваўчай працы ўстановы адукацыі і зацвярджаецца яе кіраўніком.

4. План выхаваўчай працы і абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, вызначае мэты, задачы, формы і метады працы, мерапрыемствы па стварэнні асаблівых умоў выхавання, абароне правоў і законных інтарэсаў дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, распрацоўваецца спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установай (спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установай) на аснове праграмы выхавання дзяцей, якія маюць патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, і зацвярджаецца яе кіраўніком.

5. Індывідуальны план абароны правоў і законных інтарэсаў дзіцяці, якое знаходзіцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, прадугледжвае сістэму міжведамасных мерапрыемстваў, накіраваных на рэсацыялізацыю непаўналетняга. Індывідуальны план абароны правоў і законных інтарэсаў дзіцяці, якое знаходзіцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, распрацоўваецца і зацвярджаецца ў адпаведнасці з заканадаўствам аб прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх.

6. Індывідуальны план абароны правоў і законных інтарэсаў дзіцяці, якое мае патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, прадугледжвае комплекс мерапрыемстваў, накіраваных на рэабілітацыю і рэсацыялізацыю непаўналетняга. Індывідуальны план абароны правоў і законных інтарэсаў дзіцяці, якое мае патрэбу ў асаблівых умовах выхавання, распрацоўваецца сацыяльна-педагагічнай і псіхалагічнай службай спецыяльнай навучальна-выхаваўчай установы (спецыяльнай лячэбна-выхаваўчай установы) і зацвярджаецца яе кіраўніком.

РАЗДЗЕЛ XVII ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЗЖЭННІ

ГЛАВА 63 ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЗЖЭННІ

Артыкул 293. Прызнанне, што некаторыя заканадаўчыя акты і іх асобныя палажэнні страцілі сілу

У сувязі з прыняццем гэтага Кодэкса прызнаць, што страцілі сілу:

1) Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 кастрычніка 1991 года «Аб адукацыі» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1991 г., № 33, ст. 598);

2) Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 сакавіка 1995 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 18, ст. 200);

3) раздзел IV Закона Рэспублікі Беларусь ад 3 мая 1996 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1996 г., № 21, ст. 380);

4) артыкул 2 Закона Рэспублікі Беларусь ад 9 лістапада 1999 года «Аб унясенні змяненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 1999 г., № 89, 2/82);

5) Закон Рэспублікі Беларусь ад 19 сакавіка 2002 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 37, 2/844);

6) Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 чэрвеня 2003 года «Аб прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2003 г., № 76, 2/965);

7) Закон Рэспублікі Беларусь ад 18 мая 2004 года «Аб адукацыі асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця (спецыяльнай адукацыі)» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2004 г., № 87, 2/1034);

8) Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 жніўня 2004 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2004 г., № 123, 2/1060);

9) Закон Рэспублікі Беларусь ад 14 чэрвеня 2005 года «Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2005 г., № 104, 2/1124);

10) Закон Рэспублікі Беларусь ад 12 чэрвеня 2006 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 92, 2/1220);

11) а Закона Рэспублікі Беларусь ад 29 чэрвеня 2006 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях ліцэнзавання асобных відаў дзейнасці і прызнанні страціўшымі сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 107, 2/1235);

12) Закон Рэспублікі Беларусь ад 5 ліпеня 2006 года «Аб агульнай сярэдняй адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 108, 2/1238);

13) Закон Рэспублікі Беларусь ад 20 кастрычніка 2006 года «Аб унясенні змяненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 179, 2/1265);

14) а Закона Рэспублікі Беларусь ад 7 мая 2007 года «Аб унясенні дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытанні вышвятлення сапраўднасці дакументаў аб адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 118, 2/1316);

15) Закон Рэспублікі Беларусь ад 11 ліпеня 2007 года «Аб вышэйшай адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 171, 2/1349);

16) артыкул 2 Закона Рэспублікі Беларусь ад 11 ліпеня 2007 года «Аб унясенні змяненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях прыёму ва ўстановы адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 171, 2/1350);

17) артыкул 3 Закона Рэспублікі Беларусь ад 16 ліпеня 2008 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях уліку грамадзян па месцы жыхарства і месцы знаходжання» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 184, 2/1510);

18) артыкул 7 Закона Рэспублікі Беларусь ад 12 мая 2009 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях сацыяльнай абароны грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, іншых радыяцыйных аварый» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 119, 2/1571);

19) артыкул 7 Закона Рэспублікі Беларусь ад 6 ліпеня 2009 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях аховы працы» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 171, 2/1589);

20) артыкул 3, 11, 12 і 15 Закона Рэспублікі Беларусь ад 9 лістапада 2009 года «Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях адукацыі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 276, 2/1603);

21) Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 29 кастрычніка 1991 года «Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1991 г., № 33, ст. 599);

22) Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 23 красавіка 1992 года «Аб унясенні змяненняў ў Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 17, ст. 277).

Артыкул 294. Прывядзенне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Кодэксам Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у шасцімесячны тэрмін:

падрыхтаваць і ўнесці ва ўстаноўленым парадку прапановы аб прывядзенні заканадаўчых актаў у адпаведнасць з гэтым Кодэксам;

прывесці рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Кодэксам;

забяспечыць прывядзенне рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, падпарадкаванымі Ураду Рэспублікі Беларусь, іх нарматыўных прававых актаў у адпаведнасць з гэтым Кодэксам;

прыняць іншыя меры для рэалізацыі палажэнняў гэтага Кодэкса.

Артыкул 295. Уступленне ў сілу гэтага Кодэкса

Гэты Кодэкс уступае ў сілу з 1 верасня 2011 года, за выключэннем гэтага артыкула і артыкула 294, якія ўступаюць у сілу з дня афіцыйнага апублікавання гэтага Кодэкса.

**Прэзідэнт Рэспублікі
Беларусь**

А. Лукашэнка